EIROPAS
KOMISIJA

SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 7.6.2016.
JOIN(2016) 26 final

ANNEX 1

PIELIKUMS

dokumentam

kopīgs priekšlikums Padomes lēmumam

par to, lai noslēgtu Padziļinātu partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Kazahstānas Republiku, no otras puses

PADZIĻINĀTS
PARTNERĪBAS UN SADARBĪBAS NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU UN TĀS DALĪBVALSTĪM, NO VIENAS PUSES,
UN KAZAHSTĀNAS REPUBLIKU, NO OTRAS PUSES

SATURS

NOSAUKUMS

PREAMBULA

I SADAĻA ŠĀ NOLĪGUMA VISPĀRĪGIE PRINCIPI UN MĒRĶI

II SADAĻA POLITISKAIS DIALOGS, SADARBĪBA ĀRPOLITIKAS UN DROŠĪBAS POLITIKAS JOMĀ

III SADAĻA TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA

1. NODAĻA PREČU TIRDZNIECĪBA

2. NODAĻA MUITA

3. NODAĻA TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBAI

4. NODAĻA SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE JAUTĀJUMI

5. NODAĻA PAKALPOJUMU TIRDZNIECĪBA UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA

1. IEDAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

2. IEDAĻA UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA UN PĀRROBEŽU PAKALPOJUMU SNIEGŠANA

1. APAKŠIEDAĻA VISAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS

2. APAKŠIEDAĻA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS, KAS NAV PAKALPOJUMI

3. IEDAĻA FIZISKU PERSONU PAGAIDU KLĀTBŪTNE DARĪJUMDARBĪBAS NOLŪKĀ

4. IEDAĻA IEKŠZEMES REGULĒJUMS
5. IEDAĻA ĪPAŠI NOZARES NOTEIKUMI
6. IEDAĻA IZŅĒMUMI
7. IEDAĻA IEGULDĪJUMI
6. NODAĻA KAPITĀLA APRITE UN MAKSĀJUMI
7. NODAĻA INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS
1. IEDAĻA PRINCIPI
2. IEDAĻA INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU STANDARTI
3. IEDAĻA INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU PIEMĒROŠANA
4. IEDAĻA STARPNIEKU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU ATBILDĪBA
8. NODAĻA VALSTS IEPIRKUMS
9. NODAĻA IZEJVIELAS UN ENERĢIJA
10. NODAĻA TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA
11. NODAĻA KONKURENCE
12. NODAĻA VALSTS UZŅĒMUMI, VALSTS KONTROLĒ ESOŠI UZŅĒMUMI UN UZŅĒMUMI, KAM PIEŠĶIRTAS ĪPAŠAS VAI EKSKLUZĪVAS TIESĪBAS VAI PRIVILĒĢIJAS

13. NODAĻA PĀRREDZAMĪBA
14. NODAĻA DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA
1. IEDAĻA MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA
2. IEDAĻA APSPRIEŠANĀS UN MEDIĀCIJA
3. IEDAĻA DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANAS PROCEDŪRAS
1. APAKŠIEDAĻA ŠĶĪRĒJTIESAS PROCEDŪRA
2. APAKŠIEDAĻA IZPILDE
3. APAKŠIEDAĻA VISPĀRĪGI NOTEIKUMI
4. IEDAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI
IV SADAĻA SADARBĪBA EKONOMIKAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS JOMĀ
1. NODAĻA DIALOGS PAR EKONOMIKAS JAUTĀJUMIEM
2. NODAĻA SADARBĪBA PUBLISKO FINANŠU PĀRVALDĪBAPĀRVALDĪBĀ, TOSTARP IETVEROT PUBLISKĀ SEKTORA REVĪZIJAS UN IEKŠĒJĀ IEKŠĒJO KONTROLEKONTROLI
3. NODAĻA SADARBĪBA NODOKĻU JOMĀ
4. NODAĻA SADARBĪBA STATISTIKAS JOMĀ
5. NODAĻA SADARBĪBA ENERĢĒTIKAS JOMĀ

6. NODAĻA SADARBĪBA TRANSPORTA JOMĀ
7. NODAĻA SADARBĪBA VIDES JOMĀ
8. NODAĻA SADARBĪBA KLIMATA PĀRMAIŅU JOMĀ
9. NODAĻA SADARBĪBA RŪPNIECĪBAS JOMĀ
10. NODAĻA SADARBĪBA MAZO UN VIDĒJO UZŅĒMUMU JOMĀ
11. NODAĻA SADARBĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS TIESĪBU JOMĀ
12. NODAĻA SADARBĪBA BANKU DARBĪBAS, APDROŠINĀSANAS UN CITU FINANŠU PAKALPOJUMU JOMĀ
13. NODAĻA SADARBĪBA INFORMĀCIJAS SABIEDRĪBAS JOMĀ
14. NODAĻA SADARBĪBA TŪRISMA JOMĀ
15. NODAĻA SADARBĪBA LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU ATTĪSTĪBAS JOMĀ
16. NODAĻA SADARBĪBA NODARBINĀTĪBAS, SOCIĀLO PARTNERU ATTIECĪBU, SOCIĀLĀS POLITIKAS UN IESPĒJU VIENLĪDZĪBAS JOMĀ
17. NODAĻA SADARBĪBA VESELĪBAS JOMĀ

V SADAĻA SADARBĪBA BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA JOMĀ

VI SADAĻA CITAS POLITIKAS JOMAS SADARBĪBAI

1. NODAĻA SADARBĪBA IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS JOMĀ

2. NODAĻA SADARBĪBA KULTŪRAS JOMĀ
3. NODAĻA SADARBĪBA PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU JOMĀ
4. NODAĻA SADARBĪBA PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU UN AUDIOVIZUĀLAJĀ JOMĀ
5. NODAĻA SADARBĪBA AR PILSONISKO SABIEDRĪBU
6. NODAĻA SADARBĪBA SPORTA UN FIZISKĀS AKTIVITĀTES JOMĀ
7. NODAĻA SADARBĪBA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS JOMĀ
8. NODAĻA SADARBĪBA KOSMOSĀ VEIKTO DARBĪBU JOMĀ
9. NODAĻA SADARBĪBA PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBAS JOMĀ
10. NODAĻA REĢIONĀLĀ SADARBĪBA
11. NODAĻA SADARBĪBA CIVILDIENESTA JOMĀ
VII SADAĻA FINANSIĀLĀ UN TEHNISKĀ SADARBĪBA
VIII SADAĻA INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA
IX SADAĻA VISPĀRĪGIE UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

I PIELIKUMS ATRUNAS SASKAŅĀ AR 46. PANTU

II PIELIKUMS IEROBEŽOJUMI, KO KAZAHSTĀNAS REPUBLIKA PIEMĒRO SASKAŅĀ AR 48. PANTA 2. PUNKTU

III PIELIKUMS III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 8. NODAĻAS (VALSTS IEPIRKUMS) DARBĪBAS JOMA

IV PIELIKUMS III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 8. NODAĻĀ (VALSTS IEPIRKUMS) MINĒTIE PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI, KUROS PUBLICĒ INFORMĀCIJU UN PAZIŅOJUMUS PAR IEPIRKUMU

V PIELIKUMS ŠĶĪRĒJTIESAS REGLAMENTS SASKAŅĀ AR III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 14. NODAĻU (DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA)

VI PIELIKUMS III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 14. NODAĻĀ (DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA) MINĒTAIS ŠĶĪRĒJTIESNEŠU UN MEDIATORU RĪCĪBAS KODEKSS

VII PIELIKUMS MEDIĀCIJAS MEHĀNISMS SASKAŅĀ AR III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 14. NODAĻU (DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA)

PROTOKOLS PAR SAVSTARPĒJO ADMINISTRATĪVO PALĪDZĪBU MUITAS LIETĀS

PREAMBULA

BEĻĢIJAS KARALISTE,

BULGĀRIJAS REPUBLIKA,

ČEHIJAS REPUBLIKA,

DĀNIJAS KARALISTE,

VĀCIJAS FEDERATĪVĀ REPUBLIKA,

IGAUNIJAS REPUBLIKA,

ĪRIJA,

GRIEĶIJAS REPUBLIKA,

SPĀNIJAS KARALISTE,

FRANCIJAS REPUBLIKA,

HORVĀTIJAS REPUBLIKA,

ITĀLIJAS REPUBLIKA,

KIPRAS REPUBLIKA,

LATVIJAS REPUBLIKA,

LIETUVAS REPUBLIKA,

LUKSEMBURGAS LIELHERCOGISTE,

UNGĀRIJA,

MALTAS REPUBLIKA,

NĪDERLANDES KARALISTE,

AUSTRIJAS REPUBLIKA,

POLIJAS REPUBLIKA,

PORTUGĀLES REPUBLIKA,

RUMĀNIJA,

SLOVĒNIJAS REPUBLIKA,

SLOVĀKIJAS REPUBLIKA,

SOMIJAS REPUBLIKA,

ZVIEDRIJAS KARALISTE,

LIELBRITĀNIJAS UN ZIEMEĻĪRIJAS APVIENOTĀ KARALISTE,

Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību Līgumslēdzējas puses, turpmāk "dalībvalstis", un

EIROPAS SAVIENĪBA,

no vienas puses, un

KAZAHSTĀNAS REPUBLIKA,

no otras puses,

turpmāk kopā "Puses",

ŅEMOT VĒRĀ spēcīgās saites starp Pusēm un to kopīgās vērtības, Pušu vēlmi stiprināt un paplašināt saites, kas izveidotas, īstenojot Partnerības un sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm un Kazahstānas Republiku, kurš parakstīts Briselē 1995. gada 23. janvārī, un Eiropas Savienības un Vidusāzijas jauno partnerattiecību stratēģiju, ko Eiropadome pieņēma 2007. gada jūnijā, kā arī Kazahstānas Republikas 2008. gadā pieņemto valsts programmu "Ceļš uz Eiropu";

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos pilnībā īstenot Apvienoto Nāciju Statūtu ("ANO Statūti"), Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO), jo īpaši Helsinku Nobeiguma akta, principus un noteikumus, kā arī citas vispārēji atzītas starptautisko tiesību normas;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos stiprināt pamatbrīvību un cilvēktiesību veicināšanu, aizsardzību un īstenošanu un demokrātijas principu, tiesiskuma un labas pārvaldībasievērošanu ;

ATZĪSTOT to, ka Puses, sadarbojoties cilvēktiesību un demokrātijas jomā, stingri ievēro šādus principus: kopīgu mērķu sasniegšana, atklāts un konstruktīvs politiskais dialogs, pārredzamība, un starptautisko cilvēktiesību standartu ievērošana;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos ievērot brīvā tirgus ekonomikas principus;

ATZĪSTOT to, ka palielinās tirdzniecības un ieguldījumu attiecību starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku nozīmīgums;

ŅEMOT VĒRĀ to, ka nolīgums turpinās stiprināt Pušu ciešās ekonomiskās attiecības un radīs jaunu vidi un labākus apstākļus turpmākai tirdzniecības un ieguldījumu attīstībai starp tām, tostarp enerģētikas jomā;

ŅEMOT VĒRĀ mērķi veicināt tirdzniecību un ieguldījumus visās nozarēs, pamatojoties uz pastiprinātu juridisko pamatu, jo īpaši šo nolīgumu un Līgumu par Pasaules Tirdzniecības organizācijas ("PTO līgums") izveidošanu;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos veicināt starptautisko mieru un drošību, kā arī domstarpību izšķiršanu mierīgā ceļā, īpaši šajā nolūkā efektīvi sadarbojoties ANO un EDSO;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu gatavību turpināt pastāvīga politiskā dialoga par savstarpēji interesējošiem divpusējiem un starptautiskiem jautājumiem attīstību;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos ievērot starptautiskās saistības cīnīties pret masu iznīcināšanas ieroču un to piegādes līdzekļu izplatīšanu un sadarboties ieroču neizplatīšanas, arī kodoldrošības un drošības jomā;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos apkarot kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgu tirdzniecību un uzkrāšanu un paturot prātā to, ka ANO Ģenerālā asambleja ir pieņēmusi Ieroču tirdzniecības līgumu ("ITL");

ŅEMOT VĒRĀ to, cik svarīga ir Kazahstānas Republikas aktīva līdzdalība Eiropas Savienības un Vidusāzijas jauno partnerattiecību stratēģijas īstenošanā;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos apkarot organizēto noziedzību un cilvēku tirdzniecību un stiprināt sadarbību terorisma apkarošanā;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos padziļināt dialogu un sadarbību migrācijas jautājumos, izmantojot visaptverošu pieeju, kuras mērķis ir sadarbība legālās migrācijas jomā un vēršanās pret nelegālo migrāciju un cilvēku tirdzniecību, un atzīstot šajā nolīgumā ietvertās atpakaļuzņemšanas klauzulas nozīmīgumu;

VĒLOTIES nodrošināt līdzsvarotus nosacījumus divpusējās tirdzniecības attiecībās starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos ievērot tiesības un pienākumus, kas izriet no dalības Pasaules Tirdzniecības organizācijā ("PTO"), un nodrošināt šo tiesību un pienākumu pārredzamu un nediskriminējošu īstenošanu;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos ievērot ilgtspējīgas attīstības principu, tostarp veicinot daudzpusēju starptautisko nolīgumu un reģionālās sadarbībības īstenošanu;

VĒLOTIES veicināt abpusēji izdevīgu sadarbību visās savstarpējo interešu jomās un vajadzības gadījumā stiprināt sadarbībai nepieciešamo regulējumu;

ATZĪSTOT nepieciešamību pastiprināt sadarbību enerģētikas jomā, energoapgādes drošību un sekmēt atbilstīgas infrastruktūras izveidi, pamatojoties uz Saprašanās memorandu par sadarbību enerģētikas jomā starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku, kas parakstīts Briselē 2006. gada 4. decembrī, un darbojoties Enerģētikas hartas nolīguma satvarā;

ATZĪSTOT, ka visa sadarbība kodolenerģijas izmantošanā mierīgiem nolūkiem notiek saskaņā ar Sadarbības nolīgumu starp Eiropas Atomenerģijas kopienu un Kazahstānas Republiku par sadarbību kodoldrošības jomā, kas parakstīts Briselē 1999. gada 19. jūlijā, un šis nolīgums uz to neattiecas;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos uzlabot sabiedrības veselības drošības līmeni un cilvēku veselības aizsardzību kā priekšnosacījumu ilgtspējīgai attīstībai un ekonomikas izaugsmei;

ŅEMOT VĒRĀ Pušu apņemšanos veicināt cilvēku savstarpējos kontaktus, tostarp izmantojot sadarbību un apmaiņu zinātnes un tehnoloģiju, jauninājumu attīstības, izglītības un kultūras jomā;

ŅEMOT VĒRĀ to, ka Puses veicina savstarpēju sapratni un savu tiesību aktu un tiesiskā regulējuma konverģenci, lai vēl vairāk stiprinātu abpusēji izdevīgus sakarus un ilgtspējīgu attīstību;

ATZĪMĒJOT, ka gadījumā, ja Puses šā nolīguma satvarā nolemj noslēgt konkrētus nolīgumus attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kuri Eiropas Savienībai būtu jānoslēdz, ievērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību Trešās daļas V sadaļu, šādu turpmāku nolīgumu noteikumi nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, ja vien Eiropas Savienība vienlaikus ar Apvienoto Karalisti un/vai Īriju attiecībā uz to līdzšinējām divpusējām attiecībām nepaziņo Kazahstānas Republikai, ka Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai šādi nolīgumi ir kļuvuši saistoši kā Eiropas Savienības daļai saskaņā ar Protokolu Nr. 21.par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību. Tāpat jebkādi turpmāki ES iekšēji pasākumi, kas būtu jāpieņem saskaņā ar iepriekš minēto V sadaļu šā nolīguma īstenošanai, nebūtu saistoši Apvienotajai Karalistei un/vai Īrijai, ja vien tās nav paziņojušas savu vēlmi piedalīties šādos pasākumos vai pieņemt tos saskaņā ar Protokolu Nr. 21. Atzīmējot arī, ka uz šādiem turpmākiem nolīgumiem vai šādiem turpmākiem ES iekšējiem pasākumiem attiektos Protokols Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots minētajiem Līgumiem,

IR VIENOJUŠĀS PAR TURPMĀKO.

I SADAĻA

ŠĀ NOLĪGUMA VISPĀRĪGIE PRINCIPI UN MĒRĶI

1. PANTS

Vispārīgie principi

Demokrātijas principu un cilvēka pamattiesību ievērošana, kā tas paredzēts Vispārējā cilvēktiesību deklarācijā, EDSO Helsinku Nobeiguma aktā un Parīzes Hartā jaunai Eiropai, un citos atbilstīgos starptautiskos cilvēktiesību dokumentos, kā arī tiesiskuma principa ievērošana ir abu Pušu iekšpolitikas un starptautiskās politikas pamatā un ir būtiska šā nolīguma sastāvdaļa.

Puses atkārto savu apņemšanos ievērot brīvā tirgus ekonomikas principus, veicinot ilgtspējīgu attīstību un ekonomikas izaugsmi.

Šā nolīguma īstenošanas pamatā ir dialoga principi, savstarpēja uzticēšanās un cieņa, vienlīdzīga partnerība, kā arī savstarpējs izdevīgums un ANO Statūtos iekļauto principu un vērtību pilnīga ievērošana.

2. PANTS

Šā nolīguma mērķi

1. Ar šo nolīgumu izveido padziļinātu partnerību un sadarbību starp Pusēm atbilstīgi to attiecīgajām kompetencēm, pamatojoties uz kopējām interesēm un attiecību padziļināšanu visās nolīguma piemērošanas jomās.

2. Šī sadarbība starp Pusēm ir process, kas veicina mieru un stabilitāti starptautiskā un reģionālā līmenī, kā arī ekonomikas attīstību, un procesa pamatā ir principi, kuru ievērošanu Puses atkārtoti apliecina arī to starptautiskajās saistībās, īpaši ANO un EDSO satvarā.

3. PANTS

Sadarbība reģionālajās un starptautiskajās organizācijās

Puses vienojas par sadarbību un viedokļu apmaiņu reģionālos un starptautiskos forumos un organizācijās.

II SADAĻA

POLITISKAIS DIALOGS,
SADARBĪBA ĀRPOLITIKAS UN DROŠĪBAS POLITIKAS JOMĀ

4. PANTS

Politiskais dialogs

Puses turpina attīstīt un stiprināt efektīvu politisko dialogu visās savstarpējo interešu jomās, lai veicinātu mieru, stabilitāti un drošību, tostarp Eirāzijas kontinentā, pamatojoties uz starptautiskajām tiesībām, efektīvu sadarbību daudzpusējās iestādēs un kopīgām vērtībām.

Puses sadarbojas, lai stiprinātu ANO un EDSO lomu un uzlabotu attiecīgo starptautisko un reģionālo organizāciju efektivitāti.

Puses padziļina sadarbību un dialogu par starptautiskās drošības un krīžu pārvarēšanas jautājumiem, lai reaģētu uz aktuālajām globālajām un reģionālajām problēmām un galvenajiem apdraudējumiem.

Puses apņemas pastiprināt sadarbību visās kopīgu interešu jomās un jo īpaši starptautisko tiesību ievērošanā, demokrātijas principu ievērošanas nostiprināšanā, tiesiskuma, cilvēktiesību un labas pārvaldības jomā. Puses vienojas strādāt pie tā, lai uzlabotu nosacījumus turpmākai reģionālai sadarbībai, īpaši attiecībā uz Vidusāziju un tai piegulošajiem reģioniem.

5. PANTS

Demokrātija un tiesiskums

Puses vienojas sadarboties, lai sekmētu cilvēktiesību ievērošanu un nodrošinātu to efektīvu aizsardzību un tiesiskumu, tostarp izmantojot attiecīgos starptautiskos instrumentus cilvēktiesību jomā.

Šādu sadarbību nodrošina ar pasākumiem, par kuriem Puses savstarpēji vienojas, tostarp stiprinot tiesiskuma ievērošanu, vēl vairāk pastiprinot notiekošo dialogu par cilvēktiesībām, turpinot attīstīt demokrātiskas iestādes, veicinot izpratni par cilvēktiesībām un uzlabojot sadarbību ANO cilvēktiesību struktūrās un EDSO.

6. PANTS

Ārpolitika un drošības politika

Puses pastiprina dialogu un sadarbību ārpolitikas un drošības politikas jomā un jo īpaši pievēršas jautājumiem saistībā ar konfliktu novēršanu un krīžu pārvarēšanu, reģionālo stabilitāti, ieroču neizplatīšanu, atbruņošanos un ieroču izplatīšanas kontroli, kodoldrošību un ieroču un divējāda lietojuma preču eksporta kontroli.

Sadarbības pamatā ir kopīgās vērtības un savstarpējās intereses, tās mērķis ir palielināt politikas efektivitāti un tuvināšanu un izmantot divpusējos, starptautiskos un reģionālos forumus.

Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos ievērot teritoriālās integritātes, robežu neaizskaramības, suverenitātes un neatkarības principus, kas noteikti ANO Statūtos un EDSO Helsinku Nobeiguma aktā, un apņemšanos veicināt minētos principus to divpusējās un daudzpusējās attiecībās.

7. PANTS

Kosmosa drošība

Puses veicina visu ar kosmosu saistīto darbību drošuma, drošības un stabilitātes pastiprināšanu un vienojas kopīgi strādāt divpusējā, reģionālā un starptautiskā līmenī ar mērķi nodrošināt kosmosa izmantošanu miermīlīgiem mērķiem. Abas Puses atzīmē to, cik svarīgi ir novērst bruņošanās sacensību kosmosā.

8. PANTS

Starptautiskas nozīmes smagi noziegumi

Puses vēlreiz apstiprina, ka vissmagākie noziegumi, kas skar starptautisko sabiedrību kopumā, nedrīkstētu palikt nesodīti un ka būtu jānodrošina to kriminālvajāšana, veicot pasākumus iekšzemes vai starptautiskā līmenī, tostarp iesaistot Starptautisko Krimināltiesu.

Pienācīgu uzmanību pievēršot Romas Statūtu viengabalainības saglabāšanai, Puses vienojas uzturēt dialogu par tiem un cenšas veikt pasākumus, lai panāktu vispārēju pievienošanos Romas statūtiem saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem, tostarp sniedzot palīdzību spēju palielināšanā.

9. PANTS

Konfliktu novēršana un krīžu pārvarēšana

Puses uzlabo sadarbību attiecībā uz konfliktu novēršanu, reģionālo konfliktu atrisināšanu un krīžu pārvaldību, lai radītu miera un stabilitātes vidi.

10. PANTS

Reģionālā stabilitāte

Puses pastiprina kopīgos centienus veicināt stabilitāti un drošību Vidusāzijā, kā arī uzlabot nosacījumus turpmākai reģionālajai sadarbībai, pamatojoties uz principiem, kuri noteikti ANO Statūtos, EDSO Helsinku Nobeiguma aktā un citos attiecīgos daudzpusējos dokumentos, kurus abas Puses ievēro.

11. PANTS

Masu iznīcināšanas ieroču izplatīšanas apkarošana

Puses uzskata, ka masu iznīcināšanas ieroču (MII) un to piegādes līdzekļu izplatīšana gan valstīm, gan nevalstiskiem dalībniekiem ir viens no nopietnākajiem draudiem starptautiskajai stabilitātei un drošībai.

Puses vienojas sadarboties un dot ieguldījumu cīņā pret MII un to piegādes līdzekļu izplatīšanu, pilnībā ievērojot un īstenojot Pušu attiecīgās starptautisko nolīgumu saistības un citas atbilstīgās starptautiskās saistības atbruņošanās un ieroču neizplatīšanas jomā. Puses vienojas, ka šis noteikums ir šā nolīguma būtisks elements.

Sadarbība šajā jomā tiek īstenota tostarp šādi:

a) turpinot attīstīt eksporta kontroles sistēmas attiecībā uz militāro un divējāda lietojuma precēm un tehnoloģijām;

b) izveidojot regulāru politisko dialogu par šā panta jautājumiem.

12. PANTS

Kājnieku ieroči un vieglie ieroči

Puses apņemas sadarboties un nodrošināt to savu centienu koordināciju, papildināmību un sinerģiju, kas vērsti uz kājnieku ieroču un vieglo ieroču, kā arī to munīcijas, nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu visos attiecīgajos līmeņos, un vienojas turpināt regulāru politisko dialogu, tostarp daudzpusējo attiecību satvarā.

Šo sadarbību Puses īsteno, pilnībā ievērojot spēkā esošos starptautiskos nolīgumus un ANO Drošības padomes rezolūcijas, kā arī Pušu saistības saskaņā ar citiem starptautiskiem instrumentiem, kas piemērojami šajā jomā un ko Puses ievēro. Abas Puses ir pārliecinātas par Ieroču tirdzniecības līguma (ITL) nozīmīgumu šajā jomā.

13. PANTS

Terorisma apkarošana

Puses vienojas kopīgi strādāt divpusējā, reģionālā un starptautiskā līmenī, lai novērstu un apkarotu terorismu, pilnībā ievērojot tiesiskuma principus, starptautiskās tiesības, starptautiskos cilvēktiesību standartus, humanitārās tiesības un attiecīgos ANO lēmumus, tostarp ANO Vispārējo terorisma apkarošanas stratēģiju.

Pušu sadarbības mērķis ir:

a) attiecīgā gadījumā īstenot ANO rezolūcijas, ANO Vispārējo terorisma apkarošanas stratēģiju un Pušu saistības saskaņā ar citām starptautiskām konvencijām un instrumentiem terorisma apkarošanai;

b) saskaņā ar starptautiskajiem un valsts tiesību aktiem apmainīties ar informāciju par plānotām un veiktām terorisma darbībām, to īstenošanas veidiem un metodēm, kā arī teroristu grupējumiem, kuri plāno, izdara vai ir izdarījuši noziegumu otras Puses teritorijā;

c) apmainīties ar pieredzi, kā novērst visas terorisma formas, tostarp internetā paustus publiskus aicinājumus veikt teroristisku nodarījumu, kā arī ar pieredzi par terorisma apkarošanas līdzekļiem un metodēm, pieredzi tehniskās jomās un mācību jomā, ko piedāvā vai apmaksā Eiropas Savienības iestādes, struktūras un aģentūras;

d) pastiprināt kopīgus centienus, kas vērsti pret teroristu finansēšanu, un apmainīties viedokļiem par radikalizācijas un vervēšanas procesiem, un

e) apmainīties ar paraugpraksi attiecībā uz cilvēktiesību aizsardzību terorisma apkarošanā.

III SADAĻA

TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA

1. NODAĻA

PREČU TIRDZNIECĪBA

14. PANTS

Lielākās labvēlības režīma ievērošana

1. Katra Puse piešķir lielākās labvēlības režīmu otras Puses precēm saskaņā ar I pantu 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (1994. gada *GATT*), tostarp tās skaidrojošajām piezīmēm, kas *mutatis mutandis* tiek iekļautas šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

2. Panta 1. punktu nepiemēro attiecībā uz preferenciālo režīmu, ko katra Puse piešķir citas valsts precēm saskaņā ar 1994. gada *GATT*.

15. PANTS

Valsts režīms

Katra Puse piešķir valsts režīmu otras Puses precēm saskaņā ar 1994. gada *GATT* III pantu, tostarp tās skaidrojošajām piezīmēm, kas *mutatis mutandis* tiek iekļautas šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

16. PANTS

Importa un eksporta muitas nodokļi

Katra Puse piemēro importa un eksporta muitas nodokļus saskaņā ar tās PTO tarifu saistībām.

17. PANTS

Importa un eksporta ierobežojumi

Neviena Puse nevar noteikt vai saglabāt jebkādus aizliegumus vai ierobežojumus, izņemot nodokļus, nodevas vai citus maksājumus, ko piemēro kvotu, importa vai eksporta licenču vai citu pasākumu veidā, par otras Puses preču importu vai tādu preču eksportu vai eksporta pārdošanu, kuru galamērķis ir otras Puses teritorija, saskaņā ar 1994. gada *GATT* XI pantu, ietverot tā skaidrojošās piezīmes, kas *mutatis mutandis* tiek iekļautas šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

18. PANTS

Preču pagaidu ievešana

Katra Puse piešķir otrai Pusei atbrīvojumu no ievedmuitas un citiem maksājumiem attiecībā uz precēm, kuras ieved uz laiku – tādos gadījumos un saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas ar Pusei saistošām starptautiskām konvencijām par preču pagaidu ievešanu. Šo atbrīvojumu piemēro, ievērojot tās Puses tiesību aktus, kas piešķīrusi atbrīvojumu.

19. PANTS

Tranzīts

Puses vienojas, ka tranzīta brīvības princips ir šā nolīguma mērķu sasniegšanas būtisks priekšnoteikums. Šajā sakarā katra Puse nodrošina brīvu tranzītu caur savu teritoriju precēm, kuras nosūtītas no otras Puses muitas teritorijas vai kuru galamērķis ir otras Puses muitas teritorija saskaņā ar 1994. gada *GATT* V pantu, ietverot tā skaidrojošās piezīmes, kas *mutatis mutandis* tiek iekļautas šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

20. PANTS

Aizsardzības pasākumi

Nekas šajā nolīgumā neskar vai neietekmē katras Puses tiesības un pienākumus saskaņā ar 1994. gada *GATT* XIX pantu un PTO Nolīgumu par aizsardzības pasākumiem.

21. PANTS

Īpaša aizsardzība lauksaimniecībā

Nekas šajā nolīgumā neskar vai neietekmē katras Puses tiesības un pienākumus saskaņā ar PTO Nolīguma par lauksaimniecību 5. pantu (Īpaši aizsardzības pasākumi).

22. PANTS

Antidempinga un kompensācijas pasākumi

1. Nekas šajā nolīgumā neskar vai neietekmē katras Puses tiesības un pienākumus saskaņā ar 1994. gada *GATT* VI pantu, PTO Nolīgumu par 1994. gada *GATT* VI panta īstenošanu un PTO Nolīgumu par subsīdijām un kompensācijas pasākumiem ("SKP nolīgums").

2. Pirms galīgā lēmuma pieņemšanas Puses nodrošina informāciju par visiem būtiskajiem faktiem, kuri tiek izskatīti un uz kuriem pamatojams lēmums par pasākumu piemērošanu, neskarot 6.5. pantu PTO Nolīgumā par 1994. gada *GATT* VI panta īstenošanu un Līguma par subsīdijām un pretsubsīdiju pasākumiem ("Subsīdiju līgums") 4.12. pantu. Informācijas sniegšanas procesā nodrošina, lai ieinteresētajām personām būtu pietiekami daudz laika iesniegt piezīmes.

3. Visām ieinteresētajām personām tiek dota iespēja tikt uzklausītām, lai tās paustu savu viedokli antidempinga vai kompensāciju izmeklēšanā ar noteikumu, ka tas nevajadzīgi neaizkavē izmeklēšanu.

4. Uz šā panta noteikumiem neattiecas šā nolīguma noteikumi par domstarpību izšķiršanu.

23. PANTS

Cenas

Katra Puse nodrošina, ka uzņēmumiem vai personām, kurām tā piešķir īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai kuras tā kontrolē, un kuras pārdod preces vietējā tirgū un arī eksportē vienu un to pašu preci, saglabā atsevišķus kontus, lai skaidri varētu konstatēt:

a) izmaksas un ieņēmumus, kas saistīti ar iekšzemes un starptautiskām darbībām, un

b) pilnīgas ziņas par metodēm, pēc kādām izmaksas un ieņēmumi tiek piešķirti vai sadalīti iekšzemes un starptautiskām darbībām.

Šo atsevišķo kontu pamatā irtādi grāmatvedības principi kā cēloņsakarība, objektivitāte, pārredzamība un konsekvence, tie ir saskaņā ar starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem un pamatojas uz revidētiem datiem.

24. PANTS

Izņēmumi

1. Puses apstiprina, ka to spēkā esošās tiesības un pienākumi saskaņā ar 1994. gada *GATT* XX pantu un tā skaidrojošajām piezīmēm *mutatis mutandis* attiecas uz šajā nolīgumā aptverto preču tirdzniecību. Minētajā nolūkā 1994. gada *GATT* XX pants un tā skaidrojošās piezīmes *mutatis mutandis* tiek iekļautas šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

2. Puses apzinās, ka pirms jebkādu 1994. gada *GATT* XX panta i) un j) punktā paredzēto pasākumu veikšanas Pusei, kas iecerējusi veikt pasākumus, ir pienākums sniegt otrai Pusei visu attiecīgo informāciju, lai rastu abām Pusēm pieņemamu risinājumu. Puses var vienoties par līdzekļiem grūtību pārvarēšanai. Ja vienošanās netiek panākta 30 dienās pēc šādas informācijas sniegšanas, Puse attiecīgajai precei var piemērot pasākumus saskaņā ar šo pantu. Ja ārkārtēju un kritisku apstākļu dēļ, kuros nepieciešama tūlītēja rīcība, iepriekšēja informēšana vai izskatīšana nav iespējama, Puse, kas paredzējusi veikt pasākumus, var nekavējoties piemērot drošības pasākumus, kas nepieciešami situācijas risināšanai, un tūlīt informē par tiem otru Pusi.

3. Kazahstānas Republika var saglabāt dažus pasākumus, kas neatbilst šā nolīguma 14., 15. un 17. pantam un kas identificēti Protokolā par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO, kamēr beidzas pārejas laiks attiecībā uz minētajā protokolā noteiktajiem pasākumiem.

2. NODAĻA

MUITA

25. PANTS

Sadarbība muitas jomā

1. Puses stiprina sadarbību muitas jomā, lai nodrošinātu pārredzamu vidi tirdzniecībai, atvieglotu tirdzniecību, uzlabotu piegādes ķēdes drošību, veicinātu patērētāju drošību, apturētu tādu preču plūsmas, ar kurām pārkāpj intelektuālā īpašuma tiesības, un apkarotu kontrabandu un krāpšanu.

2. Lai īstenotu minētos mērķus un darbotos pieejamo resursu robežās, Puses sadarbojas, *inter alia,* lai:

a) uzlabotu tiesību aktus muitas jomā, saskaņotu un vienkāršotu muitas procedūras saskaņā ar starptautiskajām konvencijām un standartiem, kas piemērojami muitas un tirdzniecības veicināšanas jomā, to skaitā ar standartiem, kurus izstrādājusi Eiropas Savienība (tostarp Muitas koncepcija), Pasaules tirdzniecības organizācija un Pasaules muitas organizācija (jo īpaši pārskatītā Kioto konvencija);

b) izveidot mūsdienīgas muitas sistēmas, tostarp modernas muitošanas tehnoloģijas, noteikumus atzītajiem uzņēmējiem, automatizētu riska analīzi un kontroli, vienkāršotas procedūras preču izlaišanai, pēcmuitošanas pārbaudes, pārredzamu muitas vērtības noteikšanas sistēmu un noteikumus muitas un uzņēmumu partnerībām;

c) veicināt visaugstākos integritātes standartus muitas jomā, jo īpaši uz robežas, piemērojot pasākumus, kas atspoguļo Pasaules Muitas organizācijas Arušas deklarācijā izklāstītos principus;

d) apmainīties ar paraugpraksi un nodrošināt mācības un tehnisko atbalstu plānošanai un spēju veidošanai, lai nodrošinātu visaugstākos integritātes standartus;

e) attiecīgā gadījumā apmainīties ar informāciju un datiem, vienlaikus ievērojot Pušu noteikumus par sensitīvu datu konfidencialitāti un personas datu aizsardzību;

f) iesaistīties saskaņotās muitas darbībās starp Pušu muitas dienestiem;

g) kur tas ir būtiski un lietderīgi, noteikt atzīto uzņēmēju programmu un muitas kontroļu savstarpēju atzīšanu, tostarp līdzvērtīgus tirdzniecības veicināšanas pasākumus;

h) kur tas ir būtiski un lietderīgi, nodrošināt iespējas attiecīgo muitas tranzīta sistēmu savstarpējai savienojamībai.

3. Sadarbības padome izveido Muitas sadarbības apakškomiteju.

4. Par šīs nodaļas jautājumiem notiek regulārs dialogs. Sadarbības komiteja var pieņemt noteikumus šāda dialoga norisei.

26. PANTS

Savstarpēja administratīvā palīdzība

Neskarot šajā nolīgumā, jo īpaši 25. pantā paredzētās citas sadarbības formas, Puses viena otrai sniedz savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās saskaņā ar šā nolīguma Protokolu par savstarpējo administratīvo palīdzību muitas lietās.

27. PANTS

Preču muitas vērtības noteikšana

Noteikumus par Preču muitas vērtības noteikšanu, ko piemēro tirdzniecībā starp Pusēm, nosaka Nolīgums par 1994. gada *GATT* VII panta īstenošanu. Tā noteikumi ar šo *mutatis mutandis* tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

3. NODAĻA

TEHNISKIE ŠĶĒRŠĻI TIRDZNIECĪBAI

28. PANTS

PTO Nolīgums par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībā

Puses apliecina, ka savās attiecībās ievēros tiesības un pienākumus saskaņā ar PTO Nolīgumu par tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībai ("*TBT* nolīgums"), kurš *mutatis mutandis* tiek iekļauts šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu.

29. PANTS

Tehniskie noteikumi, standartizācija, metroloģija,
akreditācija, tirgus uzraudzība un atbilstības novērtēšana

1. Puses vienojas:

a) samazināt atšķirības, kas pastāv starp tām tehnisko noteikumu, standartizācijas, reglamentētās metroloģijas, akreditācijas, tirgus uzraudzības un atbilstības novērtēšanas jomā, tostarp mudinot izmantot minētajās jomās starptautiski pieņemtus instrumentus;

b) veicināt akreditāciju saskaņā ar starptautiskajiem noteikumiem, atbalstot atbilstības novērtēšanas struktūru un to darbību, un

c) veicināt līdzdalību un, ja iespējams, Kazahstānas Republikas un tās attiecīgo struktūru dalību Eiropas organizācijās, kuru darbība saistīta ar standartizāciju, metroloģiju, atbilstības novērtēšanu un saistītām funkcijām.

2. Pušu mērķis ir izveidot un uzturēt procesu, kurā pakāpeniski tiktu panākta to tehnisko noteikumu, standartu un atbilstības novērtēšanas procedūru saskaņošana.

3. Tajās jomās, kurās būs panākta saskaņošana, Puses var apsvērt iespēju vienoties par nolīgumiem par rūpniecības ražojumu atbilstības novērtēšanu un atzīšanu.

30. PANTS

Pārredzamība

1. Neskarot šīs sadaļas 13. nodaļas (Pārredzamība) noteikumus, katra Puse nodrošina, ka tās procedūras tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas procedūru attīstībai paredz sabiedrisko apspriešanu ar ieinteresētajām personām atbilstīgi agrīnā posmā, kad pēc sabiedriskās apspriešanas sniegtās piezīmes ir iespējams ieviest un ņemt vērā, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams ārkārtas situācijas dēļ vai tās radītā apdraudējuma drošībai, veselībai, vides aizsardzībai vai valsts drošībai.

2. Saskaņā ar *TBT* nolīguma 2.9. pantu katra Puse paredz laikposmu, lai piezīmes varētu izteikt atbilstīgi agrīnā posmā pēc paziņojuma par ierosinātajiem tehniskajiem noteikumiem vai atbilstības novērtēšanas procedūrām. Ja ierosināto tehnisko noteikumu vai atbilstības novērtēšanas procedūru projekta apspriešana ir atklāta, katra Puse atļauj otrai Pusei vai fiziskai vai juridiskai personai, kas atrodas otras Puses teritorijā, piedalīties apspriešanā saskaņā ar noteikumiem, kuri nav mazāk labvēlīgi par noteikumiem, ko piemēro fiziskām vai juridiskām personām, kuras atrodas attiecīgās Puses teritorijā.

3. Katra Puse nodrošina, ka tās pieņemtie tehniskie noteikumi un atbilstības novērtēšanas procedūras ir publiski pieejamas.

4. NODAĻA

SANITĀRIE UN FITOSANITĀRIE JAUTĀJUMI

31. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir noteikt principus, kas piemērojami sanitārajiem un fitosanitārajiem (SFS) pasākumiem un dzīvnieku labturības jautājumiem tirdzniecībā starp Pusēm. Puses šos principus piemēro tādā veidā, lai atvieglotu tirdzniecību, vienlaikus saglabājot katras Puses līmeni cilvēku un dzīvnieku veselības un dzīvības aizsardzībā vai augu aizsardzībā.

32. PANTS

Principi

1. Puses nodrošina, ka SFS pasākumus izstrādā un piemēro, pamatojoties uz proporcionalitātes, pārredzamības, diskriminācijas aizlieguma un zinātniskās pamatotības principiem.

2. Puse nodrošina, lai tās SFS pasākumi neradītu patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp tās teritoriju un otras Puses teritoriju vienādos vai līdzīgos apstākļos. SFS pasākumus nedrīkst izmantot tādā veidā, ka tiktu radīti slēpti ierobežojumi tirdzniecībai.

3. Puses nodrošina, ka katras Puses attiecīgās iestādes SFS pasākumus, procedūras vai kontroli īsteno un informācijas pieprasījumus izskata bez nepamatotas kavēšanās un tādā veidā, kas nav mazāk labvēlīgs importētajiem produktiem salīdzinājumā ar līdzīgiem vietējiem produktiem.

33. PANTS

Prasības importam

1. Importētājas Puses noteiktās prasības importam piemēro visā eksportētājas Puses teritorijā, ievērojot šīs nodaļas 35. pantu. Sertifikātos noteikto prasību importam pamatā ir Pārtikas kodeksa komisijas ("Pārtikas kodekss"), Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (*OIE*) un Starptautiskās augu aizsardzības konvencijas (*IPPC*) principi, ja vien prasību importam pamatā nav zinātniski pamatots riska novērtējums, kas veikts saskaņā ar piemērojamajiem starptautiskajiem noteikumiem, kuri noteikti PTO Nolīgumā par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu ("SFS nolīgums").

2. Importa atļaujās noteiktās prasības neietver stingrākus sanitāros un veterināros nosacījumus par tiem, kas noteikti sertifikātos saskaņā ar šā panta 1. punktu.

34. PANTS

Līdzvērtība

Pēc eksportētājas Puses pieprasījuma un, ja importētāja Puse ir veikusi apmierinošu novērtējumu, Puses, ievērojot attiecīgās starptautiskās procedūras, atzīst līdzvērtību attiecībā uz atsevišķiem pasākumiem un/vai pasākumu grupām un/vai sistēmām, ko piemēro kopumā vai nozarei, vai nozares daļai.

35. PANTS

Pasākumi saistībā ar dzīvnieku un augu veselību

1. Puses atzīst šādus jēdzienus – "no kaitīgā organisma brīva teritorija", "no slimības brīva teritorija", "kaitīgā organisma zemas izplatības teritorija", "slimības zemas izplatības teritorija" – saskaņā ar SFS nolīgumu un attiecīgajiem Pārtikas kodeksa, *OIE* un *IPPC* standartiem, pamatnostādnēm vai ieteikumiem.

2. Nosakot no kaitīgā organisma vai no slimības brīvas teritorijas un kaitīgā organisma vai slimības zemas izplatības teritorijas, Puses izvērtē tādus faktorus kā ģeogrāfiskā atrašanās vieta, ekosistēmas, epidemioloģiskā uzraudzība un sanitāro vai fitosanitāro pārbaužu efektivitāte šādās teritorijās.

36. PANTS

Tirdzniecības veicināšana

1. Puses izstrādā un piemēro tirdzniecības veicināšanas instrumentus, pamatojoties uz importētājas Puses atzītu eksportētājas Puses pārbaudes un sertifikācijas sistēmu.

2. Šādu tirdzniecības veicināšanas instrumentu mērķis ir novērst to, ka importētāja Puse pārbaudītu katru sūtījumu vai katru eksportējošo uzņēmumu eksportētājas Puses teritorijā saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Instrumenti var būt, piemēram, eksportējoša uzņēmuma apstiprinājums un to eksportējošo uzņēmumu, kuri atrodas eksportētājas Puses teritorijā, saraksta izveide, pamatojoties uz eksportētājas Puses sniegtām garantijām.

37. PANTS

Pārbaudes un revīzijas

Importētājas Puses pārbaudes un revīzijas eksportētājas Puses teritorijā, lai novērtētu tās pārbaužu un sertifikācijas sistēmu, veic saskaņā ar attiecīgajiem starptautiskajiem standartiem, pamatnostādnēm un ieteikumiem. Pārbaužu un revīziju izmaksas sedz Puse, kas veic pārbaudes un revīzijas.

38. PANTS

Informācijas apmaiņa un sadarbība

1. Puses apspriež un apmainās ar informāciju par spēkā esošajiem SFS un dzīvnieku labturības pasākumiem un par to izstrādi un īstenošanu. Šādās apspriedēs un informācijas apmaiņā attiecīgi ņem vērā SFS nolīgumu un Pārtikas kodeksa, *OIE* un *IPPC* standartus, pamatnostādnes vai ieteikumus.

2. Puses vienojas sadarboties augu un dzīvnieku labturības jomā, apmainoties ar informāciju, zināšanām un pieredzi nolūkā veidot spējas šajā jomā. Šāda sadarbība ir pielāgota katras Puses vajadzībām, un to īsteno ar mērķi palīdzēt Pusei ievērot otras Puses tiesisko regulējumu.

3. Pēc jebkuras Puses pieprasījuma Puses savlaicīgi iesaistās dialogā par SFS jautājumiem, lai izskatītu problēmas saistībā ar SFS un citiem steidzamiem jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa. Sadarbības komiteja var pieņemt noteikumus šāda dialoga norisei.

4. Puses regulāri nozīmē un regulāri atjaunina kontaktpunktus saziņai par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī nodaļa.

5. NODAĻA

PAKALPOJUMU TIRDZNIECĪBA UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA

1. IEDAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

39. PANTS

Mērķis, darbības joma un tvērums

1. Puses, atkārtoti apstiprinādamas savas attiecīgās saistības, kas izriet no PTO līguma, ar šo nosaka nepieciešamos pasākumus nolūkā uzlabot savstarpējos nosacījumus pakalpojumu tirdzniecībai un uzņēmējdarbības veikšanai.

2. Nekas šajā nodaļā nav jāinterpretē kā pienākumu uzlikšana attiecībā uz publisko iepirkumu, uz kuru attiecas šīs sadaļas 8. nodaļa ("Publiskais iepirkums").

3. Šīs nodaļas noteikumi neattiecas uz Pušu piešķirtām subsīdijām.

4. Atbilstīgi šā nolīguma noteikumiem, katra Puse patur tiesības izmantot esošos noteikumus un ieviest jaunus noteikumus likumīgu politisko mērķu sasniegšanai.

5. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, kas skar fiziskas personas, kuras meklē piekļuvi Eiropas Savienības vai Kazahstānas Republikas darba tirgum, un uz pasākumiem saistībā ar pilsonību, uzturēšanos vai pastāvīgu nodarbinātību.

6. Šī nodaļa neliedz Pusēm piemērot pasākumus, kas reglamentē fizisko personu ieceļošanu vai pagaidu uzturēšanos to teritorijā, tostarp pasākumus, kas vajadzīgi, lai aizsargātu robežu neaizskaramību un nodrošinātu to, ka fiziskās personas likumīgi šķērso robežas, ja vien tādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie likvidē vai mazina ieguvumus, kas kādai no Pusēm rodas saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem[1].

7. Šī nodaļa neattiecas uz pasākumiem, ko pieņem vai saglabā Puses un kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību un uzņēmējdarbības veikšanu audiovizuālajā nozarē.

[1] Vīzu pieprasīšana fiziskām personām no konkrētām valstīm un to nepieprasīšana fiziskām personām no citām valstīm netiek uzskatīta par ieguvumu likvidēšanu vai mazināšanu saskaņā ar šo nolīgumu.

40. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "pasākums" ir Puses jebkāds pasākums normatīva akta, noteikuma, procedūras, lēmuma, administratīvas lietas vai jebkādā citā formā;

b) "Puses pieņemts vai saglabāts pasākums" ir pasākums, ko veic:
   i) Puses centrālā valdība, reģiona valdība vai vietējās pašvaldības vai iestādes, un
   ii) Puses nevalstiskas struktūras, īstenojot Puses centrālās valdības, reģiona valdības vai vietējo pašvaldību vai iestāžu deleģētās pilnvaras;

c) "Eiropas Savienības fiziska persona" vai "Kazahstānas Republikas fiziska persona" ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais vai Kazahstānas Republikas valstspiederīgais saskaņā ar Pušu attiecīgajiem tiesību aktiem;

d) "juridiska persona" ir jebkurš tiesību subjekts, kas noteiktā kārtībā izveidots vai citādi organizēts saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem peļņas gūšanai vai citā nolūkā un kas pieder privātai personai vai valstij, tostarp jebkura korporācija, fonds, personālsabiedrība, kopuzņēmums, viena īpašnieka īpašums vai asociācija;

e) "Puses juridiska persona" ir Eiropas Savienības vai Kazahstānas Republikas juridiska persona, kura izveidota saskaņā ar attiecīgi Eiropas Savienības dalībvalsts vai Kazahstānas Republikas tiesību aktiem un kuras juridiskā adrese, centrālā administrācija vai galvenā darījumdarbības vieta atrodas attiecīgi teritorijā, uz kuru attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, vai Kazahstānas Republikas teritorijā.

Ja juridiskajai personai, kas izveidota saskaņā ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Kazahstānas Republikas tiesību aktiem, tikai juridiskā adrese vai centrālā administrācija atrodas attiecīgi teritorijā, uz kuru attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, vai Kazahstānas Republikas teritorijā, tā nav uzskatāma par attiecīgi Eiropas Savienības vai Kazahstānas Republikas juridisku personu, ja vien tā neveic būtisku darījumdarbību attiecīgi teritorijā, uz kuru attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, vai Kazahstānas Republikā;

f) neatkarīgi no a) punkta attiecībā uz starptautisko jūras transportu, ietverot vairākveidu pārvadājumus, starp kuriem ir arī pārvadājums pa jūru, šīs nodaļas priekšrocības attiecas arī uz kuģniecības sabiedrībām, kas veic uzņēmējdarbību ārpus Savienības vai Kazahstānas un ko kontrolē attiecīgi kādas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Kazahstānas Republikas valstspiederīgais, ja šo sabiedrību kuģi ir reģistrēti saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem minētajā dalībvalstī vai Kazahstānas Republikā un kuģo ar dalībvalsts vai Kazahstānas Republikas karogu;

g) "ekonomiskās integrācijas nolīgums" ir nolīgums, kurš būtiski liberalizē pakalpojumu tirdzniecību, tostarp uzņēmējdarbības veikšanu, saskaņā ar Vispārējo vienošanos par pakalpojumu tirdzniecību (*GATS*), jo īpaši *GATS* V pantu un V *bis* pantu, un/vai kurā iekļauti noteikumi, ar ko būtiski liberalizē uzņēmējdarbības veikšanu citās saimnieciskās darbības jomās, ja šīs darbības *mutatis mutandis* atbilst *GATS* V panta un V *bis* panta kritērijiem attiecībā uz šādām darbībām;

h) "saimnieciskas darbības" ietver saimnieciska rakstura darbības, izņemot saimnieciskās darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras;

i) "saimnieciskas darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras" ir darbības, ko neveic ne uz komerciāla pamata, ne konkurējot ar vienu vai vairākiem saimnieciskās darbības veicējiem;

j) "darbības" ir regulāra saimniecisko darbību veikšana;

k) juridiskas personas "meitasuzņēmums" ir juridiska persona, ko faktiski kontrolē cita šīs Puses juridiskā persona[1];

l) juridiskas personas "filiāle" ir darījumdarbības vieta bez juridiskas personas statusa, kurai piemīt pastāvīguma pazīmes (piemēram, mātesuzņēmuma atzars), kurai ir vadība un materiālais aprīkojums, lai risinātu darījumu sarunas ar trešām personām tā, ka šādām trešām personām, kaut arī tām ir zināms, ka vajadzības gadījumā būs juridiska saikne ar mātesuzņēmumu, kura galvenais birojs atrodas ārvalstīs, nav jāveic darījumi tieši ar šādu mātesuzņēmumu, bet tās var veikt darījumus mātesuzņēmuma atzara darbības vietā;

[1] Juridisku personu kontrolē cita juridiska persona, ja šai juridiskajai personai ir pilnvaras iecelt vairākumu direktoru vai citādi likumīgi virzīt tās darbības.

m) "uzņēmējdarbības veikšana" ir jebkura veida darījumdarbība vai komerciāla klātbūtne, tostarp

i) izveidojot, iegādājoties vai saglabājot juridisku personu[1]; vai

ii) izveidojot vai saglabājot filiāli vai pārstāvniecību[2] Puses teritorijā nolūkā veikt saimniecisku darbību;

n) Puses "ieguldītājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas vēlas veikt vai veic saimniecisku darbību, izveidojot uzņēmumu;

o) "pakalpojumi" ietver jebkuru pakalpojumu[3] jebkurā nozarē, izņemot pakalpojumus, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras;

p) "pakalpojums, ko sniedz, īstenojot valsts pilnvaras" ir jebkurš pakalpojums, ko nesniedz, komerciālā kārtā konkurējot ar vienu vai vairākiem pakalpojumu sniedzējiem;

q) "pakalpojumu sniedzējs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas sniedz pakalpojumu;

---

1 Attiecībā uz juridisku personu terminus "izveide" un "iegāde" saprot kā kapitāla līdzdalību juridiskā personā nolūkā nodibināt vai uzturēt ilgstošu ekonomisku saikni.

2 Otras Puses juridiskas personas pārstāvniecība nedrīkst veikt saimniecisku darbību uz komerciāliem pamatiem Kazahstānas Republikas teritorijā. Attiecībā uz to Eiropas Savienība patur tiesības piemērot tādu pašu noteikumu.

3 Skaidrības labad šajā nodaļā par pakalpojumu uzskata pakalpojumus, kas uzskaitīti PTO dokumenta MTN.GNS/W/120 atjauninātajā versijā.

r) "pakalpojuma sniegšana" ietver pakalpojuma izveidi, izplatīšanu, tirgvedību, pārdošanu un sniegšanu.

2. IEDAĻA

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEIKŠANA UN PĀRROBEŽU PAKALPOJUMU SNIEGŠANA

1. APAKŠIEDAĻA

VISAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS

41. PANTS

Darbības joma un tvērums

1. Šo apakšiedaļu piemēro tiem Puses pasākumiem, kuri ietekmē uzņēmējdarbības veikšanu visās saimnieciskās darbības jomās un pārrobežu pakalpojumu sniegšanu.

2. Puses apstiprina savas tiesības un pienākumus, kas izriet no to saistībām saskaņā ar *GATS*.

Lielākai noteiktībai attiecībā uz pakalpojumiem šajā nolīgumā tiek iekļauti, kļūst par tā sastāvdaļu un tiek piemēroti Pušu attiecīgie *GATS* īpašo saistību saraksti[1], tostarp atrunas un lielākās labvēlības režīma izņēmumu saraksti.

42. PANTS

Nosacījumu pakāpeniska uzlabošana uzņēmējdarbības veikšanai

1. Sadarbības komiteja tirdzniecības jautājumu risināšanai sniedz Pusēm ieteikumus par turpmāku liberalizāciju attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu šā nolīguma satvarā.

2. Puses cenšas izvairīties no jebkādu pasākumu pieņemšanas, kas nosacījumus uzņēmējdarbības veikšanai padara vēl ierobežojošākus salīdzinājumā ar situāciju, kas pastāvēja dienā pirms šā nolīguma parakstīšanas dienas.

[1] Attiecībā uz Kazahstānas Republiku atsauce ietver Protokola par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO nodaļu par pakalpojumiem.

43. PANTS

Nosacījumu pakāpeniska uzlabošana pārrobežu pakalpojumu sniegšanai

1. Puses pilnībā atzīst to, cik svarīgi ir liberalizēt pārrobežu pakalpojumu sniegšanu starp Pusēm.

2. Sadarbības komiteja tirdzniecības jautājumu risināšanai sniedz Pusēm ieteikumus par turpmāku liberalizāciju attiecībā uz pārrobežu pakalpojumu sniegšanu šā nolīguma satvarā.

2. APAKŠIEDAĻA

SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS, KAS NAV PAKALPOJUMI

44. PANTS

Darbības joma un tvērums

Šo apakšiedaļu piemēro tiem Pušu pasākumiem, kuri ietekmē uzņēmējdarbības veikšanu visās saimnieciskās darbības jomās, kas nav pakalpojumi sniegšanu.

45. PANTS

Lielākās labvēlības režīma piemērošana

1. Attiecībā uz uzņēmējdarbības veikšanu katra Puse piešķir otras Puses juridiskajām personām režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par režīmu, ko tā piešķir jebkuras trešās valsts juridiskajām personām.

2. Attiecībā uz vienas Puses tādu juridisko personu darbību, kas veic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, attiecīgā otrā Puse piešķir režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par režīmu, ko tā piešķir jebkuras trešās valsts juridiskajām personām.

3. Jebkuras priekšrocības, labvēlība, privilēģijas vai imunitāte saistībā ar prasībām izmantot vietējos resursus, ko Kazahstānas Republika piešķīrusi kādas PTO dalībvalsts juridiskām personām, kuras veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikā kā juridiskas personas, nekavējoties un bez jebkādiem nosacījumiem tiek piešķirtas Eiropas Savienības juridiskām personām, kuras veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikā kā juridiskas personas.

4. Režīms, kas piešķirts saskaņā ar 1. un 2. punktu, neattiecas uz režīmu, ko kāda Puse ir piešķīrusi saskaņā ar ekonomiskās integrācijas nolīgumiem, brīvās tirdzniecības nolīgumiem, nolīgumu par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu un nolīgumiem, kas galvenokārt reglamentē nodokļu jautājumus, kā arī tas nav uzskatāms par tādu, kas attiecas uz ieguldījumu aizsardzību (izņemot režīmu, kas izriet no 46. panta), tostarp uz strīdu risināšanas procedūrām starp ieguldītājiem un valsti.

5. Neatkarīgi no 4. punkta attiecībā uz stratēģiskajiem resursiem un objektiem Kazahstānas Republika nekādā gadījumā nepiešķir Eiropas Savienības juridisko personu meitasuzņēmumiem, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikā kā Kazahstānas Republikas juridiska persona, mazāk labvēlīgu režīmu par to, kas piešķirts pēc dienas, no kuras šo sadaļu sāk piemērot jebkuras trešās valsts juridisko personu meitasuzņēmumiem, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikā kā Kazahstānas Republikas juridiska persona.

46. PANTS

Valsts režīms

Ņemot vērā Pušu atrunas, kas izklāstītas I pielikumā,

a) Katra Puse piešķir otras Puses juridisko personu meitasuzņēmumiem, kuri veic uzņēmējdarbību pirmās Puses teritorijā, ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kas piešķirts šīs Puses juridiskajām personām attiecībā uz to darbībām.

b) Kazahstānas Republika piešķir Eiropas Savienības juridiskajām personām un to filiālēm ne mazāk labvēlīgu režīmu par to, kas attiecīgi piešķirts Kazahstānas Republikas juridiskām personām un filiālēm attiecībā uz to uzņēmējdarbības veikšanu un saimnieciskajām darbībām, kas nav pakalpojumi. Kazahstānas Republikas piešķirtais valsts režīms neskar Protokola par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO noteikumus.

3. IEDAĻA

FIZISKU PERSONU PAGAIDU KLĀTBŪTNE DARĪJUMDARBĪBAS NOLŪKĀ

47. PANTS

Tvērums un definīcijas

1. Šī iedaļa attiecas uz Pušu pasākumiem, kas skar personu, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku un līgumpakalpojumu sniedzēju ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos Pušu teritorijā saskaņā ar 39. panta 5. un 6. punktu.

2. Šajā sadaļā:

a) "personas, kas ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību", ir fiziskas personas, kas ieņem vadošus amatus kādā Puses juridiskajā personā un atbild par uzņēmējdarbības sākšanu otras Puses teritorijā. Tās piedāvā vai sniedz pakalpojumus vai veic citas saimnieciskas darbības tikai uzņēmējdarbības veikšanas nolūkā. Tās nesaņem atlīdzību no avota, kas atrodas uzņēmējā Pusē;

b) "uzņēmuma satvarā pārceltie darbinieki" ir fiziskas personas, kuras ir nodarbinājusi Puses juridiskā persona vai kuras bijušas tajā partneri[1] vismaz vienu gadu, un kuras tiek uz laiku pārceltas uz uzņēmumu, kas var būt Puses juridiskās personas meitasuzņēmums, filiāle vai galvenais uzņēmums, kurš atrodas otras Puses teritorijā.

Attiecīgajai fiziskajai personai ir jāietilpst vienā no kategorijām, kas definētas Pušu attiecīgajos *GATS* sarakstos, kuri šajā nodaļā attiecas uz visām saimnieciskajām darbībām;

[1] Lielākai skaidrībai partneri ir vienas un tās pašas juridiskās personas daļa.

c) "līgumpakalpojumu sniedzējs" ir fiziska persona, kuru nodarbina vienas Puses juridiska persona, un kura pati nav darbā iekārtošanas un personāla nodrošināšanas pakalpojumu aģentūra, nedarbojas ar šādu aģentūru starpniecību un neveic uzņēmējdarbību otras Puses teritorijā, un kura ir labā ticībā parakstījusi tādu līgumu[1] ar galīgo patērētāju par pakalpojumu sniegšanu otrajā Pusē, un nolīguma izpildei ir vajadzīga tās darbinieku pagaidu klātbūtne minētajā otrajā Pusē;

d) "kvalifikācija" ir diplomi, atestāti un citas (formālās kvalifikācijas) apliecības, ko izdevusi iestāde, kura iecelta, ievērojot atbilstīgi normatīvus vai administratīvus noteikumus, un kas apliecina sekmīgu profesionālās izglītības pabeigšanu.

48. PANTS

Uzņēmuma satvarā pārcelti darbinieki un personas, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību

1. Pakalpojumu jomā Puses atkārtoti apstiprina savus attiecīgos pienākumus atbilstīgi *GATS* attiecībā uz uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku un personu, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos. Piemēro tajā minētās atrunas[2].

---

[1] Līgums par pakalpojumu sniegšanu atbilst tās Puses normatīvajiem aktiem un likumīgajām prasībām, kurā līgumu izpilda.

[2] Lielākai skaidrībai atrunas aptver arī atrunas, kas ietvertas uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku un personu, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, kategoriju definīcijā.

2. Attiecībā uz saimnieciskām darbībām, kuras nav pakalpojumi un uz kurām attiecas atrunas, kas izklāstītas II pielikumā:

a) katra Puse ļauj ieguldītājiem, kas nodarbojas ar preču ražošanu otras Puses teritorijā, pārvietot uzņēmuma satvarā pārceltos darbiniekus, kā tie definēti 47. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un personas, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, kā tās definētas 47. panta 2. punkta a) apakšpunktā. Ieceļošana un pagaidu uzturēšanās uzņēmuma satvarā pārceltiem darbiniekiem tiek atļauta līdz trim gadiem un personām, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību – līdz 90 dienām jebkurā 12 mēnešu laikposmā;

b) neviena no Pusēm nesaglabā vai nepieņem pasākumus, kuri definēti kā ierobežojumi attiecībā uz fizisko personu kopskaitu, ko ieguldītājs var pārvietot kā uzņēmuma satvarā pārceltus darbiniekus vai personas, kuras ieceļo darījumdarbības nolūkā, lai veiktu uzņēmējdarbību, un kuri izteikti skaitlisku kvotu formā vai arī kā prasība veikt ekonomiskās nepieciešamības pārbaudi un kā diskriminējoši ierobežojumi.

49. PANTS

Līgumpakalpojumu sniedzēji

1. Kazahstānas Republika atļauj Eiropas Savienības juridiskām personām sniegt pakalpojumus tās teritorijā, izmantojot fizisku personu klātbūtni, kuras ir Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, ievērojot šādus nosacījumus:

a) fiziskajām personām, kas ieceļo Kazahstānas Republikā, ir:
   i) akadēmiskais grāds vai augstāka tehniskā kvalifikācija, kas apliecina līdzvērtīga līmeņa zināšanas, un
   ii) profesionālā kvalifikācija, ja tā ir vajadzīgs darba veikšanai attiecīgajā nozarē saskaņā ar Kazahstānas Republikas normatīvajiem aktiem vai prasībām;

b) savas uzturēšanās laikā Kazahstānas Republikā fiziskās personas nesaņem atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu, izņemot atlīdzību, ko maksā Eiropas Savienības juridiskā persona;

c) fiziskās personas, kas ieceļo Kazahstānas Republikā, ir Eiropas Savienības juridiskās personas darbinieki jau vismaz iepriekšējā gadā pirms pieteikuma iesniegšanas ieceļošanai Kazahstānas Republikā. Turklāt pieteikuma iesniegšanas brīdī, lai ieceļotu Kazahstānas Republikā, fiziskajām personām ir vismaz piecu gadu profesionālā pieredze darbības nozarē, kas ir līguma priekšmets;

d) Kazahstānas Republika var piemērot ekonomisko vajadzību pārbaudi un darba atļauju gada kvotu, kas paredzēta Eiropas Savienības līgumpakalpojumu sniedzējiem, lai piekļūtu Kazahstānas Republikas pakalpojumu tirgum. To Eiropas Savienības līgumpakalpojumu sniedzēju, kuri ieceļo Kazahstānas Republikas pakalpojumu tirgū, kopējais skaits nepārsniedz 800 personas gadā;

e) beidzoties piecu gadu laikposmam pēc Kazahstānas Republikas pievienošanās PTO, ekonomisko vajadzību pārbaudes vairs nepiemēro[1]. Laikposmā, kad Kazahstānas Republika piemēro ekonomisko vajadzību pārbaudi[2], fizisko personu ieceļošanai un pagaidu uzturēšanās Kazahstānas Republiku, ievērojot līguma izpildi, piemēro kumulatīvu laikposmu, kas nepārsniedz četrus mēnešus jebkurā 12 mēnešu laikposmā vai līguma darbības laiku – atkarībā no tā, kurš laikposms ir īsāks. Pēc tam, kad ir beidzies piecu gadu laikposms pēc Kazahstānas Republikas iestāšanās PTO, ieceļošana un pagaidu uzturēšanās ir kumulatīvs laikposms, kas nepārsniedz sešus mēnešus jebkurā 12 mēnešu laikposmā vai līguma darbības laiku – atkarībā no tā, kurš laikposms ir īsāks. Eiropas Savienības juridiskās personas ir atbildīgas par savlaicīgu savu darbinieku izceļošanu no Kazahstānas Republikas teritorijas.

[1] Tiek piemērotas visas prasības un normatīvie akti par ieceļošanu, uzturēšanos un darbu.

[2] Lielākai skaidrībai attiecībā uz Kazahstānas Republiku "ekonomisko vajadzību pārbaude" ir procedūras, ko veic Kazahstānas Republikas juridiska persona, piesaistot līgumpakalpojumu sniedzējus, turklāt jāņem vērā ārvalstu darbaspēka uzņemšanai piemērojamie valsts darba tirgus nosacījumi. Minētie nosacījumi ir izpildīti, ja pēc paziņojuma par vakanci publicēšanas plašsaziņas līdzekļos un pēc kompetentas personas meklēšanas kompetentās iestādes datubāzē tiek konstatēts, ka neviens no pieteikuma iesniedzējiem neatbilst vakances paziņojumā minētajām prasībām. Šis process nedrīkstētu būt garāks par vienu mēnesi. Tikai pēc šīs procedūras juridiskā persona var pabeigt procedūru līgumpakalpojumu sniedzēju pieņemšanai darbā.

2. Kazahstānas Republika atļauj Eiropas Savienības juridiskām personām sniegt pakalpojumus tās teritorijā, izmantojot fizisku personu klātbūtni, ja pakalpojumu līgums atbilst šādiem nosacījumiem:

a) pakalpojumu sniegšanas līgums:
   i) ir noslēgts tieši starp Eiropas Savienības juridisko personu un galapatērētāju, kas ir Kazahstānas Republikas juridiska persona;
   ii) nosaka, ka tā izpildei ir nepieciešama minētās juridiskās personas darbinieku pagaidu klātbūtne Kazahstānas Republikas teritorijā, lai sniegtu pakalpojumus; un
   iii) atbilst Kazahstānas Republikas normatīvajiem aktiem un prasībām;

b) pakalpojumu sniegšanas līgums tiek noslēgts vienā no turpmāk minētajām darbības nozarēm, kas ir iekļautas un definētas Kazahstānas Republikas *GATS* saistību sarakstā:
   i) juridiskie pakalpojumi
   ii) uzskaites un grāmatvedības pakalpojumi
   iii) nodokļu konsultāciju pakalpojumi

iv) arhitektu pakalpojumi

v) inženiertehniskie pakalpojumi

vi) integrētie inženiertehniskie pakalpojumi

vii) pilsētplānošanas un ainavu arhitektūras pakalpojumi

viii) datori un ar tiem saistītie pakalpojumi

ix) reklāmas pakalpojumi

x) tirgus izpētes pakalpojumi

xi) vadības konsultāciju pakalpojumi

xii) ar vadības konsultācijām saistīti pakalpojumi

xiii) tehniskās testēšanas un analīzes pakalpojumi

xiv) padomdevēju un konsultatīvie pakalpojumi kalnrūpniecībā

xv) saistītie zinātnisko un tehnisko konsultāciju pakalpojumi

xvi) rakstiskās un mutiskās tulkošanas pakalpojumi

xvii) iekārtu, tostarp transportlīdzekļu, apkope un remonts atbilstīgi pēcpārdošanas pakalpojumu līgumam

xviii) vides pakalpojumi;

c) piekļuve, ko piešķir saskaņā ar šo pantu, attiecas tikai uz pakalpojumu sniegšanu, kuri ir līguma priekšmets; tā nepiešķir tiesības izmantot profesionālo nosaukumu Kazahstānas Republikas teritorijā.

3. Eiropas Savienība atkārtoti apstiprina savus attiecīgos pienākumus, kas izriet no saistībām saskaņā ar *GATS* attiecībā uz līgumpakalpojumu sniedzēju ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos. Piemēro tajā minētās atrunas[1].

50. PANTS

Lielākās labvēlības režīma ievērošana

1. Režīms, ko Eiropas Savienība piemēro Kazahstānas Republikas līgumpakalpojumu sniedzējiem, ir ne mazāk labvēlīgs par to, kuru piemēro jebkuras trešās valsts līgumpakalpojumu sniedzējiem.

2. No 1. punkta darbības jomas ir izslēgts režīms, ko piemēro saskaņā ar citiem nolīgumiem, kurus Eiropas Savienība noslēgusi ar kādu trešo valsti un par kuriem ir paziņots saskaņā ar *GATS* V pantu, vai uz kuriem attiecas Eiropas Savienības *GATS* saraksts par lielākās labvēlības režīma izņēmumiem. No 1. punkta darbības jomas ir izslēgts arī režīms, kas izriet no noteikumu saskaņošanas, pamatojoties uz Eiropas Savienības noslēgtajiem nolīgumiem, kuros paredzēta savstarpēja atzīšana saskaņā ar *GATS* VII pantu.

[1] Lielākai skaidrībai atrunas aptver arī atrunas, kas ietvertas kategoriju definīcijās.

3. Ja Kazahstānas Republika piešķir labvēlīgāku režīmu par to, kas paredzēts šajā nolīgumā, līgumpakalpojumu sniedzējiem no jebkuras citas PTO dalībvalsts, izņemot Neatkarīgo Valstu Sadraudzības valstīm (NVS) un valstīm, kuras ir puses ekonomikas integrācijas nolīgumos ar Kazahstānas Republiku , minēto režīmu piemēro Eiropas Savienības līgumpakalpojumu sniedzējiem. No šā noteikuma ir izslēgts arī režīms, kas izriet no noteikumu saskaņošanas, pamatojoties uz Kazahstānas Republikas noslēgtajiem nolīgumiem, kuros paredzēta savstarpēja atzīšana saskaņā ar *GATS* VII pantu.

51. PANTS

Nosacījumu pakāpeniska uzlabošana fizisku personu pagaidu klātbūtnei darījumdarbības nolūkā

Sadarbības komiteja tirdzniecības jautājumu risināšanai sniedz Pusēm ieteikumus par turpmāku liberalizāciju attiecībā uz fizisku personu pagaidu klātbūtni darījumdarbības nolūkā.

4. IEDAĻA

IEKŠZEMES REGULĒJUMS

52. PANTS

Darbības joma un tvērums

1. Prasības, kas izklāstītas 53. pantā, piemēro Pušu veiktajiem pasākumiem, kuri attiecas uz licencēšanas un kvalifikācijas procedūras, kas skar:

a) pārrobežu pakalpojumu sniegšanu;

b) uzņēmējdarbības veikšanu;

c) pakalpojuma sniegšanu, izmantojot fizisku personu klātbūtni otras Puses teritorijā saskaņā ar šīs nodaļas 3. iedaļu.

2. Prasības, kas izklāstītas 53. pantā, piemēro visām saimnieciskajām darbībām, uz kurām attiecas šīs nodaļas darbības joma. Pakalpojumiem prasības piemēro, ciktāl tās skar attiecīgās Puses īpašās saistības saskaņā ar *GATS*[1]. Šīs prasības nepiemēro pasākumiem, ciktāl tie ir ierobežojumi, uz kuriem attiecas *GATS* XVI vai XVII pantā minētie saraksti.

53. PANTS

Licencēšana un kvalifikācija

1. Katra Puse nodrošina, ka licencēšanas un kvalifikācijas procedūras nolūkā saņemt atļauju sniegt pakalpojumu vai veikt uzņēmējdarbību ir saprātīgas, skaidras un attiecas uz politikas mērķiem, ņemot vērā izpildāmo prasību veidu un izvērtējamos kritērijus, un pašas par sevi nav ierobežojums pakalpojumu sniegšanai vai uzņēmējdarbības veikšanai.

2. Ja ir noteikti konkrēti termiņi pieteikumu iesniegšanai, pieteikuma iesniedzējam tiek dots pietiekams laiks, lai iesniegtu pieteikumu. Kompetentā iestāde sāk pieteikuma izskatīšanu bez liekas kavēšanās. Ja iespējams, pieteikumi elektroniskā formātā būtu jāpieņem ar tādiem pašiem autentiskuma nosacījumiem kā pieteikumi, kas iesniegti papīra formātā.

[1] Attiecībā uz Kazahstānas Republiku atsauce ietver Protokola par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO nodaļu par pakalpojumiem.

3. Dokumentu oriģinālu vietā, ja tas iespējams, būtu jāpieņem arī apliecinātas kopijas.

4. Katra Puse nodrošina, lai pieteikuma apstrāde, tostarp galīgā lēmuma pieņemšana, tiek pabeigta samērīgā laikā, kas noteikts Puses tiesību aktos, un jebkurā gadījumā bez liekas kavēšanās. Katra Puse cenšas noteikt normālu laikposmu, kurā apstrādāt pieteikumu. Katra Puse nodrošina, ka licence vai atļauja pēc tās piešķiršanas stājas spēkā bez liekas kavēšanās saskaņā ar noteikumiem, kas tajā norādīti.

5. Katra Puse nodrošina, ka licences maksas[1] ir samērīgas attiecībā uz izmaksām, kas radušās kompetentajai iestādei, un pašas par sevi neierobežo pakalpojuma sniegšanu vai uzņēmējdarbības veikšanu.

6. Ja kompetentā iestāde uzskata, ka pieteikums ir nepilnīgs, vai konstatē, ka tai ir vajadzīga papildu informācija, tā saprātīgā laikposmā:

a) informē pieteikuma iesniedzēju;

b) ciktāl iespējams, norāda, kāda informācija ir vajadzīga, un

c) ciktāl iespējams, dod iespēju novērst trūkumus.

[1] Licences maksa neietver maksu par dabas resursu izmantošanu, izsoles maksu, maksu par konkursa rīkošanu vai citām nediskriminējošām koncesiju piešķiršanas metodēm, vai obligātos maksājumus par universālā pakalpojuma sniegšanu.

7. Ja kompetentā iestāde pieteikumu noraida, tā pieteikuma iesniedzēju informē bez nepamatotas kavēšanās un, ciktāl iespējam, rakstiski. Kompetentajai iestādei būtu jāinformē pieteikuma iesniedzējs pēc tā pieprasījuma par pieteikuma noraidīšanas iemesliem un, ja iespējams, par konstatētajiem trūkumiem. Tai būtu jāinformē pieteikuma iesniedzējs par procedūrām lēmuma pārsūdzēšanai saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem. Kompetentajai iestādei vajadzētu ļaut pieteikuma iesniedzējam iesniegt jaunu pieteikumu saskaņā ar attiecīgās iestādes noteiktajām procedūrām, izņemot gadījumus, kad attiecīgā iestāde ierobežo licenču vai apstiprināto kvalifikāciju skaitu.

8. Katra Puse nodrošina, lai licencēšanas vai atļaujas piešķiršanas procedūrā kompetento iestāžu izmantotās procedūras un lēmumi būtu taisnīgi pret visiem pieteikuma iesniedzējiem. Kompetentajai iestādei tās lēmuma pieņemšanā vajadzētu būt neatkarīgai un tai nevajadzētu atskaitīties nevienam pakalpojumu sniedzējam vai ieguldītājam, kuram nepieciešama licence vai atļauja.

5. IEDAĻA

ĪPAŠI NOZARES NOTEIKUMI

54. PANTS

Starptautiskie jūras pārvadājumi

1. Šajā pantā ir izklāstīti starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu liberalizācijas principi. Šis pants neskar tiesības un pienākumus, kas izriet no katras Puses *GATS* saistībām.

2. Šajā pantā "starptautiskais jūras pārvadājums" ietver tiešos un vairākveidu pārvadāšanas pakalpojumus, kas ir preču pārvadāšana, izmantojot vairāk nekā vienu pārvadājumu veidu, starp kuriem ir arī pārvadājums pa jūru, ar vienotu transporta dokumentu, un tāpēc ietver tiesības starptautiskajiem jūras pārvadātājiem tieši slēgt līgumu ar citu pārvadājumu veidu nodrošinātājiem.

3. Attiecībā uz 4. punktā minētajām darbībām, ko veic kuģu aģentūras, lai sniegtu pakalpojumus starptautisko jūras pārvadājumu veicējiem, katra Puse ļauj otras Puses juridiskajām personām tās teritorijā izveidot meitasuzņēmumus vai filiāles, ievērojot uzņēmējdarbības veikšanas un darbības nosacījumus, kas nav mazāk labvēlīgi par nosacījumiem, ko Puse piemēro saviem meitasuzņēmumiem vai filiālēm vai jebkuras trešās valsts meitasuzņēmumiem vai filiālēm – atkarībā no tā, kuri nosacījumi ir labāki.

Šis punkts neattiecas uz uzņēmējdarbības veikšanu nolūkā veikt darbības ar floti, kas kuģo ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts karogu vai Kazahstānas Republikas karogu.

4. Šādas darbības ietver šādas, bet ne tikai, darbības:

a) jūras transporta un saistīto pakalpojumu tirdzniecība un pārdošana, izmantojot tiešus kontaktus ar klientu, no kotēšanas līdz rēķina iesniegšanai; neatkarīgi no tā, vai šos pakalpojumus sniedz vai piedāvā pats pakalpojuma sniedzējs vai tādi pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pakalpojuma pārdevējs ir noslēdzis pastāvīgus darījumdarbības līgumus;

b) visa veida transporta un saistīto pakalpojumu, tostarp jebkādus iekšzemes transporta pakalpojumu, kas vajadzīgi vairākveidu pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai, pirkšana un izmantošana savā vai savu klientu vārdā (un tālākpārdošana saviem klientiem);

c) dokumentācijas sagatavošana attiecībā uz pārvadājumu dokumentiem, muitas dokumentiem vai citiem dokumentiem saistībā ar pārvadāto preču izcelsmi un raksturu;

d) darījumu informācijas sagatavošana, izmantojot visus līdzekļus, ietverot datorizētas informācijas sistēmas un elektronisku datu apmaiņu (uz ko attiecas visi nediskriminējošie ierobežojumi saistībā ar elektrosakariem);

e) jebkādu darījumu vienošanos slēgšana ar citām kuģu aģentūrām, ietverot līdzdalību uzņēmuma kapitālā un uz vietas nolīgtu darbinieku (vai ārvalstīs nolīgtu darbinieku gadījumā – ievērojot šā nolīguma attiecīgos noteikumus) norīkošanu darbā ar jebkuru vietējo kuģu aģentūru;

f) darbības juridisku personu vārdā, *inter alia*, organizējot kuģa iebraukšanu ostā vai kravu pārņemšanu, ja vajadzīgs.

5. Ievērojot panākto liberalizāciju attiecībā uz pārrobežu pakalpojumu sniegšanu starp Pusēm starptautisko jūras pārvadājumu jomā:

a) puses efektīvi piemēro neierobežotas piekļuves principu starptautiskajiem tirgiem un tirdzniecībai uz komerciāla pamata un bez diskriminācijas;

b) katra Puse piešķir kuģiem, kurus ekspluatē otras Puses pakalpojumu sniedzēji, režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par to, kādu Puse piešķir saviem kuģiem vai jebkuras citas trešās valsts kuģiem, atkarībā no tā, kurš režīms ir labvēlīgāks, *inter alia*, attiecībā uz piekļuvi ostām, ostu infrastruktūras un pakalpojumu izmantošanu un ostas papildpakalpojumu izmantošanu, kā arī saistītām nodevām un maksājumiem, muitas atvieglojumiem un piestātņu piešķiršanu un iekraušanas un izkraušanas iekārtām.

6. Piemērojot 5. punktā noteiktos principus, Puses:

a) no šā nolīguma spēkā stāšanās brīža nepiemēro nekādus kravas dalīšanas noteikumus, kas ietverti divpusējos nolīgumos, kuri noslēgti starp kādu Eiropas Savienības dalībvalsti un Kazahstānas Republiku;

b) neievieš kravas dalīšanas noteikumus turpmākos divpusējos nolīgumos ar trešām valstīm, izņemot tādos ārkārtas apstākļos, kad vienas vai otras šā nolīguma Puses līnijpārvadājumu uzņēmumiem citādi nav iespējas sekmīgi uzturēt satiksmi tirdzniecības pārvadājumos uz attiecīgo trešo valsti un no tās;

c) aizliedz kravas dalīšanas kārtību turpmākos divpusējos nolīgumos attiecībā uz sauso un šķidro beztaras preču tirdzniecību;

d) pēc šā nolīguma stāšanās spēkā atceļ un atturas ieviest vienpusējus pasākumus un administratīvus, tehniskus un citus šķēršļus, kas varētu veidot slēptus ierobežojumus vai diskrimināciju brīvai pakalpojumu sniegšanai starptautisko jūras pārvadājumu jomā.

7. Eiropas Savienības fiziskās un juridiskās personas, kas sniedz starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumus, var brīvi sniegt starptautiskus jūras–upju transporta pakalpojumus Kazahstānas Republikas iekšējos ūdensceļos un otrādi.

8. Puses otras Puses starptautisko jūras pārvadājumu pakalpojumu sniedzējiem ar pieņemamiem un nediskriminējošiem noteikumiem dara pieejamus šādus ostu pakalpojumus: loča vadību, vilkšanas un velkoņu palīdzību, apgādi, degvielas un ūdens piegādi, atkritumu savākšanu un balasta ūdeņu aizvākšanu, ostas kapteiņa pakalpojumus, navigācijas līdzekļus, krasta ekspluatācijas pakalpojumus, kas būtiski kuģu ekspluatācijai, ietverot sakarus, ūdens un elektrības piegādi, avārijas remonta iekārtas, enkurvietas, piestātnes un pietauvošanu.

9. Ja Kazahstānas Republika piešķir labvēlīgāku režīmu attiecībā uz jūras transportu jebkurai PTO dalībvalstij, izņemot Kaspijas jūras piekrastes valstis un NVS valstis, minētos noteikumus piemēro Eiropas Savienības fiziskajām un juridiskajām personām.

54.a PANTS

Autoceļi, dzelzceļš, iekšzemes ūdensceļi un gaisa transports

Lai nodrošinātu koordinētu transporta attīstību starp Pusēm, kas pielāgots to abpusējām komerciālajām vajadzībām, nosacījumus par savstarpējo piekļuvi tirgum autotransporta, dzelzceļa un iekšzemes ūdensceļu pārvadājumu jomā un attiecīgā gadījumā - aviopārvadājumu jomā var noteikt iespējamos konkrētos nolīgumos, par kuriem Puses vienojas pēc šā nolīguma stāšanās spēkā.

6. IEDAĻA

IZŅĒMUMI

55. PANTS

Vispārēji izņēmumi

1. Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp valstīm, kurās pastāv vienādi apstākļi, vai uzņēmējdarbības veikšanas, tostarp darbību veikšanas, vai pakalpojumu pārrobežu sniegšanas slēptu ierobežojumu, nekas šajā nodaļā netiek interpretēts tā, ka tas liegtu kādai Pusei noteikt vai piemērot pasākumus, kuri:

a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai[1];

b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;

[1] Izņēmumu attiecībā uz sabiedrisko kārtību var piemērot tikai tādā gadījumā, ja reāli un pietiekami nopietni tiek apdraudētas kādas no sabiedrības pamatinteresēm.

c) attiecas uz izsmeļamu dabas resursu saglabāšanu, ja šādus pasākumus piemēro saistībā ar vietējo ieguldītāju vai vietējās pakalpojumu sniegšanas un patēriņa ierobežojumiem;

d) nepieciešami mākslinieciskas, vēsturiskas vai arheoloģiskas vērtības nacionālo bagātību aizsardzībai;

e) nepieciešami, lai nodrošinātu to normatīvo aktu ievērošanu, kas nav pretrunā šai sadaļai, ietverot tos, kuri attiecas uz:
   i) krāpnieciskas vai maldinošas prakses novēršanu vai nepieciešami līgumsaistību neizpildes seku novēršanai,
   ii) personu privātās dzīves aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi un izplatīšanu un privātā īpašumā esošas dokumentācijas un grāmatvedības konfidencialitātes aizsardzību,
   iii) drošību;

f) nav saskanīgi ar 46. pantu ar noteikumu, ka režīma atšķirības mērķis ir nodrošināt efektīvu vai līdztiesīgu tiešo nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu attiecībā uz otras Puses saimnieciskām darbībām, ieguldītājiem vai pakalpojumu sniedzējiem[1].

[1] Pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt līdztiesību vai tiešo nodokļu faktisku uzlikšanu vai iekasēšanu, ietver pasākumus, kurus Puse veic atbilstīgi savai nodokļu sistēmai un kuri:

i) attiecas uz ieguldītājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas nav rezidenti, atzīstot to, ka nerezidentu nodokļu pienākumus nosaka attiecībā uz apliekamām vērtībām, ko ieved no Puses teritorijas vai kas atrodas Puses teritorijā;

ii) attiecas uz nerezidentiem, lai nodrošinātu nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu Puses teritorijā;

iii) attiecas uz nerezidentiem vai rezidentiem, lai novērstu izvairīšanos no nodokļa maksāšanas vai nodokļa nemaksāšanu, ietverot atbilstības pasākumus;

iv) attiecas uz pakalpojumu patērētājiem, ko sniedz otras Puses teritorijā vai no tās, nolūkā nodrošināt nodokļu uzlikšanu vai iekasēšanu no šādiem patērētājiem, ko iegūst Puses teritorijā;

v) nošķir ieguldītājus un pakalpojumu sniedzējus, kas ir nodokļu maksātāji par visā pasaulē apliekamām vienībām, no citiem ieguldītājiem un pakalpojumu sniedzējiem, atzīstot viņu nodokļu bāzes atšķirību; vai

vi) nosaka, piešķir vai iedala rezidentu vai filiāļu, vai saistīto personu starpā, vai vienas personas filiāļu ienākumu, peļņu, ieņēmumus, zaudējumus, atskaitījumus vai kredītus, lai nodrošinātu Puses nodokļu bāzi.

Nodokļu terminus vai jēdzienus f) apakšpunktā un šajā zemsvītras piezīmē nosaka saskaņā ar nodokļu definīcijām un jēdzieniem vai līdzvērtīgām vai līdzīgām definīcijām un jēdzieniem saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, kura nosaka pasākumu.

2. Šī nodaļa neattiecas uz Pušu attiecīgajām sociālā nodrošinājuma sistēmām vai tādām darbībām katras Puses teritorijā, kas regulāri vai neregulāri ir saistītas ar valdības pilnvaru īstenošanu.

7. IEDAĻA

IEGULDĪJUMI

56. PANTS

Pārskatīšana un konsultācijas

Lai identificētu jebkādus šķēršļus ieguldījumiem, Puses kopīgi pārskata ieguldījumu tiesisko regulējumu ne vēlāk kā trīs gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu. Pamatojoties uz šo pārskatīšanu, Puses apsver iespēju sākt sarunas, tostarp attiecībā uz vispārīgiem ieguldījumu aizsardzības principiem, nolūkā likvidēt šādus šķēršļus ar mērķi papildināt šo nolīgumu.

6. NODAĻA

KAPITĀLA APRITE UN MAKSĀJUMI

57. PANTS

Norēķinu konti

Katra Puse atļauj brīvi konvertējamā valūtā un saskaņā ar Nolīguma par Starptautisko valūtas fondu (SVF) attiecīgi piemērojamajiem pantiem veikt visus maksājumus un pārvedumus starp Pusēm uz maksājumu bilances norēķinu kontu.

58. PANTS

Kapitāla aprite

1. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā un, neskarot citu šā nolīguma noteikumus, Puses apņemas nenoteikt ierobežojumus kapitāla brīvai apritei attiecībā uz tiešajiem ieguldījumiem, kas veikti saskaņā ar uzņēmējas valsts tiesību aktiem, uz šīs sadaļas 5. nodaļā (Pakalpojumu tirdzniecība un uzņēmējdarbības veikšana) ietvertajām saimnieciskajām darbībām, kā arī uz šāda ieguldītā kapitāla un no tā gūtās peļņas likvidāciju un repatriāciju.

2. Attiecībā uz darījumiem maksājumu bilances kapitāla un finanšu kontā, uz kuriem neattiecas 1. punkts, un, neskarot citus šā nolīguma noteikumus, katra Puse saskaņā ar tās tiesību aktiem nodrošina kapitāla brīvu apriti attiecībā uz, *inter alia*:

a) kredītiem saistībā ar komerciāliem darījumiem, tostarp pakalpojumu sniegšanu, kurā piedalās Puses rezidents;

b) finanšu aizdevumiem un kredītiem; vai

c) kapitāla līdzdalību juridiskā personā bez mērķa izveidot vai uzturēt ilgstošu ekonomisku saikni.

3. Neskarot citus šā nolīguma noteikumus, Puses nenosaka jaunus ierobežojumus kapitāla apritei starp Pušu rezidentiem un nepadara esošos noteikumus ierobežojošākus.

4. Puses var apspriesties ar mērķi turpmāk veicināt kapitāla apriti starp tām.

59. PANTS

Izņēmumi

Ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp valstīm, kurās pastāv vienādi apstākļi, vai kapitāla aprites slēptu ierobežojumu, neko šajā nodaļā neinterpretē tā, lai liegtu Pusei noteikt vai piemērot pasākumus, kas:

a) nepieciešami sabiedriskās drošības vai sabiedrības morāles aizsardzībai, vai sabiedriskās kārtības uzturēšanai; vai

b) nepieciešami, lai nodrošinātu to normatīvo aktu ievērošanu, kas nav pretrunā šīs sadaļas noteikumiem, ietverot tos, kuri attiecas uz:

i) noziedzīgu nodarījumu vai kriminālpārkāpumu, maldinošu un krāpniecisku darbību novēršanu vai nepieciešami līgumsaistību neizpildes seku mazināšanai (bankrots, maksātnespēja un kreditoru tiesību aizsardzība),

ii) pasākumiem, kas pieņemti vai saglabāti, lai nodrošinātu Puses finanšu sistēmas integritāti un stabilitāti,

iii) vērtspapīru, iespēju līgumu, nākotnes līgumu vai citu atvasināto instrumentu emisiju, tirdzniecību vai darījumiem ar tiem,

iv) finanšu pārskatu iesniegšanu vai darījumu uzskaiti, kas nepieciešama, lai sniegtu palīdzību tiesībaizsardzības iestādēm vai finanšu regulatoriem, vai

v) rīkojumu vai spriedumu izpildes nodrošināšanu juridiskā vai administratīvā tiesvedībā.

60. PANTS

Pagaidu aizsardzības pasākumi attiecībā uz
kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem

Ārkārtas apstākļos, ja pastāv nopietnas grūtības monetāro un valūtas kursa politikai Kazahstānas Republikā vai ekonomikas un monetārās savienības darbībai Eiropas Savienībā, vai šādu grūtību draudi, skartā Puse var pieņemt absolūti nepieciešamus aizsardzības pasākumus attiecībā uz kapitāla apriti, maksājumiem vai pārvedumiem uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu gadu. Puse, kas saglabā vai pieņem šādus pasākumus, nekavējoties informē par tiem otru Pusi un iespējami īsā laikā iesniedz to atcelšanas grafiku.

7. NODAĻA

INTELEKTUĀLAIS ĪPAŠUMS

61. PANTS

Mērķi

Šīs nodaļas mērķi ir šādi:

a) atvieglināt inovatīvu un radošās darbības izstrādājumu ražošanu un tirdzniecību starp Pusēm un

b) panākt atbilstīgu un efektīvu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un piemērošanas līmeni.

1. IEDAĻA

PRINCIPI

62. PANTS

Saistību būtība un darbības joma

1. Puses atgādina par savam saistībām nodrošināt to starptautisko nolīgumu attiecībā uz intelektuālo īpašumu atbilstīgu un efektīvu īstenošanu, kuros tās ir puses, tostarp PTO Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām ("TRIPS līgums") īstenošanu. Šīs nodaļas noteikumi papildina un sīkāk precizē Pušu savstarpējās tiesības un pienākumus, kas noteikti *TRIPS* līgumā un citos starptautiskos nolīgumos intelektuālā īpašuma jomā.

2. Šajā nolīgumā jēdziens "intelektuālais īpašums" attiecas *inter alia* uz visām intelektuālā īpašuma kategorijām, kas minētas no 65. panta līdz 96. pantam.

3. Intelektuālā īpašuma aizsardzība ietver aizsardzību pret negodīgu konkurenci, kā minēts 10.a pantā pārskatītajā un grozītajā 1883. gada Parīzes konvencijā rūpnieciskā īpašuma aizsardzībai (Parīzes konvencija).

4. Šī nodaļa neliedz Pusēm to tiesību aktos piemērot noteikumus, kas paredz augstākus standartus attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un izpildi ar noteikumu, ka minētie noteikumi nav pretrunā ar šīs nodaļas noteikumiem.

63. PANTS

Tehnoloģijas nodošana

1. Puses vienojas apmainīties ar viedokļiem un informāciju par to tiesību aktiem un starptautisko praksi intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības un piemērošanas jomā, kas skar tehnoloģiju nodošanu. Tas jo īpaši ietver informācijas apmaiņu par pasākumiem, kas veicina informācijas plūsmas, uzņēmumu partnerības, brīvprātīgu licencēšanu un apakšlīgumus. Īpašu vērību pievērš nosacījumiem, kuri nepieciešami, lai radītu adekvātu vidi, kas ļauj nodot tehnoloģiju uzņēmējās valstīs, ietverot tādus jautājumus kā valsts tiesiskais regulējums un cilvēkkapitāla attīstība.

2. Ja tiek veikti pasākumi attiecībā uz tehnoloģiju nodošanu, intelektuālā īpašuma tiesību subjektu likumīgās intereses ir aizsargātas.

64. PANTS

Tiesību izsmelšana

Katra Puse īsteno intelektuālā īpašuma tiesību izsmelšanas valsts vai reģionālo[1] režīmu saskaņā ar Puses tiesību aktiem attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, dizainparaugiem un preču zīmēm.

[1] Jēdziens "reģionāls" attiecas arī uz reģionālām ekonomiskās integrācijas organizācijām, kas izveidotas iekšējā tirgū, nodrošinot preču un pakalpojumu brīvu apriti.

2. IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU STANDARTI

AUTORTIESĪBAS UN BLAKUSTIESĪBAS

65. PANTS

Piešķirtā aizsardzība

Katra Puse ievēro tiesības un pienākumus, kas noteikti šādos starptautiskos nolīgumos:

a) Bernes konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (Bernes konvencija);

b) Romas Starptautiskajā Konvencijā par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību (Romas konvencija);

c) Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) Līgumā par autortiesībām;

d) *WIPO* līgumā par izpildījumu un fonogrammām;

e) *TRIPS* līgumā.

66. PANTS

Autori

Katra Puse attiecībā uz autoriem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu darbu tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu pavairošanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

b) viņu darbu oriģinālu vai kopiju publisku izplatīšanu jebkādā veidā, tās pārdodot vai kā citādi;

c) viņu darbu publisku izziņošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, to skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

67. PANTS

Izpildītāji

Katra Puse attiecībā uz izpildītājiem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu izpildījumu fiksāciju[1];

b) viņu sniegto izpildījumu fiksāciju tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu pavairošanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

c) viņu sniegto izpildījumu fiksāciju izplatīšanu sabiedrībai, pārdodot vai kā citādi;

d) viņu sniegto izpildījumu fiksāciju publiskošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā;

e) raidīšanu bezvadu sistēmā un viņu izpildījumu publiskošanu, izņemot gadījumus, kad šis izpildījums ir jau pārraidīts vai arī tas izdarīts no fiksācijas.

[1] Šajā nodaļā "fiksācija" nozīmē skaņas iemiesojumu vai to atveidojumus, no kā tos var uztvert, reproducēt vai pārraidīt ar ierīces palīdzību.

68. PANTS

Fonogrammu producenti

Katra Puse attiecībā uz fonogrammu producentiem paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) viņu fonogrammu tiešu vai netiešu pagaidu vai pastāvīgu pavairošanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, kopumā vai daļēji;

b) viņu fonogrammu, kā arī to kopiju, izplatīšanu sabiedrībai, pārdodot vai kā citādi;

c) viņu fonogrammu publiskošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

69. PANTS

Raidorganizācijas

Katra Puse attiecībā uz raidorganizācijām paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt:

a) to raidījumu fiksāciju;

b) to raidījumu fiksāciju pavairošanu;

c) to raidījumu fiksāciju publiskošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, tā, lai sabiedrības locekļi tām var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā, un

d) to raidījumu retranslēšanu bezvadu sistēmā, kā arī to publiskošanu, ja šāda publiskošana notiek vietās, kas pieejamas publikai par ieejas maksu.

70. PANTS

Apraide un publiskošana

Katra Puse paredz tiesības, kas nodrošina, ka vienreizēju taisnīgu atlīdzību maksā lietotāji, ja komerciālos nolūkos publicētas fonogrammas vai šādu fonogrammu reprodukcijas izmanto raidīšanai bezvadu sistēmā vai publiskošanai, kā arī nodrošina, ka minēto atlīdzību savā starpā sadala attiecīgie izpildītāji un fonogrammu producenti. Ja nav noslēgts nolīgums starp izpildītājiem un fonogrammu producentiem, katra Puse var izstrādāt noteikumus par to, kā minēto atlīdzību sadalīt starp viņiem.

71. PANTS

Aizsardzības termiņš

1. Literāru darbu vai mākslas darbu autortiesības saskaņā ar Bernes konvencijas 2. pantu ir spēkā autora mūžu un ne mazāk kā 70 gadus pēc viņa nāves.

2. Gadījumā, ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.

3. Izpildītāju tiesības beidzas ne ātrāk kā 50 gadus pēc attiecīgā izpildījuma dienas. Tomēr, ja uzveduma fiksācija šajā laikā ir likumīgi laista klajā vai likumīgi publiski izpildīta, tiesības beidzas ne mazāk kā 50 gadus pēc dienas, kad tā pirmoreiz publicēta vai pirmoreiz publiski izpildīta, atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

4. Fonogrammu producentu tiesības izbeidzas ne ātrāk kā 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Tomēr, ja fonogramma šajā laikposmā ir likumīgi publicēta, minētās tiesības izbeidzas ne ātrāk kā 50 gadus pēc pirmās likumīgās publikācijas. Ja pirmajā teikumā minētajā laikposmā likumīga publicēšana nav notikusi un ja šajā laikā ir notikusi fonogrammas likumīga publiskošana, minētās tiesības izbeidzas ne ātrāk kā 50 gadus pēc pirmās likumīgās publiskošanas.

5. Raidorganizāciju tiesības beidzas ne ātrāk kā 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides neatkarīgi no tā, vai šis raidījums ir pārraidīts, izmantojot vai neizmantojot vadus, tostarp kabeļus vai satelītu.

6. Šajā pantā noteiktos termiņus aprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

7. Aizsardzības termiņi var būt garāki nekā šajā pantā noteiktie termiņi.

72. PANTS

Tehnoloģisko līdzekļu aizsardzība

1. Katra Puse paredz atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu, ko attiecīgā persona veic, apzinoties savu rīcību, vai, ja tai ir saprātīgs pamats apzināties savu rīcību.

2. Katra Puse nodrošina atbilstīgu tiesisko aizsardzību pret tādu ierīču, ražojumu vai sastāvdaļu izgatavošanu, importu, izplatīšanu, pārdošanu, nomu, pārdošanas vai nomas reklāmu vai turēšanu īpašumā komerciālā nolūkā vai tādu pakalpojumu sniegšanu, kuri galvenokārt vērsti uz jebkuru efektīvu tehnoloģisko pasākumu apiešanu vai veicina šādu apiešanu.

3. Šajā nolīgumā jēdziens "tehnoloģiski pasākumi" nozīmē jebkuru tehnoloģiju, ierīci vai komponenti, kuru parasti izmanto, lai nepieļautu vai ierobežotu tādas darbības attiecībā uz darbiem vai citiem tiesību objektiem, ko nav atļāvis autortiesību vai blakustiesību subjekts, kā noteikts Puses tiesību aktos. Tehnoloģiskus pasākumus uzskata par "efektīviem", ja tiesību subjekti kontrolē darba vai citu tiesību objektu izmantošanu ar piekļuves kontroli vai aizsardzības procesu, piemēram, kodēšanu, trokšņu radīšanu vai citu darba vai cita tiesību objekta pārveidošanu, vai ar kopiju kontroles mehānismu, ar ko sasniedz aizsardzības mērķi.

73. PANTS

Informācijas par tiesību pārvaldību aizsardzība

1. Katra Puse nodrošina pienācīgu tiesisko aizsardzību pret visām personām, kas bez atļaujas veic kādu no turpmāk minētajām darbībām:

a) elektroniskas informācijas par tiesību pārvaldību dzēšanu vai mainīšanu;

b) saskaņā ar šo nolīgumu aizsargātu tādu darbu vai citu tiesību objektu izplatīšanu, importēšanu izplatīšanai, apraidi, izziņošanu vai padarīšanu par pieejamu sabiedrībai, kuros bez atļaujas ir izdzēsta vai mainīta elektroniskā informācija par tiesību pārvaldību,

ja minētā persona zina vai tai ir pietiekams pamats zināt, ka, šādi rīkojoties, tā izraisa, ļauj, atvieglo vai slēpj Puses tiesību aktos paredzēto autortiesību vai blakustiesību pārkāpšanu.

2. Šajā nodaļā jēdziens "informācija par tiesību pārvaldību" nozīmē visu informāciju, ko sniedz tiesību subjekts, kurš identificē darbu vai citus tiesību objektus, ko aizsargā autortiesības vai blakustiesības, autors vai cits tiesību subjekts, vai arī informāciju par darba vai cita tiesību objekta izmantošanas nosacījumiem, un visus numurus vai kodus, kas apzīmē šādu informāciju.

3. Panta 1. punktu piemēro, ja 2. punktā minētā informācija attiecas uz tāda darba vai cita tiesību objekta kopiju, ko aizsargā autortiesības vai blakustiesības, vai ja minētā informācija parādās saistībā ar to publiskošanu.

74. PANTS

Izņēmumi un ierobežojumi

1. Saskaņā ar konvencijām un starptautiskiem nolīgumiem, kuru dalībnieces ir Puses, katra Puse var paredzēt 66. līdz 70. pantā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjektu likumīgās intereses.

2. Katra Puse paredz, ka 66. līdz 70. pantā minētajai pagaidu reproducēšanai, kas ir īslaicīga vai papildu reproducēšana un tehnoloģiska procesa neatņemama un būtiska daļa, un kā vienīgais mērķis ir atļaut darba vai cita aizsargāta tiesību objekta

a) starpnieka veiktu pārsūtīšanu tīklā starp trešām personām vai

b) likumīgu izmantošanu,

un kam nav patstāvīgas ekonomiskas nozīmes, nepiemēro 66. līdz 69. pantā noteiktās reproducēšanas tiesības.

75. PANTS

Tālākpārdošanas tiesības

Katra Puse par labu mākslas oriģināldarba autoram, kurš ir otras Puses valstspiederīgais, un par labu viņa īpašumtiesību pārņēmējam, paredz tālākpārdošanas tiesības – ko definē kā tādas neatsavināmas tiesības saņemt autoratlīdzību, no kurām nevar atteikties pat iepriekš –, un kuru pamatā ir pārdošanas cena, kas iegūta no jebkādas darba turpmākas pārdošanas pēc tam, kad autors šo darbu pirmo reizi nodevis tālāk. Autoratlīdzības likmes un apmērus nosaka saskaņā ar tās Puses tiesību aktiem, kurā notiek tālākpārdošana[1].

[1] Puse var saskaņā ar tās tiesību aktiem ierobežot tālākpārdošanas tiesības, tās attiecinot uz tālākpārdošanas darbībām, kurās iesaistīti mākslas priekšmetu tirgotāji.

76. PANTS

Sadarbība tiesību kolektīvajā pārvaldīšanā

Puses veic tādus saprātīgus pasākumus, kādi tām var būt pieejami, lai veicinātu vienošanos starp to attiecīgajām autortiesību aģentūrām ar mērķi nodrošināt starp Pušu teritorijām vienkāršāku savstarpēju piekļuvi darbiem un citiem aizsargātiem tiesību objektiem un to piegādi, kā arī autoratlīdzību par šādu darbu vai citu aizsargātu tiesību objektu izmantošanu nodošanu. Puses arī veic tādus saprātīgus pasākumus, kādi tām var būt pieejami, lai sasniegtu augstu racionalizācijas un pārredzamības līmeni attiecībā uz to, kā Pušu attiecīgās autortiesību aģentūrām pilda savus uzdevumus.

PREČU ZĪMES

77. PANTS

Starptautiskie nolīgumi

Katra Puse:

a) ievēro Madrides nolīguma par preču zīmju starptautisko reģistrāciju protokolu un *WIPO* Preču zīmju līgumu un

b) dara visu iespējamo, lai pievienotos Singapūras līgumam par preču zīmēm.

78. PANTS

Reģistrācijas procedūra

1. Katra Puse nodrošina preču zīmju reģistrācijas sistēmu, kurā katrs galīgais lēmums, ko pieņem attiecīgā kompetentā preču zīmju iestāde, tiek pienācīgi pamatots un rakstveidā paziņots pieteikuma iesniedzējam, kuram ir iespēja apstrīdēt šo lēmumu kompetentajā preču zīmju iestādē un to pārsūdzēt tiesā.

2. Katra Puse nodrošina iespēju tiesību subjektiem iebilst pret preču zīmju reģistrācijas pieteikumiem vai reģistrāciju. Iebildumu gadījumā procedūra notiek, uzklausot abas Puses.

3. Katra Puse nodrošina reģistrēto preču zīmju elektronisku datubāzi, kas ir pieejama publiski.

79. PANTS

Plaši pazīstamas preču zīmes

Puses sadarbojas nolūkā aizsargāt plaši pazīstamas preču zīmes, kā minēts Parīzes Konvencijas 6.a pantā un *TRIPS* līguma 16. panta 2. un 3. punktā.

80. PANTS

Izņēmumi no preču zīmes piešķirtajām tiesībām

Katra Puse nodrošina ierobežotus izņēmumus no preču zīmes piešķirtajām tiesībām, piemēram, aprakstošu terminu godīgu izmantošanu, ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu izmantošanu vai citus ierobežotus izņēmumus, kuros ņem vērā preču zīmes īpašnieka un trešo personu likumīgās intereses.

ĢEOGRĀFISKĀS IZCELSMES NORĀDES

81. PANTS

Definīcija

Šajā līgumā ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm saprot norādes, kas identificē preci, kura izgatavota kādas Puses teritorijā vai šīs teritorijas reģionā vai vietā, kur preces noteiktā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības ir būtiski saistāmas ar tās ģeogrāfisko izcelsmi.

82. PANTS

Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības principi

1. Katra Puse nodrošina ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu pienācīgu aizsardzību uz nenoteiktu laiku, izmantojot *sui generis* aizsardzības sistēmu un saskaņā ar Puses tiesību aktiem, kamēr ģeogrāfiskās izcelsmes norādei tās izcelsmes valstī ir noteikta tiesiskā aizsardzība.

2. Minētajā nolūkā Puses sadarbojas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā, pamatojoties uz šo pantu, kas papildina *TRIPS* līguma attiecīgajos noteikumos paredzētos minimuma standartus.

3. Katra Puse nodrošina, ka tās ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzības sistēma ir pieejama otrai Pusei ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrācijai. Katra Puse nodrošina reģistrēto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu elektronisku datubāzi, kas ir pieejama publiski.

4. Attiecībā uz ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm tās attiecīgajā teritorijā katra Puse aizliedz un nepieļauj:

a) jebkādu reģistrēta nosaukuma tiešu vai netiešu komerciālu izmantošanu attiecībā uz produktiem, uz kuriem neattiecas reģistrācija, ciktāl
   i) minētie produkti ir salīdzināmi ar tiem produktiem, kas ir aizsargāti ar šo nosaukumu, vai
   ii) šādā izmantošanā tiek ekspluatēta aizsargātā nosaukuma reputācija;

b) reģistrēta nosaukuma ļaunprātīgu izmantošanu, atdarināšanu vai asociāciju izraisīšanu pat tad, ja norādīta produkta patiesā izcelsme, ja aizsargātais nosaukums ir tulkots, transkribēts vai transliterēts vai tam pievienoti vārdi "veids", "tips", "metode", "ražots kā", "veids", "atdarinājums" vai tamlīdzīgi vārdi;

c) jebkādu citu nepatiesu vai maldinošu norādi uz produkta izcelsmi, cilmi, būtību vai būtiskām īpašībām, kura ir uz iekšējā vai ārējā iesaiņojuma, reklāmas materiālos vai dokumentos par attiecīgo produktu, kā arī pret tāda trauka izmantošanu produkta iesaiņojumam, kas rada nepatiesu iespaidu par produkta izcelsmi; vai

d) jebkuru citu praksi, kas var maldināt patērētāju par preces patieso izcelsmi.

5. Šīs nodaļas 81. līdz 83. pantā noteikto aizsardzību katra Puse nodrošina, tostarp pēc ieinteresētas personas pieprasījuma, īstenojot pienācīgu administratīvo izpildi saskaņā ar Puses tiesību aktiem.

6. Katra Puse nodrošina, ka aizsargātās ģeogrāfiskās izcelsmes norādes var izmantot jebkurš uzņēmējs, kas tirgo preci, kura atbilst attiecīgajai specifikācijai.

7. Katra Puse nodrošina, ka nosaukumi, kas ir aizsargāti saskaņā ar Puses tiesību aktiem, nekļūst par sugasvārdiem.

8. Pusēm nav pienākuma reģistrēt ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, ja, ņemot vērā raksturīgas vai plaši pazīstamas preču zīmes, reģistrācija var maldināt patērētājus par preces patieso izcelsmi.

9. Neskarot šo pantu, katra Puse ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsargā arī tad, ja pastāv iepriekšēja preču zīme. "Iepriekšēja preču" zīme ir preču zīme, kuras izmantošana atbilst vienam no 4. punktā minētajiem gadījumiem, kura pieteikta reģistrācijai, reģistrēta vai nodibināta lietošanas ceļā, ja tādu iespēju paredz Puses tiesību akti, pirms dienas, kad minētās Puses kompetentajā iestādē ir iesniegts pieteikums par ģeogrāfiskās izcelsmes norādes reģistrāciju. Šādu iepriekšēju preču zīmi var turpināt izmantot un atjaunināt, neatkarīgi no ģeogrāfiskās izcelsmes norādes aizsardzības, ar noteikumu, ka tās Puses tiesību aktos par preču zīmēm, kurā tā ir reģistrēta vai tiek izmantota, nav pamatojuma preču zīmi uzskatīt par nederīgu vai to atsaukt.

83. PANTS

Sarunas

Puses ne vēlāk kā septiņus gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu, sāk sarunas, lai noslēgtu nolīgumu par ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību to attiecīgajās teritorijās.

DIZAINPARAUGI

84. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Eiropas Savienība atkārtoti apstiprina savu apņemšanos ievērot Hāgas vienošanās par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju 1999. gada Ženēvas aktu. Kazahstānas Republikas veic pamatotus pasākumus, lai tam pievienotos.

85. PANTS

Reģistrēto dizainparaugu aizsardzības prasības

1. Katra Puse nodrošina aizsardzību patstāvīgi radītiem, jauniem un oriģināliem dizainparaugiem. Šo aizsardzību nodrošina ar reģistrāciju, un tā piešķir reģistrēta dizainparauga turētājam ekskluzīvas tiesības saskaņā ar Puses tiesību aktiem. Piemērojot šo pantu, Puse var uzskatīt, ka dizainparaugs, kam ir individuāla būtība, ir oriģināls.

2. Dizainparaugu, ko izmanto vai iekļauj ražojumā, kurš ir kompleksa ražojuma sastāvdaļa, uzskata par jaunu un par tādu, kam ir individuāla būtība:

a) ja sastāvdaļa, kad tā ir iekļauta kompleksajā ražojumā, paliek redzama minētā ražojuma parastās izmantošanas laikā, izņemot apkopi, apkalpošanu vai remontu, un

b) ciktāl šīs sastāvdaļas redzamās iezīmes pašas par sevi atbilst novitātes un individuālas būtības prasībām.

86. PANTS

Ar reģistrāciju piešķirtās tiesības

Reģistrēta dizainparauga turētājam ir ekskluzīvas tiesības to izmantot un neļaut jebkurai trešai personai bez turētāja piekrišanas veikt *inter alia* šādas darbības: izgatavot, piedāvāt pārdošanai, pārdot, importēt, eksportēt, glabāt vai izmantot ražojumu, kurā aizsargātais dizainparaugs ir iekļauts vai kuram tas ir izmantots, ja šādas darbības tiek veiktas komerciālos nolūkos.

87. PANTS

Nereģistrētiem dizainparaugiem piešķirtā aizsardzība

Kazahstānas Republika ne vēlāk kā septiņus gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu, sāk efektīvi nodrošināt tiesisko aizsardzību pret nereģistrētu dizainparaugu kopēšanu ar nosacījumu, ka Eiropas Savienība ne vēlāk kā divus gadus pirms minētā septiņu gadu laikposma ir nodrošinājusi kompetento iestāžu un organizāciju pārstāvju un tiesnešu pienācīgu apmācību.

88. PANTS

Aizsardzības termiņš

Aizsardzības termiņš no pieteikuma iesniegšanas brīža ir vismaz desmit gadi. Katra Puse var paredzēt, ka tiesību subjekts var atjaunot aizsardzības termiņu uz vienu vai vairākiem piecu gadu ilgiem laikposmiem, līdz maksimālajam aizsardzības termiņam, kas noteikts Puses tiesību aktos.

89. PANTS

Izņēmumi

1. Katra Puse var noteikt ierobežotus izņēmumus dizainparaugu aizsardzībai ar noteikumu, ka šādi izņēmumi nav nepamatoti pretrunā ar aizsargāto dizainparaugu parastu izmantošanu un nepamatoti neierobežo aizsargātā dizainparauga īpašnieka likumīgās intereses, ņemot vērā trešo personu likumīgās intereses.

2. Dizainparaugu aizsardzība netiek attiecināta uz ražojuma izskata iezīmēm, ko nosaka vienīgi produkta tehniskās funkcijas, un uz ražojuma izskata iezīmēm, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu savstarpēju izmantojamību ar citu produktu[1].

3. Dizainparauga tiesības neattiecas uz dizainparaugiem, kas ir pretrunā sabiedriskajai kārtībai vai pieņemtajiem morāles principiem.

[1] Eiropas Savienībā šis noteikums neattiecas uz modulāriem ražojumiem.

90. PANTS

Attiecības ar autortiesībām

Dizainparaugam, kuru aizsargā dizainparauga tiesības, kas reģistrēts kādā no Pusēm, ir arī tiesības uz aizsardzību atbilstīgi minētās Puses autortiesību tiesību aktiem, sākot ar dienu, kurā dizainparaugs ir radīts vai fiksēts jebkādā veidā. Kādā mērā un ar kādiem nosacījumiem, ietverot prasīto oriģinalitātes līmeni, šādu aizsardzību piešķir, nosaka katra Puse.

PATENTI

91. PANTS

Starptautiski nolīgumi

Katra Puse veic pamatotus pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību Līguma par patentu tiesībām 1. līdz 16. pantam.

92. PANTS

Patenti un sabiedrības veselība

1. Puses atzīst PTO Ministru konferencē 2001. gada 14. novembrī pieņemtās Deklarācijas par *TRIPS* līgumu un sabiedrības veselību nozīmi. Interpretējot un īstenojot tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, katra Puse nodrošina, ka tiek ievērota minētā deklarācija.

2. Katra Puse ievēro PTO Ģenerālpadomes 2003. gada 30. augusta lēmumu par 1. punktā minētās deklarācijas 6. punktu.

93. PANTS

Papildu aizsardzības sertifikāti

1. Puses atzīst, ka zālēm un augu aizsardzības līdzekļiem, kurus to attiecīgajās teritorijās aizsargā patents, pirms to piedāvāšanas tirgū var piemērot administratīvu atļaujas piešķiršanas procedūru. Tās atzīst, ka laikposms, kas paiet no patenta pieteikuma iesniegšanas līdz pirmajai atļaujai piedāvāt zāles vai augu aizsardzības līdzekļus Pušu tirgū, kā tie šajā nolūkā definēti attiecīgajos Puses tiesību aktos, var saīsināt patenta efektīvas aizsardzības laikposmu.

2. Katra Puse paredz papildus aizsardzības termiņu zālēm vai augu aizsardzības līdzekļiem, ko aizsargā ar patentu un kam piemēro administratīvo atļaujas izsniegšanas procedūru, un šis papildu termiņš ir vienāds ar laikposmu, kas minēts 1. punkta otrajā teikumā, atņemot piecus gadus.

3. Neatkarīgi no 2. punkta papildu aizsardzības ilgums nevar pārsniegt piecus gadus.

94. PANTS

To datu aizsardzība, kas sniegti, lai saņemtu atļauju zāļu[1] piedāvāšanai tirgū

1. Katra Puse īsteno vispusīgu sistēmu, kas garantē tādu datu konfidencialitāti un neizpaušanu, kas iesniegti, lai saņemtu atļauju zāļu piedāvāšanai tirgū, un neatsaukšanos uz tiem.

2. Katra Puse nodrošina, ka visa informācija, kas iesniegta, lai saņemtu atļauju zāļu, kuras minētas *TRIPS* līguma 39. panta 3. punktā, piedāvāšanai tirgū, netiek izpausta trešām personām un uz to vismaz sešu gadus attiecas aizsardzība pret negodīgu komerciālu izmantošanu , sākot no dienas, kad jebkurā no Pusēm ir piešķirta tirdzniecības atļauju.

[1] Jēdziens "zāles" šajā nodaļā Eiropas Savienības gadījumā attiecas uz zālēm, kā tās definētas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm.

Minētajā nolūkā:

a) vismaz sešus gadus pēc tirdzniecības atļaujas piešķiršanas dienas nevienai personai vai vienībai, vai nu publiskai, vai privātai, ja tā nav persona vai vienība, kura sniegusi šādus neizpaustus datus, nav ļauts tieši vai netieši balstīties uz šādiem datiem bez tās personas vai struktūras nepārprotamas piekrišanas, kura sniegusi minētos datus nolūkā pamatot pieteikumu saņemt atļauju zāļu piedāvāšanai tirgū;

b) vismaz sešus gadus pēc tirdzniecības atļaujas piešķiršanas dienas nepiešķir atļauju zāļu piedāvāšanai tirgū nevienam turpmākam pieteikumam, izņemot gadījumu, kad nākamais pieteikuma iesniedzējs iesniedz savus datus (vai datus, kuri tiek izmantoti ar pirmās atļaujas turētāja atļauju), kuri atbilst tām pašām prasībām, kas attiecās uz pirmo pieteikuma iesniedzēju. Šajos sešos gados zāles, kas reģistrētas, nesniedzot šādus datus, izņem no tirgus, kamēr prasības nav izpildītas.

95. PANTS

Datu aizsardzība saistībā ar augu aizsardzības līdzekļiem un noteikumi par izvairīšanos no dubultiem izmēģinājumiem

1. Puses pirms atļaujas izsniegšanas augu aizsardzības līdzekļu laišanai tirgū nosaka drošuma un iedarbīguma prasības.

2. Katra Puse atzīst datu aizsardzības pagaidu tiesības tāda izmēģinājuma vai pētījuma ziņojuma īpašniekam, kas pirmo reizi iesniegts, lai saņemtu augu aizsardzības līdzekļa tirdzniecības atļauju.

Laikā, kad ir spēkā datu aizsardzības tiesības, izmēģinājuma vai pētījuma ziņojumu neizmanto nevienas citas personas labā, kas vēlas iegūt augu aizsardzības līdzekļa tirdzniecības atļauju, izņemot, ja īpašnieks nepārprotami devis savu piekrišanu. Šādas tiesības turpmāk sauc par "datu aizsardzību".

3. Izmēģinājuma vai pētījuma ziņojums:

a) ir vajadzīgs atļaujas piešķiršanai vai atļaujas grozīšanai, lai atļautu lietošanu attiecībā uz citu kultūraugu, un

b) ir apstiprināta ziņojuma atbilstība laboratoriju paraugprakses vai pētījumu paraugprakses principiem.

4. Datu aizsardzības termiņš saistībā ar augu aizsardzības līdzekļiem Pusē ir desmit gadi, sākot no dienas, kad attiecīgā Puse izsniegusi pirmo atļauju. Katra Puse drīkst noteikt ilgākus laika periodus, lai veicinātu, piemēram, atļauju izsniegšanu zema riska augu aizsardzības līdzekļiem vai šaurai lietošanai.

5. Izmēģinājumu vai pētījumu aizsargā arī tad, ja tas bijis vajadzīgs atļaujas atjaunošanai vai pārskatīšanai.

6. Puses izstrādās noteikumus, lai izvairītos no dubultiem izmēģinājumiem ar mugurkaulniekiem. Jebkurš pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas veikt izmēģinājumus un pētījumus, kuros iesaistīti mugurkaulnieki, veic visus vajadzīgos pasākumus, lai pārliecinātos, vai šādi izmēģinājumi vai pētījumi jau nav veikti vai sākti.

7. Potenciālais pieteikuma iesniedzējs un attiecīgo atļauju turētājs vai turētāji dara visu iespējamo, lai nodrošinātu apmaiņu ar tādu izmēģinājumu un pētījumu, kuros iesaistīti mugurkaulnieki, rezultātiem. Izmaksas par izmēģinājumu un pētījumu rezultātu apmaiņu nosaka taisnīgi, pārredzami un bez diskriminācijas. Potenciālajam pieteikuma iesniedzējam prasa piedalīties izmaksu segšanā vienīgi attiecībā uz to informāciju, kas viņam jāiesniedz, lai izpildītu atļaujas saņemšanas prasības.

8. Ja potenciālais pieteikuma iesniedzējs un augu aizsardzības līdzekļu attiecīgās atļaujas turētājs vai turētāji nevar vienoties par izmēģinājumu ar mugurkaulniekiem un pētījumu rezultātu apmaiņu, potenciālais pieteikuma iesniedzējs informē attiecīgās Puses kompetento iestādi.

9. Nespēja vienoties par izmēģinājumu ar mugurkaulniekiem un pētījumu rezultātu apmaiņu neaizkavē attiecīgās Puses kompetento iestādi no minēto rezultātu izmantošanas potenciālā pieteikuma iesniedzēja pieteikuma mērķiem.

Attiecīgās atļaujas turētājs vai turētāji var celt prasību pret potenciālo pieteikuma iesniedzēju par taisnīgu izmaksu atlīdzību. Puse var virzīt iesaistītās personas uz jautājuma izšķiršanu oficiālā un saistošā šķīrējtiesā, ko pārvalda saskaņā ar Puses tiesību aktiem.

96. PANTS

Augu šķirnes

Eiropas Savienība atkārtoti apstiprina savu apņemšanos īstenot Starptautisko jaunu augu šķirņu aizsardzības konvenciju (*UPOV* konvencija), un Kazahstānas Republika veic pamatotus pasākumus, lai tai pievienotos.

3. IEDAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU PIEMĒROŠANA

97. PANTS

Vispārēji pienākumi

1. Puses apstiprina savas saistības saskaņā ar *TRIPS* līgumu un jo īpaši tā III daļu, un paredz šajā iedaļā noteiktos papildpasākumus, procedūras un aizsardzības līdzekļus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību izpildi[1].

2. Minētie pasākumi, kārtība un aizsardzības līdzekļi ir taisnīgi un atbilstīgi un nav nevajadzīgi sarežģīti vai dārgi, un tie nav īstenojami nepiemērotos termiņos vai ar nepamatotu kavēšanos. Tie ir arī iedarbīgi, samērīgi un atturoši, un tos piemēro tā, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas likumīgai tirdzniecībai un nodrošinātu, ka tos neizmanto ļaunprātīgi.

[1] Piemērojot 98. līdz 110. pantu, jēdziens "intelektuālā īpašuma tiesības" ietver vismaz šādas tiesības: autortiesības, blakustiesības, datu bāzes veidotāja *sui generis* tiesības, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju autora tiesības, tiesības uz preču zīmi, tiesības uz dizainparaugu, patenttiesības, tostarp no papildu aizsardzības sertifikātiem iegūtās tiesības, ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, funkcionāla modeļa tiesības, augu šķirņu tiesības un tiesības uz tirdzniecības nosaukumiem, ciktāl iekšējos tiesību aktos tās ir aizsargātas kā ekskluzīvas tiesības.

98. PANTS

Tiesīgie prasītāji

Katra Puse par personām, kas tiesīgas prasīt šajā apakšiedaļā un *TRIPS* līguma III daļā minēto pasākumu, procedūru un aizsardzības līdzekļu piemērošanu, atzīst:

a) intelektuālā īpašuma tiesību subjektus saskaņā ar Pušu tiesību aktu noteikumiem;

b) visas citas personas, kas ir pilnvarotas izmantot minētās tiesības, jo īpaši licenciātus, ciktāl to pieļauj Pušu tiesību aktu noteikumi, un saskaņā ar tiem;

c) intelektuālā īpašuma kolektīvo tiesību pārvaldes iestādes, ko regulāri atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību subjektus, ciktāl to ļauj Pušu tiesību aktu noteikumi, un saskaņā ar tiem;

d) profesionālās aizstāvības iestādes vai citas personas, ko atzīst par tādām, kuras ir tiesīgas pārstāvēt intelektuālā īpašuma tiesību subjektus, ciktāl to ļauj Pušu tiesību aktu noteikumi, un saskaņā ar tiem.

99. PANTS

Pierādījumi

1. Ja Puse ir sniegusi pietiekoši daudz pierādījumu, lai pamatotu savas prasības, un, pamatojot savas prasības, ir norādījusi uz pierādījumiem, ko kontrolē pretējā Puse, katras Puses tiesu iestādēm ir tiesības pieprasīt, lai pretējā Puse uzrādītu šos pierādījumus, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzību.

2. Saskaņā ar 1. punktā minētajiem nosacījumiem, ja intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums izdarīts komerciālos nolūkos, katra Puse veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai kompetentās tiesu iestādes attiecīgā gadījumā un, saņemot iesniegumu, var pieprasīt pretējās Puses rīcībā esošos banku, finanšu vai tirdzniecības dokumentus, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzības prasības.

100. PANTS

Pasākumi pierādījumu saglabāšanai

1. Katra Puse nodrošina, ka pat pirms tiesvedības uzsākšanas kādā lietā kompetentās tiesu iestādes, saņemot iesniegumu no tiesību subjekta, kurš sniedzis tai pieejamus pierādījumus, lai pamatotu apgalvojumu, ka tā intelektuālā īpašuma tiesības ir pārkāptas vai drīzumā tiks pārkāptas, var noteikt ātrus un efektīvus pagaidu pasākumus, lai saglabātu attiecīgos pierādījumus attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzības prasības.

2. Šādi pasākumi var ietvert iespējamo pārkāpuma preču un attiecīgā gadījumā to materiālu un darbarīku, ko izmanto šo preču ražošanai un/vai izplatīšanai, kā arī ar minētajām precēm saistīto dokumentu sīku aprakstīšanu, ņemot vai neņemot to paraugus, vai arestu. Šos pasākumus veic, vajadzības gadījumā neuzklausot otru Pusi, jo īpaši tad, ja kavēšanās var radīt nelabojamu kaitējumu tiesību subjektam vai ja pastāv uzskatāms risks, ka pierādījumi var tikt iznīcināti.

101. PANTS

Tiesības uz informāciju

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes tās tiesvedības sakarā, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, un, atbildot uz pamatotu un samērīgu prasību, var pieprasīt, lai informāciju par to preču vai pakalpojumu izcelsmi un izplatīšanas tīkliem, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, sniedz pārkāpējs un/vai cita persona,

a) par kuru konstatēts, ka tās rīcībā ir pārkāpuma preces komerciālai darbībai raksturīgā daudzumā;

b) par kuru konstatēts, ka tā izmanto kontrafakta pakalpojumus komerciālā mērogā;

c) par kuru konstatēts, ka tā komercdarbībai raksturīgā daudzumā sniedz pakalpojumus, ko izmanto kontrafakta darbībās; vai

d) kuru a), b) vai c) apakšpunktā minētā persona ir norādījusi kā personu, kas iesaistīta attiecīgo preču producēšanā, ražošanā vai izplatīšanā vai attiecīgo pakalpojumu sniegšanā.

2. Šā panta 1. punktā minētā informācija ietver:

a) attiecīgo preču vai pakalpojumu izgatavotāju, ražotāju, izplatītāju, piegādātāju un citu iepriekšējo preču vai pakalpojumu subjektu vārdus vai nosaukumus un adreses, kā arī paredzētos vairumtirgotājus un mazumtirgotājus;

b) informāciju par izgatavotajiem, saražotajiem, piegādātajiem, saņemtajiem vai pasūtītajiem daudzumiem, kā arī cenu, kas maksāta par attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem.

3. Šā panta 1. un 2. punktu piemēro, neskarot citas tiesību normas, kas:

a) dod tiesību subjektam tiesības saņemt sīkāku informāciju;

b) reglamentē tās informācijas izmantošanu civilajā tiesvedībā vai kriminālprocesā, kas darīta zināma, ievērojot šo pantu;

c) reglamentē atbildību par tiesību uz informāciju ļaunprātīgu izmantošanu;

d) paredz iespēju atteikties sniegt informāciju, kas piespiestu 1. punktā minēto personu atzīt, ka tā vai tās tuvi radinieki ir piedalījušies intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumā; vai

e) reglamentē informācijas avotu vai personas datu apstrādes konfidencialitātes aizsardzību.

102. PANTS

Pagaidu un piesardzības pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka pēc prasītāja pieprasījuma tiesu iestādes var attiecībā uz iespējamo pārkāpēju izdot rīkojumu par pagaidu noregulējumu, lai novērstu iespējamus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus vai lai uz pagaidu laiku aizliegtu iespējamo tiesību pārkāpumu turpināšanu, attiecīgā gadījumā, ja to paredz valsts tiesību akti, iekasējot periodisku soda maksājumu, vai lai šādas rīcības turpināšanu pieļautu tikai tad, ja ir dota garantija, kas paredzēta kompensācijas nodrošināšanai tiesību subjektam. Rīkojumu par pagaidu noregulējumu saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem un saskaņā ar Puses tiesību aktiem var izdot arī attiecībā uz starpnieku, kura pakalpojumus izmanto trešā persona, pārkāpjot intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Rīkojumu par pagaidu noregulējumu var arī izdot, lai dotu rīkojumu arestēt vai nogādāt atpakaļ preces, ar kurām, iespējams, tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, lai novērstu to nokļūšanu vai apriti tirdzniecības kanālos.

3. Ja pārkāpums ir izdarīts komerciālā mērogā, katra Puse nodrošina, ka tad, ja prasītājs norāda uz apstākļiem, kas var traucēt kaitējuma atlīdzinājuma piedziņu, tiesu iestādes var saskaņā ar Puses tiesību aktiem dot rīkojumu kā piesardzības pasākumu piemērot iespējamā pārkāpēja kustamā un/vai nekustamā īpašuma apķīlāšanu vai arestu, tostarp viņa bankas kontu un citu aktīvu bloķēšanu. Šajā nolūkā tiesu iestādes var pieprasīt bankas, finanšu vai tirdzniecības dokumentus vai atbilstīgu pieeju vajadzīgajai informācijai.

103. PANTS

Korektīvi pasākumi

1. Katra Puse nodrošina, ka kompetentās tiesu iestādes pēc prasītāja pieprasījuma, neskarot pārkāpuma dēļ tiesību subjektam radīto zaudējumu atlīdzināšanu un neparedzot nekādu kompensāciju, var dot rīkojumu atsaukt, galīgi izņemt no tirdzniecības kanāliem vai iznīcināt preces, par kurām ir konstatēts, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Attiecīgos gadījumos kompetentās tiesu iestādes var arī dot rīkojumu iznīcināt materiālus un darbarīkus, ko galvenokārt izmanto šo preču radīšanā vai ražošanā.

2. Katras Puse tiesu iestādēm ir pilnvaras dot rīkojumu veikt minētos pasākumus uz pārkāpēja rēķina, ja vien nav īpašu iemeslu tā nedarīt.

104. PANTS

Izpildraksti

Katra Puse nodrošina, ka tad, ja pieņemts tiesas lēmums, kurā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tiesu iestādes var attiecībā uz pārkāpēju izdot izpildrakstu, lai aizliegtu turpināt pārkāpumu. Ja Puses tiesību akti to paredz, par nepakļaušanos izpildrakstā noteiktajam attiecīgā gadījumā tiek maksāta regulāra kavējuma nauda, lai nodrošinātu izpildraksta izpildi. Katra Puse nodrošina arī to, ka tiesību subjekti var pieprasīt izpildrakstu pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu intelektuālā īpašuma tiesības.

105. PANTS

Alternatīvi pasākumi

Katra Puse saskaņā ar saviem tiesību aktiem var noteikt, ka attiecīgos gadījumos un pēc tās personas lūguma, uz ko attiecas 103. un/vai 104. pantā paredzētie pasākumi, kompetentās tiesu iestādes tā vietā, lai piemērotu 103. un/vai 104. pantā paredzētos pasākumus, var minētajai vainīgajai personai likt izmaksāt naudas kompensāciju cietušajai personai, ja vainīgā persona ir rīkojusies neapzināti un bez nolaidības, ja konkrēto pasākumu veikšana minētajai personai radītu nesamērīgu kaitējumu un ja naudas kompensācijas izmaksa šķiet pieņemama.

106. PANTS

Zaudējumu atlīdzība

1. Katra Puse nodrošina, ka tiesu iestādes, nosakot zaudējumus:

a) ņem vērā visus attiecīgos aspektus, piemēram, cietušajai pusei radītās negatīvās ekonomiskās sekas, tostarp neiegūto peļņu, pārkāpēja negodīgi gūto peļņu, un attiecīgos gadījumos arī citus elementus, kas nav ekonomiskie faktori, tostarp tiesību subjektam pārkāpuma rezultātā radīto morālo kaitējumu, vai

b) var noteikt vienreizēju maksājumu zaudējumu atlīdzināšanai, pamatojoties uz noteiktiem faktoriem un noteikti ņemot vērā honorāru vai maksājumu summu, kas būtu saņemta, ja pārkāpējs būtu prasījis atļauju izmantot attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Ja pārkāpējs ir iesaistījies kontrafakta darbībās neapzināti vai viņam nav bijis pamats to apzināties, katra Puse var noteikt, ka tiesu iestādes var dot rīkojumu atmaksāt cietušajai personai peļņu vai izmaksāt tai iepriekš noteiktu kompensāciju.

107. PANTS

Tiesāšanās izdevumi

Katra Puse nodrošina, ka pamatotus un samērīgus tiesāšanās izdevumus un citus izdevumus, kas radušies lietā uzvarējušai pusei, parasti sedz lietā zaudējusī puse, ja vien tas nav pretrunā taisnīguma principiem.

108. PANTS

Tiesas nolēmumu publicēšana

Katra Puse nodrošina, ka tiesvedībā par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu tiesu iestādes pēc prasītāja pieprasījuma un par pārkāpēja līdzekļiem var piemērot attiecīgus pasākumus informācijas izplatīšanai par tiesas nolēmumu, tostarp nolēmuma paziņošanai un tā publicēšanai pilnībā vai daļēji.

109. PANTS

Pieņēmums par autortiesībām vai īpašuma tiesībām

Šajā iedaļā paredzēto pasākumu, procedūru un aizsardzības līdzekļu piemērošanas nolūkā, lai literāra vai mākslas darba autoru, ja vien nav pierādījumu par pretējo, uzskatītu par autoru, kas tādēļ ir arī tiesīgs uzsākt tiesvedību pret iespējamo pārkāpēju, ir pietiekami, ka viņa vārds ierastā veidā tiek minēts darbā vai uz tā. To *mutatis mutandis* piemēro blakustiesību subjektiem attiecībā uz to aizsargāto tiesību objektu.

110. PANTS

Administratīvās procedūras

Ciktāl administratīvo procedūru lēmumu rezultātā var tikt noteikts jebkurš civiltiesiskās aizsardzības līdzeklis, šādas procedūras atbilst principiem, kas pēc būtības ir līdzvērtīgi tiem, kuri paredzēti attiecīgajos šīs iedaļas noteikumos.

111. PANTS

Pasākumi uz robežas

1. Veicot pasākumus uz robežas nolūkā īstenot intelektuālā īpašuma tiesības, katra Puse nodrošina, ka pasākumi atbilst tās saistībām saskaņā ar 1994. gada *GATT* un *TRIPS* līgumu.

2. Lai nodrošinātu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību katras Puses muitas teritorijā, muitas dienesti, ievērojot savas pilnvaras, pieņem dažādas pieejas, lai identificētu sūtījumus, kuros atrodas 3. un 4. punktā minētās preces, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Šīs pieejas ietver riska analīzes metodes, kuru pamatā, *inter alia*, ir informācija, ko sniedz tiesību subjekti, savāktie izlūkdati un kravu pārbaudes.

3. Muitas dienestiem ir pilnvaras veikt pasākumus, ja to pieprasa tiesību subjekts, ar kuriem atliek muitas kontrolē esošu preču izlaišanu vai aiztur tās, ja pastāv aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar preču zīmēm, autortiesībām un blakustiesībām, vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

4. Kazahstānas Republikas muitas dienestiem ne vēlāk kā trīs gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu, ir pilnvaras veikt pasākumus, ja to pieprasa tiesību subjekts, ar kuriem atliek muitas kontrolē esošu preču izlaišanu vai aiztur tās, ja pastāv aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar patentiem, funkcionālajiem modeļiem, rūpnieciskajiem dizainparaugiem, integrālshēmām (topogrāfija) vai augu šķirnēm – ar nosacījumu, ka Eiropas Savienība līdz šā trīs gadu laikposma otrā gada beigām nodrošina atbilstīgu apmācību pilnvaroto iestāžu pārstāvjiem, piemēram, muitas ierēdņiem, prokuroriem, tiesnešiem un pēc vajadzības citiem darbiniekiem.

5. Muitas dienestiem ir pilnvaras pēc savas iniciatīvas atlikt muitas kontrolē esošu preču izlaišanu vai aizturēt tās, ja pastāv aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar preču zīmēm, autortiesībām un blakustiesībām, vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm.

6. Kazahstānas Republikas muitas dienestiem ne vēlāk kā piecus gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu, ir pilnvaras pēc savas iniciatīvas atlikt muitas kontrolē esošu preču izlaišanu vai aizturēt tās, ja pastāv aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas tiesības saistībā ar patentiem, funkcionālajiem modeļiem, rūpnieciskajiem dizainparaugiem, integrālshēmām (topogrāfija) vai augu šķirnēm – ar nosacījumu, ka Eiropas Savienība ne vēlāk kā divus gadus pirms šā piecu gadu laikposma beigām nodrošina atbilstīgu apmācību pilnvaroto iestāžu pārstāvjiem, piemēram, muitas ierēdņiem, prokuroriem, tiesnešiem un pēc vajadzības citiem darbiniekiem.

7. Neatkarīgi no 3. līdz 6. punkta nav pienākuma piemērot atlikšanas vai aizturēšanas pasākumus attiecībā uz tādu preču importu, kuras ir laistas tirgū citā valstī vai ar tiesību subjekta piekrišanu.

8. Puses vienojas efektīvi īstenot *TRIPS* līguma 69. pantu attiecībā uz tādu preču starptautisko tirdzniecību, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Šajā nolūkā katra Puse ir gatava izveidot un paziņot otrai Pusei savu kontaktpunktu muitas pārvaldē, lai atvieglotu sadarbību. Šāda sadarbība var ietvert informācijas apmaiņu attiecībā uz mehānismiem informācijas saņemšanai no tiesību subjektiem, paraugpraksi un pieredzi saistībā ar riska pārvaldības stratēģijām, kā arī informāciju, kas palīdz identificēt sūtījumus, par kuriem ir aizdomas, ka tajos ir pārkāpuma preces.

9. Katras Puses muitas dienesti ir gatavi sadarboties – pēc otras Puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas –, lai sniegtu otras Puses muitas dienestiem pieejamo attiecīgo informāciju, jo īpaši attiecībā uz precēm, kuras tranzītā šķērso Puses teritoriju un kuru galamērķis ir otra Puse vai kuru izcelsme ir otrā Pusē.

10. Neskarot citas sadarbības formas, Protokolu par savstarpēju administratīvo palīdzību muitas lietās piemēro šā panta 8. un 9. punktam attiecībā uz tiem tiesību aktu muitas jomā pārkāpumiem, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesībām.

11. Neskarot pilnvaras, kas piešķirtas Sadarbības padomei, 25. panta 3. punktā minētā Muitas sadarbības apakškomiteja ir atbildīga par pareizu šā panta darbību un īstenošanu. Muitas sadarbības apakškomiteja nosaka prioritātes un nodrošina pienācīgas procedūras sadarbībai starp Pušu kompetentajām iestādēm.

4. IEDAĻA

STARPNIEKU PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU ATBILDĪBA

112. PANTS

Starpnieku pakalpojumu izmantošana

Puses atzīst, ka starpnieku pakalpojumus varētu izmantot trešās personas pārkāpuma darbību veikšanai. Lai nodrošinātu brīvu informācijas pakalpojumu apriti un vienlaicīgi aizsargātu intelektuālā īpašuma tiesības digitālajā vidē, katra Puse paredz šajā iedaļā minētos pasākumus attiecībā uz starpnieku pakalpojumu sniedzējiem, ja šie pakalpojumu sniedzēji nekādā veidā nav saistīti ar pārraidīto informāciju.

113. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "vienkārša pārraidīšana"

1. Ja tiek sniegts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojumu saņēmēja sniegtas informācijas pārraidīšanas komunikāciju tīklā vai piekļuves nodrošināšanas komunikāciju tīklam, katra Puse nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par pārraidīto informāciju ar nosacījumu, ka pakalpojuma sniedzējs:

a) neierosina pārraidi;

b) neizvēlas pārraidītās informācijas saņēmēju un

c) neizvēlas vai nepārveido informāciju, kas iekļauta datu pārraidē.

2. Panta 1. punktā minētās datu pārraides un pieejas nodrošināšanas darbības ietver automātisku, starpniecisku un īslaicīgu pārraidītās informācijas uzglabāšanu, ciktāl to veic vienīgi pārraidīšanas nolūkā komunikāciju tīklā un ar noteikumu, ka informāciju neglabā ilgāk par laiku, kas ir pamatoti nepieciešams pārraidīšanai.

3. Šis pants neietekmē iespēju, ka tiesa vai administratīvā iestāde var saskaņā ar Pušu tiesību aktiem pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst pārkāpumu.

114. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "kešdarbe"

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja piedāvātās informācijas pārraidīšanas komunikāciju tīklā, katra Puse nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par automātisku, starpniecisku un īslaicīgu minētās informācijas uzglabāšanu, kas veikta vienīgi nolūkā padarīt efektīvāku tālāku informācijas pārraidīšanu citiem pakalpojuma saņēmējiem pēc to pieprasījuma ar nosacījumu, ka:

a) pakalpojumu sniedzējs nepārveido informāciju;

b) pakalpojumu sniedzējs atbilst nosacījumiem par piekļuvi informācijai;

c) pakalpojumu sniedzējs atbilst noteikumiem par informācijas atjaunināšanu, ko veic tādā veidā, kurš ir plaši atzīts un izmantots šajā nozarē;

d) pakalpojumu sniedzējs neiejaucas likumīgā tehnoloģijas izmantošanā, kas plaši atzīta un izmantota šajā nozarē, lai iegūtu datus par informācijas izmantošanu, un

e) pakalpojumu sniedzējs darbojas ātri, lai likvidētu informāciju vai liegtu pieeju informācijai, ko tas glabājis, pēc ziņu iegūšanas, ka šī informācija sākotnējā pārraidīšanas avotā ir izņemta no tīkla vai pieeja tai ir liegta, vai tiesa vai administratīvā iestāde ir pieprasījusi izņemt šādu informāciju vai liegt tai pieeju.

2. Šis pants neietekmē iespēju, ka tiesa vai administratīvā iestāde var saskaņā ar Pušu tiesību aktiem pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst pārkāpumu.

115. PANTS

Starpnieku pakalpojumu sniedzēju atbildība: "glabāšana"

1. Ja tiek sniegts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtas informācijas glabāšanas, katra Puse nodrošina, ka pakalpojuma sniedzējs nav atbildīgs par informāciju, kas glabāta pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma, ar nosacījumu, ka:

a) pakalpojuma sniedzējam nav faktiskas informācijas par nelikumīgu darbību vai informāciju un attiecībā uz prasībām atlīdzināt zaudējumus tam nav zināmi fakti vai apstākļi, kas liecina par nelikumīgu darbību vai informāciju, vai

b) pakalpojuma sniedzējs pēc informācijas vai ziņu iegūšanas rīkojas ātri, lai izņemtu informāciju vai liegtu tai piekļuvi.

2. Panta 1. punktu nepiemēro, ja pakalpojuma saņēmēja rīcību nosaka vai kontrolē pakalpojuma sniedzējs.

3. Šis pants neietekmē iespēju, ka tiesa vai administratīvā iestāde var saskaņā ar Pušu tiesību aktiem pieprasīt pakalpojuma sniedzējam izbeigt vai novērst pārkāpumu, kā arī neietekmē iespēju, ka kāda Puse izstrādā procedūras, lai izņemtu informāciju vai liegtu tai piekļuvi.

116. PANTS

Vispārēja pārraudzības pienākuma neesamība

1. Puses neuzliek vispārēju pienākumu pakalpojuma sniedzējiem, piedāvājot 113. līdz 115. pantā minētos pakalpojumus, uzraudzīt informāciju, ko tie pārraida vai uzglabā, kā arī neuzliek vispārēju pienākumu aktīvi meklēt faktus un apstākļus, kas norāda uz nelegālu darbību.

2. Puse var noteikt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem savlaicīgi informēt kompetentās valsts iestādes par iespējamām to pakalpojuma saņēmēju veiktām nelikumīgām darbībām vai sniegtu informāciju. Puse var arī noteikt pienākumu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem paziņot kompetentajām iestādēm pēc to pieprasījuma informāciju, kas ļauj apzināt tos pakalpojuma saņēmējus, ar kuriem tie noslēguši līgumus par informācijas glabāšanu.

117. PANTS

112. līdz 116. panta piemērošanas datums

Kazahstānas Republika pilnībā īsteno 112. līdz 116. pantā paredzētos pienākumus piecos gados no dienas, kad sāk piemērot šo sadaļu.

118. PANTS

Sadarbība

1. Puses veicina sadarbību starp tirdzniecības vai profesionālajām asociācijām vai organizācijām ar mērķi aizsargāt un īstenot intelektuālā īpašuma tiesības.

2. Puses vienojas sadarboties, lai atbalstītu to pienākumu izpildi, ko tās uzņēmušās saskaņā ar šo nodaļu. Sadarbības jomas ietver šādas, bet ne tikai, darbības:

a) informācijas apmaiņa par Pušu intelektuālā īpašuma tiesību attiecīgo tiesisko regulējumu un attiecīgajiem tiesību aizsardzības un īstenošanas noteikumiem; pieredzes apmaiņa par panākto likumdošanas progresu minētajās jomās;

b) pieredzes apmaiņa par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un īstenošanu;

c) pieredzes apmaiņa par aizsardzību un īstenošanu starp muitas, policijas, administratīvajām un tiesu iestādēm un ieinteresētajām organizācijām; koordinācija, lai novērstu viltotu preču eksportu;

d) darbības spēju palielināšana un

e) informācijas un zināšanu par intelektuālā īpašuma tiesībām popularizēšana un izplatīšana, *inter alia* arī darījumu aprindās un pilsoniskajā sabiedrībā; sabiedrības izpratnes un patērētāju un tiesību subjektu informētības veicināšana.

8. NODAĻA

VALSTS IEPIRKUMS

119. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "komerciālas preces vai pakalpojumi" ir tāda veida preces vai pakalpojumi, ko parasti pārdod vai piedāvā pārdošanai un ko komerctirgū parasti pērk nevalstiskas personas nevalstiskiem mērķiem;

b) "būvniecības pakalpojums" ir pakalpojums, kura mērķis ir inženiertehnisko būvdarbu vai būvdarbu izpilde, izmantojot jebkādus līdzekļus, pamatojoties uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Centrālā preču klasifikatora ("CPK") 51. nodaļu;

c) "dienas" ir kalendārās dienas;

d) "elektroniska izsole" ir atkārtots process, kurā izmanto elektronisku ierīci, lai paziņotu jaunas cenas, kas pārskatītas to samazināšanas nolūkā, un/vai jaunas vērtības, kas attiecas uz dažiem piedāvājumu elementiem, un kurš norisinās pēc pilnīgas sākotnējās piedāvājumu izvērtēšanas un ļauj tos sadalīt pēc vietām, izmantojot automātiskas vērtēšanas metodes. Tādēļ daži būvdarbu līgumi un daži pakalpojumu līgumi, kuru priekšmets ir intelektuāli pakalpojumi, piemēram, būvdarbu projektēšana, nevar būt elektronisko izsoļu priekšmets;

e) "rakstveida" vai "rakstisks" nozīmē informācijas izteikšanu vārdos vai skaitļos, kuru var nolasīt, reproducēt un pēc tam paziņot tālāk. Tas var ietvert elektroniski pārraidītu un saglabātu informāciju;

f) "ierobežota konkursa procedūra" ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru iepirkuma iestāde apspriežas ar vienu vai vairākiem pašas izraudzītiem piegādātājiem;

g) "pasākums" ir normatīvais akts, procedūra, administratīva norāde vai prakse vai darbība, ko veic iepirkuma iestāde saistībā ar aptverto iepirkumu;

h) "daudzkārt lietojams saraksts" ir to piegādātāju saraksts, kurus iepirkuma iestāde atzinusi par atbilstīgiem iekļaušanai šādā sarakstā, ko iepirkuma iestāde plāno izmantot vairāk nekā vienu reizi;

i) "paziņojums par paredzēto iepirkumu" ir iepirkuma iestādes publicēts paziņojums, kurā ieinteresētie piegādātāji aicināti iesniegt dalības pieteikumu, piedāvājumu vai abus;

j) "atklāta konkursa procedūra" ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru piedāvājumu var iesniegt visi ieinteresētie piegādātāji;

k) "persona" ir fiziska vai juridiska persona;

l) "iepirkuma iestāde" ir iestāde, uz kuru attiecas III pielikuma 1. līdz 3. daļa;

m) "atbilstīgs piegādātājs" ir piegādātājs, kuru iepirkuma iestāde atzīst par tādu, kas atbilst dalības nosacījumiem;

n) "selektīva konkursa procedūra" ir iepirkuma metode, saskaņā ar kuru piedāvājumu var iesniegt vienīgi atbilstīgie piegādātāji, kurus uzaicina iepirkuma iestāde;

o) "pakalpojumi", ja vien nav norādīts citādi, ietver būvdarbu pakalpojumus;

p) "standarts" ir dokuments, kuru apstiprinājusi atzīta struktūra un kurā vispārējai un atkārtotai izmantošanai sniegti noteikumi, norādījumi vai preču vai pakalpojumu vai ar tiem saistīto procesu un ražošanas metožu raksturojumi, kuru ievērošana nav obligāta. Tajā var iekļaut vai arī tas var attiekties vienīgi uz terminoloģiju, simboliem, iepakojumu, marķēšanas vai etiķetēšanas prasībām, ja tās attiecas uz produktu, pakalpojumu, procesu vai ražošanas metodi;

q) "piegādātājs" ir persona vai personu grupa, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus vai arī varētu to darīt;

r) "tehniskā specifikācija" ir konkursa procedūras prasība, kas:

i) nosaka iepērkamo preču vai sniedzamo pakalpojumu parametrus, tostarp kvalitāti, veiktspēju, drošumu un izmērus vai to ražošanas vai sniegšanas procesus un metodes; vai

ii) risina jautājumus par terminoloģiju, simboliem, iepakojumu, marķēšanas vai etiķetēšanas prasībām, ja tās attiecas uz produktu vai pakalpojumu.

120. PANTS

Darbības joma un tvērums

Šīs nodaļas piemērošana

1. Šī nodaļa attiecas uz ikvienu pasākumu, kas saistīts ar aptverto iepirkumu, neatkarīgi no tā, vai tas pilnībā vai daļēji tiek veikts elektroniski.

2. Šajā nodaļā "aptvertais iepirkums" ir iepirkums valstiskiem mērķiem:

a) kas attiecas uz precēm, pakalpojumiem vai jebkādu to apvienojumu,
   i) kā norādīts III pielikumā un
   ii) kuras neiepērk komerciālai pārdošanai vai tālākpārdošanai vai kuras nav plānots izmantot komerciālai pārdošanai vai tālākpārdošanai paredzētu preču ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā;

b) ko veic, slēdzot līgumu, ietverot pirkšanu, nomu, īri un īres tiesību pirkšanu ar izpirkuma tiesībām vai bez tām;

c) kā vērtība laikā, kad saskaņā ar 124. pantu publicē paziņojumu, ir ne mazāka par attiecīgo slieksni, kurš precizēts III pielikumā;

d) ko veic iepirkuma iestāde un

e) kas nav citādi izslēgts no piemērošanas jomas ar šā panta 3. punktu vai III pielikumu.

Ja iepirkuma vērtība nav noteikta, to nosaka saskaņā ar 6. līdz 8. punktu.

3. Izņemot gadījumus, kad III pielikumā ir noteikts citādi, šī nodaļa neattiecas uz:

a) zemes, esošo ēku vai cita nekustama īpašuma iegādi vai nomu vai ar to saistītajām tiesībām;

b) ārpuslīgumiskiem vienošanās aktiem vai jebkāda veida palīdzību, ko sniedz Puse, tostarp sadarbības nolīgumiem, dotācijām, aizdevumiem, kapitāla ieguldīšanu, garantijām un fiskāliem stimuliem;

c) finanšu aģentu vai depozitāru pakalpojumu, likvidācijas un vadības pakalpojumu regulētām finanšu iestādēm un pakalpojumu, kas attiecas uz valsts parāda pārdošanu, izpirkšanu un izplatīšanu, tostarp aizņēmumu un obligāciju, parādzīmju un citu vērtspapīru, iepirkumam vai iegādei,

d) valsts nodarbinātības līgumiem;

e) iepirkumu, ko veic:

i) ar īpašu nolūku sniegt starptautisku palīdzību, tostarp attīstības palīdzību;

ii) saskaņā ar īpašu procedūru vai nosacījumu starptautiskā nolīgumā, kas attiecas uz karaspēka izvietošanu vai uz parakstītājvalstu projekta kopīgu īstenošanu; vai

iii) saskaņā ar starptautiskas organizācijas īpašu procedūru vai nosacījumu, vai, ja to finansē no starptautiskām dotācijām, aizdevumiem vai citāda atbalsta, vai, ja piemērojamā procedūra vai nosacījums būtu pretrunā šai nodaļai.

4. Šā nolīguma III pielikumā ir sniegta informācija par katru Pusi:

a) 1. daļā – centrālās pārvaldes iestādes, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;

b) 2. daļā – teritoriālās pārvaldes iestādes, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;

c) 3. daļā – visas pārējās iestādes, kuru iepirkumam piemēro šo nodaļu;

d) 4. daļā – preces, kurām piemēro šo nodaļu;

e) 5. daļā – pakalpojumi, izņemot būvniecības pakalpojumus, kuriem piemēro šo nodaļu;

f) 6. daļā – būvniecības pakalpojumi, kuriem piemēro šo nodaļu, un

g) 7. daļā – vispārīgas piezīmes.

5. Ja iepirkuma iestāde saistībā ar aptverto iepirkumu pieprasa, lai personas, kuras nav iekļautas III pielikumā, veic iepirkumu atbilstīgi īpašām prasībām, šādām prasībām *mutatis mutandis* piemēro 122. pantu.

Vērtēšana

6. Aplēšot iepirkuma vērtību ar mērķi noskaidrot, vai tas ir aptvertais iepirkums, iepirkuma iestāde:

a) iepirkuma vērtības aplēšanai nedala iepirkumu atsevišķos iepirkumos, neizvēlas un neizmanto vērtēšanas metodi ar mērķi pilnībā vai daļēji izslēgt to no šīs nodaļas piemērošanas un

b) ietver aplēsto iepirkuma maksimālo kopējo vērtību visā tā laikā neatkarīgi no tā, vai pasūtījums piešķirts vienam vai vairākiem piegādātājiem, ņemot vērā visas atlīdzības formas, ietverot:
   i) prēmijas, honorārus, komisijas maksu un procentus un,
   ii) ja iepirkums piedāvā izvēles iespējas, šādu iespēju kopējo vērtību.

7. Ja atsevišķas iepirkuma prasības rezultātā tiek noslēgts vairāk nekā viens līgums vai līgumi tiek noslēgti atsevišķās daļās (turpmāk "atkārtoti līgumi"), aplēsto maksimālo kopējo vērtību aprēķina, ņemot par pamatu:

a) atkārtotu to līgumu vērtību, kas noslēgti par viena veida precēm vai pakalpojumiem un piešķirti iepriekšējos 12 mēnešos vai iepirkuma iestādes iepriekšējā fiskālajā gadā, un iespēju robežās pielāgoti, lai ņemtu vērā plānotās pārmaiņas nākamajos 12 mēnešos nodrošināmo preču vai pakalpojumu daudzumos vai vērtībā, vai

b) atkārtotu to līgumu aplēsto vērtību, kas noslēgti par viena veida precēm vai pakalpojumiem un kas jāpiešķir 12 mēnešos pēc sākotnējā līguma piešķiršanas vai attiecīgās iepirkuma iestādes fiskālajā gadā.

8. Ja preču vai pakalpojumu iepirkumu veic, izmantojot nomāšanu un īrēšanu vai izpirkumnomu, vai ja nav precizēta iepirkuma kopējā cena, novērtējuma pamatā ir:

a) līgumam uz noteiktu laiku:
   i) līguma, kura termiņš ir 12 mēneši vai mazāk, kopējā aplēstā maksimālā vērtība par visu līguma darbības laiku; vai

ii) līguma, kura termiņš pārsniedz 12 mēnešus, kopējā aplēstā maksimālā vērtība, tostarp atlikusī aplēstā vērtība;

b) līgumam uz nenoteiktu laiku – aplēstā mēneša iemaksa, kas reizināta ar 48, un

c) ja nav zināms, vai līgums tiks slēgts uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, izmanto pamatojumu saskaņā ar šā punkta b) apakšpunktu.

121. PANTS

Vispārēji izņēmumi

Ievērojot prasību par to, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, lai rastos patvarīga vai neattaisnojama diskriminācija starp Pusēm vai slēpts starptautiskās tirdzniecības ierobežojums, nekas šajā nodaļā netiek interpretēts tā, ka tas liegtu kādai Pusei noteikt vai piemērot pasākumus, kuri

a) nepieciešami sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai drošības aizsardzībai;

b) nepieciešami cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības aizsardzībai;

c) nepieciešami intelektuālā īpašuma aizsardzībai; vai

d) attiecas uz precēm, ko ražo, vai pakalpojumiem, ko sniedz personas ar invaliditāti, filantropiskas institūcijas vai ieslodzījuma vietas.

122. PANTS

Vispārēji principi

Diskriminācijas aizliegums

1. Attiecībā uz jebkuru pasākumu, kas attiecas uz aptverto iepirkumu, katra Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, bez nosacījumiem piemēro otras Puses precēm un pakalpojumiem un otras Puses piegādātājiem, kas piedāvā šādas preces vai pakalpojumus, tādu režīmu, kas nav mazāk labvēlīgs par to, ko šī Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, piemēro savām precēm, pakalpojumiem un valsts teritorijā reģistrētiem piegādātājiem.

2. Attiecībā uz jebkuru pasākumu saistībā ar aptverto iepirkumu Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes:

a) nepiemēro valsts teritorijā reģistrētam piegādātājam mazāk labvēlīgu režīmu kā kādam citam valsts teritorijā reģistrētam piegādātājam, pamatojoties uz ārvalstu piederības vai īpašumtiesību līmeni; vai

b) nediskriminē valsts teritorijā reģistrētu piegādātāju, tāpēc ka šis piegādātājs konkrētajā iepirkumā piedāvā otras Puses preces vai pakalpojumu.

Elektronisko saziņas līdzekļu izmantošana

3. Ja aptvertā iepirkuma procedūru veic ar elektroniskajiem saziņas līdzekļiem, iepirkuma iestāde:

a) nodrošina, ka iepirkums tiek veikts, izmantojot informācijas tehnoloģijas sistēmas un programmatūru, tostarp ar informācijas autentifikāciju un šifrēšanu saistītas sistēmas un programmatūru, kas ir vispārēji pieejamas un sadarbspējīgas ar citām informācijas tehnoloģijas sistēmām un programmatūru, un

b) uztur mehānismus, kas nodrošina dalības pieteikumu un konkursa piedāvājumu integritāti, tostarp ļauj konstatēt to saņemšanas laiku un novērš nesankcionētu piekļuvi tiem.

Iepirkuma norise

4. Iepirkuma iestāde vada aptvertā iepirkuma procedūru pārredzamā un taisnīgā veidā, kas:

a) ir saderīgs ar šo nodaļu, izmantojot tādas metodes kā atklāta konkursa procedūra, selektīva konkursa procedūra, ierobežota konkursa procedūra un elektroniskā izsole;

b) novērš interešu konfliktus un

c) nepieļauj korupciju.

Izcelsmes noteikumi

5. Aptvertā iepirkuma nolūkā neviena Puse nepiemēro precēm vai pakalpojumiem, ko importē vai piegādā no otras Puses, tādus izcelsmes noteikumus, kuri atšķiras no izcelsmes noteikumiem, kurus šī Puse tajā pašā laikā piemēro šo pašu preču vai pakalpojumu importam parastajai tirdzniecībai vai piegādēm no tās pašas Puses.

Iepirkumam neraksturīgi pasākumi

6. Šā panta 2. un 1. punktu nepiemēro: muitas nodokļiem un visu veidu maksājumiem attiecībā uz vai saistībā ar importu; uz šādu nodokļu un maksājumu iekasēšanas metodi; citiem importa noteikumiem vai formalitātēm un pasākumiem, kas ietekmē pakalpojumu tirdzniecību, izņemot pasākumus, kas attiecas uz aptverto iepirkumu.

123. PANTS

Informēšana par iepirkuma sistēmu

1. Katra Puse:

a) oficiāli izraudzītos elektroniskos vai drukātos plašsaziņas līdzekļos, kuri tiek plaši izplatīti un ir viegli pieejami sabiedrībai, nekavējoties publicē normatīvos aktus, tiesas lēmumus un vispārēji piemērojamus administratīvus nolēmumus, līgumu standarta klauzulas, kas paredzētas tnormatīvajos aktos un uz ko ir atsauce paziņojumos un konkursa dokumentācijā, un procedūras attiecībā uz aptverto iepirkumu, kā arī to izmaiņas, un

b) pēc pieprasījuma otrai Pusei sniedz to skaidrojumu.

2. Šā nolīguma IV pielikuma 1. daļā uzskaita:

a) elektroniskos vai drukātos plašsaziņas līdzekļus, kuros Puses publicē šā panta 1. punktā aprakstīto informāciju;

b) elektroniskos vai drukātos plašsaziņas līdzekļus, kuros katra Puse publicē paziņojumus, kas noteikti 124. pantā, 126. panta 7. punktā un 133. panta 2. punktā; un

c) tīmekļa vietnes adresi vai adreses, kurā katra Puse publicē savus paziņojumus par piešķirtajiem līgumiem saskaņā ar 133. panta 2. punktu.

3. Katra Puse nekavējoties paziņo Sadarbības komitejai par jebkādām izmaiņām Puses sniegtajā informācijā, kas uzskaitīta IV pielikuma 1. daļā. Sadarbības komiteja regulāri pieņem lēmumus, lai atspoguļotu izmaiņas IV pielikuma 1. daļā.

124. PANTS

Paziņojumi

Paziņojums par paredzēto iepirkumu

1. Attiecībā uz katru aptverto iepirkumu iepirkuma iestāde paziņojumu par paredzēto iepirkumu publicē attiecīgajā drukātajā vai elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīts IV pielikuma 2. daļā, izņemot 130. pantā minētajos apstākļos. Šāds plašsaziņas līdzeklis tiek plaši izplatīts, un šādi paziņojumi ir viegli pieejami sabiedrībai vismaz līdz paziņojumā norādītā laikposma beigām. Iepirkuma iestādēm, kas minētas I pielikuma 1., 2. vai 3. daļā, paziņojumi bez maksas ir pieejami ar elektronisko saziņas līdzekļu starpniecību vienotā piekļuves punktā vismaz minimālu laikposmu, kas noteikts IV pielikuma 2. daļā.

2. Ja vien šajā nodaļā nav paredzēts citādi, katrā paziņojumā par paredzēto iepirkumu iekļauj:

a) iepirkuma iestādes nosaukumu un adresi un citas ziņas, kas nepieciešamas, lai sazinātos ar iepirkuma iestādi un iegūtu visus attiecīgos dokumentus, kas saistītas ar iepirkumu, un tā izmaksas un samaksas noteikumus, ja tādi paredzēti;

b) iepirkuma aprakstu, tostarp iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu vai paredzamo daudzumu gadījumā, ja daudzums nav zināms;

c) attiecībā uz atkārtotiem līgumiem — ja iespējams, paredzētā iepirkuma nākamo paziņojumu aptuvenu laiku;

d) iespējamo variantu aprakstu;

e) preču vai pakalpojumu piegādes termiņu vai līguma darbības ilgumu;

f) iepirkuma metodi, ko izmantos, un informāciju par to, vai ir paredzamas sarunas vai elektroniska izsole;

g) attiecīgā gadījumā — adresi un termiņu dalības pieteikumu iesniegšanai iepirkumā;

h) piedāvājumu iesniegšanas adresi un termiņu;

i) valodu vai valodas, kādās var iesniegt piedāvājumus vai dalības pieteikumus, ja tos var iesniegt valodā, kas nav iepirkuma iestādes Puses oficiālā valoda;

j) piegādātāju dalības jebkuru nosacījumu sarakstu un īsu aprakstu, ietverot visas prasības attiecībā uz konkrētiem dokumentiem vai apliecinājumiem, kas piegādātājiem iesniedzami šajā sakarā, ja vien šādas prasības nav jau iekļautas konkursa dokumentācijā, kura ir darīta pieejama visiem ieinteresētajiem piegādātājiem vienlaikus ar paziņojumu par paredzēto iepirkumu; un

k) ja, ievērojot 126. pantu, iepirkuma iestāde plāno izraudzīties ierobežotu skaitu atbilstīgu piegādātāju, kurus uzaicinās iesniegt piedāvājumu, jebkurus ierobežojumus attiecībā uz piegādātāju skaitu, kuriem būs atļauts piedalīties konkursā.

Kopsavilkuma paziņojums

3. Attiecībā uz katru paredzēto iepirkumu iepirkuma iestāde publicē kopsavilkuma paziņojumu, kas ir viegli pieejams, publicēts angļu vai franču valodā vienlaikus ar paziņojumu par gaidāmo iepirkumu. Kopsavilkuma paziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

a) iepirkuma priekšmets;

b) konkursa piedāvājumu iesniegšanas termiņš vai attiecīgā gadījumā – jebkurš pieteikumu iesniegšanas termiņš dalībai iepirkuma procedūrā vai iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā; un

c) adrese, kurā var pieprasīt dokumentus, kas attiecas uz iepirkumu.

Paziņojums par plānoto iepirkumu

4. Iepirkuma iestādes tiek mudinātas attiecīgajos drukātajos vai elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, kas uzskaitīti IV pielikuma 2. daļā, katru fiskālo gadu pēc iespējas ātrāk publicēt paziņojumu par turpmākajiem iepirkuma plāniem (turpmāk "paziņojums par plānoto iepirkumu"). Paziņojumā būtu jānorāda iepirkuma priekšmets un plānotais datums, kad paziņojums par paredzēto iepirkumu tiks publicēts.

5. Iepirkuma iestāde, kas minēta III pielikuma 3. daļā, var izmantot paziņojumu par plānotu iepirkumu kā paziņojumu par paredzētu iepirkumu, ja tā iekļauj tik daudz informācijas, kas minēta 2. punktā, cik vien tai ir pieejama, un paziņojumu par to, ka ieinteresētajiem piegādātājiem sava interese par iepirkumu būtu jāizsaka iepirkuma iestādei.

125. PANTS

Dalības nosacījumi

1. Iepirkuma iestāde aprobežojas vienīgi ar tiem nosacījumiem dalībai iepirkuma procedūrā, kuri ir būtiski, lai nodrošinātu, ka piegādātājam ir juridiskās un finansiālās iespējas un komerciālās un tehniskās spējas nodrošināt attiecīgo iepirkumu.

2. Nosakot dalības nosacījumus, iepirkuma iestāde:

a) neuzstāda nosacījumu, kas paredz, ka iepirkumā var piedalīties tikai tāds piegādātājs, kuram Puses iepirkuma iestāde jau iepriekš ir piešķīrusi vienu vai vairākus līgumus;

b) var pieprasīt attiecīgu iepriekšēju pieredzi, ja tā ir svarīga iepirkuma prasību izpildei; un

c) neizvirza nosacījumu, kas paredz, ka iepirkumā var piedalīties vai līgumu var piešķirt tikai tādam Puses piegādātājam, kuram otras Puses iepirkuma iestāde jau agrāk ir piešķīrusi vienu vai vairākus līgumus, vai ka piegādātājam jābūt iepriekšējai pieredzei minētās Puses teritorijā, izņemot gadījumus, kad iepriekšēja pieredze ir būtiska, lai ievērotu iepirkuma prasības.

3. Izvērtējot, vai piegādātājs atbilst dalības nosacījumiem, iepirkuma iestāde:

a) izvērtē piegādātāja finanšu, komerciālās un tehniskās iespējas, pamatojoties uz tā darījumdarbību gan iepirkuma iestādes Puses teritorijā, gan ārpus tās, un

b) balsta savu izvērtējumu uz nosacījumiem, ko iepirkuma iestāde iepriekš precizējusi paziņojumos vai konkursa dokumentācijā.

4. Ja Pusei ir apstiprinoši pierādījumi, tā, tostarp tās iepirkuma iestādes, var izslēgt piegādātāju šādu iemeslu dēļ:

a) bankrots;

b) nepatiesi apliecinājumi;

c) būtiski vai konsekventi trūkumi, nespējot izpildīt kādu svarīgu prasību vai pienākumu, kas ietverts iepriekšējā līgumā vai līgumos;

d) galīgie spriedumi attiecībā uz nopietniem noziegumiem vai citiem nopietniem pārkāpumiem;

e) profesionālās darbības pārkāpums vai darbība vai bezdarbība, kas negatīvi ietekmē piegādātāja komerciālo integritāti, vai

f) nodokļu nemaksāšana.

126. PANTS

Piegādātāju kvalifikācija

Reģistrācijas sistēmas un kvalificēšanas procedūras

1. Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, var uzturēt piegādātāju reģistrācijas sistēmu, kurā ieinteresētajiem piegādātājiem ir jāreģistrējas un jāsniedz konkrēta informācija.

2. Katra Puse nodrošina, ka

a) tās iepirkuma iestādes pieliek pūles, lai samazinātu atšķirības to kvalifikācijas procedūrās, un,

b) ja tās iepirkuma iestādes uztur reģistrācijas sistēmas, tad iepirkuma iestādes cenšas līdz minimumam samazināt savu reģistrācijas sistēmu atšķirības.

3. Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, nepieņem un nepiemēro reģistrācijas sistēmas vai kvalificēšanas procedūru, kuru mērķis vai ietekme ir tāda, ka tiek radīti nevajadzīgi šķēršļi otras puses piegādātāju dalībai pirmās minētās Puses iepirkumā.

Selektīva konkursa procedūra

4. Ja iepirkuma iestāde ir paredzējusi izmantot selektīvu konkursa procedūru, tad iestāde:

a) paziņojumā par paredzēto iepirkumu ietver vismaz 124. panta 2. punkta a), b), f), g), j) un k) apakšpunktā prasīto informāciju un aicina piegādātājus iesniegt dalības pieteikumus; un

b) līdz konkursa piedāvājumu iesniegšanas termiņa sākumam atbilstīgajiem piegādātājiem, kuriem ir paziņots, kā norādīts 128. panta 3. punkta b) apakšpunktā, sniedz vismaz informāciju, kas minēta 124. panta 2. punkta c), d), e), h) un i) apakšpunktā.

5. Iepirkuma iestāde ļauj visiem atbilstīgajiem piegādātājiem piedalīties konkrētā iepirkumā, ja attiecīgā iepirkuma iestāde paziņojumā par paredzēto iepirkumu nenorāda uz jebkuru ierobežojumu attiecībā uz piegādātāju skaitu, kuriem ļaus izteikt piedāvājumu, un atlases kritērijus ierobežotam piegādātāju skaitam.

6. Ja konkursa dokumentācija netiek darīta atklātībai pieejama no 4. punktā minētā paziņojuma publicēšanas dienas, iepirkuma veicējs nodrošina, lai minētie dokumenti vienā un tajā pašā laikā būtu pieejami visiem kvalificētajiem piegādātājiem, kas atlasīti saskaņā ar 5. punktu.

Daudzkārt lietojami saraksti

7. Iepirkuma iestāde var uzturēt piegādātāju daudzkārt lietojamu sarakstu, ja vien paziņojums ar uzaicinājumu ieinteresētajiem piegādātājiem pieteikties uz iekļaušanu sarakstā:

a) tiek publicēts ik gadu un

b) gadījumā, ja to publicē ar elektroniskiem līdzekļiem, ir nepārtraukti pieejams

kādā no attiecīgajiem plašsaziņas līdzekļiem, kas uzskaitīti IV pielikuma 2. daļā.

8. Paziņojumā, kas paredzēts 7. punktā, norāda:

a) to preču, pakalpojumu vai to kategoriju aprakstu, kuriem sarakstu var izmantot;

b) dalības nosacījumus, kuriem piegādātājiem jāatbilst iekļaušanai sarakstā, un metodes, ko iepirkuma iestāde izmantos, lai pārbaudītu piegādātāja atbilstību nosacījumiem;

c) iepirkuma iestādes nosaukumu un adresi un citas ziņas, kas nepieciešamas, lai sazinātos ar iestādi un iegūtu visus attiecīgos dokumentus, kas attiecas uz sarakstu;

d) saraksta derīguma termiņu un tā pagarināšanas vai izbeigšanas līdzekļus vai, ja derīguma termiņš nav paredzēts, norādi, kā tiks paziņota saraksta izmantošanas izbeigšana;

e) norādi, ka sarakstu var izmantot iepirkumam, uz kuru attiecas šis nolīgums.

9. Neatkarīgi no 7. punkta, ja daudzkārt lietojams saraksts ir derīgs ne ilgāk kā trīs gadus, iepirkuma veicējs var publicēt 7. punktā minēto paziņojumu tikai vienreiz, saraksta derīguma termiņa sākumā, ja paziņojums:

a) ietver tā derīguma termiņa norādi un informāciju, ka turpmāki paziņojumi publicēti netiks; un

b) tiek publicēts elektroniski un ir nepārtraukti pieejams tā derīguma termiņa laikā.

10. Iepirkuma iestāde ļauj piegādātājiem pieteikties jebkurā laikā, lai tos iekļautu daudzkārt lietojamā sarakstā, un pietiekami īsā laikā iekļauj attiecīgajā sarakstā visus atbilstīgos piegādātājus.

11. Ja piegādātājs, kurš nav ietverts daudzkārt lietojamā sarakstā, iesniedz pieteikumu dalībai iepirkuma procedūrā, kas balstīta uz daudzkārt lietojamu sarakstu, un visus pieprasītos dokumentus 128. panta 2. punktā noteiktajā termiņā, iepirkuma iestāde izskata šādu pieprasījumu. Iepirkuma iestāde neizslēdz attiecīgo piegādātāju no izskatīšanas attiecībā uz iepirkumu, pamatojoties uz to, ka iestādei nepietiek laika, lai pieteikumu izskatītu, ja vien ārkārtas gadījumos iepirkuma procedūras sarežģītības dēļ iestāde nespēj pabeigt pieteikuma izskatīšanu termiņā, kas atvēlēts piedāvājumu iesniegšanai.

Iestādes, uz kurām attiecas III pielikuma 3. daļa

12. Iepirkuma iestāde, kas minēta III pielikuma 3. daļā, paziņojumu, ar kuru uzaicina piegādātājus pieteikties iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, var izmantot kā paziņojumu par paredzētu iepirkumu ar noteikumu, ka:

a) paziņojums tiek publicēts saskaņā ar šā panta 7. punktu un ietver šā panta 8. punktā prasīto informāciju, 124. panta 2. punktā prasīto informāciju tādā apmērā, kāds ir pieejams, un paziņojumu, ka tas ir paziņojums par paredzēto iepirkumu vai ka tālākus paziņojumus par iepirkumu, uz ko attiecas daudzkārt lietojams saraksts, saņems tikai piegādātāji, kuri ir iekļauti daudzkārt lietojamā sarakstā; un

b) iestāde piegādātājiem, kuri tai darījuši zināmu savu ieinteresētību minētajā iepirkumā, nekavējoties sniedz pietiekamu informāciju, lai tie varētu izvērtēt savu interesi par dalību iepirkumā, tostarp visu pārējo informāciju, kas paredzēta 124. panta 2. punktā, ciktāl minētā informācija ir pieejama.

13. Iepirkuma iestāde, uz kuru attiecas III pielikuma 3. daļa, var atļaut piegādātājam, kas ir pieteicies iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā saskaņā ar šā panta 10. punktu, piedalīties konkursā par attiecīgo iepirkumu, ja ir pietiekami daudz laika, lai iepirkuma iestāde varētu pārbaudīt, vai piegādātājs atbilst dalības nosacījumiem.

Informācija par iepirkuma iestādes lēmumiem

14. Iepirkuma iestāde nekavējoties informē piegādātāju, kas iesniedz pieteikumu dalībai iepirkuma procedūrā vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, par iepirkuma iestādes lēmumu attiecībā uz jebkuru no šādiem pieteikumiem.

15. Ja iepirkuma iestāde noraida piegādātāja pieteikumu dalībai iepirkumā vai pieteikumu iekļaušanai daudzkārt lietojamā sarakstā, vairs neatzīst piegādātāju par atbilstīgu vai svītro to no daudzkārt lietojamā saraksta, iestāde nekavējoties informē piegādātāju un pēc tā pieprasījuma nekavējoties sniedz piegādātājam rakstisku skaidrojumu par sava lēmuma iemesliem.

127. PANTS

Tehniskās specifikācijas un konkursa dokumentācija

Tehniskās specifikācijas

1. Iepirkuma iestāde nesagatavo, nepieņem vai nepiemēro tehniskās specifikācijas, vai nenosaka jebkādu atbilstības novērtēšanas procedūru nolūkā radīt nevajadzīgus šķēršļus starptautiskai tirdzniecībai, un tam nav tādu seku.

Tehniskajām specifikācijām ir jānodrošina piegādātājiem vienlīdzīgas piekļuves iespējas, un tās nedrīkst radīt nepamatotus šķēršļus publiskā iepirkuma tirgu atvēršanai konkurencei.

2. Nosakot tehniskās specifikācijas iepērkamajām precēm vai pakalpojumiem, iepirkuma iestāde attiecīgos gadījumos:

a) izklāsta tehnisko specifikāciju veiktspējas un funkcionālo prasību, nevis konstrukcijas vai parametru apraksta ziņā; un

b) balsta tehniskajai specifikācijai par pamatu ņem starptautiskos standartus, ja tādi ir; ja tādu nav –valsts tehniskos noteikumus, atzītus valsts standartus vai būvniecības noteikumus.

3. Ja tehniskajās specifikācijās tiek izmantoti konstrukcijas vai aprakstošie parametri, iepirkuma iestādei attiecīgā gadījumā būtu jānorāda, ka tā izskatīs konkursa piedāvājumus līdzvērtīgu preču vai pakalpojumu piegādei, kuri acīmredzami atbilst iepirkuma prasībām, iekļaujot konkursa dokumentācijā tādus vārdus kā "vai līdzvērtīgs".

4. Iepirkuma iestāde neparedz tehniskās specifikācija, kurās izvirzīta prasība par konkrētu preču zīmi vai tirdzniecības nosaukumu, patentu, autortiesībām, dizainparaugu vai modeli, konkrētu izcelsmi, ražotāju vai piegādātāju, un nenorāda uz tiem, ja vien citādi nav iespējams pietiekami precīzi vai saprotami raksturot iepirkuma prasības, ar noteikumu, ka tādos gadījumos konkursa dokumentācijā iestāde iekļauj vārdus "vai līdzvērtīgs".

5. Iepirkuma iestāde no personas, kam var būt komerciāla interese par iepirkumu, neprasa un nepieņem tādus ieteikumus, kas var izslēgt konkurenci un ko var izmantot, gatavojot vai pieņemot tehniskas specifikācijas konkrētam iepirkumam.

6. Lielākai noteiktībai Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, saskaņā ar šo pantu var sagatavot, pieņemt vai piemērot tehniskās specifikācijas, lai veicinātu dabas resursu saglabāšanu vai aizsargātu vidi.

Konkursa dokumentācija

7. Iepirkuma iestāde dara pieejamu piegādātājiem konkursa dokumentāciju, kurā ietverta visa informācija, kas vajadzīga, lai piegādātāji varētu sagatavot un iesniegt atbilstīgus konkursa piedāvājumus. Ja vien paziņojumā par paredzēto iepirkumu nav paredzēts citādi, šādā dokumentācijā pilnībā apraksta:

a) iepirkumu, ietverot iepērkamo preču vai pakalpojumu veidu un daudzumu, vai, ja to daudzums nav zināms, aplēsto daudzumu un prasības, kas jāizpilda, tostarp visas tehniskās specifikācijas, atbilstības novērtēšanas sertifikātus, plānus, rasējumus vai instrukcijas;

b) visus piegādātāju dalības nosacījumus, ietverot informācijas un to dokumentu sarakstu, kas piegādātājiem jāiesniedz saistībā ar dalības nosacījumiem;

c) visus vērtēšanas kritērijus, ko iepirkuma iestāde piemēros, piešķirot līgumu, un minēto kritēriju relatīvo nozīmīgumu, izņemot gadījumus, kad vienīgais kritērijs ir cena;

d) ja iepirkuma iestāde veiks iepirkumu elektroniski — visas autentifikācijas un šifrēšanas prasības vai citas prasības, kas saistītas ar informācijas elektronisku iesniegšanu;

e) ja iepirkuma iestāde veiks elektronisku izsoli — noteikumus, ar kādiem tiks veikta izsole, identificējot tos konkursa elementus, kas saistīti ar vērtēšanas kritērijiem;

f) ja piedāvājumi tiks atvērti publiski — atvēršanas datumu, laiku un vietu un attiecīgā gadījumā - personas, kam atļauts tur piedalīties;

g) visus citus noteikumus, tostarp samaksas noteikumus un ierobežojumus attiecībā uz līdzekļiem, ar kādiem var iesniegt piedāvājumus, piemēram, uz papīra vai elektroniski; un

h) preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas datumus.

8. Nosakot iepērkamo preču piegādes vai pakalpojumu izpildes datumu, iepirkuma iestāde ņem vērā tādus faktorus kā iepirkuma sarežģītība, paredzamo apakšuzņēmumu līgumu apjoms un laiks, kas reāli vajadzīgs preču saražošanai, preču krājumu izņemšanai un transportēšanai no piegādes vietas vai pakalpojumu sniegšanai.

9. Vērtēšanas kritērijos, kas izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai konkursa dokumentācijā, cita starpā var ietvert šādus kritērijus: cena vai citi izmaksu faktori, kvalitāte, tehniska vērtība, vides raksturlielumi un piegādes noteikumi.

10. Iepirkuma iestāde nekavējoties:

a) dara pieejamu konkursa dokumentāciju, lai ieinteresētajiem piegādātājiem būtu pietiekami daudz laika iesniegt pieņemamus piedāvājumus;

b) pēc pieprasījuma sniedz konkursa dokumentāciju ikvienam ieinteresētajam piegādātājam, un

c) atbild uz pamatotiem informācijas pieprasījumiem, kurus iesniedzis ieinteresētais piegādātājs vai piegādātājs, kas piedalās konkursā, ja šāda informācija attiecīgajam piegādātājam nedod priekšrocības salīdzinājumā ar citiem piegādātājiem.

Izmaiņas

11. Ja pirms līguma piešķiršanas iepirkuma iestāde maina kritērijus vai prasības, kas noteiktas paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai konkursa dokumentācijā, kas iesniegta piegādātājiem, kuri piedalās konkursā, vai arī groza vai atkārtoti publicē paziņojumu vai konkursa dokumentāciju, tā rakstiski iesniedz visas minētās izmaiņas vai grozīto vai atkārtoti izdoto paziņojumu, vai konkursa dokumentāciju:

a) visiem piegādātājiem, kas izmaiņu, grozījumu vai jauno izdevumu izdarīšanas laikā piedalās konkursā, ja šādi piegādātāji iepirkuma iestādei ir zināmi, un visos pārējos gadījumos — tādā pašā veidā, kādā tika darīta pieejama sākotnējā informācija; un

b) pietiekamā laikā, lai attiecīgā gadījumā minētie piegādātāji varētu izmainīt un no jauna iesniegt grozītos konkursa piedāvājumus.

128. PANTS

Termiņi

Vispārīga informācija

1. Iepirkuma iestāde atbilstīgi tās samērīgām vajadzībām nodrošina piegādātājiem pietiekamu laiku, kurā sagatavot un iesniegt dalības pieprasījumus un pieņemamus piedāvājumus, ņemot vērā šādus faktorus:

a) iepirkuma raksturs un sarežģītība;

b) paredzamo apakšuzņēmumu līgumu apjoms un

c) laiks, kas vajadzīgs konkursa pieteikumu pārsūtīšanai no ārvalstu, kā arī iekšzemes punktiem, ja netiek izmantoti elektroniskie saziņas līdzekļi.

Šādi termiņi, tostarp to pagarinājumi, ir vienādi visiem piegādātājiem, kas ir ieinteresēti vai piedalās.

Galīgie termiņi

2. Iepirkuma iestāde, kura izmanto selektīvu konkursa procedūru, nosaka, ka dalības pieteikumu iesniegšanas termiņš principā nevar būt mazāks par 25 dienām no dienas, kad publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu. Ja iepirkuma iestādes pienācīgi pamatotas neatliekamības dēļ šo termiņu nav iespējams piemērot, termiņu var saīsināt līdz ne mazāk kā desmit dienām.

3. Izņemot gadījumus, kas paredzēti 4., 5., 7. un 8. punktā, iepirkuma iestāde nosaka, ka piedāvājumu iesniegšanas termiņš nav mazāks par 40 dienām no dienas, kad

a) atklāta konkursa procedūras gadījumā ir publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu, vai

b) selektīvas konkursa procedūras gadījumā iepirkuma iestāde ir paziņojusi piegādātājiem, ka tie tiks uzaicināti iesniegt piedāvājumus neatkarīgi no tā, vai tā izmanto daudzkārt lietojamu sarakstu.

4. Iepirkuma iestāde var saīsināt saskaņā ar 3. punktu paredzēto piedāvājumu iesniegšanas termiņu līdz ne mazāk kā desmit dienām, ja:

a) iepirkuma iestāde ir publicējusi paziņojumu par plānoto iepirkumu saskaņā ar 124. panta 4. punktu vismaz 40 dienas un ne vairāk kā 12 mēnešus pirms paziņojuma par paredzēto iepirkumu publicēšanas, un paziņojumā par plānoto iepirkumu norādījusi:
   i) iepirkuma aprakstu;
   ii) aptuvenu pēdējo dienu, līdz kurai jāiesniedz piedāvājumi vai dalības pieteikumi;
   iii) ieinteresēto piegādātāju apliecinājumu iepirkuma iestādei par viņu interesi piedalīties iepirkumā;
   iv) adresi, kurā var saņemt dokumentus, kas attiecas uz iepirkumu, un
   v) informāciju tādā apmērā, kāds nepieciešams paziņojumam par paredzēto iepirkumu saskaņā ar 124. panta 2. punktu un ir pieejams;

b) attiecībā uz atkārtotu iepirkumu iepirkuma iestāde sākotnējā paziņojumā par paredzēto iepirkumu ir norādījusi, ka turpmākajos paziņojums tiks norādīti termiņi, kam par pamatu ņemts šis punkts; vai

c) iepirkuma iestādes pienācīgi pamatotas neatliekamības dēļ šos termiņus nav iespējams piemērot saskaņā ar 3. punktu.

5. Iepirkuma iestāde var saīsināt 3. punktā noteikto paredzēto piedāvājumu iesniegšanas termiņu par septiņām dienām vienā no šādiem gadījumiem:

a) paziņojums par paredzēto iepirkumu tiek publicēts elektroniski;

b) visa konkursa dokumentācija ir pieejama elektroniski kopš dienas, kad publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu, un

c) iestāde pieņem piedāvājumus elektroniski.

6. Piemērojot 5. punkta noteikumus saistībā ar 4. punktu, piedāvājumu iesniegšanas termiņš, kas paredzēts 3. punktā, nekādā gadījumā netiek saīsināts līdz mazāk nekā septiņām dienām no dienas, kad tika publicēts paziņojums par paredzēto iepirkumu.

7. Neatkarīgi no jebkura cita šajā pantā minētā noteikuma, ja iepirkuma iestāde iegādājas komerciālas preces vai pakalpojumus, tā var saīsināt 3. punktā minēto piedāvājumu iesniegšanas termiņu līdz ne mazāk kā 13 dienām, ja iepirkuma iestāde, izmantojot elektroniskus saziņas līdzekļus, vienlaikus publicē gan paziņojumu par paredzēto iepirkumu, gan attiecīgā konkursa dokumentāciju. Turklāt, ja iestāde pieņem komerciālu preču vai pakalpojumu piedāvājumus, izmantojot elektroniskus saziņas līdzekļus, tā var saīsināt termiņu, kas noteikts saskaņā ar 3. punktu, līdz ne mazāk kā septiņām dienām.

8. Ja iepirkuma iestāde, uz kuru attiecas III pielikuma 3. daļa, ir izraudzījusies visus atbilstīgos piegādātājus vai to ierobežotu skaitu, piedāvājumu iesniegšanas termiņu var noteikt, iepirkuma iestādei un izraudzītajiem piegādātājiem savstarpēji vienojoties. Vienošanās neesamības gadījumā šis termiņš nav mazāks par septiņām dienām.

129. PANTS

Sarunas

1. Puse var paredzēt, ka tās iepirkuma iestādes rīko sarunas:

a) ja iepirkuma iestāde paziņojumā par paredzēto iepirkumu, kas prasīts saskaņā ar 124. panta 2. punktu, izteikusi nodomu rīkot sarunas vai

b) ja, izvērtējot piedāvājumus atbilstīgi paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai konkursa dokumentācijā noteiktajiem kritērijiem, neviens piedāvājums nav acīmredzami visizdevīgākais.

2. Iepirkuma iestāde:

a) nodrošina, ka piegādātāju, kas piedalās sarunās, izslēgšana tiek izdarīta saskaņā ar novērtēšanas kritērijiem, kuri izklāstīti paziņojumā par paredzēto iepirkumu vai konkursa dokumentācijā, un

b) ja sarunas tiek izbeigtas, nosaka vienotu termiņu pārējiem piegādātājiem, kuri piedalās sarunās, jaunu vai pārskatītu piedāvājumu iesniegšanai.

130. PANTS

Ierobežota konkursa procedūra

1. Ar noteikumu, ka iepirkuma iestāde neizmanto šo noteikumu, lai izvairītos no konkurences starp piegādātājiem, vai veidā, kas diskriminē jebkuras citas Puses piegādātājus vai aizsargā vietējos piegādātājus, iepirkuma iestāde var izmantot ierobežota konkursa procedūru un var izvēlēties nepiemērot 124., 125., 126., 127. (7. līdz 11. punktu), 128., 129., 131. un 132. pantu tikai kādos no šādiem apstākļiem:

a) ar noteikumu, ka konkursa dokumentācijas prasības nav pēc būtības grozītas gadījumos, ja:
   i) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums vai neviens piegādātājs nav pieteicies dalībai;
   ii) nav iesniegts neviens konkursa piedāvājums, kas atbilst konkursa dokumentācijas būtiskajām prasībām;
   iii) neviens piegādātājs neatbilst dalības noteikumiem, vai
   iv) iesniegtie konkursa piedāvājumi ir saistīti ar slepenu vienošanos;

b) ja preces vai pakalpojumus var piegādāt vienīgi konkrēts piegādātājs un alternatīvas vai aizstājējas preces vai pakalpojumi nepastāv šādu iemeslu dēļ:

   i) pieprasījums attiecas uz mākslas darbu;

   ii) patentu, autortiesību vai citu ekskluzīvu tiesību aizsardzība vai

   iii) konkurences nav tehnisku iemeslu dēļ;

c) attiecībā uz tādu preču vai pakalpojumu papildu piegādēm, ko veic sākotnējais piegādātājs un kas nebija iekļautas sākotnējā iepirkumā, ja piegādātāja maiņa šādu papildu preču vai pakalpojumu piegāde:

   i) nav iespējama tādu ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ kā prasības par savstarpēju aizstājamību vai sadarbspēju ar esošajām iekārtām, programmatūru, pakalpojumiem vai instalācijām, kas iepirktas sākotnējā iepirkumā, un

   ii) radītu iepirkuma iestādei ievērojamas neērtības vai izmaksu būtisku pieaugumu;

d) ciktāl tas noteikti vajadzīgs, ja tādu notikumu rezultātā, ko iepirkuma iestāde nav varējusi paredzēt, radusies ārkārtēja steidzamība, kā dēļ preces vai pakalpojumus nav iespējams laikus iegūt, izmantojot atklāto vai selektīvo konkursa procedūru;

e) attiecībā uz precēm, ko iegādājas preču tirgū;

f) ja iepirkuma iestāde iepērk paraugus vai pirmo ražojumu vai pakalpojumu, kas radīts pēc tās pieprasījuma saistībā ar konkrētu līgumu par pētniecību, izmēģinājumu, pētījumu vai oriģinālizstrādni, un minētā līguma vajadzībām. Pirmās preces vai pakalpojuma oriģināla izstrāde var ietvert ierobežotu daudzumu ražošanu vai piegādi ar mērķi iekļaut praktisko izmēģinājumu rezultātus un parādīt, ka prece vai pakalpojums ir piemērots ražošanai vai piegādei zināmā daudzumā atbilstīgi pieņemamiem kvalitātes standartiem, bet neietver ražošanu lielos apjomos vai piegādi, kas nodrošina ekonomisku dzīvotspēju vai sedz izpētes un izstrādes izmaksas;

g) attiecībā uz pirkumiem, ko izdara ar īpaši izdevīgiem nosacījumiem, kuri rodas vienīgi ļoti īsā termiņā īpašas realizācijas gadījumā, piemēram, likvidācijas, maksātnespējas administrēšanas vai bankrota dēļ, bet ne attiecībā uz regulāriem pirkumiem no pastāvīgiem piegādātājiem, vai

h) ja līgumu piešķir dizainparaugu konkursa uzvarētājam ar noteikumu, ka:

i) konkurss tiek organizēts tā, ka tas ir saderīgs ar šīs nodaļas principiem, jo īpaši attiecībā uz paziņojuma par paredzēto iepirkumu publicēšanu, un

ii) dalībniekus vērtē neatkarīga žūrija, kuras uzdevums ir piešķirt uzvarētājam tiesības slēgt dizainparaugu līgumu.

2. Iepirkuma iestāde sagatavo rakstveida ziņojumu par katru līgumu, kas piešķirts saskaņā ar 1. punktu. Ziņojumā norāda iepirkuma iestādes nosaukumu, preču vai pakalpojumu vērtību un veidu un paziņojumu, kurā min 1. punktā aprakstītos apstākļus un nosacījumus, uz kuru pamata tika izmantota ierobežota konkursa procedūra.

131. PANTS

Elektroniskās izsoles

1. Iepirkuma iestādes var izmantot elektroniskas izsoles.

2. Atklātās, ierobežotās vai sarunu procedūrās iepirkuma iestāde var nolemt, ka pirms līguma piešķiršanas tiek rīkota elektroniska izsole, ja var precīzi noteikt līguma specifikācijas.

Elektroniskā izsole pamatojas uz:

a) tikai uz cenām, ja līgumu piešķir tam, kurš piedāvā viszemāko cenu, vai

b) uz cenām un/vai specifikācijā norādīto piedāvājumu elementu jaunajām vērtībām, ja līgumu piešķir tam, kas iesniedzis visizdevīgāko piedāvājumu.

3. Iepirkuma iestāde, kas nolemj rīkot elektronisku izsoli, to norāda paziņojumā par paredzēto iepirkumu.

Specifikācijās, *inter alia*, iekļauj šādu informāciju:

a) parametri, kuru vērtības būs elektroniskās izsoles priekšmets, ar noteikumu, ka šādi parametri ir kvantitatīvi nosakāmi un tos var izteikt skaitļos vai procentos;

b) ierobežojumi vērtībām, kuras varētu tikt iesniegtas un kuras izriet no iepirkuma specifikācijām;

c) informācija, kas tiks nodota pretendentiem elektroniskās izsoles lgaitā, un attiecīgā gadījumā - kad tā viņiem tiks nodota;

d) būtiska informācija par elektroniskās izsoles norisi;

e) nosacījumi, ar kādiem pretendenti varēs izteikt savu piedāvājumu, un jo īpaši minimālais solis, kas attiecīgā gadījumā tiks pieprasīts procedūrā;

f) būtiska informācija par izmantojamām elektroniskajām iekārtām un pieslēguma priekšnoteikumiem un tehniskajām specifikācijām.

4. Pirms uzsākt elektronisko izsoli, iepirkuma iestāde veic piedāvājumu pilnīgu sākotnējo vērtēšanu saskaņā ar līguma piešķiršanas kritēriju vai noteiktajiem kritērijiem un to fiksēto izlīdzināšanu. Visi pretendenti, kas ir iesnieguši pieņemamus piedāvājumus, elektroniskā ceļā tiek vienlaicīgi aicināti iesniegt jaunas cenas un/vai jaunas vērtības; uzaicinājumā ietver visu nepieciešamo informāciju individuālam pieslēgumam izmantojamai elektroniskajai iekārtai un precizē elektroniskās izsoles sākuma dienu un laiku. Elektroniskā izsole var notikt vairākos secīgos posmos. Elektroniskā izsole nevar sākties ātrāk par divām darba dienām pēc uzaicinājumu izsūtīšanas dienas.

5. Ja līgumu piešķir, pamatojoties uz visizdevīgāko piedāvājumu, uzaicinājumam pievieno attiecīgā pretendenta pilnīga novērtējuma rezultātus. Uzaicinājumā norāda arī matemātisko formulu, ko izmantos elektroniskajā izsolē, lai automātiski no jauna sarindotu pretendentus, pamatojoties uz iesniegtajām jaunajām cenām un/vai jaunajām vērtībām. Šajā formulā ietver visu to kritēriju novērtējumu, kas paredzēti, lai noteiktu visizdevīgāko piedāvājumu, kā norādīts līguma paziņojumā vai specifikācijās; šajā nolūkā iespējamo amplitūdu iepriekš samazina līdz noteiktai vērtībai.

6. Katrā elektroniskās izsoles posmā līgumslēdzējas iestādes visiem pretendentiem tūlīt dara zināmu vismaz tādu informāciju, kas tiem ļauj jebkurā brīdī noskaidrot savu attiecīgo vietu. Iestādes var sniegt arī citu informāciju par citām iesniegtajām cenām vai vērtībām ar noteikumu, ka tas ir norādīts specifikācijā. Tās arī jebkurā laikā var paziņot dalībnieku skaitu attiecīgajā izsoles posmā. Tomēr tās nekādā gadījumā nevienā elektroniskās izsoles posmā nedrīkst izpaust pretendentu identitāti.

7. Iepirkuma iestāde slēdz elektronisko izsoli vienā vai vairākos no šādiem veidiem:

a) uzaicinājumā piedalīties izsolē tnorādot iepriekš fiksētu datumu un laiku;

b) ja vairs netiek saņemtas jaunas cenas un jaunas vērtības, kas atbilst minimālās nobīdes prasībām,uzaicinājumā piedalīties izsolē norādot laikposmu, kuram tā ļaus paiet pēc pēdējā iesnieguma saņemšanas, un tad elektronisko izsoli beigs;

c) ja ir realizēts izsoles posmu skaits, kas fiksēts uzaicinājumā piedalīties izsolē.

8. Ja iepirkuma iestāde ir nolēmusi slēgt elektronisko izsoli saskaņā ar 7. punkta c) apakšpunktu un, iespējams, apvienojumā ar minētā punkta b) apakšpunktā noteikto kārtību, uzaicinājumā piedalīties izsolē norāda katra izsoles posma grafiku.

9. Pēc elektroniskās izsoles beigām iepirkuma iestāde piešķir līgumu saskaņā ar 132. pantu, pamatojoties uz elektroniskās izsoles rezultātiem.

10. Iepirkuma iestādes nedrīkst izmantot elektroniskās izsoles netaisnīgi vai tādā veidā, ka tiek kavēta, ierobežota vai kropļota konkurence vai mainīts līguma priekšmets, par kuru rīko piedāvājumu konkursu, publicējot līguma paziņojumu, un kurš definēts specifikācijā.

132. PANTS

Piedāvājumu izskatīšana un līgumu piešķiršana

Piedāvājumu izskatīšana

1. Iepirkuma iestāde saņem, atver un izskata visus konkursa piedāvājumus saskaņā ar procedūrām, kuras garantē iepirkuma procesa godīgumu un objektivitāti un piedāvājumu konfidencialitāti.

2. Iepirkuma iestāde nesoda piegādātājus, kuru piedāvājums saņemts pēc noteiktā saņemšanas termiņa, ja kavēšanās notikusi vienīgi iepirkuma iestādes nepareizas rīcības dēļ.

3. Ja laikposmā no piedāvājumu atvēršanas līdz līgumu piešķiršanai iepirkuma iestāde dod iespēju piegādātājam labot neapzinātas formas kļūdas, iepirkuma iestāde tādu pašu iespēju nodrošina visiem piegādātājiem, kuri piedalās konkursā.

Līgumu piešķiršana

4. Lai varētu izskatīt līguma piešķiršanas iespēju, piedāvājumu iesniedz rakstveidā un atvēršanas brīdī tas atbilst būtiskajām prasībām, kas izklāstītas paziņojumos un konkursa dokumentācijā, un to ir iesniedzis piegādātājs, kurš atbilst dalības nosacījumiem.

5. Ja vien iepirkuma iestāde nenolemj sabiedrības interesēs līgumu nepiešķirt, tā piešķir līgumu tam piegādātājam, kuru iestāde atzinusi par spējīgu izpildīt līguma noteikumus un kurš, ņemot par pamatu vienīgi tos novērtēšanas kritērijus, kas noteikti paziņojumos un konkursa dokumentācijā, ir iesniedzis:

a) visizdevīgāko piedāvājumu vai

b) piedāvājumu ar viszemāko cenu, ja cena ir vienīgais kritērijs.

6. Ja iepirkuma iestāde saņem konkursa piedāvājumu, kurā cena ir nesamērīgi zemāka par citos iesniegtajos piedāvājumos norādīto cenu, iestāde var konsultēties ar piegādātāju, lai pārliecinātos, ka tas atbilst dalības nosacījumiem un spēj izpildīt līguma noteikumus.

7. Iepirkuma iestāde neizmanto alternatīvas iespējas, neatceļ iepirkumuvai neizmaina piešķirtos līgumus tādā veidā, ka tiek apieti šajā nodaļā minētie pienākumi.

133. PANTS

Iepirkuma informācijas pārredzamība

Piegādātājiem sniegtā informācija

1. Iepirkuma iestāde nekavējoties informē piegādātājus, kuri piedalās konkursā, par lēmumiem, kas attiecas uz līgumu piešķiršanu, un pēc piegādātāja pieprasījuma dara to rakstiski. Ievērojot 134. panta 2. un 3. punktu, iepirkuma iestāde neizraudzītajam piegādātājam pēc tā pieprasījuma sniedz paskaidrojumu par iemesliem, kuru dēļ tas nav izraudzīts, un par izraudzītā piegādātāja piedāvājuma salīdzinošajām priekšrocībām.

Informācijas publicēšana par līguma piešķiršanu

2. Ne vēlāk kā 72 dienas pēc tāda līguma piešķiršanas, uz ko attiecas šī nodaļa, iepirkuma iestāde publicē paziņojumu attiecīgajā drukātajā vai elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī, kas uzskaitīti IV pielikuma 2. daļā. Ja attiecīgā iestāde publicē šādu paziņojumu tikai elektroniskajā plašsaziņas līdzeklī, informācija ir viegli pieejama saprātīgā laikposmā. Paziņojumā iekļauj vismaz šādu informāciju:

a) iepērkamo preču vai pakalpojumu apraksts;

b) iepirkuma iestādes nosaukums un adrese;

c) izraudzītā piegādātāja nosaukums un adrese;

d) izraudzītā piedāvājuma vērtība vai dārgākais un lētākais piedāvājums, kas ņemts vērā, piešķirot līgumu;

e) tiesību piešķiršanas diena un

f) izmantotā iepirkuma metode un — gadījumos, kad izmantota ierobežota konkursa procedūra saskaņā ar 130. pantu, — to apstākļu apraksts, kuri pamato ierobežota konkursa procedūras izmantojumu.

Dokumentācijas un ziņojumu glabāšana un elektroniskā izsekojamība

3. Katra iepirkuma iestāde vismaz trīs gadus no līguma piešķiršanas dienas glabā:

a) iepirkuma procedūru un līgumu piešķiršanas, kas attiecas uz aptverto iepirkumu, dokumentāciju un ziņojumus, tostarp ziņojumus, kuri prasīti 130. pantā, un

b) datus, kas nodrošina aptvertā iepirkuma pienācīgu izsekojamību ar elektroniskiem līdzekļiem.

134. PANTS

Informācijas atklāšana

Informācijas sniegšana Pusēm

1. Pēc otras Puses pieprasījuma Puse nekavējoties sniedz visu informāciju, kas ir vajadzīga, lai noteiktu, vai iepirkuma procedūra veikta godīgi, objektīvi un saskaņā ar šo nodaļu, tostarp informāciju par izraudzītā piedāvājuma parametriem un salīdzinošajām priekšrocībām. Gadījumos, kad šīs informācijas izpaušana varētu kaitēt konkurencei turpmākos konkursos, Puse, kura saņem minēto informāciju, neizpauž to piegādātājiem bez apspriešanās ar Pusi, kas šo informāciju sniegusi, un bez tās piekrišanas.

Informācijas neatklāšana

2. Neatkarīgi no citiem šīs nodaļas noteikumiem Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, nesniedz konkrētiem piegādātājiem informāciju, kas varētu traucēt godīgai konkurencei starp piegādātājiem.

3. Nekas šajā nodaļā netiek interpretēts ka prasība, lai Puse, tostarp tās iepirkuma iestādes, iestādes un pārskatīšanas struktūras, izpaustu konfidenciālu informāciju, ja tās izpaušana:

a) kavētu tiesību aktu izpildi;

d) varētu kaitēt godīgai konkurencei starp piegādātājiem,

c) kaitētu konkrētu personu likumīgajām komerciālajām interesēm, tostarp intelektuālā īpašuma aizsardzībai, vai

d) kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm.

135. PANTS

Vietējās izskatīšanas procedūras

1. Katra Puse nodrošina savlaicīgu, efektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu administratīvās izskatīšanas procedūru vai izskatīšanu tiesā, kurā piegādātājs saistībā ar tādu aptverto iepirkumu, kurā minētajam piegādātājam ir vai ir bijusi ieinteresētība, var apstrīdēt:

a) šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu vai,

b) ja piegādātājam nav tiesību tieši apstrīdēt šīs nodaļas noteikumu pārkāpumu saskaņā ar Puses tiesību aktiem – to Puses pasākumu neievērošanu, ar kuriem īsteno šīs nodaļas noteikumus.

2. Visi apstrīdēšanas procedūras noteikumi, ievērojot 1. punktu, ir izklāstīti rakstveidā un ir vispārēji pieejami.

3. Ja piegādātājs saistībā ar aptverto piedāvājumu, kurā tam ir vai ir bijusi ieinteresētība, iesniedz sūdzību par to, ka ir izdarīts pārkāpums vai notikusi neizpilde, kā minēts 1. punktā, Puse, kuras iepirkuma iestāde veic iepirkumu, mudina iepirkuma iestādi un piegādātāju šo jautājumu risināt, savstarpēji apspriežoties. Iestāde objektīvi un laikus izskata jebkuru šādu sūdzību, neskarot piegādātāja dalību pašreizējā vai turpmākā iepirkumā vai tā tiesības pieprasīt korektīvus pasākumus saskaņā ar administratīvās izskatīšanas procedūru vai izskatīšanu tiesā.

4. Katram piegādātājam tiek dots pietiekams laiks sagatavot un iesniegt sūdzību, un tas nekādā gadījumā nevar būt mazāks par desmit dienām no brīža, kad apstrīdējuma pamats kļuvis zināms vai kad tam vajadzēja būt kļuvušam zināmam piegādātājam.

5. Katra Puse izveido vai norīko vismaz vienu neitrālu, no tās iepirkuma iestādēm neatkarīgu administratīvu vai tiesas iestādi, kas pieņem un izskata piegādātāju sūdzības, kas radušās aptvertā iepirkuma kontekstā.

6. Ja sākotnēji sūdzību izskata struktūra, kas nav 5. punktā minētā iestāde, Puse nodrošina, ka piegādātājs var apstrīdēt sākotnējo lēmumu neitrālā administratīvā vai tiesas iestādē, kas ir neatkarīga no iepirkuma iestādes, kuras iepirkums ir apstrīdējuma priekšmets.

7. Katra Puse nodrošina, ka pārskatīšanas struktūra, kas nav tiesa, lēmumu var pārskatīt tiesā, vai arī tā ievēro procedūras, kas nodrošina, ka:

a) iepirkuma iestāde rakstiski atbild uz sūdzību un sniedz visus attiecīgos dokumentus pārskatīšanas struktūrai;

b) procesa dalībniekiem (turpmāk "dalībnieki") ir tiesības tikt uzklausītiem, pirms pārskatīšanas struktūra pieņem lēmumu par sūdzību;

c) dalībniekiem ir tiesības tikt pārstāvētiem un pavadītiem;

d) dalībnieki var piedalīties visos procesos;

e) dalībniekiem ir tiesības pieprasīt, lai process būtu publisks un lai tajā varētu piedalīties liecinieki, un

f) pārskatīšanas struktūra laikus rakstveidā pieņem lēmumus vai sagatavo ieteikumus un ietver paskaidrojumu, ar ko pamato katru lēmumu vai ieteikumu.

8. Katra Puse pieņem vai saglabā procedūras, kurās paredz:

a) tūlītējus pagaidu pasākumus, kas saglabā piegādātājam iespēju piedalīties iepirkumā, un

b) korektīvus pasākumus vai kompensāciju par zaudējumiem vai nodarīto kaitējumu, kuri var aprobežoties vai nu ar konkursa sagatavošanas izmaksām, vai izmaksām, kas saistītas ar apstrīdēšanu, vai arī abām šīm izmaksām, ja pārskatīšanas struktūra ir konstatējusi, ka ir noticis pārkāpums vai neizpilde, kā minēts 1. punktā.

9. Tūlītējo pagaidu pasākumu, kas minēti 8. punkta a) apakšpunktā, rezultātā var tikt apturēts iepirkuma process. Panta 8. punktā minētajās procedūrās var paredzēt, ka, pieņemot lēmumu par to, vai šādi pasākumi jāpiemēro, var ņemt vērā sevišķi svarīgas nelabvēlīgas sekas saistībā ar attiecīgajām interesēm, tostarp sabiedrības interesēm. Pamatojumu pasākumu nepiemērošanai sniedz rakstiski.

136. PANTS

Piemērošanas jomas grozījumi un labojumi

1. Puse var ierosināt veikt grozījumus vai labojumus III pielikuma elementos, kuri attiecas uz minēto Pusi.

Grozījumi

2. Ja viena Puse ierosina grozījumus, minētā Puse:

a) rakstiski informē otru Pusi un

b) iekļauj paziņojumā priekšlikumu otrai Pusei par atbilstīgiem kompensējošiem pielāgojumiem, lai saglabātu piemērošanas jomas līmeni, kas pielīdzināms tam, kāds tas bija pirms izmaiņām.

3. Neatkarīgi no 2. punkta b) apakšpunkta Pusei nav jāsniedz kompensējoši pielāgojumi, ja:

a) konkrēto grozījumu ietekme ir neliela, vai

b) grozījums attiecas uz struktūru, attiecībā uz kuru Puse ir faktiski atcēlusi savu kontroli vai ietekmi.

4. Uzskata, ka otras Puse ir piekritusi izmaiņām, tostarp šīs sadaļas 14. nodaļas (Domstarpību izšķiršana) noteikumos, ja vien tā 45 dienās pēc 2. punkta a) apakšpunktā minētā paziņojuma saņemšanas rakstveidā neiebilst, ka:

a) saskaņā ar 2. punkta b) apakšpunktu ierosinātais pielāgojums ir pietiekams, lai saglabātu abpusēji saskaņotas piemērošanas jomas salīdzināmu līmeni;

b) grozījums ir neliels saskaņā ar 3. punkta a) apakšpunktu, vai

c) grozījums attiecas uz struktūru, attiecībā uz kuru Puse ir faktiski atcēlusi savu kontroli vai ietekmi saskaņā ar 3. punkta b) apakšpunktu.

Labojumi

5. Šādas izmaiņas III pielikuma 1. līdz 3. daļā uzskata par labojumiem ar noteikumu, ka tās neietekmē šajā nodaļā abpusēji saskaņoto piemērošanas jomu:

a) izmaiņas vienības nosaukumā;

b) divu vai vairāku tādu vienību apvienošanās, kuras uzskaitītas tai pašā III pielikuma daļā, un

c) vienas vienības sadalīšana divās vai vairākās vienībās ar noteikumu, ka visas jaunās vienības tiek iekļautas III pielikuma tajā pašā daļā, kurā bija uzskaitīta sākotnējā vienība.

6. Puse, kas ierosina labojumu, informē otru Pusi ik pēc diviem gadiem, skaitot no dienas, kurā sāk piemērot šo sadaļu[1].

[1] Uzskata, ka Eiropas Savienība ir izpildījusi šo pienākumu, ja tā paziņo jebkuru labojumu Kazahstānas Republikai vienlaikus ar paziņojumu ciklu, ko sniedz PTO Nolīguma par valsts iepirkumu satvarā.

7. Puse var paziņot otrai Pusei par iebildumu pret ierosinātajiem labojumiem 45 dienās no 6. punktā minētā paziņojuma saņemšanas dienas. Ja Puse iesniedz iebildumu, tā izklāsta iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka ierosinātais labojums nav izmaiņa, kas paredzēta 5. punktā, un raksturo ierosinātā labojuma ietekmi uz šajā nolīgumā abpusēji saskaņoto darbības jomu. Ja šādi iebildumi netiek iesniegti rakstiski 45 dienās pēc paziņojuma saņemšanas dienas, uzskata, ka Puse ir piekritusi ierosinātajiem labojumiem.

Sadarbības komiteja

8. Ja 4. un 7. punktā noteiktajā termiņā nav iesniegti iebildumi par ierosinātajām izmaiņām vai labojumiem, sadarbības komiteja III pielikumu groza, lai atspoguļotu jebkādas izmaiņas vai labojumus. Izmaiņa vai labojums stājas spēkā nākamajā dienā pēc dienas, kad beidzas 4. un 7. punktā minētais termiņš.

9. Ja pret ierosināto izmaiņu vai labojumu ir iesniegti iebildumi, Sadarbības komiteja apspriež šo jautājumu. Sadarbības komiteja var nolemt apstiprināt izmaiņu vai labojumu un attiecīgi grozīt III pielikumu.

137. PANTS

Pārejas laiks

Šo nodaļu sāk piemērot piecus gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu. Attiecībā uz precēm, kas uzskaitītas III pielikuma 4. daļā, un pakalpojumiem, uz kuriem attiecas II pielikuma 6. daļa, šo nodaļu sāk piemērot astoņus gadus pēc dienas, no kuras sāk piemērot šo sadaļu.

9. NODAĻA

IZEJVIELAS UN ENERĢIJA

138. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "izejvielas" ir vielas, ko izmanto rūpniecības ražojumu izgatavošanā, izņemot energoproduktus, zivju pārstrādes produktus vai lauksaimniecības produktus, bet ietverot dabisko kaučuku, jēlādas un ādas, koksni un koksnes celulozi, zīdu, vilnu, kokvilnu un citas augu valsts izejvielas tekstilprecēm;

b) "energoprodukti", pamatojoties uz Pasaules Muitas organizācijas preču aprakstīšanas un kodēšanas harmonizēto sistēmu (HS) un Eiropas Savienības kombinēto nomenklatūru, ir dabasgāze, sašķidrināta dabasgāze, sašķidrināta naftas gāze (LPG) (HS 27.11), elektroenerģija (HS 27.16), jēlnafta un naftas produkti (HS 27.09-27.10 un 27.13-27.15) un akmeņogles un citi cietie kurināmie (HS 27.01-27.04);

c) "partnerība" ir jebkurš tiesību subjekts, kas ir komerciāla struktūra saskaņā ar jebkuras Puses jurisdikciju vai kas atrodas Puses kontrolē, piemēram, bet ne tikai, uzņēmums, trasts, pilnsabiedrība, kopuzņēmums vai asociācija;

d) "pakalpojumu sniedzējs" ir pakalpojumu sniedzējs, kā definēts 40. panta q) punktā;

e) "pasākums" ir pasākums, kā definēts 40. panta a) punktā;

f) "transports" ir energoproduktu pārvade un sadale, izmantojot naftas un naftas produktu un dabasgāzes augstspiediena pārvades cauruļvadus, augstsprieguma elektroenerģijas pārvades tīklus un līnijas, dzelzceļu, autotransporta pārvadājumus un citus energoresursu transportēšanas līdzekļus;

g) "neatļauta piesavināšanās" ir darbība, kas veido nelikumīgu energoproduktu piesavināšanos no naftas un naftas produktu un dabasgāzes augstspiediena pārvades cauruļvadiem, augstsprieguma elektroenerģijas pārvades tīkliem un līnijām, dzelzceļa, autotransporta pārvadājumiem un citiem energoresursu transportēšanas līdzekļiem;

h) "ārkārtas situācija" ir situācija, kas rada ievērojamus traucējumus vai faktisku pārtraukumu dabasgāzes, naftas vai elektroenerģijas piegādē starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku, tostarp tranzīta piegādēs caur trešām valstīm, vai situācija, kad rodas ārkārtīgi liels pieprasījums pēc energoproduktiem Eiropas Savienībā vai Kazahstānas Republikā, un šādā situācijā tirgus pasākumi nav pietiekami un ir jāievieš papildu ārpustirgus pasākumi;

i) "prasība par vietējo resursu izmantošanu" ir:
   i) attiecībā uz precēm — prasība uzņēmumam pirkt vai izmantot iekšzemes izcelsmes preces vai preces no iekšzemes avota, kuras norāda kā noteiktus ražojumus, ražojumu apjomu vai vērtību, vai kā daļu no vietējās produkcijas apjoma vai vērtības;
   ii) attiecībā uz pakalpojumiem — prasība, kas ierobežo pakalpojumu sniedzēju izvēli vai sniegto pakalpojumu par sliktu otras Puses pakalpojumiem vai pakalpojumu sniedzējiem;

j) "valsts uzņēmums" ir jebkurš komercdarbībā iesaistīts uzņēmums, attiecībā uz kuru Pusei centrālā vai teritoriālā līmenī tieši vai netieši pieder vairāk nekā 50 % no uzņēmuma parakstītā kapitāla vai balsu, kas saistītas ar šā uzņēmuma emitētajām akcijām;

k) "juridiska persona" ir juridiska persona, kā definēts 40. panta d) punktā;

l) "Puses juridiska persona" ir Puses juridiska persona, kā definēts 40. panta e) punktā.

139. PANTS

Cenu regulēšana

1. Pušu mērķis ir panākt, lai cena par izejvielu vai energoproduktu piegādi rūpnieciskajiem lietotājiem, ja to reglamentē Puses valdība, segtu izmaksas un nodrošinātu saprātīgu peļņu.

2. Ja cena par izejvielām vai energoproduktiem, ko pārdod iekšzemes tirgū, atšķiras no tā paša produkta eksporta cenas, eksportētāja Puse pēc otras Puses pieprasījuma sniedz informāciju par šādu atšķirību, neietverot transporta izmaksas un eksporta nodokļus.

140. PANTS

Tirdzniecības un eksporta monopoli

Puses nesaglabā vai neizveido tirdzniecības vai eksporta monopolus izejvielu vai energoproduktu jomā, izņemot gadījumus, kad Puse izmanto savas prioritārās (pirmpirkuma) tiesības iegādāties izejvielas, sauso gāzi un zeltu.

141. PANTS

Piekļuve un tiesības veikt ogļūdeņražu (jēlnaftas un dabasgāzes) meklēšanu, izpēti un ieguvi

1. Nekas šajā nolīgumā neskar Pušu pilnīgu suverenitāti saskaņā ar starptautiskajiem tiesību aktiem attiecībā uz ogļūdeņražu resursiem, kas atrodas to teritorijā un iekšzemē, arhipelāgu un teritoriālajos ūdeņos, kā arī to suverēnās tiesības attiecībā uz ogļūdeņražu resursu, kas atrodas to ekskluzīvajās ekonomikas zonās un kontinentālajā šelfā, izpēti un izmantošanu.

2. Puses saglabā savas tiesības noteikt savā teritorijā, kā arī to arhipelāgu un teritoriālajos ūdeņos, ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā zonas, kas ir pieejamas ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves darbu veikšanai.

3. Katrā gadījumā, kad tiek pieņemts 2. punktā minētais Puses suverēnais lēmums, katra Puse nodrošina, ka otras Puses uzņēmumi netiek diskriminēti attiecībā uz piekļuves un izmantošanas tiesībām ogļūdeņražu meklēšanai, izpēte un ieguvei, ar noteikumu, ka attiecīgais uzņēmums veic uzņēmējdarbību kā juridiska persona uzņēmējas Puses teritorijā, kura piešķir piekļuvi.

4. Katra Puse var pieprasīt, lai uzņēmums, kam ir piešķirta atļauja ogļūdeņražu meklēšanas, izpētes un ieguves darbu veikšanai, maksā finansiālu nodevu vai nodevu ogļūdeņražu veidā.

5. Puses veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka licences vai citas atļaujas, ar kurām uzņēmums iegūst tiesības veikt ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi, piešķir, ievērojot publisku procedūru vai ar paziņojumu uzaicinot Pušu potenciālos pieteikuma iesniedzējus iesniegt pieteikumus. Paziņojumā konkrēti norāda licences vai citas atļaujas veidu, attiecīgo ģeogrāfisko apgabalu un piedāvāto datumu vai termiņu licences vai cita veida atļaujas piešķiršanai.

6. Panta 3. līdz 5. punkts neskar valsts uzņēmuma tiesības veikt ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi, iesaistoties tiešās sarunās ar tā Pusi. Ja šāds valsts uzņēmums nolemj pilnībā vai daļēji nodot savas tiesības veikt ogļūdeņražu meklēšanu, izpēti un ieguvi, piemēro 3. un 5. punktā paredzētās saistības.

7. Licencēšanas nosacījumiem un licenču atļauju procedūrai piemēro 53. pantu.

142. PANTS

Nosacījumi ieguldījumu veikšanai izejvielās un energoproduktos

Lai veicinātu ieguldījumus izejvielu un energoproduktu meklēšanas, izpētes un ieguves darbu veikšanai, neviena Puse:

a) nesaglabā vai nepieņem pasākumus, ar kuriem paredz vietējas nozīmes prasības, kas ietekmē otras Puses produktus, pakalpojumu sniedzējus, ieguldītājus vai ieguldījumus, ja vien Protokolā par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO un *GATS* sarakstos par Eiropas Savienības un tās dalībvalstu īpašajām saistībām nav paredzēts citādi;

b) nesaglabā vai nepieņem pasākumus, ar kuru palīdzību otras Puses uzņēmumam ir pienākums nodot intelektuālā īpašuma tiesības vai dalīties ar tām, lai pārdotu produktus vai pakalpojumus vai veiktu ieguldījumu minētās Puses teritorijā. Pusēm nav aizliegts vienoties par līgumiem ar ieguldītājiem, kuri cenšas iegūt tiesības veikt izejvielu un energoproduktu meklēšanu, izpēti un ieguvi, šādos līgumos paredzot brīvprātīgu tiesību nodošanu, ar nosacījumu, ka tas tiks darīts saskaņā ar tirgus nosacījumiem un par tirgus cenu.

143. PANTS

Tranzīts

1. Puses veic visus vajadzīgos pasākumus, lai sekmētu energoproduktu tranzītu, kas atbilst tranzīta brīvības principu un notiek saskaņā ar Enerģētikas hartas nolīguma 7. panta 1. un 3. punktu.

2. Katra Puse jebkurai vienībai, kura atrodas Puses kontrolē vai pakļautībā, aizliedz izejvielu un energoproduktu, kas atrodas tranzītā vai tiek transportēti Puses teritorijā, neatļautu piesavināšanos, un veic visus atbilstīgos pasākumus, lai vērstos pret šādu neatļautu piesavināšanos.

144. PANTS

Pārtraukšana

1. Katra Puse veic visus iespējamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka maģistrālo enerģijas tranzīta līniju vai pārvades cauruļvadu un tīklu operatori:

a) mazinātu tranzīta un transporta nejauša pārtraukuma, samazināšanās vai apturēšanas risku;

d) ātri atjaunotu šāda tranzīta vai transporta normālu darbību, ja tas bijis nejauši pārtraukts, samazināts vai apturēts.

2. Puse, caur kuras teritoriju kā transporta vai tranzīta maršruta posms tiek veikts energoproduktu tranzīts, pārvadāšana vai kuras teritorijā tos saņem un uzglabā, domstarpību gadījumā par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar Pusēm vai vienu vai vairākām vienībām, kuras atrodas kādas Puses kontrolē vai jurisdikcijā, nepārtrauc un nesamazina, kā arī neļauj tās kontrolē vai jurisdikcijā esošai vienībai pārtraukt vai samazināt šādu kā energoproduktu transporta/tranzīta maršruta posmu veiktu tranzītu, pārvadāšanu, saņemšanu un uzglabāšanu, izņemot, ja tas īpaši paredzēts līgumā vai citā nolīgumā, kas reglamentē šādu kā energoproduktu transporta/tranzīta maršruta posmu veiktu tranzītu, pārvadāšanu, saņemšanu un uzglabāšanu, pirms ir pabeigta domstarpību izšķiršanas procedūra atbilstīgi attiecīgajam līgumam vai šīs sadaļas 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) noteiktā domstarpību izšķiršanas procedūra attiecībā uz 138. panta h) punktā definētajām ārkārtas situācijām.

3. Puse nav atbildīga par pārtraukšanu vai samazinājumu, ievērojot šo pantu, ja šī Puse nav spējīga piegādāt energoproduktus vai nodrošināt to tranzītu vai transportu kādas trešās valsts vai trešās valsts kontrolē vai jurisdikcijā esošas vienības darbību rezultātā.

145. PANTS

Piekļuve augstsprieguma elektroenerģijas pārvades tīkliem un līnijām

1. Katra Puse nodrošina otras Puses uzņēmumiem, kuri kā juridiskas personas veic uzņēmējdarbību tās Puses teritorijā, kas piešķir piekļuvi, nediskriminējošu piekļuvi augstsprieguma elektroenerģijas pārvades tīkliem un līnijām – saskaņā ar šādu tīklu un līniju pieejamo jaudu – , kuras daļēji vai pilnībā pieder Pusei, kas piešķir piekļuvi, un šī Puse reglamentē to darbību. Piekļuves tiesības piešķir taisnīgi un vienlīdzīgi.

2. Piemērojot pasākumus saistībā ar šādiem pārvades tīkliem un līnijām, Puse nodrošina, ka tiek ievēroti šādi principi:

a) visi tiesiskie un reglamentējošie pasākumi attiecībā uz piekļuvi un pārvades tarifi ir pilnīgi pārredzami;

b) pasākumi nav diskriminējoši attiecībā uz saražotās elektroenerģijas izcelsmi tās teritorijā un attiecībā uz elektroenerģijas galamērķi, un

c) Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas uzņēmumiem tiek piemēroti nediskriminējoši pārvades tarifi.

146. PANTS

Elektroenerģijas un gāzes regulatīvās iestādes

1. Katra Puse izraugās un pilnvaro regulatīvas iestādes, lai regulētu elektroenerģijas un gāzes tirgu to attiecīgajās teritorijās. Minētās regulatīvās iestādes ir juridiski un funkcionāli neatkarīgas no citām publiskām iestādēm vai tirgus dalībniekiem.

2. Regulatīvās iestādes lēmumi un izmantotās procedūras ir objektīvas attiecībā uz visiem tirgus dalībniekiem.

3. Tirgus dalībniekiem, kurus skar regulatīvās iestādes lēmums, ir tiesības pārsūdzēt minēto lēmumu pārsūdzības iestādē. Ja pārsūdzības iestāde nav neatkarīga no iesaistītajām pusēm vai nav tiesu iestāde, pārsūdzības iestādes lēmumus var pārskatīt objektīva un neatkarīga tiesu iestāde. Pārsūdzības iestādes lēmumu un tiesu iestādes sniedz pamatojumu rakstiski. Puses nodrošina, ka pārsūdzības iestādes vai tiesas iestādes, atkarībā no tā, kura ir pēdējā instance, galīgais lēmums tiek efektīvi izpildīts.

147. PANTS

Atjaunojamo energoresursu nozare

1. Šo pantu piemēro pasākumiem, kas varētu ietekmēt tirdzniecību un ieguldījumus starp Pusēm saistībā ar enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem, kas nav fosilie resursi, *inter alia*, vēja, saules enerģija un hidroenerģija, bet ne uz produktiem, no kuriem šāda enerģija tiek iegūta.

2. Katra Puse:

a) atturas saglabāt vai pieņemt pasākumus, ar kuriem pieprasa veidot partnerību ar vietējiem uzņēmumiem, ja vien šāda partnerība netiek uzskatīta par nepieciešamu tehnisku iemeslu dēļ un Puse, kura saglabā vai pieņem šādus pasākumus, var pierādīt šādu tehnisku iemeslu esamību pēc otras Puses pieprasījuma;

b) nodrošina, lai visi noteikumi, kas attiecas uz atļauju, sertifikācijas un licencēšanas procedūrām, kuras jo īpaši tiek piemērotas iekārtām, ražotnēm un saistītajai pārvades tīklu infrastruktūrai, ir objektīvi, pārredzami un nepatvaļīgi un nediskriminē otras Puses pieteikuma iesniedzējus;

c) nodrošina, ka administratīvās maksas atjaunojamo energoproduktu nozarē, piemēram, ko maksā patērētāji, plānotāji, arhitekti, celtnieki, iekārtu uzstādītāji un piegādātāji, ir pārredzamas un to apjoms nepārsniedz sniegto pakalpojumu aptuvenās izmaksas;

d) nodrošina, ka otras Puses izcelsmes preču vai otras Puses piegādātāju ievesto preču importam un lietošanai piemēro šīs sadaļas 1. nodaļas (Preču tirdzniecība) noteikumus;

e) nodrošina, ka otras Puses piegādātāju pakalpojumu sniegšanai piemēro 53. pantu;

f) nodrošina, ka noteikumi un procedūras attiecībā uz pieslēgšanos un piekļuvi elektroenerģijas pārvades tīkliem ir pārredzami un nediskriminējoši pret otras Puses piegādātājiem vai pret atjaunojamiem energoresursiem. Puses nodrošina, ka ir veikti attiecīgie ar tīkliem un tirgu saistītie pasākumi, lai samazinātu ierobežojumus elektroenerģijai, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem;

g) atturas piemērot vai uzturēt prasību:

i) otras Puses uzņēmumam pirkt vai izmantot iekšzemes izcelsmes produktus vai produktus no šādu prasību izvirzošās Puses jebkāda iekšējā avota, norādot kā konkrētus produktus, produktu apjomu vai vērtību, vai kā daļu no vietējās produkcijas apjoma vai vērtības; vai

ii) uzņēmuma importēto preču pirkšanu vai izmantošanu ierobežot ar daudzumu, kas atbilst tā eksportējamo vietējo produktu apjomam vai vērtībai.

3. Ja attiecībā uz iekārtam un sistēmām, kas paredzēti enerģijas ražošanai no atjaunojamiem un nefosiliem avotiem, pastāv starptautiski vai reģionāli standarti, Puses šos standartus vai to attiecīgās daļas izmanto par pamatu saviem tehniskajiem noteikumiem, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti vai to attiecīgās daļas būtu neefektīvs vai nepiemērots līdzeklis likumīgu mērķu sasniegšanai. Piemērojot šo punktu, Starptautisko standartizācijas organizāciju ("ISO") un Starptautisko elektrotehnikas komisiju ("IEC") uzskata par atbilstīgām starptautiskām standartizācijas struktūrām.

4. Attiecīgā gadījumā Puses precizē tehniskos noteikumus, kuru pamatā ir produktiem noteiktās prasības, ņemot vērā veiktspēju, tostarp ekoloģiskos raksturlielumus, nevis ražojuma dizainu vai aprakstu.

5. Nekas šajā pantā netiek interpretēts tā, ka tas liegtu kādai Pusei pieņemt vai piemērot pasākumus, kas nepieciešami konkrēto energotīklu drošai ekspluatācijai, energoapgādes drošībai, ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp Pušu produktiem, pakalpojumu sniedzējiem vai ieguldītājiem vienādos apstākļos vai slēptus tirdzniecības vai ieguldījumu ierobežojumus starp Pusēm.

148. PANTS

Sadarbība izejvielu un energoproduktu jomā

1. Neskarot 204. līdz 208. pantu, Puses vienojas pastiprināt sadarbību un savstarpējas izpratnes veicināšanu starp tām izejvielu un energoproduktu tirdzniecības jomā.

2. Puses atzīst, ka pārredzamības un diskriminācijas aizlieguma principu ievērošana un tirdzniecību netraucējošu noteikumu nodrošināšana ir vislabākais veids, kā radīt labvēlīgu vidi ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem izejvielu un energoproduktu ražošanai un tirdzniecībai. Vispārīgāk runājot, šāda vide veicina izejvielu un energoproduktu efektīvu sadali un izmantošanu.

3. Sadarbības un savstarpējas sapratnes veicināšana attiecas uz divpusējas tirdzniecības jautājumiem, kā arī no starptautiskās tirdzniecības izrietošu kopīgu interešu jautājumiem. Šādi jautājumi ir, piemēram, globālos tirgus ietekmējoši tirdzniecības traucējumi, vides un attīstības jautājumi, kas tieši saistīti ar izejvielu un energoproduktu tirdzniecību, kā arī korporatīvā sociālā atbildība saskaņā ar starptautiski atzītiem standartiem, piemēram, ESAO Pamatnostādnēm daudznacionāliem uzņēmumiem un ESAO Pienācīgas pārbaudes pamatnostādnēm. Sadarbības un savstarpējas sapratnes veicināšana ietver datu un informācijas apmaiņu par tiesisko regulējumu izejvielu un enerģētikas nozarēs. Šo noteikumu neinterpretē tā, ka Pusēm ir pienākums sniegt jebkādu informāciju, kuras izpaušanu tās uzskata par nelabvēlīgu to drošības interesēm.

4. Jebkura no Pusēm var pieprasīt *ad hoc* sanāksmes sarīkošanu saistībā ar izejvielu un energoproduktu jautājumiem, vai *ad hoc* sēdi par izejvielu un energoproduktu jautājumiem Sadarbības komitejas sanāksmju laikā. Divpusējo sadarbību attiecīgā gadījumā var paplašināt attiecīgajos daudzpusīgos vai daudzpusējos forumos, kuros Puses piedalās.

149. PANTS

Agrīnās brīdināšanas mehānisms

1. Puses izveido agrīnās brīdināšanas mehānismu, lai pieņemtu praktiskus pasākumus ar mērķi novērst un ātri reaģēt uz ārkārtas situāciju vai tās draudiem.

2. Puses kopīgi veic pasākumus, lai:

a) veiktu potenciālo risku un problēmu, kas saistītas ar dabasgāzes, naftas vai elektroenerģijas piedāvājumu un pieprasījumu agrīnu novērtējumu, un

b) novērstu vai ātri reaģētu uz ārkārtas situāciju vai tās draudiem.

3. Ja kāda no Pusēm uzzina par ārkārtas situāciju vai situāciju, kas pēc Puses ieskata varētu novest pie ārkārtas situācijas, minētā Puse iespējami īsā laikā informē otru Pusi.

4. Piemērojot šo pantu, Puses vienojas, ka atbildīgās struktūras ir Eiropas Komisijas loceklis, kurš atbildīgs par enerģētikas jomu, un Kazahstānas Republikas ministrs, kurš atbildīgs par enerģētikas jautājumiem.

5. Saņemot paziņojumu, Puses viena otrai sniedz situācijas novērtējumu.

6. Katra Puse var pieprasīt apspriešanos trīs kalendārajās dienās no paziņojuma dienas ar mērķi:

a) izstrādāt kopīgu situācijas novērtējumu;

b) izstrādāt ieteikumus ārkārtas situācijas novēršanai un ārkārtas situācijas ietekmes mazināšanai;

c) izveidot īpašu uzraudzības grupu, lai, *inter alia*, uzraudzītu enerģijas plūsmas skartās infrastruktūru attiecīgajos punktos.

7. Vajadzības gadījumā Puses sadarbojas ar trešām valstīm, lai novērstu ārkārtas situācijas draudus vai pārvarētu ārkārtas situāciju.

8. Ja ārkārtas situācija saglabājas, jebkura Puse var uzsākt ārkārtas domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar īpašo mehānismu, kas paredzēts šīs sadaļas 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana).

9. Atkarībā no konkrētās situācijas, Puses no paziņošanas brīža atturas no jebkādām darbībām, kas var padziļināt un pastiprināt ārkārtas situāciju.

10. Domstarpību izšķiršanas procedūrā saskaņā ar šo nolīgumu Puse nevar norādīt vai sniegt kā pierādījumu:

a) otras Puses ieņemtu nostāju vai izteiktu priekšlikumu, īstenojot procedūru saskaņā ar šo pantu, vai

b) jebkuru otras Puses izpausmi attiecībā uz gatavību pieņemt ārkārtas situācijas risinājumu, kas minēta šajā pantā.

11. Sadarbības komiteja vajadzības gadījumā var izstrādāt detalizētus īstenošanas noteikumus šā panta piemērošanai.

150. PANTS

Izņēmumi

1. Šī nodaļa neskar nekādus izņēmumus, atrunas vai ierobežojumus, kas paredzēti šajā nolīgumā.

2. Šo nodaļu noteikumus nepiemēro pētniecības un attīstības projektiem, demonstrējumu projektiem, kas veikti nekomerciālos nolūkos.

3. Nekas šajā nodaļā netiek interpretēts tā, ka tas liegtu kādai Pusei pieņemt vai piemērot pasākumus, kas nepieciešami enerģētikas infrastruktūras drošai ekspluatācijai, tostarp attiecīgā enerģijas transporta un ražošanas iekārtu darbībai valsts drošības vai sabiedrības drošuma interesēs, kā arī ārkārtas situāciju novēršanai un reaģēšanai uz tām, ievērojot prasību, ka šādus pasākumus nepiemēro tā, ka tie izraisa savstarpēju patvaļīgu vai neattaisnojamu diskrimināciju starp Pušu produktiem, pakalpojumu sniedzējiem vai ieguldītājiem vienādos apstākļos vai slēptus tirdzniecības vai ieguldījumu ierobežojumus starp Pusēm.

10. NODAĻA

TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA

151. PANTS

Konteksts un mērķi

1. Puses atsaucas uz rīcības plānu "*Agenda* 21", ko 1992. gadā pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Konference par vidi un attīstību, Starptautiskās darba organizācijas (SDO) 1998. gada Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā, 2002. gadā Johannesburgā pieņemto ilgtspējīgas attīstības īstenošanas plānu, ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes ministru 2006. gada deklarāciju par pilnu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes darbu visiem, SDO 2008. gada Deklarāciju par sociālo taisnīgumu godīgai globalizācijai un ANO 2012. gada konferences par ilgtspējīgu attīstību noslēguma dokumentu ar nosaukumu "Kādu nākotni mēs vēlamies", kas iekļauts Rezolūcijā 66/288, kuru ANO Ģenerālā asambleja pieņēma 2012. gada 27. jūlijā.

2. Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos veicināt starptautiskās tirdzniecības attīstību tā, lai sekmētu ilgtspējīgas attīstības mērķi pašreizējo un nākamo paaudžu labklājībai. Puses cenšas nodrošināt, ka šis mērķis ir iekļauts un atspoguļots visos to tirdzniecības attiecību līmeņos.

152. PANTS

Daudzpusējie standarti un nolīgumi vides un nodarbinātības jomā

1. Puses atzīst starptautiskās vides pārvaldības un nolīgumu nozīmi, starptautiskajai kopienai risinot globālas vai reģionālas vides problēmas.

2. Puses atzīst, ka pilnīga un produktīva nodarbinātība un pienācīgs darbs visiem ir būtiski ilgtspējīgas attīstības elementi visām valstīm un prioritāri starptautiskās sadarbības mērķi.

3. Minētajā kontekstā Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi ieviest savos tiesību aktos un praksē daudzpusējus vides nolīgumus, kuru puses tās ir, un attiecīgi Eiropas Savienības dalībvalstu un Kazahstānas Republikas ratificētās SDO konvencijas.

153. PANTS

Regulējuma tiesības un aizsardzības līmeņi

1. Puses atzīst katras Puses tiesības noteikt savu iekšzemes vides un darba aizsardzības līmeni un pieņemt vai izmainīt to attiecīgos tiesību aktus un politiku saskaņā ar starptautiski atzītiem standartiem un nolīgumiem, kas minēti 152. pantā. Pušu mērķis ir augsta līmeņa vides un darba aizsardzību.

2. Puses atzīst, ka nav piemēroti veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus, vājinot vai samazinot aizsardzības līmeņus, kas paredzēti Pušu vides vai darba tiesībās.

3. Nolūkā veicināt tirdzniecību vai ieguldījumus, Puse nevar atkāpties no savu vides un darba tiesību aktu efektīvas īstenošanas, vai, veicot ilglaicīgas vai regulāras darbības vai neveicot tās, efektīvi neīstenot minētos aktus.

154. PANTS

Ilgtspējīgu attīstību veicinoša tirdzniecība un ieguldījumi

1. Puses atkārtoti apstiprina apņemšanos uzlabot tirdzniecības ieguldījumus ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniegšanai ekonomikā, sociālajā un vides jomā. Attiecīgi tās vienojas veicināt:

a) tirdzniecību un ieguldījumus vides preču un pakalpojumu jomā un klimatam labvēlīgos produktos un tehnoloģijās;

b) ilgtspējas nodrošināšanas shēmu izmantošanu, piemēram, godīgu un ētisku tirdzniecību vai ekomarķējumu, un

c) korporatīvo sociālās atbildības praksi.

2. Puses apmainās ar informāciju un pieredzi par savām darbībām, lai veicinātu saskaņotību un savstarpējo atbalstu starp tirdzniecības, sociālajiem un vides mērķiem. Turklāt Puses veicina sadarbību un dialogu par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem, kas var rasties saistībā ar to tirdzniecības attiecībām, tostarp par attiecīgajiem aspektiem, kuri izklāstīti IV sadaļā (Sadarbība ekonomikas un ilgtspējīgas attīstības jomā).

3. Šā panta 2. punktā minētajā sadarbībā un dialogā ir iesaistītas attiecīgās ieinteresētās personas, jo īpaši sociālie partneri, kā arī citas pilsoniskās sabiedrības organizācijas, izmantojot pilsoniskās sabiedrības sadarbību, kas izveidota saskaņā ar 251. pantu.

4. Sadarbības komiteja var pieņemt noteikumus šādai sadarbībai un dialogam.

155. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Domstarpībām saskaņā ar šo nodaļu nepiemēro šīs sadaļas 14. nodaļas 3. iedaļas 2. apakšiedaļu (Domstarpību izšķiršana). Jebkuru šādu domstarpību gadījumā pēc tam, kad šķīrējtiesa ir pieņēmusi savu galīgo ziņojumu saskaņā ar 180. un 182. pantu, Puses, ņemot vērā ziņojumu, apspriež piemērotus pasākumus, kas jāīsteno. Sadarbības komiteja uzrauga jebkādu šādu pasākumu īstenošanu un regulāri izskata attiecīgo jautājumu, tostarp, izmantojot 154. panta 3. punktā minēto mehānismu.

11. NODAĻA

KONKURENCE

156. PANTS

Principi

Puses atzīst, ka to tirdzniecības attiecībās liela nozīme ir brīvai un neizkropļotai konkurencei. Puses apliecina to, ka pret konkurenci vērsta darījumdarbības prakse un valsts iejaukšanās (tostarp subsīdiju veidā) potenciāli var traucēt pareizai tirgu darbību un kopumā mazināt ieguvumus, ko sniedz tirdzniecības liberalizācija.

157. PANTS

Tiesību akti pretmonopola un apvienošanās jomā un to īstenošana

1. Katra Puse savā teritorijā piemēro visaptverošus konkurences tiesību aktus, kuri efektīvi vērsti pret konkurenci kropļojošiem līgumiem, saskaņotām darbībām un konkurenci kropļojošu vienpusēju tādu uzņēmumu rīcību, kam ir dominējoša ietekme tirgū, un ar kuriem panāk uzņēmumu apvienošanās efektīvu kontroli.

2. Katra Puse nodrošina neatkarīgu iestāžu darbību, kuras ir atbildīgas par konkurences tiesību aktu efektīvu izpildi, kā minēts 1. punktā, un ir tam atbilstīgi aprīkotas.

3. Puses atzīst, cik liela nozīme ir to attiecīgo konkurences tiesību aktu pārredzamai un nediskriminējošai piemērošanai, ievērojot procesuālā taisnīguma un iesaistīto uzņēmumu tiesību uz aizstāvību principus.

158. PANTS

Valsts monopoli, valsts uzņēmumi un uzņēmumi,
kam piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas

1. Nekas šajā nodaļā neattur Pusi noteikt vai saglabāt valsts monopolus vai valsts uzņēmumus vai piešķirt uzņēmumiem īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas saskaņā ar Puses tiesību aktiem.

2. Attiecībā uz valsts monopoliem, valsts uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas un kas ir iesaistīti saimnieciskās darbībās, katra Puse nodrošina, ka šādiem uzņēmumiem piemēro 157. pantā minētos konkurences tiesību aktus. Piemērojot šo nodaļu, saimnieciska darbība ir preču un pakalpojumu piedāvāšanu tirgū. Tā neietver darbības, ko veic, īstenojot valsts pilnvaras, proti, darbības, ko neveic ne uz komerciāla pamata, ne konkurējot ar vienu vai vairākiem uzņēmējiem.

3. Konkurences tiesību piemērošanai, kā minēts 157. pantā, nevajadzētu juridiski vai faktiski radīt šķēršļus attiecīgajiem uzņēmumiem veikt tiem uzticētos konkrētos sabiedriskas nozīmes uzdevumus. Izņēmumiem vajadzētu būt ierobežotiem un pārredzamiem. Tirdzniecībai un ieguldījumiem nevajadzētu būt ietekmētiem tādā mērā, ka tas varētu apdraudēt šā nolīguma mērķi.

159. PANTS

Subsīdijas

1. Šajā pantā "subsīdija" ir pasākums, kas atbilst SKP nolīguma 1. panta nosacījumiem neatkarīgi no tā, vai to piešķir uzņēmumam preču ražošanai vai pakalpojumu sniegšanai, un tas ir īpašs pasākums minētā nolīguma 2. panta nozīmē.

2. Katra Puse nodrošina pārredzamību subsīdiju piešķiršanas jomā. Minētajā nolūkā reizi divos gados pēc dienas, no kuras piemēro šo sadaļu, katra Puse sniedz otrai Pusei ziņojumu par juridisko pamatu, tostarp politikas mērķi vai subsīdijas mērķi, tās piešķiršanas ilgumu vai jebkādus citus termiņus, veidu un, ja iespējams, valdības vai valsts iestādes piešķirtās subsīdijas summu vai budžetu un saņēmēju. Šādu ziņojumu uzskata par iesniegtu, ja attiecīgo informāciju ievieto publiski pieejamā tīmekļa vietnē vai paziņo, izmantojot PTO paziņošanas mehānismu.

3. Ja Puse uzskata, ka otras Puses piešķirta subsīdija negatīvi ietekmē tās intereses, pirmā Puse var pieprasīt apspriešanos par šo jautājumu. Pieprasījuma saņēmēja Puse pienācīgi izskata šādu pieprasījumu. Jo īpaši apspriešanās mērķis būtu subsīdijas politikas mērķa konkretizēšana, norādot, vai subsīdijai ir stimulējoša ietekme un vai tā ir samērīga[1], un jebkuru pasākumu konkretizēšana, ko pieprasītāja Puse veikusi iespējamās traucējošās ietekmes uz tirdzniecību un ieguldījumiem samazināšanai.

4. Lai atvieglotu apspriešanos, pieprasījuma saņēmēja Puse sniedz informāciju par konkrēto subsīdiju ne vēlāk kā 90 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas. Ja pieprasījuma iesniedzēja Puse, saņēmusi informāciju par konkrēto subsīdiju, uzskata, ka konkrētā subsīdija nesamērīgā veidā negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt pieprasījuma iesniedzējas Puses tirdzniecības vai ieguldījumu intereses, pieprasījuma saņēmēja Puse dara visu iespējamo, lai novērstu konkrētās subsīdijas radīto negatīvo ietekmi uz pieprasījuma iesniedzējas Puses tirdzniecības vai ieguldījumu interesēm.

5. Panta 3. un 4. punktu nepiemēro subsīdijām, kas saistītas ar zivsaimniecību un preču tirdzniecību, uz kurām attiecas PTO Nolīguma par lauksaimniecību 1. pielikums.

[1] Subsīdija ir samērīga, ja tā nepārsniedz pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

160. PANTS

Domstarpību izšķiršana

Šīs sadaļas 14. nodaļas (Domstarpību izšķiršana) noteikumus nepiemēro attiecībā uz 156. līdz 158. pantu un 159. panta 3. un 4. punktu.

161. PANTS

Attiecības ar PTO

Šīs nodaļas noteikumi neskar Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar PTO līgumu, jo īpaši SKP nolīgumu un Vienošanos par noteikumiem un procedūrām, kas reglamentē domstarpību izšķiršanu.

162. PANTS

Konfidencialitāte

Apmainoties ar informāciju saskaņā ar šo nodaļu, Puses ņem vērā ierobežojumus, kas noteikti saskaņā ar profesionālās un darījumdarbības slepenības prasībām.

12. NODAĻA

VALSTS UZŅĒMUMI, VALSTS KONTROLĒ ESOŠI UZŅĒMUMI UN UZŅĒMUMI, KAM PIEŠĶIRTAS ĪPAŠAS VAI EKSKLUZĪVAS TIESĪBAS VAI PRIVILĒĢIJAS

163. PANTS

Definīcijas

Šajā nodaļā:

a) "valsts uzņēmums" ir jebkurš komercdarbībā iesaistīts uzņēmums, kurā Pusei centrālā vai teritoriālā līmenī pieder vairāk nekā 50 % no uzņēmuma parakstītā kapitāla, kas saistīts ar uzņēmuma emitētajām akcijām;

b) "valsts kontrolēts uzņēmums" ir jebkurš komercdarbībā iesaistīts uzņēmums, attiecībā uz kuru Puse centrālā vai teritoriālā līmenī īsteno vai tai ir iespējas tieši vai netieši īstenot izšķirošu ietekmi, izmantojot savu finansiālai līdzdalību uzņēmumā vai tās darbības noteikumus vai praksi, vai jebkādus citus līdzekļus šādas izšķirošas ietekmes nodrošināšanai. Par kādas Puses izšķirošu ietekmi uzskata situāciju, kad Puse tieši vai netieši var iecelt vairāk nekā pusi uzņēmuma administratīvo, pārvaldes vai uzraudzības struktūru locekļu;

c) "uzņēmums, kam piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas" ir jebkurš valsts vai privāts komercdarbībā iesaistīts uzņēmums, kam Puse centrālā vai teritoriālā līmenī juridiski vai faktiski ir piešķīrusi īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas. Šādas tiesības vai privilēģijas var ietvert arī tiesības darboties kā izplatītājam, tīkla pakalpojumu sniedzējam vai citam starpniekam, lai pirktu vai pārdotu preces vai sniegtu vai saņemtu pakalpojumus. Uzņēmumi, kam piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas, ir arī komercdarbībā iesaistīti monopoli;

d) "monopols" ir komercdarbībā iesaistīta vienība, tostarp konsorcijs, kas vienas Puses teritorijā konkrētajā tirgū centrālā vai teritoriālā līmenī ir noteikts kā vienīgais preču vai pakalpojumu piegādātājs vai pircējs, bet neietver vienību, kurai ir piešķirtas ekskluzīvas intelektuālā īpašuma tiesības, tikai pamatojoties uz šo piešķīrumu;

e) "īpašas tiesības" ir tiesības, ko centrālā vai teritoriālā līmenī Puse ir piešķīrusi nelielam uzņēmumu skaitam konkrētā ģeogrāfiskā apgabalā vai produktu vai pakalpojumu tirgū, kuru rezultātā tiek būtiski ierobežotas jebkura cita uzņēmuma iespējas veikt savas darbības tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā būtiski līdzvērtīgos apstākļos. Licences vai atļaujas piešķiršana nelielam uzņēmumu skaitam ierobežotu resursu sadales apstākļos, izmantojot objektīvus, samērīgus un nediskriminējošus kritērijus, pati par sevi nav uzskatāma par īpašām tiesībām;

f) "nediskriminējoša attieksme" ir valsts režīms vai "lielākās labvēlības režīms", kā noteikts šajā nolīgumā un atkarībā no tā, kurš no minētajiem režīmiem ir labāks;

g) "saskaņā ar komerciāliem apsvērumiem" nozīmē saskaņā ar tāda privāta uzņēmuma ierasto darījumdarbības praksi, kurš darbojas, ievērojot tirgus ekonomikas principus starptautiskajā tirdzniecībā;

h) "noteikt" nozīmē izveidot vai pilnvarot monopolu vai juridiski vai faktiski paplašināt monopola darbības jomu.

164. PANTS

Darbības joma

1. Puses apstiprina savas tiesības un saistības saskaņā ar 1994. gada *GATT* XVII panta 1. līdz 3. punktu, Vienošanos par 1994. gada *GATT* XVII panta interpretāciju, kā arī saskaņā ar *GATS* VIII panta 1., 2. un 5. punktu un Protokola par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO nodaļu par valsts uzņēmumiem un valsts kontrolē esošiem uzņēmumiem, un uzņēmumiem ar īpašām un ekskluzīvām privilēģijām, minētie noteikumi ar šo tiek iekļauti šajā nolīgumā un kļūst par tā sastāvdaļu, un ir jāpiemēro.

2. Šo nodaļu nepiemēro "aptvertajam iepirkumam", ko veic Puse vai tās iepirkuma iestādes 120. panta nozīmē.

3. Šo nodaļu piemēro visām saimnieciskajām darbībām, uz kurām attiecas šis nolīgums. Pakalpojumiem, kas nav minēti Puses *GATS* īpašo saistību sarakstā, nepiemēro 166. un 167. pantu.

165. PANTS

1. Neskarot Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nodaļu, nekas šajā nodaļā neliedz Pusēm noteikt vai saglabāt valsts uzņēmumus vai valsts kontrolē esošus uzņēmumus vai noteikt vai saglabāt monopolus, vai piešķirt uzņēmumiem īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas.

2. Ja uzņēmums ir šīs nodaļas piemērošanas jomā, Puses nevar pieprasīt vai mudināt šādu uzņēmumu darboties veidā, kas ir pretrunā šim nolīgumam.

166. PANTS

Diskriminācijas aizliegums

Ja 142. pantā vai kādas Puses *GATS* īpašo saistību sarakstā vai kādas Puses atrunās attiecībā uz valsts režīmu I pielikumā nav paredzēts citādi, katra Puse savā teritorijā nodrošina, ka jebkurš uzņēmums, kas atbilst 163. panta c) un d) punkta nosacījumiem, pērkot vai pārdodot preci vai pakalpojumu, nodrošina nediskriminējošu attieksmi pret otru Pusi un/vai otras Puses pakalpojumu vai pakalpojumu sniedzēju.

167. PANTS

Komerciāli apsvērumi

Izņemot gadījumus, kad jāsasniedz mērķis,piemēram, pienākums sniegt sabiedriskos pakalpojumus, kuram piešķirtas īpašas vai ekskluzīvas tiesības vai privilēģijas, vai gadījumus, kad valsts uzņēmumam vai valsts kontrolē esošam uzņēmumam ir jāpilda tā publiskās pilnvaras, un ar noteikumu, ka šāda uzņēmuma darbība šā mērķa vai šo pilnvaru izpildē atbilst 166. panta un 11. nodaļas (Konkurence) noteikumiem, katra Puse nodrošina, ka ikviens uzņēmums, kas minēts 163. panta a) līdz d) punktā, pērkot un pārdodot preces un pakalpojumus, darbojas saskaņā ar attiecīgajā teritorijā pieņemtajiem komerciāliem apsvērumiem, tostarp attiecībā uz cenu, kvalitāti, pieejamību, pārdošanas iespējām, transportēšanu un citiem pirkšanas vai pārdošanas nosacījumiem, tas attiecas arī uz gadījumiem, kad šīs preces vai pakalpojumi tiek sniegti otras Puses ieguldījumam vai ieguldītājam vai tos sniedz otras Puses ieguldījums vai ieguldītājs.

168. PANTS

Cenas

Ja tiek piemērotas atšķirīgas cenas dažādos tirgos vai vienā un tajā pašā tirgū, kur šādu atšķirību pamatā ir parasti komerciāli apsvērumi, piemēram, piedāvājuma un pieprasījuma attiecība, tad šāda prakse pati par sevi nav pretrunā 166. un 167. pantam.

169. PANTS

Korporatīvā pārvaldība

1. Puses nodrošina, ka uzņēmumi, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā, ievēro augstus standartus attiecībā uz pārredzamību un uzņēmumu pārvaldību saskaņā ar 2005. gada ESAO Pamatnostādnēm par valsts uzņēmumu korporatīvo pārvaldību. Korporatīvās pārvaldības politikas turpmāka izstrāde uzņēmumos, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā, būtu jāveic saskaņā ar minētajām pamatnostādnēm.

2. Katra Puse nodrošina, ka pārvaldes struktūra, kura ir atbildīga par uzņēmumu, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā, vadību, ir juridiski nošķirta un funkcionāli neatkarīga no uzņēmumiem, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā, un nav tiem pārskatatbildīga.

3. Katra Puse nodrošina normatīvo aktu konsekventu un nediskriminējošu īstenošanu visos vadības līmeņos – kā centrālā, tā vietējā –, un tostarp attiecībā uz uzņēmumiem, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā. Izņēmumi ir ierobežoti un pārredzami.

170. PANTS

Informācijas apmaiņa

1. Puse, kurai ir iemesls uzskatīt, ka tās intereses saskaņā ar šo nolīgumu nelabvēlīgi ietekmē otras Puses tāda uzņēmuma vai uzņēmumu, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā, darbība, var pieprasīt otrai Pusei sniegt informāciju par tās uzņēmuma darbībām, kas saistītas ar šā nolīguma noteikumu ievērošanu. Šāda informācija var ietvert organizatorisko, korporatīvo un finanšu informāciju.

2. Katra Puse pēc otras Puses pieprasījuma sniedz informāciju par konkrētiem uzņēmumiem, kas minēti 163. panta a) līdz d) punktā un kas nav uzskatāmi par maziem un vidējiem uzņēmumiem, kā tie definēti pieprasījumu saņēmušās Puses tiesību aktos. Šādas informācijas pieprasījumā norāda uzņēmumu, produktus vai pakalpojumus un attiecīgos tirgus, un ietver norādes, ka uzņēmums iesaistās darbībās, kas kavē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.

3. Katra Puse pēc otras Puses pieprasījuma sniedz informāciju par izņēmumiem, neatbilstīgiem pasākumiem, imunitāti un citiem pasākumiem, tostarp labvēlīgāku attieksmi, ko piemēro pieprasījuma saņēmējas Puses teritorijā jebkuram uzņēmumam, kas minēts 163. panta a) līdz d) punktā.

4. Šā panta 1. līdz 3. punktā nav prasīts, lai kāda no Pusēm izpaustu konfidenciālu informāciju, kas varētu traucēt tiesībaizsardzību vai kā citādi būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm vai varētu kaitēt konkrētu uzņēmumu likumīgajām komerciālajām interesēm.

13. NODAĻA

PĀRREDZAMĪBA

171. PANTS

1. Katra Puse nekavējoties atbild uz visiem otras Puses pieprasījumiem attiecībā uz konkrētu informāciju par jebkuru tās vispārējas piemērošanas pasākumu vai starptautiskiem nolīgumiem, kas attiecas uz šo sadaļu vai ietekmē to. Katra Puse arī ierīko vienu vai vairākus informācijas punktus, kas otras Puses ieinteresētajām personām pēc pieprasījuma sniedz konkrētu informāciju par visiem šiem jautājumiem[1]. Puses paziņo viena otrai par šiem informācijas punktiem trīs mēnešos pēc dienas, kad sāk piemērot šo sadaļu. Informācijas punktiem nav jābūt normatīvo aktu depozitāriem.

[1] Kazahstānas Republikas informācijas punkts ir informācijas punkts, kas izveidots saskaņā ar *GATS* līgumu.

2. Visi Pušu normatīvie akti, dekrēti, lēmumi un vispārēji piemērojami administratīvie nolēmumi, kas attiecas uz vai skar jebkuru jautājumu, kuru reglamentē šī sadaļa, tiek nekavējoties publicēti tādā veidā, kas atbilst PTO līguma prasībām, tostarp 1994. gada *GATT* X pantam, *GATS* III pantam un *TRIPS* līguma 63. pantam. Puses regulāri atjaunina publicētos resursus, tostarp tīmekļa vietnes, kurās norādīti šādi pasākumi, un dara šos resursus viegli pieejamus ieinteresētajām personām. Šādu pasākumu informācija ir pieejama, kamēr tie ir spēkā un pieņemamu laikposmu pēc tam, kad tie vairs nav spēkā.

3. Puses visus normatīvos aktus, dekrētus, lēmumus un vispārēji piemērojamus administratīvos nolēmumus, kas attiecas uz vai skar jebkuru jautājumu, kuru reglamentē šī sadaļa, publicē pirms to pieņemšanas. Puses paredz saprātīgu laikposmu, kas parasti nepārsniedz 30 kalendārās dienas, lai ieinteresētās personas sniegtu atsauksmes atbildīgajām iestādēm, pirms attiecīgais pasākums tiek pabeigts vai iesniegts iestādēm, kuras ir atbildīgas par tā pieņemšanu. Visas atsauksmes, kas saņemtas to sniegšanai paredzētajā laikposmā, tiks ņemtas vērā.

4. Neviens Pušu normatīvais akts, dekrēts, lēmums un vispārēji piemērojams administratīvais nolēmums, kas attiecas uz vai skar jebkuru jautājumu, kuru reglamentē šī sadaļa, nestājas spēkā, pirms tas nav publicēts.

5. Nekas šajā nolīgumā nevienai no Pusēm nepieprasa sniegt konfidenciālu informāciju, kuras izpaušana traucētu tiesību aktu izpildi vai citādi būtu pretrunā ar sabiedrības interesēm vai kaitētu noteiktu valsts vai privātu uzņēmumu likumīgām komerciālajām interesēm.

6. Nolīguma 55. pantu piemēro, ņemot vērā šo nodaļu.

14. NODAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA

1. IEDAĻA

MĒRĶIS UN DARBĪBAS JOMA

172. PANTS

Mērķis

Šīs nodaļas mērķis ir noteikt efektīvu un lietderīgu mehānismu, lai novērstu un atrisinātu jebkādas domstarpības starp Pusēm par to, kā interpretēt un piemērot šo nolīgumu, nolūkā rast, ja tas ir iespējams, savstarpēji saskaņotu risinājumu.

173. PANTS

Piemērošanas joma

Šo nodaļu piemēro visām domstarpībām par to, kā interpretēt un piemērot šo sadaļu, ja vien nepārprotami nav noteikts citādi.

2. IEDAĻA

APSPRIEŠANĀS UN MEDIĀCIJA

174. PANTS

Apspriešanās

1. Puses cenšas atrisināt visas 173. pantā minētās domstarpības, labā ticībā sākot apspriešanos ar mērķi panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.

2. Puse ierosina apspriešanos, iesniedzot otrai Pusei rakstisku pieprasījumu, kura kopiju iesniedz Sadarbības komitejai, norādot aplūkojamo pasākumu un 173. pantā minētos noteikumus, kuri, pēc Puses domām, ir piemērojami.

3. Puse, kurai ir iesniegts pieprasījums, atbild uz pieprasījumu rīkot apspriešanos desmit dienās pēc tā saņemšanas dienas, ja vien šajā nolīgumā nav paredzēts citādi vai Puses nevienojas citādi.

4. Apspriešanos rīko 30 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas, un tā notiek atbildētājas Puses teritorijā, ja vien Puses nevienojas citādi. Apspriešanos uzskata par pabeigtu 30 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas, ja vien abas Puses nevienojas to turpināt. Apspriešanās un jo īpaši visa tās gaitā izpaustā informācija, un Pušu ieņemtā nostāja ir konfidenciāla un neskar nevienas Puses tiesības jebkuros turpmākajos procesos.

5. Apspriešanos par steidzamiem jautājumiem uzskata par pabeigtu 15 dienās no dienas, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi pieprasījumu, ja vien abas Puses nevienojas to turpināt.

6. Ja atbildētāja Puse uz pieprasījumu rīkot apspriešanos nesniedz atbildi desmit dienās pēc tā saņemšanas, vai ja apspriešanās nenotiek attiecīgi šā panta 3. vai 4. punktā noteiktajos termiņos, vai ja Puses vienojas nerīkot apspriešanos, vai ja apspriešanās ir pabeigta, nepanākot vienošanos par savstarpēji saskaņotu risinājumu, tad Puse, kas pieprasīja rīkot apspriešanos, var izmantot 176. pantu.

7. Apspriešanās laikā katra Puse sniedz pietiekošu faktu materiālu, lai dotu iespēju pilnībā izvērtēt to, kādā veidā apspriežamais pasākums varētu ietekmēt šā nolīguma darbību un piemērošanu.

8. Ja apspriešanās attiecas uz ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, to uzskata par pabeigtu piecās darba dienās no dienas, kad saņemts pieprasījums rīkot apspriešanos, ja vien Puses nevienojas citādi.

175. PANTS

Mediācija

Jebkura Puse saskaņā ar VII pielikumu var pieprasīt, lai otrai Puse iesaistītos mediācijas procedūrā par pasākumu, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm.

3. IEDAĻA

DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANAS PROCEDŪRAS

1. APAKŠIEDAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCEDŪRA

176. PANTS

Šķīrējtiesas procedūras sākšana

1. Ja Puses nav atrisinājušas domstarpības apspriežoties, kā paredzēts 174. pantā, Puse, kas pieprasīja rīkot apspriešanos, var pieprasīt izveidot šķīrējtiesu saskaņā ar šo pantu.

2. Pieprasījumu izveidot šķīrējtiesu iesniedz kā rakstisku pieprasījumu otrai Pusei un Sadarbības komitejai. Prasītāja Puse pieprasījumā norāda apspriežamo pasākumu un veidā, kas pietiekami atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kādēļ šāds pasākums ir pretrunā ar 173. pantā minētajiem noteikumiem.

177. PANTS

Šķīrējtiesas izveidošana

1. Šķīrējtiesā ir trīs šķīrējtiesneši.

2. Puses desmit dienās pēc rakstiskā pieprasījuma par šķīrējtiesas izveidi iesniegšanas atbildētājai Pusei apspriežas, lai panāktu vienošanos par šķīrējtiesas sastāvu.

3. Ja Puses nespēj vienoties par šķīrējtiesas sastāvu šā panta 2. punktā noteiktajā termiņā, katra Puse piecās dienās pēc šā panta 2. punktā noteiktā termiņa beigām var iecelt šķīrējtiesnesi no savas saraksta daļas, kas izveidots saskaņā ar 196. pantu. Ja kāda no Pusēm nav iecēlusi šķīrējtiesnesi, pēc otras Puses pieprasījuma Sadarbības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona šķīrējtiesnesi izraugās no minētās Puses saraksta daļas, kas izveidota saskaņā ar 196. pantu.

4. Ja vien Puses nav panākušas vienošanos par šķīrējtiesas priekšsēdētāju šā panta 2. punkta noteiktajā termiņā, Sadarbības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona pēc jebkuras Puses pieprasījuma izraugās šķīrējtiesas priekšsēdētāju no priekšsēdētāju saraksta, kas izveidots saskaņā ar 196. pantu.

5. Sadarbības komitejas priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona izraugās šķīrējtiesnešus piecās dienās no 3. punktā minētā kādas Puses iesniegtā pieprasījuma.

6. Šķīrējtiesas izveides diena ir pēdējā diena, kad visi trīs izraudzītie šķīrējtiesneši ir piekrituši izraudzīšanai saskaņā ar reglamentu V pielikumā.

7. Ja brīdī, kad tiek iesniegts pieprasījums saskaņā ar šā panta 3. un 4. punktu, kāds no 196. pantā paredzētajiem sarakstiem nav izveidots vai tajā nav pietiekams skaits vārdu, šķīrējtiesnešus izvēlas ar izlozes palīdzību no to personu saraksta, kuras oficiāli ierosinājusi viena vai abas Puses.

8. Ja vien Puses nevienojas citādi, attiecībā uz Pušu domstarpībām par ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, šā panta 3. punkta otro teikumu un 4. punktu piemēro, nepiemērojot šā panta 2. punktu, un šā panta 5. punktā noteiktais laikposms ir divas dienas.

178. PANTS

Prejudiciāls nolēmums par steidzamību

Ja to pieprasa kāda no Pusēm, šķīrējtiesa desmit dienās pēc tās izveides pieņem prejudiciālu nolēmumu par to, vai tā uzskata lietu par steidzamu.

179. PANTS

Samierināšanās steidzamu enerģētikas domstarpību gadījumos

1. Attiecībā uz domstarpībām par ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, jebkura Puse var pieprasīt šķīrējtiesas priekšsēdētājam būt par samierinātāju attiecībā uz jebkuru ar domstarpībām saistītu jautājumu, iesniedzot pieprasījumu šķīrējtiesā.

2. Samierinātājs cenšas panākt vienošanos par domstarpību risinājumu vai cenšas panākt vienošanos par procedūru šāda risinājuma sasniegšanai. Ja 15 dienās pēc iecelšanas samierinātājam nav izdevies panākt šādu vienošanos, tas ierosina domstarpību risinājumu vai procedūru šāda risinājuma sasniegšanai un lemj par noteikumiem, kas jāievēro no viņa noteiktās dienas līdz dienai, kad domstarpības tiek izšķirts.

3. Puses un to kontrolē vai jurisdikcijā esošas vienības ievēro saskaņā ar 2. punktu ierosinātos noteikumus trīs mēnešus no samierinātāja lēmuma pieņemšanas dienas vai līdz domstarpību izšķiršanai, atkarībā no tā, kas ir agrāk.

4. Samierinātājs ievēro Šķīrējtiesnešu un mediatoru rīcības kodeksu VI pielikumā.

180. PANTS

Šķīrējtiesas ziņojumi

1. Šķīrējtiesa iesniedz Pusēm starpposma ziņojumu, kurā tā izklāsta konstatētos faktus, attiecīgo noteikumu piemērojamību un izdarīto konstatējumu un ieteikumu galveno pamatojumu.

2. Katra Puse 14 dienās pēc ziņojuma saņemšanas var iesniegt šķīrējtiesai rakstisku pieprasījumu, lai tā pārskatītu konkrētus starpposma ziņojuma aspektus.

3. Pēc Pušu rakstisko piezīmju izskatīšanas saistībā ar starpposma ziņojumu šķīrējtiesa var grozīt starpposma ziņojumu un veikt turpmāku pārbaudi pēc saviem ieskatiem.

4. Šķīrējtiesas galīgajā ziņojumā izklāsta konstatētos faktus, 173. pantā minēto noteikumu piemērojamību un šķīrējtiesas secinājumu un ieteikumu galveno pamatojumu. Galīgajā ziņojumā atspoguļo starpposma ziņojuma posmā minēto argumentu pietiekamu apspriešanu un sniedz skaidras atbildes uz Pušu jautājumiem un piezīmēm.

181. PANTS

Šķīrējtiesas starpposma ziņojums

1. Šķīrējtiesa sniedz starpposma ziņojumu Pusēm un Sadarbības komitejai ne vēlāk kā 90 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm un Sadarbības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt starpposma ziņojumu. Starpposma ziņojumu nekādā gadījumā nebūtu jāsniedz vēlāk kā 120 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas.

2. Steidzamības gadījumos šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu savu starpposma ziņojumu 45 dienās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 60 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas. Katra Puse septiņās dienās no ziņojuma sniegšanas var iesniegt šķīrējtiesai rakstisku pieprasījumu, lai tā pārskatītu konkrētus starpposma ziņojuma aspektus saskaņā ar 180. panta 2. punktu.

3. Attiecībā uz Pušu domstarpībām par ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, starpposma ziņojumu sniedz 20 dienās pēc šķīrējtiesas izveides, un ikvienu pieprasījumu saskaņā ar 180. panta 2. punktu iesniedz piecās dienās pēc starpposma ziņojuma sniegšanas. Šķīrējtiesa var arī nolemt nesniegt starpposma ziņojumu.

182. PANTS

Šķīrējtiesas galīgais ziņojums

1. Šķīrējtiesa sniedz savu galīgo ziņojumu Pusēm un Sadarbības komitejai 120 dienās no šķīrējtiesas izveides dienas. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka šo termiņu nevar ievērot, šķīrējtiesas priekšsēdētājs par to rakstveidā paziņo Pusēm un Sadarbības komitejai, norādot kavēšanās iemeslus un dienu, kad šķīrējtiesa plāno sniegt galīgo ziņojumu. Galīgo ziņojumu nekādā gadījumā nebūtu jāsniedz vēlāk kā 150 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas.

2. Steidzamos gadījumos šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai sniegtu savu ziņojumu 60 dienās pēc šķīrējtiesas izveides dienas. Galīgo ziņojumu nekādā gadījumā nebūtu jāsniedz vēlāk kā 75 dienas pēc šķīrējtiesas izveides dienas.

3. Attiecībā uz domstarpībām par ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, šķīrējtiesa sniedz galīgo ziņojumu 40 dienās pēc šķīrējtiesas izveides.

2. APAKŠIEDAĻA

IZPILDE

183. PANTS

Šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošana

Atbildētāja Puse veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nekavējoties un labticīgi ievērotu šķīrējtiesas galīgo ziņojumu.

184. PANTS

Saprātīgs ievērošanas termiņš

1. Ja tūlītēja ievērošana nav iespējama, Puses cenšas vienoties par termiņu, kurā jāpanāk galīgā ziņojuma ievērošana. Šādā gadījumā atbildētāja Puse ne vēlāk kā 30 dienās pēc šķīrējtiesas galīgā ziņojuma saņemšanas sniedz paziņojumu prasītājai Pusei un Sadarbības komitejai par to, cik daudz laika tai vajadzēs, lai ievērotu ziņojumu ("saprātīgs laikposms").

2. Ja starp Puēm ir nesaskaņas attiecībā uz saprātīgo laikposmu, prasītāja Puse 20 dienās pēc šā panta 1. punktā minētā paziņojuma saņemšanas var rakstiski pieprasīt, lai šķīrējtiesa, kas sākotnēji izveidota saskaņā ar 177. pantu ("šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā"), nosaka saprātīgā laikposma ilgumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi iesniedz otrai Pusei un Sadarbības komitejai. Šķīrējtiesa sniedz savu ziņojumu Pusēm un Sadarbības komitejai 20 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas.

3. Atbildētāja Puse rakstveidā informē prasītāju Pusi par panākto progresu, šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošanā. Šo paziņojumu iesniedz rakstiski vismaz vienu mēnesi pirms saprātīgā laikposma beigām.

4. Puses, savstarpēji vienojoties, var pagarināt saprātīgo laikposmu.

185. PANTS

Jebkura tāda pasākuma pārskatīšana, kas veikts šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošanai

1. Atbildētāja Puse paziņo prasītājai Pusei un Sadarbības komitejai visus pasākumus, ko tā veikusi šķīrējtiesas galīgā ziņojuma ievērošanai. Šo paziņojumu sniedz pirms saprātīgā laikposma beigām.

2. Ja Pusēm ir nesaskaņas par to, vai kāds saskaņā ar šā panta 1. punktu paziņots pasākums pastāv vai atbilst 173. pantā minētajiem noteikumiem, prasītāja Puse var iesniegt rakstisku pieprasījumu šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izlemt šo jautājumu. Šādā pieprasījumā norāda konkrēto apspriežamo pasākumu un veidā, kas pietiekami atspoguļo sūdzības juridisko pamatu, paskaidro, kādēļ šāds pasākums ir pretrunā 173. pantā minētajiem noteikumiem. Šķīrējtiesa sniedz savu ziņojumu Pusēm un Sadarbības komitejai 45 dienās no pieprasījuma saņemšanas dienas.

186. PANTS

Pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļi neievērošanas gadījumā

1. Ja atbildētāja Puse līdz saprātīgā laikposma beigām nepaziņo par pasākumiem, kas veikti, lai ievērotu šķīrējtiesas galīgo ziņojumu, vai ja šķīrējtiesa nolemj, ka nav veikti pasākumi ievērošanai, vai ka saskaņā ar 185. panta 1. punktu paziņotais pasākums nav saderīgs ar minētās Puses pienākumiem saskaņā ar 173. pantā minētajiem noteikumiem, atbildētāja Puse piedāvā kompensāciju, ja to pieprasa prasītāja Puse, un pēc apspriešanās ar prasītāju Pusi.

2. Ja prasītāja Puse nolemj nepieprasīt kompensāciju saskaņā ar šā panta 1. punktu vai šāda pieprasījuma iesniegšanas gadījumā – ja vienošanās par kompensāciju netiek panākta 30 dienās pēc saprātīgā laikposma beigām vai pēc šķīrējtiesas ziņojumu sniegšanas saskaņā ar 185. panta 2. punktu, prasītāja Puse ir tiesīga, paziņojot otrai Pusei un Sadarbības komitejai, veikt atbilstīgus pasākumus tādā līmenī, kas līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam anulējumam vai kaitējumam[1]. Paziņojumā norāda šādus pasākumus. Prasītāja Puse var īstenot pasākumus jebkurā brīdī pēc tam, kad pagājis desmit dienu laikposms no dienas, kad atbildētāja Puse ir saņēmusi paziņojumu, ja vien atbildētāja Puse nav pieprasījusi šo jautājumu izskatīt šķīrējtiesā saskaņā ar šā panta 3. punktu.

[1] "Anulējums vai kaitējums" tiek interpretēts kā "anulējums vai kaitējums", ievērojot PTO vienošanos par noteikumiem un kārtību, kas nosaka domstarpību izšķiršanu.

3. Ja atbildētāja Puse uzskata, ka atbilstīgie pasākumi nav tādā līmenī, kas ir līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam anulējumam vai kaitējumam, kas nodarīts, minētajai Pusei nepildot tās saistības saskaņā ar 173. pantā minētajiem noteikumiem, atbildētāja Puse var iesniegt rakstisku pieprasījumu šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izlemt šo jautājumu. Par šādu pieprasījumu pirms šā panta 2. punktā minētā desmit dienu laikposma beigām paziņo prasītājai Pusei un Sadarbības komitejai. Šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā 30 dienās pēc pieprasījuma iesniegšanas dienas sniedz Pusēm un Sadarbības komitejai savu ziņojumu par prasītājas Puses paziņotajiem pasākumiem. Prasītāja Puse neīsteno paziņotos pasākumus, kamēr šķīrējtiesa sākotnējā sastāvā nav iesniegusi ziņojumu. Šāds pēc ziņojuma iesniegšanas īstenots pasākums ir saderīgs ar šķīrējtiesas ziņojumu.

4. Prasītājas Puses īstenotajiem pasākumiem un šajā pantā paredzētajai kompensācijai ir pagaidu raksturs un to nepiemēro pēc tam, kad:

a) Puses ir vienojušās par savstarpēji saskaņotu risinājumu saskaņā ar 191. pantu,

b) Puses ir vienojušās, ka saskaņā ar 185. panta 1. punktu paziņotais pasākums nodrošina, ka atbildētāja Puse atbilst 173. pantā minētajiem noteikumiem, vai

c) jebkurš pasākums, par kuru šķīrējtiesa saskaņā ar 185. panta 2. punktu ir konstatējusi, ka tas nav saderīgs ar 173. pantā minētajiem noteikumiem, ir atsaukts vai grozīts tā, lai tas atbilstu minētajiem noteikumiem.

187. PANTS

Jebkura tāda pasākuma pārskatīšana, kas veikts ievērošanas nolūkos pēc pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieņemšanas par neievērošanu

1. Atbildētāja Puse paziņo prasītājai Pusei un Sadarbības komitejai pasākumus, ko tā veikusi, lai ievērotu šķīrējtiesas galīgo ziņojumu pēc kompensācijas pieprasījuma vai, attiecīgā gadījumā, pēc prasītājas Puses veikta atbilstīga pasākuma, ievērojot 186. pantu. Izņemot šā panta 2. punktā minētos gadījumus, prasītāja Puse pārtrauc pasākumu 30 dienās pēc paziņojuma saņemšanas. Gadījumos, kad ir piemērota kompensācija, un izņemot šā panta 2. punktā minētos gadījumus, atbildētāja Puse var izbeigt šādas kompensācijas piemērošanu 30 dienās pēc paziņojuma saņemšanas, ka tā ir ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu.

2. Ja Puses nevienojas par to, vai atbildētāja Puse ir ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu 30 dienās pēc paziņojuma saņemšanas saskaņā ar šā panta 1. punktu, prasītāja Puse iesniedz rakstisku pieprasījumu šķīrējtiesai sākotnējā sastāvā izlemt šo jautājumu. Šādu pieprasījumu vienlaicīgi iesniedz otrai Pusei un Sadarbības komitejai. Šķīrējtiesas ziņojumu iesniedz Pusēm un Sadarbības komitejai 45 dienas pēc pieprasījuma iesniegšanas dienas. Ja šķīrējtiesa nolemj, ka atbildētāja Puse ir ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu, prasītāja Puse pārtrauc atbilstīgo pasākumu, kas veikts saskaņā ar 186. pantu, vai, attiecīgā gadījumā, atbildētāja Puse pārtrauc kompensācijas izmaksu. Ja šķīrējtiesa nolemj, ka atbildētāja Puse joprojām nav pilnībā ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu, kompensāciju vai atbilstīgos pasākumus, kas pieņemti, ievērojot 186. pantu, attiecīgi pielāgo, ņemot vērā šķīrējtiesas ziņojumu.

188. PANTS

Tiesību aizsardzības līdzekļi steidzamu enerģētikas domstarpību gadījumā

1. Attiecībā uz Pušu domstarpībām par ārkārtas situācijām, kas definētas 138. panta h) punktā, piemēro šo pantu.

2. Atkāpjoties no 184., 185. un 186. panta, prasītāja Puse var veikt atbilstīgus pasākumus tādā līmenī, kas līdzvērtīgs pārkāpuma izraisītajam anulējumam vai kaitējumam, ko izraisījusi Puse, kura nav ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu 15 dienās no tā paziņošanas. Minētie pasākumi stājas spēkā nekavējoties. Šādus pasākumus var saglabāt tik ilgi, kamēr atbildētāja Puse nav ievērojusi šķīrējtiesas galīgo ziņojumu.

3. Ja atbildētāja Puse apstrīdētu ziņojuma neievērošanas faktu vai prasītājas Puses piemērotā pasākuma samērīgumu vai atbilsmi ziņojumam, tā var ierosināt procedūru saskaņā ar 186. panta 3. punktu un 187. pantu, ko izskata paātrināti. Prasītājai Pusei ir pienākums atcelt vai pielāgot pasākumus tikai pēc tam, kad šķīrējtiesa ir pasludinājusi savu nolēmumu šajā jautājumā, un tā var saglabāt pasākumus visas procedūras laikā.

3. APAKŠIEDAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

189. PANTS

Šķīrējtiesnešu aizstāšana

Ja šķīrējtiesas procesā saskaņā ar šo nodaļu šķīrējtiesas sākotnējais sastāvs vai kāds tās šķīrējtiesnesis nevar piedalīties procesā, atsauc savu kandidatūru vai ir jāaizstāj, jo nav ievērojis VI pielikumā sniegtā rīcības kodeksa prasības, piemēro 177. pantā noteikto procedūru. Termiņu šķīrējtiesas ziņojuma sniegšanai pagarina par laiku, kas nepieciešams jauna šķīrējtiesneša iecelšanai, bet ne ilgāk par 20 dienām.

190. PANTS

Šķīrējtiesas procesa apturēšana un izbeigšana un atbilstības procedūras

Pēc abu Pušu pieprasījuma šķīrējtiesa aptur darbu jebkurā brīdī uz laikposmu, par kuru vienojušās Puses un kurš nepārsniedz 12 secīgus mēnešus. Šķīrējtiesa atsāk darbu pirms minētā laikposma beigām, ja to rakstiski pieprasa abas Puses, vai minētā laikposma beigās, ja to rakstiski pieprasa kāda no Pusēm. Pieprasījuma iesniedzēja Puse attiecīgi informē Sadarbības komitejas priekšsēdētāju un otru Pusi. Ja neviena no Pusēm nelūdz atsākt šķīrējtiesas darbu saskaņotā apturēšanas laikposma beigās, procedūra tiek izbeigta. Šķīrējtiesas darba apturēšana un izbeigšana neskar Pušu tiesības piedalīties citā tiesvedībā, ievērojot 197. pantu.

191. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums

Puses katrā laikā saskaņā ar šo nodaļu var panākt savstarpēji saskaņotu domstarpību risinājumu. Tās kopīgi par katru šādu risinājumu paziņo Sadarbības komitejai un attiecīgos gadījumos arī šķīrējtiesas priekšsēdētājam. Ja risinājumam ir nepieciešams apstiprinājums, ievērojot kādas Puses attiecīgās iekšējās procedūras, paziņojumā norāda šo prasību, un domstarpību izšķiršanas procedūru aptur. Ja šāds apstiprinājums nav vajadzīgs vai ja ir paziņots par minētās iekšējās procedūras pabeigšanu, domstarpību izšķiršanas procedūru izbeidz.

192. PANTS

Reglaments

1. Domstarpību izšķiršanas procedūras saskaņā ar šo nodaļu reglamentē ar reglamentu V pielikumā un rīcības kodeksu VI pielikumā.

2. Šķīrējtiesas sēdes ir atklātas, ja vien V pielikumā sniegtajā reglamentā nav noteikts citādi.

193. PANTS

Informācija un tehniskās konsultācijas

Pēc Puses pieprasījuma vai šķīrējtiesa pēc savas iniciatīvas var pieprasīt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu šķīrējtiesas procesam, no jebkura avota, tostarp no domstarpībās iesaistītajām Pusēm. Šķīrējtiesai ir arī tiesības pēc sava ieskata lūgt ekspertu attiecīgo viedokli. Pirms šādu ekspertu izraudzīšanās šķīrējtiesa apspriežas ar Pusēm. Fiziskas vai juridiskas personas, kas veic uzņēmējdarbību kādas Puses teritorijā, var iesniegt šķīrējtiesai *amicus curiae* rezumējumus saskaņā ar reglamentu V pielikumā. Saskaņā ar šo pantu iegūto informāciju dara zināmu katrai Pusei, dodot tām iespēju izteikt piezīmes.

194. PANTS

Interpretācijas noteikumi

Jebkura šķīrējtiesa interpretē 173. pantā minētos noteikumus saskaņā ar parastajiem starptautisko publisko tiesību interpretācijas noteikumiem, tostarp tiem, kas kodificēti 1969. gada Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām. Šķīrējtiesa arī ņem vērā attiecīgās interpretācijas PTO šķīrējtiesu ziņojumos un Apelācijas institūcijas ziņojumus, ko pieņēmusi PTO Domstarpību izšķiršanas padome (turpmāk "DIP"). Šķīrējtiesas ziņojumi nepaplašina un nesašaurina Pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar šo nolīgumu.

195. PANTS

Šķīrējtiesas lēmumi un ziņojumi

1. Šķīrējtiesas apspriedes ir konfidenciālas. Šķīrējtiesa dara visu iespējamo, lai ikvienu lēmumu pieņemtu vienprātīgi. Ja tomēr lēmumu nevar pieņemt vienprātīgi, attiecīgo jautājumu izšķir ar vairākuma balsojumu. Atšķirīgie šķīrējtiesnešu viedokļi nekādā gadījumā netiek publiskoti.

2. Šķīrējtiesas ziņojumus sagatavo bez Pušu klātbūtnes. Ziņojumā izklāsta konstatētos faktus, attiecīgo 173. pantā minēto noteikumu piemērojamību un šķīrējtiesas secinājumu un ieteikumu galveno pamatojumu.

3. Šķīrējtiesas ziņojumus Puses atzīst beznosacījumu kārtā. Tie nerada tiesības vai neuzliek pienākumus fiziskām vai juridiskām personām.

4. Puses šķīrējtiesas ziņojumus dara publiski pieejamus, ievērojot konfidenciālas informācijas aizsardzības prasības, kas noteiktas šķīrējtiesas reglamentā V pielikumā.

4. IEDAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

196. PANTS

Šķīrējtiesnešu saraksti

1. Sadarbības komiteja, pamatojoties uz Pušu sagatavotiem priekšlikumiem, ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc šā nolīguma stāšanās spēkā izveido vismaz 15 personu sarakstu, kuras vēlas un spēj būt par šķīrējtiesnešiem. Saraksts sastāv no trim daļām: viena daļa attiecīgi katrai no Pusēm un trešā daļa – personu saraksts, kuras nav kādas Puses valstspiederīgie un var būt par šķīrējtiesas priekšsēdētāju. Katra saraksta daļa ietver vismaz piecas personas. Sadarbības komiteja nodrošina, ka sarakstā vienmēr ir minētais personu skaits.

2. Šķīrējtiesnešiem ir speciālas zināšanas vai pieredze tieslietās un starptautiskajā tirdzniecībā. Tie ir neatkarīgi, rīkojas patstāvīgi un nepieņem norādījumus no organizācijām vai valdības, tie nav saistīti ar Pušu valdībām un ievēro rīcības kodeksu VI pielikumā.

3. Sadarbības komiteja var izveidot papildu sarakstus ar 15 personām, kurām ir zināšanas un pieredzes konkrētās jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums. Pamatojoties uz Pušu vienošanos, šādi papildu saraksti tiek izmantoti, lai izveidotu šķīrējtiesu saskaņā ar 177. pantā izklāstīto procedūru.

197. PANTS

Saistība ar PTO pienākumiem

1. Tiesības izmantot šīs sadaļas noteikumus par domstarpību izšķiršanu neskar nevienu darbību PTO satvarā, tostarp domstarpību izšķiršanas darbību.

2. Tomēr attiecībā uz jebkuru konkrētu pasākumu Puse nevar vērsties abos forumos jautājumā par tāda pienākuma neizpildi, kurš saskaņā ar šo nolīgumu un PTO līgumu ir pilnīgi vienāds. Šādā gadījumā, tiklīdz ir uzsākts domstarpību izšķiršanas process, Puse otrai tiesai neiesniedz prasību par līdzvērtīga pienākuma neizpildi saskaņā ar otru forumu, izņemot, ja pirmajā izvēlētajā tiesā procesuālu vai juridisku iemeslu dēļ nav iespējams izdarīt secinājumus par prasību, kuras priekšmets ir minētā pienākuma neizpilde.

3. Šajā pantā:

a) par domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar PTO līgumu uzskata tādu procesu, kas uzsākts, vienai Pusei pieprasot izveidot šķīrējtiesas sastāvu atbilstīgi PTO vienošanās par noteikumiem un kārtību, kas nosaka domstarpību izšķiršanu, 6. pantam;

b) par domstarpību izšķiršanas procedūru saskaņā ar šo nodaļu uzskata tādu procesu, kas uzsākts, vienai Pusei pieprasot izveidot šķīrējtiesu saskaņā ar 176. panta 1. punktu.

4. Nekas šajā nolīgumā neliedz Pusēm īstenot pienākumu izpildes apturēšanu, ko atļāvusi DIP. PTO līgumu neizmanto, lai liegtu kādai no Pusēm piemērot pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļus sakarā ar neizpildi saskaņā ar šo nodaļu.

198. PANTS

Termiņi

1. Visus šajā nodaļā noteiktos termiņus, tostarp šķīrējtiesas ziņojumu sniegšanas termiņus, skaita kalendārajās dienās, un pirmā diena ir diena pēc darbības vai fakta, uz ko tie attiecas, ja vien nav norādīts citādi.

2. Jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu var izmainīt, domstarpībās iesaistītajām Pusēm savstarpēji vienojoties. Šķīrējtiesa jebkurā laikā var ierosināt Pusēm grozīt jebkuru šajā nodaļā minēto termiņu, norādot minētā priekšlikuma iemeslus.

IV SADAĻA

SADARBĪBA EKONOMIKAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS JOMĀ

1. NODAĻA

DIALOGS PAR EKONOMIKAS JAUTĀJUMIEM

199. PANTS

Puses ievēro brīvā tirgus ekonomikas principu, nodrošinot stabilu makroekonomikas politiku, un attīsta un stiprina regulāru dialogu par ekonomikas jautājumiem, kura mērķis ir paplašināt un padziļināt savstarpēji izdevīgas ekonomiskās saites, kā arī ilgtspējīgu attīstību un ekonomikas izaugsmi.

200. PANTS

Puses regulāri pārskata divpusējās sadarbības statusu un veic regulāru apmaiņu ar informāciju, zināšanām un paraugpraksi ekonomikas politikas, ekonomikas un finanšu attīstības un statistikas jomā.

2. NODAĻA

SADARBĪBA PUBLISKO FINANŠU PĀRVALDĪBĀ, IETVEROT PUBLISKĀ SEKTORA REVĪZIJAS UN IEKŠĒJO KONTROLI

201. PANTS

Puses sadarbojas publisko finanšu pārvaldības jomā, tostarp publiskā sektora revīzijas un iekšējās kontroles jomā, ar mērķi arī turpmāk attīstīt stabilu publisko finanšu pārvaldības sistēmu, kas atbilst saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes, kā arī pārredzamības un pārskatatbildības principiem.

Sadarbība ietver:

a) pieņemamu un vispārēji atzītu starptautisko standartu īstenošanas sekmēšanu, kā arī konverģenci ar Eiropas Savienības paraugpraksi šajā jomā;

b) informācijas un pieredzes apmaiņu šajā jomā.

3. NODAĻA

SADARBĪBA NODOKĻU JOMĀ

202. PANTS

Puses cenšas uzlabot starptautisko sadarbību nodokļu jomā, īpaši veicinot likumīgu nodokļu ieņēmumu iekasēšanu, izstrādājot pasākumus saskaņā ar starptautiskiem standartiem nolūkā efektīvi īstenot labas pārvaldības principus nodokļu jomā, tostarp pārredzamību un informācijas apmaiņu. Puses stiprina dialogu un pieredzes apmaiņu, lai nepieļautu nodokļu pasākumus ar kaitīgām sekām.

4. NODAĻA

STATISTIKA

203. PANTS

Puses veicina statistikas metožu un prakses, tostarp statistikas vākšanas un izplatīšanas, harmonizāciju. Sadarbība statistikas jomā ir vērsta uz zināšanu apmaiņu, paraugprakses veicināšanu un ANO oficiālās statistikas pamatprincipu un Eiropas Statistikas prakses kodeksa ievērošanu.

Eiropas Savienības ieguldījums šajā nolūkā ir tehniskas palīdzības sniegšana Kazahstānas Republikai.

5. NODAĻA

SADARBĪBA ENERĢĒTIKAS JOMĀ

204. PANTS

Puses apņemas turpināt un pastiprināt sadarbību enerģētikas jomā ar mērķi uzlabot energoapgādes drošību, efektivitāti, ilgtspējību un konkurētspēju. Sadarbības pamatā ir vispusīga partnerība un to nosaka abpusēja ieinteresētība, savstarpīguma principi, pārredzamība un prognozējamība saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem, un spēkā esošie daudzpusējie un divpusējie nolīgumi.

205. PANTS

Sadarbība, *inter alia,* tiek īstenota šādās jomās:

a) īstenot enerģētikas stratēģijas un politiku un izstrādāt prognožu un notikumu scenārijus, tostarp globālo tirgus nosacījumus, ko piemēro energoproduktiem, kā arī uzlabot statistikas sistēmas enerģētikas nozarē;

b) izveidot pievilcīgu un stabilu ieguldījumu vidi un veicināt savstarpējus ieguldījumus enerģētikas jomā, nodrošinot nediskriminējošu un pārredzamu pamatu;

c) efektīvi sadarboties ar Eiropas Investīciju banku, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku un citām starptautiskām finanšu iestādēm un instrumentiem nolūkā atbalstīt sadarbību enerģētikas jomā starp Pusēm;

d) veicināt zinātnisko un tehnisko sadarbību un informācijas apmaiņu enerģētikas tehnoloģiju attīstībai, īpašu uzmanību pievēršot energoefektīvām un videi draudzīgām tehnoloģijām saskaņā ar VI sadaļas 3. nodaļu (Sadarbība pētniecības un inovācijas jomā);

e) nodrošināt pārvaldību un tehnisko apmācību enerģētikas nozarē, *inter alia*, sekmējot specializētu kursu stažieru apmaiņu starp augstākās izglītības iestādēm Eiropas Savienībā un Kazahstānas Republikā, kā arī izstrādāt kopīgas mācību programmas saskaņā ar paraugpraksi;

f) paplašināt sadarbību daudzpusējos enerģētikas forumos, iniciatīvās un iestādēs;

g) sadarboties zināšanu un pieredzes apmaiņas veikšanai, kā arī tehnoloģiju iekļaušanai inovāciju jomā, tostarp tādās jomās kā pārvaldība un enerģijas tehnoloģijas.

206. PANTS

Fosilo kurināmo enerģija

Sadarbība fosilo kurināmo enerģijas jomā tiek vērsta uz šādām jomām:

a) modernizēt un uzlabot esošās un attīstīt jaunas kopīgu interešu enerģētikas infrastruktūras saskaņā ar tirgus principiem, tostarp tiem, kuru mērķis ir dažādot enerģijas avotus, piegādātājus un transporta ceļus un transporta veidus, kā arī radīt jaunas paaudzes ražošanas jaudas un nodrošināt enerģētikas infrastruktūru, tostarp elektroenerģijas infrastruktūru integritāti, efektivitāti, drošumu un drošību;

b) izveidot konkurētspējīgus, pārredzamus un no diskriminācijas brīvus enerģijas tirgus saskaņā ar ES paraugpraksi ar regulējuma reformas palīdzību;

c) uzlabot un stiprināt energoresursu tirdzniecības ilgtermiņa stabilitāti un drošību, tostarp nodrošinot enerģijas pieprasījuma paredzamību un stabilitāti bez diskriminācijas, vienlaikus samazinot ietekmi uz vidi un riskus;

d) veicināt augsta līmeņa vides aizsardzību un ilgtspējīgu attīstību enerģētikas nozarē, tostarp ieguves, ražošanas, sadales un patēriņa jomā;

e) palielināt ogļūdeņražu izpētes un ieguves darbību jūrā drošību, apmainoties ar pieredzi par nelaimes gadījumu novēršanu, nelaimes gadījumu analīzi, reaģēšanas un atveseļošanas politiku, kā arī paraugpraksi attiecībā uz atbildību un juridisko praksi katastrofu gadījumā.

207. PANTS

Atjaunojamie energoresursi

Tiek veicināta sadarbība šādās jomās:

a) atjaunojamo energoresursu izstrāde ekonomiskā un videi nekaitīgā veidā, tostarp sadarbība regulējuma, sertifikācijas un standartizācijas jautājumos, kā arī tehnoloģiju attīstības jomā;

b) apmaiņas starp Kazahstānas Republikas un Eiropas iestādēm, laboratorijām un privātā sektora struktūrām veicināšana, tostarp iesaistoties kopīgās programmās ar mērķi ieviest paraugpraksi, veidojot nākotnes enerģiju un vidi saudzējošu ekonomiku;

c) kopīgu semināru, konferenču un mācību programmu rīkošana un regulāra apmaiņa ar informāciju s un atklātiem statistikas datiem, kā arī ar informāciju par atjaunojamo energoresursu attīstības tendencēm.

208. PANTS

Energoefektivitāte un energotaupība

Sadarbība energoefektivitātes un energotaupības veicināšanā, tostarp ogļu nozarē, gāzes sadedzināšanas (un asimilētās gāzes izmantošanas) jomā un attiecībā uz ēkām, iekārtām un transportu, tiek īstenota, *inter alia*, ar šādām darbībām:

a) apmainoties ar informāciju par energoefektivitātes politiku, tiesisko un regulatīvo sistēmu un rīcības plāniem;

b) veicinot apmaiņu ar pieredzi un zinātību energoefektivitātes un energotaupības jomā;

c) ierosinot un īstenojot projektus, tostarp demonstrējumu projektus, lai ieviestu inovatīvas tehnoloģijas un risinājumus energoefektivitātes un energotaupības jomā;

d) īstenojot mācību programmas un apmācību energoefektivitātes jomā nolūkā sasniegt šā panta mērķus.

6. NODAĻA

SADARBĪBA TRANSPORTA JOMĀ

209. PANTS

Puses sadarbojas nolūkā:

a) paplašināt un stiprināt sadarbību transporta jomā, lai atbalstītu ilgtspējīgu transporta sistēmu izveidi;

d) galveno uzmanību vērst uz transporta sistēmu sociālajiem un vides aspektiem;

c) veicināt efektīvas un drošas transporta darbības;

d) uzlabot galvenos transporta savienojumus starp to teritorijām.

210. PANTS

Šajā pantā minētā sadarbība cita starpā ir vērsta uz šādām jomām:

a) apmainīties ar paraugpraksi transporta politikas jomā;

b) uzlabot pasažieru un preču pārvietošanos, palielināt raitu transporta plūsmu, likvidējot administratīvos, tehniskos un citus šķēršļus, lai varētu panākt ciešāku tirgus integrāciju, uzlabot transporta tīklus un atjaunināt infrastruktūru;

c) veikt informācijas apmaiņu un kopīgas darbības reģionālā un starptautiskā līmenī un īstenot piemērojamos starptautiskos nolīgumus un konvencijas;

d) apmainīties ar paraugpraksi jūras transporta drošības un ilgtspējīgas attīstības jomā.

Kazahstānas Republika pielāgo savus divpusējos aviācijas nolīgumus ar Eiropas Savienības dalībvalstīm, lai tie būtu saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem.

211. PANTS

Par šīs nodaļas jautājumiem notiek regulārs dialogs.

7. NODAĻA

SADARBĪBA VIDES JOMĀ

212. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību vides jautājumos, tādējādi sniedzot ieguldījumu vides aizsardzības ilgtspējīgā attīstībā un labā pārvaldībā.

Tiek veicināta sadarbība šādās jomās:

a) vides novērtējumi, monitorings un kontrole;

b) vides izglītība un izpratnes veicināšana, piekļuves informācijai uzlabošana, sabiedrības dalības lēmumu pieņemšanā un tiesu pieejamības vides jautājumos veicināšana;

c) tiesību akti vides aizsardzības jomā;

d) gaisa kvalitāte;

e) atkritumu apsaimniekošana;

f) ūdens, tostarp jūras vides, kvalitātes pārvaldība;

g) integrēta ūdens resursu apsaimniekošana, tostarp uzlabotu ūdens taupīšanas tehnoloģiju veicināšana;

h) bioloģiskās un ainavu daudzveidības saglabāšana un aizsardzība;

i) ilgtspējīga mežu apsaimniekošana;

j) rūpnieciskais piesārņojums un rūpnieciskās emisijas;

k) ķīmisko vielu klasifikācija un droša to pārvaldība;

l) Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas iniciatīvas zaļās ekonomikas jomā un

m) savstarpēju pieredzes apmaiņa par politiku attiecībā uz zivsaimniecības ilgtspējīgu attīstību.

213. PANTS

Sadarbību vides aizsardzības jomā Puses īsteno, savstarpēji vienojoties, cita starpā, šādos veidos:

a) tehnoloģiju, zinātniskās un tehniskās informācijas, un informācijas par zinātniskās izpētes pasākumiem vides aizsardzības jomā apmaiņa;

b) pieredzes apmaiņa par vides tiesību aktu un metodoloģijas uzlabošanu.

214. PANTS

Puses pievērš īpašu uzmanību vides jautājumu īstenošanai un sadarbībai saistībā ar tiem, ievērojot attiecīgos daudzpusējos vides nolīgumus, un tās vienojas pastiprināt sadarbību reģionālā līmenī.

Puses apmainās ar pieredzi, kā veicināt vides jautājumu integrēšanu citās nozarēs, tostarp apmainoties ar paraugpraksi, paplašinot zināšanas un kompetences, uzlabojot vides izglītību un izpratnes veidošanu šajā nodaļā minētajās jomās.

8. NODAĻA

SADARBĪBA KLIMATA PĀRMAIŅU JOMĀ

215. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību ar mērķi apkarot klimata pārmaiņas un pielāgoties tām. Sadarbība norisinās, ņemot vērā Pušu intereses un pamatojoties uz līdztiesību un abpusēju izdevīgumu, un ņemot vērā pastāvošo savstarpējo atkarību divpusējo un daudzpusējo saistību dēļ šajā jomā.

216. PANTS

Sadarbība veicina pasākumus iekšzemes un starptautiskā līmenī, tostarp ietverot šādas jomas:

a) klimata pārmaiņu mazināšana;

b) pielāgošanās klimata pārmaiņām;

c) tirgus un ārpustirgus risinājumi klimata pārmaiņu novēršanai;

d) jaunu, drošu un ilgtspējīgu zema oglekļa un pielāgošanas tehnoloģiju pētniecība, attīstība, ieviešana un izplatīšana;

e) apmaiņa ar zinātību klimata jomā un atbalsts citām nozarēm;

f) izpratnes vairošana, izglītība un mācības.

217. PANTS

Puses, *inter alia*, apmainās ar informāciju un zinātību, īsteno kopīgu pētniecību un apmainās ar informāciju par tīrākām tehnoloģijām, īsteno kopīgas darbības reģionālā un starptautiskā līmenī, tostarp saistībā ar Pusēm saistošiem daudzpusējiem vides nolīgumiem, piemēram, ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, kā arī vajadzības gadījumā īsteno kopīgas darbības attiecīgo aģentūru satvarā.

9. NODAĻA

SADARBĪBA RŪPNIECĪBAS JOMĀ

218. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību rūpniecības jomā, tostarp par efektīvu stimulu un labvēlīgus apstākļu attīstības jautājumiem, lai turpinātu dažādot un palielināt ražošanas nozares konkurētspēju.

Minētajā nolūkā Puses sadarbojas, tostarp apmainoties ar paraugpraksi un pieredzi, šādās jomās:

a) ražīga un efektīva resursu izmantošana;

b) valsts atbalsta pasākumi rūpniecības nozarēm, pamatojoties uz PTO prasībām un citiem piemērojamajiem Pušu noteikumiem;

c) rūpniecības politikas īstenošana saistībā ar padziļinātu integrāciju;

d) līdzekļi, lai veicinātu rūpniecības politikas īstenošanas efektivitāti;

e) ieguldījumi ražošanas nozarē, samazinot tās enerģijas patēriņu, kā arī pieredzes apmaiņa darba ražīguma politikas īstenošanā;

f) nosacījumi jaunu ražošanas tehnoloģiju, augsto tehnoloģiju nozaru un zināšanu un tehnoloģiju nodošanas attīstībai, kā arī pamata infrastruktūras un labvēlīgas vides inovācijas kopu turpmākai attīstībai;

g) ieguldījumi un tirdzniecība kalnrūpniecības nozarē un izejvielu nozarē ar mērķi veicināt savstarpēju izpratni un pārredzamību – uzņēmējdarbības vides uzlabošana, informācijas apmaiņas un sadarbības ar energoresursiem nesaistītu izejvielu nozarē veicināšana, jo īpaši attiecībā uz rūdu un rūpniecisko minerālu ieguvi;

h) cilvēkresursu attīstība ražošanas nozarēs;

i) darījumdarbības iniciatīvu un Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas rūpniecības uzņēmumu sadarbības veicināšana.

Šis nolīgums neizslēdz lielāku Pušu sadarbību rūpniecībā, un var noslēgt atsevišķus nolīgumus.

10. NODAĻA

SADARBĪBA MAZO UN VIDĒJO UZŅĒMUMU JOMĀ

219. PANTS

Puses attīsta un stiprina sadarbību attiecībā uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), lai veicinātu MVU veiksmīgai attīstībai un izveidei labvēlīgu darījumdarbības vidi.

Minētajā nolūkā Puses sadarbojas šādās jomās:

a) apmaiņa ar informāciju par MVU attīstības politiku;

b) apmaiņa ar paraugpraksi attiecībā uz iniciatīvām, kas stiprina darījumdarbību kā pamatelementu;

c) labākas saziņas veicināšana starp abu Pušu darījumdarbības apvienībām, izmantojot ciešāku dialogu;

d) apmaiņa ar pieredzi par atbalstu MVU spējām piekļūt starptautiskajiem tirgiem;

e) apmaiņa ar pieredzi, kā uzlabot regulējuma ietekmi uz MVU;

f) apmaiņa ar paraugpraksi par MVU piekļuvi finansējumam.

11. NODAĻA

SADARBĪBA UZŅĒMĒJDARBĪBAS TIESĪBU JOMĀ

220. PANTS

Puses atzīst, cik svarīgs tirgus ekonomikā ar paredzamu un pārredzamu darījumdarbības vidi ir efektīvs noteikumu un prakses kopums uzņēmējdarbības tiesību un korporatīvās pārvaldības jomā, kā arī grāmatvedības un revīzijas jomā, un uzsver, ka ir svarīgi veicināt regulējuma konverģenci šajā jomā.

Puses sadarbojas šādās jomās:

a) apmaiņa ar paraugpraksi par to, kā nodrošināt informācijas pieejamību un piekļuvi informācijai par reģistrēto uzņēmumu struktūru un pārstāvību, lai tā būtu pārredzama un viegli pieejama;

b) korporatīvās pārvaldības politikas turpmāka izstrādāšana saskaņā ar starptautiskajiem un jo īpaši ESAO standartiem;

c) veicināt Starptautisko finanšu pārskatu standartu (IFRS) ieviešanas un konsekventas pielietošanas biržā kotēto uzņēmumu konsolidētajiem pārskatiem veicināšana;

d) grāmatvedības un finanšu pārskatu noteikumu tuvināšana, tostarp attiecībā uz MVU;

e) revidenta un grāmatveža profesijas reglamentēšana un uzraudzība;

f) starptautisko revīzijas standartu un Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) Ētikas kodeksa piemērošana, lai uzlabotu revidentu profesionālo līmeni, nodrošinot, ka profesionālās organizācijas, revīzijas iestādes un revidenti ievēro revīzijas standartus un ētikas normas.

12. NODAĻA

SADARBĪBA BANKU DARBĪBAS, APDROŠINĀŠANAS UN CITU FINANŠU PAKALPOJUMU JOMĀ

221. PANTS

Puses vienojas par to, cik svarīgi ir efektīvi tiesību akti un prakse, un sadarbojas finanšu pakalpojumu jomā ar mērķi:

a) uzlabot finanšu pakalpojumu regulējumu;

b) nodrošināt ieguldītāju un finanšu pakalpojumu patērētāju efektīvu un atbilstīgu aizsardzību;

c) veicināt pasaules finanšu sistēmas stabilitāti un neaizskaramību;

d) veicināt sadarbību starp dažādiem finanšu sistēmas dalībniekiem, tostarp regulatoriem un uzraudzības iestādēm;

e) sekmēt neatkarīgu un efektīvu uzraudzību.

Lai panāktu pareizas finanšu sistēmas, Puses veicina tiesiskā regulējuma konverģenci ar atzītiem starptautiskiem standartiem.

13. NODAĻA

SADARBĪBA INFORMĀCIJAS SABIEDRĪBAS JOMĀ

222. PANTS

Puses veicina sadarbību informācijas sabiedrības attīstībai iedzīvotāju un uzņēmumu labā, nodrošinot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) plašu pieejamību un labākas kvalitātes pakalpojumus par pieņemamu cenu. Šīs sadarbības mērķis ir konkurences un atklātuma sekmēšanai IKT tirgos, kā arī ieguldījumu veicināšanai šajā nozarē.

223. PANTS

Sadarbība ietver, *inter alia,* informācijas un paraugprakses apmaiņu par informācijas sabiedrības iniciatīvu īstenošanu, uzmanību īpaši pievēršot šādiem aspektiem:

a) efektīva tiesiskā regulējuma IKT nozarei izstrāde;

b) platjoslas piekļuves veicināšana;

c) sadarbspējīgu elektronisko pakalpojumu attīstīšana;

d) datu aizsardzības nodrošināšana un

e) viesabonēšanas pakalpojumu attīstīšana.

224. PANTS

Puses veicina sadarbību starp regulatoriem IKT jomā, tostarp elektronisko sakaru jomā, Eiropas Savienībā un Kazahstānas Republikā.

14. NODAĻA

SADARBĪBA TŪRISMA JOMĀ

225. PANTS

Puses sadarbojas tūrisma jomā ar mērķi stiprināt konkurētspējīgas un ilgtspējīgas tūrisma nozares attīstību, kas veicinātu ekonomikas izaugsmi un iespējas, nodarbinātību un apmaiņu tūrisma nozarē.

226. PANTS

Sadarbības pamatā ir šādi principi:

a) vietējo kopienu, jo īpaši lauku reģionos, integritātes un interešu ievērošana;

b) kultūras un vēstures mantojuma saglabāšanas nozīmīgums un

c) tūrisma un vides aizsardzības pozitīva mijiedarbība.

227. PANTS

Sadarbība ir vērsta uz šādām jomām:

a) informācijas, paraugprakses, pieredzes un zinātības apmaiņa, ietverot inovatīvās tehnoloģijas;

b) stratēģiskas partnerības izveide starp publiskajām, privātajām un sabiedrības ieinteresētajām personām, lai atbalstītu ilgtspējīgu tūrisma attīstību;

c) tūrisma produktu un tirgu, infrastruktūras, cilvēkresursu un institucionālo struktūru veicināšana un attīstība, kā arī šķēršļu pakalpojumu tirdzniecībai identificēšana un novēršana;

d) efektīvas politikas un stratēģiju izstrāde un īstenošana, ietverot atbilstīgus tiesiskos, administratīvos un finanšu aspektus;

e) mācības un spēju palielināšana tūrisma jomā pakalpojumu standartu uzlabošanai un

f) tūrisma attīstība un veicināšana, iesaistot vietējos iedzīvotājus, un citu tūrisma veidu ilgtspējīga attīstība.

15. NODAĻA

SADARBĪBA LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU ATTĪSTĪBAS JOMĀ

228. PANTS

Puses sadarbojas, lai veicinātu lauksaimniecības un lauku attīstību, jo īpaši panākot politikas un tiesību aktu pakāpenisku konverģenci.

229. PANTS

Sadarbība cita starpā attiecas uz šādām jomām:

a) savstarpējas izpratnes uzlabošana par lauksaimniecības un lauku attīstības politiku;

b) apmaiņa ar paraugpraksi lauksaimniecības un lauku attīstības politikas plānošanā, izvērtēšanā un īstenošanā;

c) apmaiņa ar zināšanām un paraugpraksi par lauku attīstības politiku, lai uzlabotu lauku iedzīvotāju sociālo un ekonomisko labklājību;

d) lauksaimniecības ražošanas modernizācijas un ilgtspējas veicināšana;

e) lauksaimniecības nozares konkurētspējas un tirgu efektivitātes un pārredzamības uzlabošana;

f) pieredzes apmaiņa par lauksaimniecības produktu un pārtikas preču ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, kvalitātes politikas virzieniem un to kontroles mehānismiem, pārtikas drošības garantēšanu un bioloģisko lauksaimniecības produktu ražošanas attīstību;

g) zināšanu izplatīšana un popularizēšanas pakalpojumu lauksaimniecības produktu ražotājiem veicināšana;

h) sadarbības veicināšana agrorūpniecības ieguldījumu projektos, jo īpaši lopkopības un kultūraugu nozaru attīstībai;

i) pieredzes apmaiņa par politikas jomām, kas saistītas ar agrorūpniecības ilgtspējīgu attīstību un lauksaimniecības produktu pārstrādi un sadali.

16. NODAĻA

SADARBĪBA NODARBINĀTĪBAS, SOCIĀLO PARTNERU ATTIECĪBU, SOCIĀLĀS POLITIKAS UN IESPĒJU VIENLĪDZĪBAS JOMĀ

230. PANTS

Puses veicina dialoga un sadarbības attīstību, lai sekmētu SDO Pienācīga darba nodrošināšanas programmu, nodarbinātības politiku, dzīves un darba apstākļus un drošību un veselības aizsardzību darbā, sociālo dialogu, sociālo aizsardzību, sociālo iekļaušanu, diskriminācijas novēršanu, kā arī taisnīgu attieksmi pret darba ņēmējiem, kuri likumīgi uzturas un strādā otrā Pusē.

231. PANTS

Puses cenšas sasniegt 230. pantā minētos mērķus, tostarp sadarbojoties un apmainoties ar praksi šādās jomās:

a) dzīves kvalitātes uzlabošana un labākas sociālās vides nodrošināšana;

b) sociālās iekļaušanas veicināšana un visu darba ņēmēju sociālās aizsardzības līmeņa uzlabošana, un sociālās aizsardzības sistēmas modernizēšana kvalitātes, pieejamības un finansiālās ilgtspējas aspektā;

c) nabadzības samazināšana un sociālās kohēzijas un neaizsargātu iedzīvotāju aizsardzības veicināšana;

d) diskriminācijas nodarbinātības un sociālo lietu jomā apkarošana saskaņā ar katras Puses saistībām atbilstīgi starptautiskajiem standartiem un konvencijām;

e) aktīvu darba tirgus pasākumu veicināšana un nodarbinātības pakalpojumu efektivitātes uzlabošana;

f) virzība uz to, lai izveidotu vairāk un labākas darbavietas ar pienācīgiem darba apstākļiem;

g) dzīves un darba apstākļu, kā arī veselības aizsardzības un drošuma līmeņa uzlabošana darba vietā;

h) dzimumu līdztiesības veicināšana, sekmējot sieviešu līdzdalību sociālajā un ekonomiskajā dzīvē un nodrošinot sievietēm un vīriešiem vienlīdzīgas iespējas attiecībā uz nodarbinātību, izglītību, mācībām, ekonomiku, sabiedrību un lēmumu pieņemšanu;

i) darba tiesību kvalitātes uzlabošana un labākasu darba ņēmēju aizsardzības nodrošināšana;

j) sociālā dialoga uzlabošana un veicināšana, tostarp palielinot sociālo partneru spējas.

232. PANTS

Puses atkārtoti apstiprina savu apņemšanos efektīvi īstenot SDO piemērojamās konvencijas.

Puses, ņemot vērā ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes 2006. gada Ministru deklarāciju par par pilnu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes darbu visiem, atzīst, ka visiem pieejama pilnīga, ražīga un pienācīgas kvalitātes nodarbinātība ir ilgtspējīgas attīstības pamatelementi visās valstīs.

Puses saskaņā ar SDO 1998. gada Deklarāciju par pamatprincipiem un pamattiesībām darbā veicina visu attiecīgo ieinteresēto personu, jo īpaši sociālo partneru, iesaistīšanu attiecīgās sociālās politikas izstrādē un sadarbībā starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku saskaņā ar šo nolīgumu.

Puses cenšas veicināt sadarbību nodarbinātības un sociālās politikas jomās visos attiecīgajos forumos un organizācijās.

17. NODAĻA

SADARBĪBA VESELĪBAS JOMĀ

233. PANTS

Kā priekšnosacījumu ilgtspējīgai attīstībai un ekonomikas izaugsmei Puses attīsta sadarbību sabiedrības veselības jomā, lai celtu cilvēku veselības aizsardzības līmeni un samazinātu nevienlīdzību veselības jomā, ievērojot kopīgas vērtības un principus veselības jomā.

234. PANTS

Sadarbība ietver infekcijas un neinfkecijas slimību novēršanu un kontroli, tostarp apmainoties ar informāciju par veselību, veicinot pieeju par veselības iekļaušanu visās politikas jomās, sadarbību ar starptautiskajām organizācijām, jo īpaši Pasaules Veselības organizāciju, un sekmējot starptautisko nolīgumu veselības jomā, piemēram, Pasaules Veselības organizācijas 2003. gada Pamatkonvencijas par tabakas kontroli un Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu, īstenošanu.

V SADAĻA

SADARBĪBA BRĪVĪBAS, DROŠĪBAS UN TIESISKUMA JOMĀ

235. PANTS

Tiesiskums un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana

Sadarbojoties saskaņā ar šo sadaļu, Puses īpašu nozīmi piešķir tiesiskuma veicināšanai, tostarp tiesu neatkarībai, tiesu pieejamībai un tiesībām uz taisnīgu tiesu, kā arī cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanai.

Puses sadarbojas, lai stiprinātu iestāžu darbību, tostarp tiesībaizsardzību, kriminālvajāšanu, tiesas spriešanu un korupcijas novēršanu un cīņu ar to.

236. PANTS

Juridiskā sadarbība

Puses attīsta sadarbību civillietās un komerclietās nolūkā apspriest, ratificēt un īstenot attiecīgās daudzpusējās konvencijas par tiesu iestāžu sadarbību civillietās, jo īpaši Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences konvenciju.

Puses uzlabo sadarbību krimināllietās, tostarp savstarpējās juridiskās palīdzības jomā. Sadarbība attiecīgā gadījumā un atkarībā no piemērojamām procedūrām var ietvert Kazahstānas Republikas pievienošanos Eiropas Padomes konvencijām kriminālprocesa jomā un to īstenošanu, attiecīgo ANO starptautiskajiem instrumentu īstenošanu un sadarbību ar *Eurojust*.

237. PANTS

Personas datu aizsardzība

Puses sadarbojas, lai nodrošinātu personas datu augsta līmeņa aizsardzību, apmainoties ar paraugpraksi un pieredzi un ņemot vērā Eiropas un starptautiskos juridiskos instrumentus un standartus.

Sadarbība attiecīgā gadījumā un atkarībā no piemērojamām procedūrām var ietvert Kazahstānas Republikas pievienošanos Eiropas Padomes Konvencijai par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automātisko apstrādi un tās Papildprotokolam, un to īstenošanu.

238. PANTS

Sadarbība migrācijas, patvēruma un robežu pārvaldības jomā

1. Puses apstiprina nozīmi, kādu tās piešķir migrācijas plūsmu pārvaldībai. Sadarbības pamatā ir Pušu savstarpējas apspriedes, un to īstenos saskaņā ar Pušu spēkā esošajiem tiesību aktiem.

2. Sadarbībā ar mērķi novērst un apkarot nelegālo migrāciju Puses vienojas, ka:

a) Kazahstānas Republika piekrīt uzņemt atpakaļ tās valstspiederīgos, kas nelikumīgi uzturas kādas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, pēc šīs dalībvalsts pieprasījuma un bez liekas kavēšanās; un

b) katra dalībvalsts pēc Kazahstānas Republikas pieprasījuma un bez liekas kavēšanās piekrīt uzņemt atpakaļ visus tās valstspiederīgos, kas nelikumīgi uzturas Kazahstānas Republikas teritorijā.

3. Eiropas Savienības dalībvalstis un Kazahstānas Republika, piemērojot 2. punktu, nodrošina saviem valstspiederīgajiem atbilstīgus personu apliecinošus dokumentus, kas paredzēti šādiem mērķiem, bez papildu formalitātēm, izņemot šajā pantā minētās, un bez liekas kavēšanās. Ja personai, kura jāuzņem atpakaļ, nav nekādu dokumentu vai citu pierādījumu, kas apliecina tās valstspiederību, attiecīgās dalībvalsts kompetentās diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības vai Kazahstānas Republika pēc Kazahstānas Republikas vai attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma veic pasākumus, lai iztaujātu minēto personu nolūkā noteikt tās valstspiederību bez papildu formalitātēm un bez liekas kavēšanās.

4. Puses apņemas sākt visaptverošu dialogu par migrācijas jautājumiem saskaņā ar Vispārējo pieeju migrācijai un mobilitātei, *inter alia*, ar mērķi apsvērt iespēju vienoties par nolīgumu starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku, kurā reglamentētu Eiropas Savienības dalībvalstu un Kazahstānas Republikas konkrētus pienākumus attiecībā uz atpakaļuzņemšanu, tostarp pienākumu uzņemt atpakaļ citu valstu valstspiederīgos un bezvalstniekus, kā arī ar mērķi apsvērt iespēju vienlaikus vienoties par nolīgumu par vīzu atvieglotu izsniegšanu Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas pilsoņiem.

239. PANTS

Konsulārā aizsardzība

Kazahstānas Republika piekrīt, ka jebkuras Eiropas Savienības dalībvalsts, kas ir pārstāvēta Kazahstānas Republikā, diplomātiskās un konsulārās iestādes nodrošina aizsardzību jebkuram Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonim, kam nav pieejama viņa valsts pastāvīgā pārstāvniecība Kazahstānas Republikā, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās dalībvalsts valstspiederīgajiem Eiropas Savienībā.

240. PANTS

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošana

Puses saskaņā ar starptautiskiem standartiem par cīņu pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, ko pieņēmusi Finanšu darījumu darba grupa, sadarbojas ar mērķi novērst to, ka Pušu finanšu un nefinanšu nozares tiek izmantotas noziedzīgu darbību rezultātā gūtus ienākumu – kopumā un jo īpaši ar narkotikām saistītos noziedzīgos nodarījumos – legalizēšanai, kā arī terorisma finansēšanai. Šī sadarbība attiecas uz aktīvu vai līdzekļu, kas iegūti noziedzīgu darbību rezultātā, atgūšanu, izņemšanu, konfiskāciju un atgriešanu.

Sadarbībā ir atļauta apmaiņa ar atbilstīgo informāciju, ievērojot Pušu attiecīgos tiesību aktus un starptautiskās saistības.

241. PANTS

Nelikumīgas narkotiskās vielas

Puses sadarbojas, lai panāktu līdzsvarotu un integrētu pieeju narkotisko vielu jautājumiem, īpaši saistībā ar narkotisko vielu, psihotropu vielu un to prekursoru nelikumīgu tirdzniecību. Pret narkotiskajām vielām vērstās politikas un rīcības mērķis ir stiprināt struktūras, lai risinātu nelikumīgu narkotisko vielu, psihotropo vielu un to prekursoru piedāvājuma un pieprasījuma problēmu, uzlabojot koordināciju un pastiprinot sadarbību starp kompetentajām iestādēm nolūkā samazināt narkotiku tirdzniecību, nelikumīgu narkotisko vielu piedāvājumu un pieprasījumu, uzlabojot preventīvos pasākumus, ārstēšanu un rehabilitāciju, un pienācīgi ņemot vērā cilvēktiesības.

Sadarbības mērķis ir arī samazināt narkotisko vielu radīto kaitējumu, risināt sintētisko narkotiku ražošanas un lietošanas problēmas un panākt narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgā ražošanā izmantoto prekursoru novirzīšanas efektīvāku novēršanu.

Puses vienojas par sadarbības metodēm minēto mērķu sasniegšanai. Darbību pamatā ir vispārēji pieņemti principi, kas ir saskaņā ar attiecīgajām starptautiskajām konvencijām un instrumentiem, kā arī Eiropas Savienības un Vidusāzijas Narkomānijas apkarošanas rīcības plānu.

242. PANTS

Cīņa pret organizēto un transnacionālo noziedzību un korupciju

Puses sadarbojas ar mērķi novērst visa veida organizētās, ekonomiskās, finanšu un pārrobežu noziedzīgās darbības, tostarp cilvēku kontrabandu un cilvēku tirdzniecību, narkotiku nelikumīga tirdzniecību, šaujamieroču nelikumīga tirdzniecību, līdzekļu piesavināšanos, krāpšanu, viltošanu, dokumentu viltošanu un korupciju publiskajā un privātajā sektorā, un cīnīties pret tām, pilnībā ievērojot spēkā esošās Pušu starptautiskās saistības šajā jomā.

Puses veicina divpusējo, reģionālo un starptautisko sadarbību starp tiesībaizsardzības iestādēm, tostarp apmaiņu ar paraugpraksi un iespējamu sadarbību ar Eiropas Savienības aģentūrām.

Puses ir apņēmušās efektīvi īstenot attiecīgos starptautiskos standartus, jo īpaši tos, kas noteikti ANO 2000. gada Konvencijā pret transnacionālo organizēto noziedzību (UNTOC) un tās trijos protokolos, un ANO 2003. gada Pretkorupcijas konvencijā. Sadarbība attiecīgā gadījumā un atkarībā no piemērojamām procedūrām var ietvert Kazahstānas Republikas pievienošanos attiecīgajiem Eiropas Padomes instrumentiem par korupcijas novēršanu un apkarošanu un to īstenošanu.

243. PANTS

Cīņa pret kibernoziedzību

Puses stiprina sadarbību, tostarp apmainoties ar paraugpraksi, ar mērķi novērst un apkarot noziedzīgas darbības, ko veic, izmantojot elektroniskos sakaru tīklus un informācijas sistēmas, vai kas ir vērstas pret šādiem tīkliem un sistēmām.

VI SADAĻA

CITAS POLITIKAS JOMAS SADARBĪBAI

1. NODAĻA

SADARBĪBA IZGLĪTĪBAS UN APMĀCĪBAS JOMĀ

244. PANTS

Puses sadarbojas izglītības un apmācības jomā ar mērķi veicināt Kazahstānas Republikas izglītības un apmācības sistēmas modernizāciju un konverģenci ar Eiropas Savienības politiku un praksi. Puses sadarbojas ar mērķi veicināt mūžizglītību un sekmēt sadarbību un pārredzamību visos izglītības un apmācības līmeņos. Turklāt Puses uzsver pasākumus, kas paredzēti starpnozaru institucionālās sadarbības veicināšanai, studentu, akadēmiskā un administratīvā personāla, pētnieku un jauniešu mobilitātes sekmēšanai, informācijas un pieredzes apmaiņas veicināšanai.

Puses veicina izglītības sistēmu darbību vienotu koordinēšanu saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem un paraugpraksi.

2. NODAĻA

SADARBĪBA KULTŪRAS JOMĀ

245. PANTS

Puses kultūras jomā veicina sadarbību, kura respektē kultūras daudzveidību, lai uzlabotu savstarpējo izpratni un zināšanas par Pušu attiecīgajām kultūrām.

Puses cenšas veikt atbilstīgus pasākumus, lai veicinātu apmaiņu kultūras jomā un sekmētu kopējas iniciatīvas dažādās kultūras sfērās.

Puses apspriežas un izveido savstarpēji izdevīgu sadarbību saistībā ar daudzpusējiem starptautiskiem līgumiem un dalību starptautiskās organizācijās, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijā (UNESCO). Puses turpina viedokļu apmaiņu par kultūras daudzveidību, tiecoties, *inter alia*, sekmēt to principu īstenošanu, kas ietverti *UNESCO* 2005. gada Konvencijā par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu, un īstenot projektus saskaņā ar ANO Ģenerālās asamblejas izsludināto Starptautisko dekādi kultūru tuvināšanai no 2013. līdz 2022. gadam.

Puses veicina kopīgās darbības, programmas un plānus, kā arī paraugprakses apmaiņu māksliniekiem un profesionāliem kultūras darbiniekiem un organizācijām paredzēto mācību un spēju palielināšanas jomā.

3. NODAĻA

SADARBĪBA PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJU JOMĀ

246. PANTS

Puses veicina sadarbību:

a) visās civilās pētniecības un zinātnes un tehnoloģiju attīstības jomā, pamatojoties uz savstarpēju izdevīgumu un ievērojot atbilstīgu un efektīvu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, un

b) lai sekmētu inovāciju attīstību.

247. PANTS

Sadarbība ietver:

a) politikas dialogu un zinātniskās un tehnoloģiskās informācijas apmaiņu;

b) informācijas un paraugprakses apmaiņu attiecībā uz inovāciju un pētniecības un izstrādes komercializāciju, ietverot atbalsta instrumentus jaunizveidotiem uzņēmumiem tehnoloģiju jomā, klasteru attīstību un piekļuvi finansējumam;

c) atbilstīgas piekļuves Pušu attiecīgajām pētniecības un inovācijas programmām veicināšanu;

d) Kazahstānas Republikas pētniecības iestāžu pētniecības iespēju palielināšanu un to dalības Eiropas Savienībā pētniecības un inovācijas pamatprogrammā un citās iespējamās Eiropas Savienības finansētās iespējamās iniciatīvās veicināšanu;

e) kopīgu projektu pētniecības un inovācijas jomā izstrādi un veicināšanu;

f) kopīgos pētniecības un inovācijas projektos gūto rezultātu komercializācijas veicināšanu;

g) jaunu tehnoloģiju piekļuves Pušu tirgiem sekmēšanu;

h) mācību pasākumu un mobilitātes programmu zinātniekiem, pētniekiem un citam pētniecībā un inovācijās iesaistītam personālam abās Pusēs organizēšanu;

i) saistībā ar piemērojamiem tiesību aktiem to pētnieku brīvas pārvietošanās, kuri piedalās pasākumos, uz kuriem attiecas šis nolīgums, un to preču pārrobežu kustības, kuras paredzēts izmantot šādos pasākumos, veicināšanu;

j) citiem sadarbības veidiem pētniecībā un inovācijā, tostarp izmantojot reģionālas pieejas un iniciatīvas, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos.

248. PANTS

Veicot 247. pantā izklāstītos sadarbības pasākumus, būtu jāmeklē sinerģija ar reģionālām un citām darbībām, ko veic saistībā ar plašāku finansiālo sadarbību starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku, kā noteikts 261. un 262. pantā.

4. NODAĻA

SADARBĪBA PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU UN AUDIOVIZUĀLAJĀ JOMĀ

249. PANTS

Puses veicina sadarbību plašsaziņas līdzekļu un audiovizuālajā jomā, tostarp apmainoties ar informāciju un rīkojot mācības žurnālistiem un citiem plašsaziņas līdzekļu, kino un audiovizuālās nozares profesionāļiem.

250. PANTS

Puses apmainās ar informāciju un paraugpraksi, kā veicināt plašsaziņas līdzekļu neatkarību un profesionālismu, pamatojoties uz standartiem, kas noteikti piemērojamajās starptautiskajās konvencijās, tostarp attiecīgos gadījumos *UNESCO* un Eiropas Padomes konvencijās.

5. NODAĻA

SADARBĪBA AR PILSONISKO SABIEDRĪBU

251. PANTS

Puses turpina un stiprina dialogu sanāksmēs un apspriedēs un sadarbojas jautājumos par pilsoniskās sabiedrības nozīmi, lai sasniegtu šādus mērķus:

a) stiprināt kontaktus un informācijas un pieredzes apmaiņu visās pilsoniskās sabiedrības jomās Eiropas Savienībā un Kazahstānas Republikā, dodot iespēju vienas Puses pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem iepazīties ar apspriešanās un dialoga procesiem starp otras Puses publiskajām iestādēm un sociālajiem partneriem, jo īpaši ar mērķi turpināt pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu publiskās politikas veidošanas procesā Kazahstānas Republikā;

b) nodrošināt pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu attiecībās starp Eiropas Savienību un Kazahstānas Republiku, jo īpaši šā nolīguma īstenošanā;

c) mudināt pilnveidot spējas, palielināt neatkarību un pārredzamību pilsoniskajā sabiedrībā un atbalstīt tās lomu Pušu ekonomiskajā, sociālajā un politiskajā attīstībā.

Puses atbalsta attiecību attīstību starp Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas nevalstiskajām organizācijām.

Puses sniedz atbalstu attiecīgajām iestādēm un nevalstiskajām organizācijām, kuras īsteno darbības cilvēktiesību jomā. Puses oficiāli un regulāri, vismaz reizi gadā, apmainās ar visu būtisko informāciju par sadarbības programmām.

6. NODAĻA

SADARBĪBA SPORTA UN FIZISKĀS AKTIVITĀTES JOMĀ

252. PANTS

Puses veicina sadarbību sporta un fiziskās aktivitātes jomā, lai visām vecuma grupām palīdzētu pieņemt veselīgu dzīvesveidu, veicinātu sporta sociālās funkcijas un izglītojošo vērtību un cīnītos pret tādiem draudiem sportam kā dopings, rasisms un vardarbība. Sadarbība jo īpaši ietver informācijas un paraugprakses apmaiņu.

7. NODAĻA

SADARBĪBA CIVILĀS AIZSARDZĪBAS JOMĀ

253. PANTS

Puses atzīst nepieciešamību pārvaldīt gan iekšzemes, gan pasaules mēroga dabas un cilvēku izraisītu katastrofu riskus.

Lai palielinātu sabiedrības un infrastruktūru izturību, Puses apstiprina savu nodomu uzlabot dabas un cilvēku izraisītu katastrofu novēršanu, to draudu samazināšanu, gatavību tām un reaģēšanu uz tām, un vajadzības gadījumā sadarboties divpusējā un daudzpusējā politiskā līmenī, lai uzlabotu globālo katastrofu riska pārvaldības rezultātus.

Sadarbība, ja ir pieejami pietiekami resursi, atbalsta:

a) kompetento iestāžu, citu organizāciju un personu, kas veic darbības civilās aizsardzības jomā, mijiedarbību;

b) savstarpējas palīdzības, ja tāda lūgta, katastrofu gadījumā koordinēšanu;

c) pieredzes apmaiņu par iedzīvotāju izpratnes veidošanu par sagatavotību katastrofām;

d) apmācību, pārkvalifikāciju, kvalifikācijas celšanu un speciālistu apmācību civilās aizsardzības jomā un agrīnās brīdināšanas sistēmas izmantošanā.

8. NODAĻA

SADARBĪBA KOSMOSĀ VEIKTO DARBĪBU JOMĀ

254. PANTS

Puses attiecīgā gadījumā veicina ilgtermiņa sadarbību civilās kosmosa izpētes un attīstības jomā. Puses pievērš īpašu uzmanību iniciatīvām, kas paredz to attiecīgo kosmosa darbību papildināmību.

255. PANTS

Puses var sadarboties tādās jomās kā satelītu navigācija, Zemes novērošana, kosmosa izpēte un citās jomās saskaņā ar Pušu interesēm.

9. NODAĻA

SADARBĪBA PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBAS JOMĀ

256. PANTS

Puses sadarbojas, lai nodrošinātu patērētāju augsta līmeņa aizsardzību un panāktu savu patērētāju aizsardzības sistēmu savietojamību.

Sadarbība attiecīgā gadījumā var ietvert:

a) apmaiņu ar paraugpraksi patērētāju politikas jomā, tostarp par produktu kvalitātes un drošības prasībām, un tirgus uzraudzības sistēmas un informācijas apmaiņas mehānisma izveidi;

b) pieredzes apmaiņas par patērētāju aizsardzības sistēmām veicināšanu, tostarp par aktiem patērētāju tiesību jomā un to īstenošanu, patēriņa preču drošumu, patērētāju labākas informētības un tiesību palielināšanu un patērētāju tiesisko aizsardzību;

c) apmācību pasākumu pārvaldes ierēdņiem un citiem patērētāju interešu pārstāvjiem veicināšanu;

d) neatkarīgu patērētāju organizāciju izveides un patērētāju interešu pārstāvju kontaktu veicināšanu.

10. NODAĻA

REĢIONĀLĀ SADARBĪBA

257. PANTS

Puses veicina savstarpēju izpratni un divpusēju sadarbību reģionālās politikas jomā ar mērķi uzlabot dzīves apstākļus un palielināt visu reģionu līdzdalību Pušu sociālajā un ekonomiskajā attīstībā.

258. PANTS

Puses atbalsta un stiprina vietējā un reģionālā līmeņa iestāžu iesaistīšanu reģionālajā sadarbībā saskaņā ar spēkā esošajiem starptautiskajiem nolīgumiem, un atbalsta pasākumus, lai izstrādātu spēju palielināšanas pasākumus un stiprinātu reģionālos ekonomikas un darījumdarbības tīklus.

259. PANTS

Puses stiprina un veicina reģionālās sadarbības aspektus attīstību jomās, uz kurām attiecas šis nolīgums, *inter alia,* transporta, enerģētikas, sakaru tīklu, kultūras, izglītības, pētniecības, tūrisma, ūdensresursu un vides, civilās aizsardzības un citās jomās, kuras ir nozīmīgas reģionālajā sadarbībā.

11. NODAĻA

SADARBĪBA CIVILDIENESTA JOMĀ

260. PANTS

1. Puses sekmē pieredzes un zināšanu apmaiņu, ieviešot starptautisko paraugpraksi valsts pārvaldes un civildienesta jomā un valsts pārvaldes un civildienesta ierēdņu spēju veidošanā un viņu profesionālajā attīstībā un apmācībā.

2. Puses veicina dialogu par pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot publisko pakalpojumu kvalitāti, un par kopīgiem centieniem, lai sekmētu daudzpusēju sadarbību saistībā ar reģionālo civildienesta centru Kazahstānas Republikā.

3. 2. punktā minētajā satvarā Puses sadarbojas, *inter alia*, veicinot:

a) ekspertu apmaiņu;

b) semināru organizēšanu un

c) apmācību pasākumu organizēšanu.

VII SADAĻA

FINANSIĀLĀ UN TEHNISKĀ SADARBĪBA

261. PANTS

Puses turpina un stiprina pašreizējo finansiālo un tehnisko sadarbību, pamatojoties uz visaptverošu partnerību un savstarpējas ieinteresētības, savstarpīguma, pārredzamības, paredzamības un Pušu interešu savstarpējas aizsardzības principiem.

Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Kazahstānas Republika var saņemt no Eiropas Savienības finansiālu palīdzību dotāciju un aizdevumu veidā, iespējams, sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku un citām starptautiskām finanšu iestādēm.

Finansiālo palīdzību var sniegt saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, kas reglamentē Eiropas Savienības daudzgadu finanšu shēmas[1], īpaši attiecībā uz ekspertu apmaiņu, pētījumu veikšanu, forumu, konferenču, semināru un apmācības kursu organizēšanu, dotācijām programmu un projektu izstrādes un īstenošanas atbalstam. Eiropas Savienības finansējumam piemēro Finanšu regulu[2] un tās Īstenošanas noteikumus[3].

Finansiālās palīdzības pamatā ir gada rīcības programmas, ko pieņēmusi Eiropas Savienība pēc apspriešanās ar Kazahstānas Republiku.

---

1 Jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 233/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko izveido finanšu instrumentu sadarbībai attīstības jomā 2020. — 2014. gadam (OV ES L 77, 15.3.2014, 44. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 236/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko nosaka kopīgus noteikumus un procedūras, lai īstenotu Savienības instrumentus ārējās darbības finansēšanai (OV ES L 77, 15.3.2014., 95. lpp.).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV ES L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

3 Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1268/2012 (2012. gada 29. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem (OV ES L 362, 31.12.2012., 1. lpp.).

Eiropas Savienība un Kazahstānas Republika var līdzfinansēt programmas un projektus. Puses koordinē programmas un projektus par finansiālu un tehnisku sadarbību un apmainās ar informāciju par visiem palīdzības avotiem.

Palīdzības efektivitāte, kā noteikts ESAO Parīzes deklarācijā par palīdzības efektivitāti, Eiropas Savienības Tehniskās sadarbības reformas pamatstratēģijā, Eiropas Savienības Revīzijas palātas ziņojumos, un pieredze, kas gūta, īstenojot Eiropas Savienības sadarbības programmas Kazahstānas Republikā, ir pamats Eiropas Savienības finansiālās palīdzības sniegšanai Kazahstānas Republikai.

262. PANTS

Puses īsteno finansiālas un tehniskas palīdzības pasākumus saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem un sadarbojas, lai aizsargātu Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas finanšu intereses. Puses veic efektīvus pasākumus, lai novērstu un apkarotu pārkāpumus[1], krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas kaitē Eiropas Savienības budžetam un Kazahstānas Republikas budžetam, izmantojot savstarpēju juridisko palīdzību un citu palīdzību jomās uz kurām attiecas šis nolīgums.

Jebkurā turpmākā nolīgumā vai finanšu instrumentā, ko noslēdz starp Pusēm šā nolīguma īstenošanas laikā, iekļauj īpašus finansiālās sadarbības klauzulas attiecībā uz pārbaudēm uz vietas un kontroli.

[1] Kā definēts Padomes Regulā (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību, "pārkāpums" ir Eiropas Savienības tiesību normas, šā nolīguma vai turpmāku nolīgumu un līgumu noteikumu pārkāpums, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Eiropas Savienības vispārējam budžetam vai tās pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Eiropas Savienības vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus.

263. PANTS

Lai optimāli izmantotu pieejamos resursus, Puses apņemas nodrošināt, ka Eiropas Savienības iemaksas tiek veiktas, cieši saskaņojot ar iemaksām no citiem avotiem, trešām valstīm un starptautiskajām finanšu iestādēm.

264. PANTS

Preventīvi pasākumi

Puses regulāri pārbauda, vai darbības, ko finansē no Eiropas Savienības līdzekļiem un līdzfinansē no Kazahstānas Republikas līdzekļiem, tiek pienācīgi īstenotas, un veic visus atbilstīgos pasākumus, lai novērstu pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas kaitē Eiropas Savienības līdzekļiem un Kazahstānas Republikas līdzfinansējuma līdzekļiem. Puses informē viena otru par visiem preventīvajiem pasākumiem.

265. PANTS

Saziņa

Puses informē viena otru, jo īpaši Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai un Kazahstānas Republikas kompetentās iestādes par gadījumiem, kad notikusi iespējama un faktiska krāpšana, korupcija un jebkādi citi pārkāpumi saistībā ar Eiropas Savienības līdzekļu un Kazahstānas Republikas līdzfinansējuma līdzekļu izmantošanu.

Puses informē viena otru par visiem pasākumiem, kas veikti saistībā ar šo pantu.

266. PANTS

Pārbaudes uz vietas

Pārbaudes uz vietas saistībā ar Eiropas Savienības finansiālo palīdzību sagatavo un veic Eiropas Birojs Krāpšanas apkarošanai ciešā sadarbībā ar Kazahstānas Republikas kompetentajām iestādēm un saskaņā ar Kazahstānas Republikas tiesību aktiem.

Šā nolīguma satvarā Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai ir pilnvarots veikt pārbaudes uz vietas, lai aizsargātu Eiropas Savienības finanšu intereses saskaņā ar Padomes Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96[1] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 883/2013[2].

267. PANTS

Izmeklēšana un kriminālvajāšana

Kazahstānas Republikas kompetentās iestādes veic izmeklēšanu un kriminālvajāšanu saskaņā ar Kazahstānas Republikas tiesību aktiem par gadījumiem, kad notikusi iespējama un faktiska krāpšana, korupcija un jebkāda cita nelikumīga darbība, kas kaitē Eiropas Savienības līdzekļiem un Kazahstānas Republikas līdzfinansējuma līdzekļiem. Attiecīgā gadījumā, pamatojoties uz oficiālu pieprasījumu, Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai var palīdzēt Kazahstānas Republikas kompetentajām iestādēm veikt šo uzdevumu.

[1] Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV ES L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV ES L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

VIII SADAĻA

INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

268. PANTS

Sadarbības padome

1. Ar šo izveido Sadarbības padomi. Tā pārrauga un regulāri pārskata šā nolīguma īstenošanu. Tā tiekas ministru līmenī reizi gadā. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, tā izskata visus svarīgos jautājumus, kas izriet no šā nolīguma, kā arī pārējos divpusējos vai starptautiskos vispārējo interešu jautājumus.

2. Lai sasniegtu šā nolīguma mērķus, Sadarbības padome pieņem lēmumus šā nolīguma darbības jomā un tajā paredzētajos gadījumos. Šādi lēmumi ir saistoši Pusēm, kas veic atbilstīgus pasākumus pieņemto lēmumu izpildei. Sadarbības padome var sniegt arī ieteikumus. Lēmumus un ieteikumus pieņem, Pusēm vienojoties un pēc to attiecīgu iekšējo procedūru pabeigšanas.

3. Sadarbības padome var atjaunināt vai grozīt šā nolīguma pielikumus, pamatojoties uz Pušu vienprātību, neskarot III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) konkrētus noteikumus.

4. Sadarbības padome var deleģēt Sadarbības komitejai jebkuru no savām pilnvarām, tostarp pilnvaras pieņemt saistošus lēmumus.

5. Sadarbības padomes sastāvā ir Pušu pārstāvji.

6. Sadarbības padomi pārmaiņus vada Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas pārstāvis.

7. Sadarbības padome pieņem savu iekšējo reglamentu.

8. Ja radušās jebkādas domstarpības saistībā ar šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu, katra Puse var vērsties Sadarbības padomē saskaņā ar 278. pantu.

269. PANTS

Sadarbības komiteja un specializētās apakškomitejas

1. Ar šo izveido Sadarbības komiteju. Tā palīdz Sadarbības padomei veikt tās pienākumus.

2. Sadarbības komitejas sastāvā ir Pušu pārstāvji, parasti vecāko civildienesta ierēdņu līmenī.

3. Sadarbības komiteju pārmaiņus vada Eiropas Savienības un Kazahstānas Republikas pārstāvis.

4. Sadarbības komiteja pieņem lēmumus šajā nolīgumā paredzētos gadījumos un jomās, kurās Sadarbības padome tai ir deleģējusi savas pilnvaras. Minētie lēmumi ir saistoši Pusēm, kas veic atbilstīgus pasākumus pieņemto lēmumu izpildei. Sadarbības komiteja savus lēmumus pieņem, Pusēm par tiem vienojoties, pēc to attiecīgo iekšējo procedūru pabeigšanas. Komitejai ir pienākums sagatavot Sadarbības padomes sanāksmes.

5. Sadarbības komiteja var tikties īpašā sastāvā, lai risinātu attiecīgus jautājumus, kas saistīti ar III sadaļu (Tirdzniecība un darījumdarbība).

6. Sadarbības padome var nolemt izveidot specializētu apakškomiteju vai struktūru, kas var palīdzēt veikt tās uzdevumus, un nosaka minēto apakškomiteju vai struktūru sastāvu, uzdevumus un darbības veidu.

7. Savā reglamentā Sadarbības padome nosaka Sadarbības komitejas un jebkuras Sadarbības padomes izveidotas apakškomitejas vai struktūras pienākumus un darbības veidu.

270. PANTS

Parlamentārā sadarbības komiteja

1. Ar šo izveido Parlamentāro sadarbības komiteju. Tās sastāvā ir Eiropas Parlamenta deputāti, no vienas puses, un Kazahstānas Republikas parlamenta deputāti, no otras puses, un tas ir viņu forums, kur tikties un apmainīties viedokļiem. Tā pati nosaka sanāksmju biežumu.

2. Parlamentārās sadarbības komitejas darbības mērķis ir izstrādāt savstarpēji izdevīgu un efektīvu parlamentāro sadarbību starp Eiropas Parlamentu un Kazahstānas Republikas parlamentu.

3. Parlamentārā sadarbības komiteja pati pieņem savu reglamentu.

4. Parlamentāro sadarbības komiteju pārmaiņus vada Eiropas Parlamenta pārstāvis un Kazahstānas Republikas parlamenta pārstāvis saskaņā ar noteikumiem, ko jāparedz komitejas reglamentā.

5. Parlamentārā sadarbības komiteja var pieprasīt informāciju par šā nolīguma īstenošanu Sadarbības padomei, kura tad sniedz komitejai pieprasīto informāciju.

6. Parlamentāro sadarbības komiteju informē par Sadarbības padomes lēmumiem un ieteikumiem.

7. Parlamentārā sadarbības komiteja var sniegt ieteikumus Sadarbības padomei.

IX SADAĻA

VISPĀRĪGIE UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

271. PANTS

Tiesu un administratīvo iestāžu pieejamība

Katra Puse šā nolīguma darbības jomā apņemas nodrošināt, ka otras Puses fiziskām un juridiskām personām bez diskriminācijas un ar līdzvērtīgiem nosacījumiem, kādi tie ir attiecīgās Puses fiziskajām un juridiskajām personām, ir pieejamas kompetentās tiesas un administratīvās iestādes, lai aizstāvētu savas individuālās tiesības un īpašumtiesības.

272. PANTS

Pilnvaru deleģēšana

Ja vien šajā nolīgumā nav noteikts citādi, katra Puse nodrošina, ka personas, kurām Puse ir deleģējusi pārvaldes, administratīvas vai citas pārvaldes pilnvaras jebkurā pārvaldes līmenī, piemēram, pilnvaras izsniegt importa vai eksporta licences vai licences saimnieciskās darbības veikšanai, apstiprināt tirdzniecības darījumus vai noteikt kvotas, nodevas vai citas maksas, īstenojot šīs pilnvaras, rīkojas saskaņā ar minētās Puses saistībām, kas noteiktas saskaņā ar šo nolīgumu.

273. PANTS

Ierobežojumi maksājumu bilances un ārēju finansiālu grūtību gadījumā

1. Ja kāda no Pusēm saskaras ar nopietnām maksājumu bilances vai ārējām finansiālām grūtībām, vai já pastāv šādu grūtību draudi, tā var pieņemt vai atstāt spēkā aizsardzības vai ierobežojošiem pasākumus, kas skar kapitāla apriti, maksājumus vai pārvedumus.

2. Panta 1. punktā minētie pasākumi paredz:

a) izturēties pret otru Pusi ne mazāk labvēlīgi kā pret trešo personu līdzīgās situācijās;

b) ievērot Starptautiskā Valūtas fonda nolīgumapantus, ja tie ir piemērojami;

c) neradīt nevajadzīgu kaitējumu otras Puses komerciālajām, ekonomiskajām un finansiālajām interesēm;

d) ka pasākumiem ir pagaidu raksturs un tos pakāpeniski samazina līdz ar 1. punktā minētās situācijas uzlabošanos.

3. Attiecībā uz preču tirdzniecību Puse var pieņemt vai atstāt spēkā ierobežojošus pasākumus, lai aizsargātu maksājumu bilanci vai ārējo finanšu pozīciju. Šādi pasākumi atbilst 1994. gada *GATT* un 1994. gada *GATT* Vienošanās par maksājumu bilanci noteikumiem.

4. Attiecībā uz pakalpojumu tirdzniecību Puse var pieņemt ierobežojošus pasākumus, lai aizsargātu maksājumu bilanci vai ārējo finanšu pozīciju. Šādi pasākumi atbilst *GATS*.

5. Puse, kas atstāj spēkā vai pieņem 1. un 2. punktā minētos ierobežojošus pasākumus vai to grozījumus, nekavējoties paziņo par tiem otrai Pusei un iesniedz to atcelšanas grafiku.

6. Ja ierobežojumi tiek pieņemti vai atstāti spēkā saskaņā ar šo pantu, nekavējoties notiek apspriešanās Sadarbības komitejā, ja šāda apspriešana nenotiek citādi ārpus šā nolīguma darbības jomas.

7. Apspriedēs novērtē maksājumu bilances vai ārējās finanšu grūtības, kas izraisīja attiecīgos pasākumus, ņemot vērā, *inter alia*, šādus faktorus:

a) grūtību raksturs un apmērs,

b) ārējā ekonomikas un tirdzniecības vide vai

c) iespējami pieejamie alternatīvie korektīvie pasākumi.

8. Apspriedēs izskata jebkuru ierobežojošo pasākumu atbilstību 1. un 2. punktam.

9. Šādās apspriedēs Puses akceptē visus SVF iesniegtos statistikas un citus faktus, kas attiecas uz ārvalstu valūtām, monetāro rezervi un maksājumu bilanci, un secinājumu pamatā ir SVF veiktais novērtējums attiecībā uz attiecīgās Puses maksājumu bilanci un ārējo finanšu pozīciju.

274. PANTS

Pasākumi saistībā ar būtiskām drošības interesēm

Nekas šajā nolīgumā:

a) neliek Pusēm sniegt informāciju, ja tās uzskata, ka informācijas izpaušana ir pretrunā tās būtiskām drošības interesēm,

b) neattur Puses no jebkādas darbības veikšanas, kuru tās uzskata par nepieciešamu savu būtisko drošības interešu aizsardzībai:

   i) saistībā ar ieroču, munīcijas vai militārā aprīkojuma ražošanu un tirdzniecību,

   ii) attiecībā uz saimniecisku darbību, ko tieši vai netieši veic militāras iestādes nodrošinājuma vajadzībām,

   iii) attiecībā uz skaldmateriāliem un kodolmateriāliem vai materiāliem, no kuriem tie iegūti,

   iv) attiecībā uz publisko iepirkumu, kas nepieciešams valsts drošības vai aizsardzības vajadzībām, vai

   v) kara laikā vai citādā ārkārtas situācijā starptautiskajās attiecībās; vai

c) neattur nevienu no Pusēm veikt pasākumus, lai pildītu pienākumus, ko tās uzņēmušās starptautiskā miera un drošības uzturēšanai.

275. PANTS

Diskriminācijas aizliegums

1. Jomās, uz ko attiecas šis nolīgums, un neskarot nekādus tā īpašos noteikumus:

a) pasākumi, ko Kazahstānas Republika piemēro Eiropas Savienībai vai tās dalībvalstīm, nav iemesls nekādai diskriminācijai starp Eiropas Savienības dalībvalstīm vai to fiziskajām vai juridiskajām personām;

b) pasākumi, ko Eiropas Savienība vai tās dalībvalstis piemēro Kazahstānas Republikai, nav iemesls nekādai diskriminācijai starp Kazahstānas Republikas fiziskajām vai juridiskajām personām.

2. Panta 1. punkts neskar Pušu tiesības piemērot attiecīgas nodokļu tiesību aktu normas nodokļu maksātājiem, kuru stāvoklis ir atšķirīgs viņu pastāvīgās dzīvesvietas dēļ.

276. PANTS

Nodokļu politika

1. Šis nolīgums attiecas uz nodokļu pasākumiem tikai tiktāl, ciktāl to piemērošana ir vajadzīga, lai īstenotu šā nolīguma noteikumus.

2. Nekas šajā nolīgumā neliedz noteikt vai izpildīt pasākumus, kuru mērķis ir novērst izvairīšanos no nodokļiem vai nodokļu nemaksāšanu, ievērojot nodokļu noteikumus līgumos par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu, citos nodokļu režīmos vai valsts nodokļu tiesību aktos.

277. PANTS

Saistību izpilde

1. Puses veic visus nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu no šā nolīguma izrietošās saistības. Tās nodrošina, ka šā nolīguma mērķi tiek sasniegti.

2. Ja to lūdz kāda no Pusēm, Puses pa attiecīgiem kanāliem nekavējoties apspriežas, lai pārrunātu visus jautājumus, kas attiecas uz šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu, un citiem Pušu attiecību aspektiem.

3. Katra Puse iesniedz Sadarbības padomei izskatīšanai jebkuras domstarpības, kas saistīts ar šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu saskaņā ar 278. pantu.

4. Sadarbības padome var atrisināt domstarpības saskaņā ar 278. pantu un, pieņemot saistošu lēmumu.

278. PANTS

Domstarpību izšķiršana

1. Ja starp Pusēm rodas domstarpības par šā nolīguma interpretāciju vai īstenošanu, jebkura no Pusēm iesniedz otrai Pusei un Sadarbības padomei oficiālu pieprasījumu izšķirt konkrētās domstarpības. Atkāpjoties no iepriekš minētā, domstarpībām par III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) interpretāciju un īstenošanu piemēro tikai III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu.

2. Puses cenšas izšķirt domstarpības, sākot labas gribas apspriedes Sadarbības padomē, kā paredzēts 268. pantā, lai cik drīz vien iespējams sasniegtu savstarpēji pieņemamu risinājumu. Apspriešanās par domstarpībām var notikt jebkurā Sadarbības komitejas vai kādas citas attiecīgas apakškomitejas vai struktūras, kas izveidotas, pamatojoties uz 269. pantu, sanāksmē saskaņā ar Pušu vienošanos vai pēc kādas Puses pieprasījuma. Apspriešanās var notikt arī rakstveidā.

3. Puses sniedz Sadarbības padomei, Sadarbības komitejai vai jebkurai citai attiecīgai apakškomitejai vai struktūrai visu informāciju, kas vajadzīga situācijas padziļinātai izskatīšanai.

4. Domstarpības uzskata par izšķirtām, tiklīdz Sadarbības padome ir pieņēmusi saistošu lēmumu šajā jautājumā, kā tas paredzēts 277. pantā, vai ja tā paziņojusi, ka domstarpības ir izbeigtas.

5. Visa informācija, kas izpausta apspriešanās laikā, ir konfidenciāla.

279. PANTS

Atbilstīgi pasākumi saistību neizpildes gadījumā

1. Ja jautājums nav atrisināts trīs mēnešos no dienas, kad paziņots oficiāls pieprasījums izšķirt domstarpības saskaņā ar 278. pantu, un ja prasītāja Puse uzskata, ka otra Puse nav izpildījusi savas saistības saskaņāš aršo nolīgumu, tā var veikt atbilstīgus pasākumus, izņemot gadījumus, kad domstarpības ir saistītas ar III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) interpretāciju vai īstenošanu.

2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, jebkura no Pusēm var nekavējoties veikt atbilstīgus pasākumus attiecībā uz šo nolīgumu un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām šādos gadījumos:

a) šā nolīguma denonsēšana nav sankcionēta saskaņā ar starptautisko tiesību vispārīgiem noteikumiem 1969. gada Vīnes konvencijas par starptautisko līgumu tiesībām 60. panta 3. punkta nozīmē, vai

b) noticis šā nolīguma 1. un 11. pantā minēto šā nolīguma būtisko elementu pārkāpums, ko izdarījusi otra Puse.

Minētajos gadījumos atbilstīgo pasākumu tūlīt paziņo otrai Pusei. Pēc otras Puses pieprasījuma notiek apspriedes laikposmā līdz 20 dienām. Pēc šā laikposma piemēro pasākumu.

3. Izvēloties atbilstīgos pasākumus, priekšroku dod pasākumiem, kuri vismazāk traucē šā nolīguma darbību un ir samērīgi ar pārkāpumu veidu un smagumu. Par Minētajiem pasākumiem nekavējoties ziņo Sadarbības padomei, un tie tiek nekavējoties apspriesti, apspriedes laikā katrai Pusei ir tiesības novērst attiecīgo pārkāpumu.

280. PANTS

Publiska piekļuve oficiāliem dokumentiem

Šā nolīguma noteikumi neskar Pušu attiecīgo tiesību aktu piemērošanu attiecībā uz publisku piekļuvi oficiāliem dokumentiem.

281. PANTS

Stāšanās spēkā, provizoriska piemērošana, darbības ilgums un izbeigšana

1. Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc dienas, kurā Puses, izmantojot diplomātiskus kanālus, paziņo Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretariātam par minētajam nolūkam vajadzīgo procedūru pabeigšanu.

2. III sadaļu (Tirdzniecība un darījumdarbība), ja vien tajā nav norādīts citādi, piemēro no spēkā stāšanās dienas, kas minēta 1. punktā, ar noteikumu, ka Kazahstānas Republika līdz minētajam datumam ir kļuvusi par PTO dalībvalsti. Ja Kazahstānas Republika kļūst par PTO dalībvalsti pēc šā nolīguma stāšanās spēkā, III sadaļu (Tirdzniecība un darījumdarbība), ja vien tajā nav noteikts citādi, piemēro no dienas, kad Kazahstānas Republika ir kļuvusi par PTO dalībvalsti.

3. Neatkarīgi no 1. un 2. punkta, Eiropas Savienība un Kazahstānas Republika var šo nolīgumu attiecīgā gadījumā piemērot provizoriski pilnībā vai daļēji saskaņā ar to attiecīgajām iekšējām procedūrām un tiesību aktiem.

4. Pagaidu piemērošana sākas no pirmā mēneša pirmās dienas pēc dienas, kad:

a) Eiropas Savienība ir paziņojusi Kazahstānas Republikai par nepieciešamo procedūru pabeigšanu, vajadzības gadījumā norādot, kuras šā nolīguma daļas tiek piemērotas provizoriski, un

b) Kazahstānas Republika ir paziņojusi Eiropas Savienībai par šā nolīguma ratifikāciju.

5. III sadaļu (Tirdzniecība un darījumdarbība), ja vien tajā nav norādīts citādi, piemēro provizoriski no provizoriskās piemērošanas dienas, kas minēta 4. punktā, ar noteikumu, ka Kazahstānas Republika līdz minētajam datumam ir kļuvusi par PTO dalībvalsti. Ja Kazahstānas Republika kļūst par PTO dalībvalsti pēc šā nolīguma provizoriskas piemērošanas dienas, bet pirms tā stāšanās spēkā, III sadaļu (Tirdzniecība un darījumdarbība), ja vien tajā nav noteikts citādi, piemēro provizoriski no dienas, kad Kazahstānas Republika ir kļuvusi par PTO dalībvalsti.

6. Piemērojot šā nolīguma attiecīgos noteikumus, tostarp tā pielikumus un protokolus, jebkuru atsauci uz "šā nolīguma spēkā stāšanās dienu" šādos noteikumos saprot arī kā dienu, no kuras šo nolīgumu piemēro provizoriski saskaņā ar 4. un 5. punktu.

7. Šim nolīgumam stājoties spēkā, Partnerības un sadarbības nolīgums starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Kazahstānas Republiku, no otras puses, kas parakstīts Briselē 1995. gada 23. janvārī un ir spēkā no 1999. gada 1. jūlija, ir atcelts.
Provizoriskās piemērošanas laikposmā turpina piemērot Partnerības un sadarbības nolīguma starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Kazahstānas Republiku, no otras puses, kas parakstīts Briselē 1995. gada 23. janvārī un kas stājās spēkā 1999. gada 1. jūlijā, noteikumus, ciktāl uz tiem neattiecas šā nolīguma provizoriskā piemērošana.

8. Šis nolīgums aizstāj 7. punktā minēto nolīgumu. Atsauces uz minēto nolīgumu visos pārējos Pušu nolīgumos uzskata par atsaucēm uz šo nolīgumu.

9. Šis nolīgums ir noslēgts uz nenoteiktu laiku, paredzot iespēju to izbeigt pēc jebkuras Puses paziņojuma, rakstiski paziņojot to otrai Pusei ar diplomātisko kanālu starpniecību. Nolīguma piemērošana tiek izbeigta, kad ir pagājuši seši mēneši no brīža, kad kāda no Pusēm ir paziņojusi par šā nolīguma izbeigšanu. Izbeigšana neattiecas uz projektiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar šo nolīgumu un ir uzsākti pirms paziņojuma saņemšanas.

10. Katra Puse var izbeigt nolīguma provizorisku piemērošanu, rakstiski paziņojot to otrai Pusei ar diplomātisko kanālu starpniecību. Nolīgumu izbeidz piemērot, kad ir pagājuši seši mēneši no brīža, kad kāda no Pusēm ir paziņojusi par šā nolīguma provizoriskās piemērošanas izbeigšanu. Izbeigšana neattiecas uz projektiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar šo nolīgumu un ir uzsākti pirms paziņojuma saņemšanas.

282. PANTS

Spēkā esošos nolīgumus starp Pusēm attiecībā uz konkrētām sadarbības jomām, kas ietilpst šā nolīguma darbības jomā, uzskata par daļu no Pušu vispārējām divpusējām attiecībām, ko reglamentē šis nolīgums, un tie veido kopējās institucionālās struktūras daļu.

283. PANTS

1. Puses pēc abpusējas piekrišanas var grozīt, pārskatīt un paplašināt šo nolīgumu, lai uzlabotu sadarbības līmeni.

2. Puses var papildināt šo nolīgumu, noslēdzot īpašus starptautiskus nolīgumus jebkurā jomā, uz ko attiecas šā nolīguma darbība. Šādi īpaši starptautiski nolīgumi starp Pusēm ir vispārējo divpusējo attiecību, ko reglamentē šis nolīgums, sastāvdaļa un tie veido kopējās institucionālās struktūras daļa.

284. PANTS

Pielikumi un protokoli

Šā nolīguma pielikumi un protokoli ir tā sastāvdaļa.

285. PANTS

Pušu definīcija

Piemērojot šo nolīgumu, "Puses" ir Eiropas Savienība vai tās dalībvalstis, vai Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām, no vienas puses, un Kazahstānas Republika, no otras puses.

286. PANTS

Piemērošanas teritorija

Šo nolīgumu piemēro teritorijās, kurās piemēro Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību, un saskaņā ar minētajos Līgumos izklāstītajiem nosacījumiem un Kazahstānas Republikas teritorijā.

287. PANTS

Autentiskie teksti

Šis nolīgums ir sagatavots divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, horvātu, nīderlandiešu, igauņu, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu, zviedru, kazahu un krievu valodā, un visi teksti ir vienlīdz autentiski.

TO APLIECINOT, attiecīgie pārstāvji ir parakstījuši šo nolīgumu.

I PIELIKUMS

ATRUNAS SASKAŅĀ AR 46. PANTU

A. KAZAHSTĀNAS REPUBLIKAS ATRUNAS

Kazahstānas Republika patur tiesības saglabāt vai pieņemt jebkuru pasākumu, kurš neatbilst valsts režīma saistībām, kā izklāstīts turpmāk:

1. Pazemes ieguves nozare

1.1. Virszemes un pazemes izmantošanu Kazahstānas Republikā var veikt persona, kas veic uzņēmējdarbību kā Kazahstānas Republikas juridiska persona (piemēram, meitasuzņēmums).

1.2. Valstij ir prioritāras tiesības iegādāties pazemes lietošanas tiesības (vai to daļu) un/vai objektu, kas saistīts ar pazemes izmantošanas tiesībām.

2. Stratēģiskie resursi un objekti

Kazahstānas Republikai var atteikties atļaut juridiskām personām, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiālēm, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā, veikt darījumus saistībā ar stratēģisko resursu izmantošanu un/vai stratēģisko objektu iegādi Kazahstānas Republikā, ja šāda izmantošana vai iegāde var izraisīt tiesību koncentrāciju vienas personas vai vienas valsts personu grupas rokās. Šā nosacījuma ievērošana ir obligāta arī attiecībā uz saistītajiem uzņēmumiem, kā tie definēti Kazahstānas Republikas attiecīgajos tiesību aktos[1]. Kazahstānas Republika var noteikt ierobežojumus Kazahstānas Republikas stratēģisko resursu un objektu īpašumtiesībām un īpašumtiesību nodošanai, pamatojoties uz valsts drošības interesēm.

[1] Kazahstānas Republikas 2003. gada 13. maija Likuma Nr. 415 par akciju sabiedrībām 64. pants un Kazahstānas Republikas 1998. gada 22. aprīļa Likuma Nr. 220-I par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un sabiedrībām ar papildu atbildību.

3. Nekustamais īpašums

3.1. Juridiskām personām, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiālēm, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā, nevar privāti piederēt zeme, kuru izmanto lauksaimniecības/lauksaimniecības ražošanas vai mežu plānošanas vajadzībām. Juridiskām personām, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiālēm, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā, var piešķirt tiesības pagaidu kārtā izmantot zemi lauksaimniecības/lauksaimniecības ražošanas vajadzībām laikposmā līdz desmit gadiem, tiesības ir atjaunojamas.

3.2. Ir aizliegta zemes gabalu Kazahstānas Republikas pierobežas joslā, pierobežas teritorijā un jūras ostu teritorijā atrašanās juridisku personu, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiāļu, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā, privātīpašumā.

3.3. Ir ierobežota Kazahstānas Republikas robežai pieguļošu zemes platību iznomāšana/turēšana lauksaimniecības vajadzībām juridiskām personām, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiālēm, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā.

3.4. Pastāvīgas zemes izmantošanas tiesības nevar piešķirt juridiskām personām, ko kontrolē Eiropas Savienības fiziskas vai juridiskas personas, un to filiālēm, kas veic uzņēmējdarbību Kazahstānas Republikas teritorijā.

4. Fauna

4.1. Piekļuve bioloģiskajiem resursiem un zvejas vietām, kas atrodas Kazahstānas Republikas suverenitātes vai jurisdikcijas jūras un iekšējos ūdeņos, kā arī šādu resursu vai zvejas vietu izmantošana ir paredzēta zvejas kuģiem, kas kuģo ar Kazahstānas Republikas karogu un kas ir reģistrēti Kazahstānas Republikas teritorijā, ja nav noteikts citādi. Zvejas kuģiem, kas pieder Eiropas Savienības juridisko personu filiālēm, kuras veic uzņēmējdarbību kā Kazahstānas Republikas juridiskas personas, nav aizliegts kuģot ar Kazahstānas Republikas karogu.

4.2. Savvaļas dzīvnieku izmantošanai konkrētā teritorijā vai ūdeņu zonā prioritāti piešķir Kazahstānas Republikas juridiskām personām.

5. Uzņēmējdarbības prasības licencēšanas nolūkos

Uzņēmumi, kas ražo preces, uz kurām attiecas licencēšana svarīgu sabiedrības veselības, drošības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, veic uzņēmējdarbību kā Kazahstānas Republikas juridiskas personas.

6. Kontinentālais šelfs

Kazahstānas Republikas kontinentālajā šelfā varētu noteikt ierobežojumus.

B. EIROPAS SAVIENĪBAS ATRUNAS

Eiropas Savienība patur tiesības saglabāt vai pieņemt jebkuru pasākumu, kurš neatbilst valsts režīma saistībām, attiecīgā gadījumā ievērojot dalībvalstu atšķirības, kā izklāstīts turpmāk.

1. Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde, tostarp naftas un gāzes ieguve

Vairākas Eiropas Savienības dalībvalstis var piemērot ierobežojumus; Eiropas Savienība var piemērot ierobežojumus attiecībā uz juridiskām personām, ko kontrolē Kazahstānas Republikas fiziskas vai juridiskas personas, kuras nodrošina naftas un dabasgāzes importa apjomu, kas pārsniedz 5 % no Eiropas Savienības kopējā naftas vai dabasgāzes importa apjoma.

2. Naftas produktu, gāzes, elektroenerģijas, tvaika, karstā ūdens un siltuma ražošana

Dažās Eiropas Savienības dalībvalstīs var piemērot ierobežojumus; Eiropas Savienība var piemērot ierobežojumus attiecībā uz juridiskām personām, ko kontrolē Kazahstānas Republikas fiziskas vai juridiskas personas, kuras nodrošina naftas un dabasgāzes importa apjomu, kas pārsniedz 5 % no Eiropas Savienības kopējā naftas vai dabasgāzes importa apjoma.

3. Zvejniecība

Piekļuve bioloģiskajiem resursiem un zvejas vietām, kas atrodas Eiropas Savienības dalībvalstu suverenitātes vai jurisdikcijas jūras ūdeņos, kā arī šādu resursu vai zvejas vietu izmantošana ir paredzēta zvejas kuģiem, kas kuģo ar kādas Eiropas Savienības dalībvalsts karogu un kas ir reģistrēti Eiropas Savienības teritorijā, ja nav noteikts citādi.

4. Nekustamā īpašuma, tostarp zemes, iegāde

Dažās Eiropas Savienības dalībvalstīs var piemērot ierobežojumus attiecībā uz nekustamā īpašuma, tostarp zemes, iegādi, ko veic juridiskas personas, kuras kontrolē Kazahstānas Republikas fiziskas vai juridiskas personas.

5. Lauksaimniecība, tostarp medības

Dažās Eiropas Savienības dalībvalstīs valsts režīmu nepiemēros juridiskām personām, ko kontrolē Kazahstānas Republikas fiziskas vai juridiskas personas, ja šādas personas vēlētos uzsākt darījumdarbību lauksaimniecības jomā; par vīna dārzu iegādi, kuru veic juridiskas personas, ko kontrolē Kazahstānas Republikas fiziskas vai juridiskas personas, ir jāsniedz paziņojums un, vajadzības gadījumā, jāsaņem atļauja.

6. Akvakultūras darbības

Valsts režīmu nepiemēros akvakultūras darbībām Eiropas Savienības teritorijā.

7. Kodoldalīšanai un kodolsintēzei izmantojamo materiālu vai materiālu, no kuriem tos iegūst, ieguve un pārstrāde

Dažās Eiropas Savienības dalībvalstīs var piemērot ierobežojumus.

II PIELIKUMS

IEROBEŽOJUMI, KO KAZAHSTĀNAS REPUBLIKA
PIEMĒRO SASKAŅĀ AR 48. PANTA 2. PUNKTU

Eiropas Savienības juridiskai personai, kas piesaista uzņēmuma satvarā pārceltus darbiniekus un darbojas nozarēs, kuras nav pakalpojumi, ir jābūt iesaistītai preču ražošanā[1].

Uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku nodarbināšana vadošo darbinieku un speciālistu statusā jāveic atbilstīgi ekonomisko vajadzību pārbaudes prasībām[2]. Kad būs apritējuši pieci gadi pēc Kazahstānas Republikas pievienošanās PTO, ekonomisko vajadzību pārbaudi vairs nepiemēros[3].

Uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku skaits ir ierobežots ar 50 % no augstāko vadošo darbinieku, vadošo darbinieku un speciālistu skaita katrā kategorijā uzņēmumos, kuros ir vismaz trīs šādi darbinieki.

Puses uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku ieceļošanu un pagaidu uzturēšanos atļauj uz trīs gadiem, pamatojoties uz atļaujām, kuras kompetentā iestāde izsniedz katru gadu.

_____

[1] Uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku piesaistīšana atbilstīgi līgumiem par pazemes slāņu izmantošanu notiks saskaņā ar Protokolu par Kazahstānas Republikas pievienošanos PTO.

[2] Darba atļauju izsniedz tikai pēc tam, kad ir pabeigta piemērotu kandidātu meklēšana kompetentās iestādes datubāzē un vakance publicēta plašsaziņas līdzekļos. Šo procedūru ilgums nepārsniedz vienu mēnesi. Atļauju piesaistīt uzņēmuma satvarā pārceltu darbinieku piešķir pēc šo procedūru pabeigšanas, ja vien uzņēmums nav atradis vietējo kandidātu, kas atbilst tā vajadzībām.

[3] Tiek piemērotas visas prasības un normatīvie akti par ieceļošanu, uzturēšanos un darbu.

III PIELIKUMS

III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA) 8. NODAĻAS (VALSTS IEPIRKUMS) DARBĪBAS JOMA

1. DAĻA

Centrālās pārvaldes iestādes, kuru iepirkums ir aptverts

Robežvērtības, kas minētas šā nolīguma 120. panta 2. punkta c) apakšpunktā:

300 000 speciālās aizņēmuma tiesības (SDR) precēm un pakalpojumiem, kas nav būvniecības pakalpojumi (šā pielikuma 4. un 5. daļa)

7 miljoni SDR būvniecības pakalpojumiem (šā pielikuma 6. daļa)

Eiropas Savienībai

Eiropas Savienības dalībvalstu centrālās pārvaldes iestādes, kas uzskaitītas PTO Nolīguma par valsts iepirkumu 1. papildinājuma Eiropas Savienības 1. pielikumā. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 8. nodaļā (Valsts iepirkums) darbības jomā nav ietvertas vienības, kas atzīmētas ar zvaigznīti (*) šajā sarakstā, un nav ietvertas tajā minētās aizsardzības ministrijas.

Piezīme:

Iepirkuma iestāžu saraksts aptver arī visu uzskaitīto iepirkuma iestāžu Eiropas Savienības dalībvalstīs visas subordinētās iestādes, ja vien tām nav atsevišķas juridiskas personas statuss.

Kazahstānas Republikai

- Kazahstānas Republikas Investīciju un attīstības ministrija
- Kazahstānas Republikas Enerģētikas ministrija
- Kazahstānas Republikas Lauksaimniecības ministrija
- Kazahstānas Republikas Valsts ekonomikas ministrija
- Kazahstānas Republikas Ārlietu ministrija
- Kazahstānas Republikas Veselības aprūpes un sociālo lietu ministrija
- Kazahstānas Republikas Finanšu ministrija
- Kazahstānas Republikas Tieslietu ministrija
- Kazahstānas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija
- Kazahstānas Republikas Kultūras un sporta ministrija
- Valsts budžeta izpildes kontroles grāmatvedības komiteja
- Kazahstānas Republikas Civildienesta lietu un korupcijas apkarošanas aģentūra
- Valsts cilvēktiesību centrs

Piezīme:

Iepirkuma procedūru organizāciju un īstenošanu iepriekš minēto valsts struktūru uzdevumā var veikt viena iestāde, kas nozīmēta saskaņā ar Kazahstānas Republikas tiesību aktiem.

2. DAĻA

Reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kuru iepirkums ir aptverts

Robežvērtības, kas minētas šā nolīguma 120. panta 2. punkta c) apakšpunktā:

400 000 speciālās aizņēmuma tiesības (*SDR*) precēm un pakalpojumiem, kas nav būvniecības pakalpojumi (šā pielikuma 4. un 5. daļa)

7 miljoni SDR būvniecības pakalpojumiem (šā pielikuma 6. daļa)

Eiropas Savienībai

Visas reģionālās pārvaldes iestādes Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Piezīmes:

Piemērojot šo nolīgumu, "reģionālās pārvaldes iestādes" ir *NUTS* 1 un 2 administratīvo vienību iepirkuma iestādes, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1059/2003 (2003. gada 26. maijs) par kopējas statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (*NUTS*) izveidi[1].

[1] ESOV L154, 21.6.2003., 1. lpp.

Kazahstānas Republikai

- *Almaty oblast* administrācija
- *Atyrau oblast* administrācija
- *Aktobe oblast* administrācija
- *Akmola oblast* administrācija
- Austrumkazahstānas *oblast* administrācija
- *Zhambyl oblast* administrācija
- Rietumkazahstānas *oblast* administrācija
- *Karaganda oblast* administrācija
- *Kyzylorda oblast* administrācija
- *Kostanay oblast* administrācija
- *Mangistau oblast* administrācija
- *Pavlodar oblast* administrācija
- Ziemeļkazahstānas *oblast* administrācija
- Dienvidkazahstānas *oblast* administrācija
- *Astana* pilsētas administrācija
- *Almaty* pilsētas administrācija.

Piezīme: Iepirkuma procedūru organizāciju un īstenošanu iepriekš minēto valsts struktūru uzdevumā var veikt viena iestāde, kas nozīmēta saskaņā ar Kazahstānas Republikas tiesību aktiem.

3. DAĻA

Visas pārējās iestādes, kuru iepirkums ir aptverts

(Nav)

4. DAĻA

Aptvertās preces

Eiropas Savienībai un Kazahstānas Republikai

1. Šo nolīgumu piemēro visu preču iepirkumu procedūrām, ko veic šā pielikuma 1. līdz 3. daļā uzskaitītās iestādes, ja vien šajā nolīgumā nav norādīts citādi.

2. Šā nolīguma 137. pantā minēto preču saraksts

Pasaules Muitas organizācijas preču aprakstīšanas un kodēšanas sistēmas (HS) HS kodiem, sniegti tabulā turpmāk, identificē šā nolīguma 137. pantā minētās preces. Apraksts ir sniegts tikai informatīviem nolūkiem.

Nr.	HS Kodi	Preču grupa
1	0401 līdz 0402	Piens un krējums
2	0701 līdz 0707	Atsevišķi ēdami dārzeņi
3	2501 līdz 2530	Citi nemetāliskie minerālprodukti
4	2801 līdz 2940	Atsevišķas ķimikālijas un ķīmiskie produkti
5	3101 līdz 3826	Atsevišķas ķimikālijas un ķīmiskie produkti
6	3917	Plastmasas caurules, cauruļvadi, šļūtenes un to garnitūra no plastmasas
7	4801	Avīžpapīrs ruļļos vai loksnēs
8	4803	Tualetes papīrs, papīra salvetes sejai, papīra dvieļi vai autiņi un citi papīra izstrādājumi mājsaimniecībām – mājas kopšanas vai sanitārām vajadzībām – higiēnas produkti
9	5101 līdz 6006	Tekstils un tekstilizstrādājumi
10	7201 līdz 8113	Parastie metāli un parasto metālu izstrādājumi

Nr.	HS Kodi	Preču grupa
11	8201 līdz 8311	Gatavi metāla izstrādājumi, izņemot mehānismus un iekārtas
12	8429	Pašgājēji buldozeri un buldozeri ar maināmu vērstuvi, greideri, planētāji, skrēperi, mehāniskās lāpstas, ekskavatori, vienkausa krāvēji, blietēšanas mašīnas un ceļa veltņi
13	8501 līdz 8517	Mehānismi un iekārtas
14	8535 līdz 8548	Atsevišķas elektroiekārtas
15	870130	Kāpurķēžu traktori
16	870190	Citi traktori pozīcijā 8701 (traktori, kas nav iekļauti pozīcijā 87.09)
17	8702	Mehāniskie transportlīdzekļi 10 vai vairāk cilvēku pārvadāšanai, ieskaitot vadītāju
18	8703	Automobiļi un citi mehāniskie transportlīdzekļi, kas paredzēti galvenokārt cilvēku pārvadāšanai (izņemot pozīcijā 8702 minētos), ieskaitot autofurgonus un sacīkšu automobiļus
19	8704	Mehāniskie transportlīdzekļi preču pārvadāšanai
20	8705	Speciālie mehāniskie transportlīdzekļi, izņemot pasažieru vai kravas pārvadāšanai paredzētos (piemēram, tehniskās palīdzības automobiļi, autoceltņi, ugunsdzēsības automobiļi, autobetonmaisītāji, ielu tīrītājautomobiļi, laistītājautomobiļi, darbnīcautomobiļi, automobiļi ar rentgena iekārtām)
21	8716	Piekabes un puspiekabes; citādi transportlīdzekļi bez mehāniskās piedziņas; to daļas
22	8802	Helikopteri un kosmosa kuģi
23	940350	koka mēbeles guļamistabām
24	9405	Lampas un apgaismes iekārtas

5. DAĻA

Aptvertie pakalpojumi

Eiropas Savienībai un Kazahstānas Republikai

Šo nolīgumu piemēro iepirkumiem, ko veic šā pielikuma 1. un 3. daļā uzskaitītas iestādes, turpmāk minētajiem pakalpojumiem, kuri ir noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Provizoriskajā centrālajā preču klasifikatora (turpmāk "*CPCprov*") 51. nodaļā, par pamatu ņemot PTO Pakalpojumu klasifikāciju pa nozarēm (MTN.GNS/W/120)[1]:

Apraksts	*CPCprov* atsauces nr.
Telekomunikāciju pakalpojumi	752[2]
Finanšu revīzijas pakalpojumi	86211
Kontu revīzijas pakalpojumi	86212
Tirgus izpētes pakalpojumi	86401
Vadības konsultāciju pakalpojumi	865
Ar vadības konsultācijām saistīti pakalpojumi	866[3]

[1] Izņemot pakalpojumus, kas iepirkuma iestādēm jāiepērk no citas iestādes, ievērojot ekskluzīvas tiesībām, kas noteiktas ar izsludinātu normatīvu vai administratīvu aktu.

[2] Attiecībā uz Kazahstānas Republiku – nav ietverti vietējie telekomunikāciju pakalpojumi un radio apraides pakalpojumi, tostarp satelītu komunikācija, ja vien tie nav pakalpojumi, kurus sniedz ārzemju satelītu operatori Kazahstānas Republikas juridiskajām personām, kam ir telekomunikāciju pakalpojumu licence, kā noteikts Kazahstānas Republikas *GATS* Īpašo saistību sarakstā.

[3] Izņemot šķīrējtiesas un samierināšanas pakalpojumus.

Apraksts	*CPCprov* atsauces nr.
Arhitektu pakalpojumi	8671
Inženiertehniskie pakalpojumi	8672
Integrētie inženierpakalpojumi	8673
Pilsētplānošanas un ainavu arhitektūras pakalpojumi	8674
Saistītie zinātnisko un tehnisko konsultāciju pakalpojumi	8675[1]

Piezīme:

Aptvertajiem pakalpojumiem piemēro ierobežojumus un nosacījumus katras Puses Īpašo saistību sarakstā saskaņā ar *GATS*.

6. DAĻA

Aptvertie būvniecības pakalpojumi

Eiropas Savienībai un Kazahstānas Republikai

Šo nolīgumu piemēro iepirkumu procedūrām, ko veic šā pielikuma 1.līdz 3. daļā uzskaitītās iestādes, attiecībā uz visiem būvniecības pakalpojumiem, kas uzskaitīti *CPCprov*.

Piezīme:

Aptvertajiem pakalpojumiem piemēro ierobežojumus un nosacījumus katras Puses Īpašo saistību sarakstā saskaņā ar *GATS*.

[1] Izņemot zemes uzmērīšanu juridisko robežu noteikšanai, uzmērīšanu, kas veikta no gaisa, un aerokartogrāfiju, un izņemot CPC 86754, kā noteikts Kazahstānas Republikas *GATS* Īpašo saistību sarakstā.

7. DAĻA

Vispārīgas piezīmes

Eiropas Savienībai

1. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 8. nodaļā (Valsts iepirkums) nav aptverti:

   a) lauksaimniecības produktu iepirkumi, ko veic, lai sekmētu lauksaimniecības atbalsta programmas un iedzīvotāju pārtikas apgādes programmas (piemēram, pārtikas palīdzību, ietverot neatliekamu palīdzību); un

   b) iepirkuma procedūras par programmu materiāla iegādi, izstrādi, inscenējumiem vai kopinscenējumiem, ko veic raidorganizācijas, un līgumi par raidlaiku.

2. Iepirkuma procedūras, ko veic šā pielikuma 1. un 2. daļā iekļautās iepirkuma iestādes, saistībā ar darbībām dzeramā ūdens, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu jomās, nav iekļautas šā nolīguma darbības jomā, ja vien tās nav aptvertas saskaņā ar šā pielikuma 3. daļu.

3. Attiecībā uz Ālandu Salām piemēro. Protokola Nr. 2 par Ālandu salām, kas pievienots Līgumam par Austrijas, Somijas un Zviedrijas pievienošanos Eiropas Savienībai, īpašos nosacījumus.
4. Ja iepirkumu veic iestādes, kuru darbības joma ir aizsardzība un drošība, ir aptvertas tikai tādas preces, kas ir zema riska un nemilitārie materiāli.

5. Iepirkuma procedūras, ko veic iepirkuma iestādes, attiecībā uz preču vai pakalpojumu komponentiem, kas paši par sevi nav aptverti šajā nolīgumā, nav uzskatāmas par iepirkuma procedūrām, kuras ir aptvertas šajā nolīgumā.

Kazahstānas Republikai

1. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 8. nodaļa (Valsts iepirkums) nav aptverti:

   a) lauksaimniecības produktu iepirkumi, ko veic, lai sekmētu lauksaimniecības atbalsta programmas (tostarp iepirkumu pārtikas nodrošinājuma nolūkiem) un iedzīvotāju pārtikas apgādes programmas (piemēram, pārtikas palīdzību, ietverot neatliekamu palīdzību);

   b) iepirkuma procedūras par programmu materiāla iegādi, izstrādi, inscenējumiem vai kopinscenējumiem, ko veic raidorganizācijas, un līgumi par raidlaiku;

   c) iepirkuma procedūras par precēm, darbiem un pakalpojumiem saskaņā ar 41. panta 3. punktu 2007. gada 21. jūlija Likumā Nr. 303-III par publisko iepirkumu, ja tajās ir ietverta informācija par valsts noslēpumu;

   d) iepirkuma procedūras par kosmosa izpēti un apgūšanu miermīlīgiem mērķiem un starptautisko sadarbību kopēju projektu un programmu īstenošanai kosmosa jomā;

   e) tādu preču, darbu un pakalpojumu iepirkuma procedūras, ko ekskluzīvi nodrošina dabisks vai valsts monopols; vai

   f) iepirkuma procedūras par finanšu pakalpojumiem, ja vien tie nav norādīti šā pielikuma 5. daļā.

2. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 8. nodaļu (Valsts iepirkums) nepiemēro priekšrocībām, kas noteiktas par labu mazajiem uzņēmumiem, minoritātēm piederošiem uzņēmumiem vai uzņēmumiem, kas nodarbina personas ar īpašām vajadzībām. Priekšrocības nozīmē jebkura veida preferences, tādas kā ekskluzīvas tiesības piegādāt preces vai pakalpojumus, vai jebkura veida cenu preferences.

3. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 8. nodaļā (Valsts iepirkums) nav aptvertas iepirkuma procedūras, kuras veic nolīguma darbības jomā iekļautas iestādes tādu iestāžu vienību uzdevumā, kas nav iekļautas nolīguma darbības jomā.

4. Iepirkuma procedūras, ko veic iepirkuma iestādes, attiecībā uz preču vai pakalpojumu komponentiem, kas paši par sevi nav ietverti šajā līgumā, nav uzskatāmas par iepirkuma procedūrām, kuras aptvertas šajā nolīgumā.

5. Iepirkuma procedūras, ko veic šā pielikuma 1. un 2. daļā iekļautās iepirkuma iestādes, saistībā ar darbībām dzeramā ūdens, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu jomās, nav iekļautas šā nolīguma darbības jomā, ja vien tās nav aptvertas šā pielikuma 3. daļā.

IV PIELIKUMS

III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA)
8. NODAĻĀ (VALSTS IEPIRKUMS) MINĒTIE
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI, KUROS PUBLICĒ
INFORMĀCIJU UN PAZIŅOJUMUS PAR IEPIRKUMU

1. DAĻA

Plašsaziņas līdzekļi, kuros publicē informāciju par iepirkumu

EIROPAS SAVIENĪBAI:

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis
http://simap.europa.eu

BEĻĢIJA
Likumi, karaļa dekrēti, ministriju noteikumi, ministriju cirkulāri — *le Moniteur Belge*
Judikatūra - *Pasicrisie*

BULGĀRIJA
Normatīvie akti – *Държавен вестник* (valsts laikraksts)
Tiesu nolēmumi — www.sac.government.bg
Vispārēji piemērojamie administratīvie nolēmumi un administratīvo aktu process – www.aop.bg un www.cpc.bg

ČEHIJAS REPUBLIKA
Normatīvie akti — *Sbírka zákonů České republiky* (Čehijas likumu krājums)
Konkurences aizsardzības biroja lēmumi – Konkurences aizsardzības biroja lēmumu krājums

DĀNIJA
Normatīvie akti — *Lovtidende*
Tiesu nolēmumi — *Ugeskrift for Retsvaesen*
Administratīvie nolēmumi un procedūras — *Ministerialtidende*
Valsts iepirkumu Apelācijas padomes nolēmumi - *Konkurrencerådets Dokumentation*

VĀCIJA
Tiesību akti un noteikumi — *Bundesanzeiger*
Tiesu nolēmumi: *Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts, Bundesgerichtshofs, Bundesverwaltungsgerichts,*
Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

IGAUNIJA
Normatīvie akti un vispārēji piemērojami administratīvie nolēmumi: *Riigi Teataja*
Igaunijas Augstākās tiesas nolēmumi: *Riigi Teataja* (3. daļa)

ĪRIJA
Tiesību akti un noteikumi - *Iris Oifigiúil* (Īrijas valdības oficiālais biļetens)

GRIEĶIJA
Grieķijas Republikas oficiālais vēstnesis - *Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας*

SPĀNIJA
Tiesību akti — *Boletin Oficial des Estado*
Tiesu nolēmumi — oficiāli nepublicē

FRANCIJA
Tiesību akti — *Journal Officiel de la République française*
Judikatūra — *Recueil des arrêts du Conseil d'Etat*
Revue des marchés publics

HORVĀTIJA
Narodne novine - http://www.nn.hr

ITĀLIJA
Tiesību akti — *Gazetta Ufficiale*
Judikatūra — oficiāli nepublicē

KIPRA
Tiesību akti — Republikas valdības oficiālais laikraksts (*Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας*)
Tiesu nolēmumi: Augstākās tiesas spriedumi – tipogrāfija (*Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου* 1999 – *Τυπογραφείο της Δημοκρατίας*)

LATVIJA
Tiesību akti — "Latvijas Vēstnesis" (oficiālais laikraksts)

LIETUVA
Normatīvie akti un administratīvie noteikumi — Lietuvas Republikas oficiālais laikraksts ("Valstybės Žinios")
Tiesu nolēmumi, judikatūra – Lietuvas Augstākās tiesas biļetens "Teismų praktika"; Lietuvas Administratīvās tiesas
Augstākās tiesas biļetens "Administracinių teismų praktika"

LUKSEMBURGA
Normatīvie akti – *Memorial*
Judikatūra - *Pasicrisie*

UNGĀRIJA
Tiesību akti — Magyar Közlöny (Ungārijas Republikas oficiālais laikraksts)
Judikatūra — *Közbeszerzési Értesítő - a Közbeszerzések Tanácsa*
Hivatalos Lapja (Publiskā iepirkuma biļetens — Publiskā iepirkuma padomes oficiālais laikraksts)

MALTA
Normatīvie akti – *Government Gazette*

NĪDERLANDE
Tiesību akti — *Nederlandse Staatscourant* un/vai *Staatsblad*
Judikatūra — oficiāli nepublicē

AUSTRIJA
Tiesību akti — *Ősterreichisches Bundesgesetzblatt Amstsblatt zur Wiener Zeitung*
Tiesu nolēmumi, judikatūra — *Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes*
Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes – administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil
Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen

POLIJA
Tiesību akti — *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (Polijas Republikas Likumu žurnāls)
Tiesu nolēmumi, judikatūra — "Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie" (Šķīrējtiesu un Varšavas reģionālās tiesas nolēmumu izlase)

PORTUGĀLE
Tiesību akti — *Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série*
Tiesu nolēmumi — *Boletim do Ministério da Justiça*
Colectânea de Acordos do SupremoTribunal Administrativo;
Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

RUMĀNIJA
Normatīvie akti – *Monitorul Oficial al României* (Rumānijas oficiālais laikraksts)
Tiesu nolēmumi, vispārēji piemērojamie administratīvie nolēmumi un administratīvo aktu process – www.anrmap.ro

SLOVĒNIJA
Tiesību akti — Slovēnijas Republikas oficiālais laikraksts
Tiesu nolēmumi — oficiāli nepublicē

SLOVĀKIJA
Tiesību akti — *Zbierka zakonov* (Likumu krājums)
Tiesu nolēmumi — oficiāli nepublicē

SOMIJA
Suomen Säädöskokoelma — Finlands Författningssamling (Somijas likumu krājums)

ZVIEDRIJA
Svensk Författningssamling (Zviedrijas likumu kodekss)

APVIENOTĀ KARALISTE
Tiesību akti — *HM Stationery Office*
Judikatūra — *Law Reports*
Sabiedriskas iestādes — HM Stationery Office

KAZAHSTĀNAS REPUBLIKAS VĀRDĀ:

Kazahstānas Republikas valdības iepirkumu tīmekļa vietne
http://goszakup.gov.kz

Juridiska informācijas sistēma par Kazahstānas Republikas tiesību aktiem http://adilet.zan.kz

2. DAĻA

Plašsaziņas līdzekļi paziņojumu publicēšanai

Eiropas Savienībai

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis
http://simap.europa.eu

Kazahstānas Republikai

Kazahstānas Republikas valdības iepirkumu tīmekļa vietne
http://goszakup.gov.kz

V PIELIKUMS

III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA)
14. NODAĻĀ (DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA)
MINĒTAIS ŠĶĪRĒJTIESAS REGLAMENTS

Vispārīgi noteikumi

1. Šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) un saskaņā ar šo reglamentu:

   a) "konsultants" ir persona, kuru kāda domstarpībās iesaistītā Puse ir nolīgusi, lai to konsultētu vai tai palīdzētu saistībā ar šķīrējtiesas procesu;

   b) "šķīrējtiesnesis" ir šā nolīguma 177. pantā noteiktajā kārtībā izveidotās šķīrējtiesas loceklis;

   c) "palīgs" ir persona, kas saskaņā ar šķīrējtiesneša iecelšanas noteikumiem veic izpēti vai palīdz šim šķīrējtiesnesim;

   d) "prasītāja Puse" ir jebkura Puse, kura saskaņā ar šā nolīguma 176. pantu pieprasa izveidot šķīrējtiesu;

   e) "atbildētāja Puse" ir Puse, par kuru tiek apgalvots, ka tā pārkāpj šā nolīguma 173. pantā minētos noteikumus;

   f) "šķīrējtiesa" ir saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu izveidota šķīrējtiesa;

   g) "Puses pārstāvis" ir Puses darbinieks vai jebkura cita persona, kuru Puse ir norīkojusi pārstāvēt Pusi domstarpībās saistībā ar šo nolīgumu;

h) "diena" ir kalendārā diena;

i) "darba diena" ir diena, kas nav svinamā diena, sestdiena un svētdiena.

2. Puses sedz izdevumus, kas saistīti ar organizatoriskiem jautājumiem, tostarp šķīrējtiesnešu atalgojumu un izdevumus.

Paziņojumi

3. Pieprasījumu par apspriešanos un pieprasījumu par šķīrējtiesas izveidi otrai Pusei nosūta ar elektroniskiem saziņas līdzekļiem, faksu, ierakstītu vēstuli, kurjerpastu vai telesakaru līdzekļiem, ja tie reģistrē nosūtīšanas faktu.

4. Katra domstarpībās iesaistītā Puse un šķīrējtiesa nosūta jebkuru dokumentu, kas nav pieprasījums par apspriešanos un pieprasījums par šķīrējtiesas izveidi, ar elektronisko pastu, faksu, ierakstītu vēstuli, kurjerpastu vai telesakaru līdzekļiem, ja tie reģistrē dokumenta nosūtīšanas faktu, otrai Pusei un vajadzības gadījumā katram šķīrējtiesnesim. Ja vien netiek pierādīts citādi, elektroniskā pasta vēstule ir uzskatāma par saņemtu nosūtīšanas dienā. Ja kāds no pievienotajiem dokumentiem ir konfidenciāls vai pārāk apjomīgs, lai to nosūtītu pa elektronisko pastu, dokumenta sūtītāja Puse var nodrošināt dokumenta nodošanu otrai Pusei un vajadzības gadījumā katram šķīrējtiesnesim ar citiem elektroniskiem līdzekļiem vienas dienas laikā pēc e-pasta nosūtīšanas. Šādos gadījumos Puse, kas nosūta dokumentu, informē otru Pusi un vajadzības gadījumā katru šķīrējtiesnesi pa e-pastu par šāda dokumenta nosūtīšanu un sniedz norādes par tā saturu.

5. Visus paziņojumus adresē attiecīgi Kazahstānas Republikas valdībai un Eiropas Komisijas Tirdzniecības ģenerāldirektorātam. Saskaņā ar šā reglamenta 3. un 4. punktu Puses apmainās ar informāciju par elektroniskajiem saziņas līdzekļiem 30 dienās pēc tam, kad ir uzsākta šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) piemērošana. Jebkuras izmaiņas saistībā ar elektroniskā pasta adresēm vai citiem elektroniskiem saziņas līdzekļiem bez kavēšanās paziņo otrai Pusei un vajadzības gadījumā – šķīrējtiesai.

6. Sīkas pārrakstīšanās kļūdas pieprasījumos, paziņojumos, rakstiski iesniegtajos pierādīšanas līdzekļos vai citos dokumentos saistībā ar lietas izskatīšanu šķīrējtiesā var izlabot, nekavējoši iesniedzot jaunu dokumentu, kurā skaidri norādītas izmaiņas.

7. Ja dokumenta iesniegšanas termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai oficiāla brīvdiena Eiropas Savienībā vai Kazahstānas Republikā , par dokumenta iesniegšanas termiņa pēdējo dienu uzskata nākamo darbdienu. Ja dokuments ir iesniegts Pusei dienā, kura šai Pusei ir oficiāla brīvdiena, dokumentu uzskata par iesniegtu nākamajā darba dienā. Dokuments uzskatāms par saņemtu tā nosūtīšanas dienā.

Šķīrējtiesas procesa sākšana

8. a) Ja, ievērojot šā nolīguma 177. pantu vai šā reglamenta 19., 20. vai 47. punktu, visus šķīrējtiesas locekļus izvēlas ar izlozes palīdzību, izlozi veic prasītājas Puses noteiktā vietā un laikā, par ko nekavējoties paziņo atbildētājai Pusei. Ja atbildētāja Puse vēlas, tā var būt klāt izlozē. Jebkurā gadījumā izloze norisinās, klātesot tai Pusei vai Pusēm, kas ieradušās.

   b) Ja, ievērojot šā nolīguma 177. pantu vai šā reglamenta 19., 20. vai 47. punktu, jebkuru šķīrējtiesas locekli izvēlas ar izlozes palīdzību un Sadarbības komitejai ir divi līdzpriekšsēdētāji, izlozi veic abi līdzpriekšsēdētāji vai to pilnvarotas personas; ja viens priekšsēdētājs vai tā pilnvarota persona nevēlas veikt izlozi, izlozi veic otrs priekšsēdētājs viens pats.

   c) Puses paziņo izvēlētajiem šķīrējtiesnešiem par to iecelšanu.

   d) Saskaņā ar šā nolīguma 177. pantā noteikto procedūru iecelts šķīrējtiesnesis piecās dienās no informācijas saņemšanas par savu iecelšanu apstiprina Sadarbības komitejai savu gatavību būt par šķīrējtiesas locekli.

e) Ja vien domstarpībās iesaistītās Puses nav vienojušās citādi, Puses ar šķīrējtiesas organizē sanāksmi ar personisku dalību vai citiem saziņas līdzekļiem septiņās dienās pēc šķīrējtiesas izveidošanas. Puses un šķīrējtiesas kolēģija nosaka jautājumus, kurus Puses un šķīrējtiesa uzskata par piemērotiem, tostarp šķīrējtiesnešu atalgojumu un tiem apmaksājamos izdevumus. Atalgojums un izdevumi atbilst PTO standartiem.

9. a) Ja vien Puses piecās dienās no šķīrējtiesnešu izvēles dienas nevienojas citādi, šķīrējtiesas pilnvaras ir šādas:

"ņemot vērā attiecīgos nolīguma noteikumus, uz kuriem atsaucas domstarpībās iesaistītās Puses, izskatīt pieprasījumā par šķīrējtiesas izveidošanu minēto jautājumu, lemt par attiecīgā pasākuma saderību ar šā nolīguma 173. pantā minētajiem noteikumiem un sagatavot ziņojumu saskaņā ar šā nolīguma 180., 181., 182. un 195. pantu."

b) Pusēm trīs dienās no vienošanās dienas jāpaziņo šķīrējtiesai saskaņotie pienākumi.

Sākotnējie materiāli

10. Prasītāja Puse iesniedz sākotnēji iesniedzamos rakstiskos pierādīšanas līdzekļus ne vēlāk kā 20 dienās no šķīrējtiesas izveidošanas. Atbildētāja Puse savu rakstisko atbildi iesniedz ne vēlāk kā 20 dienās no sākotnēji iesniedzamo rakstisko pierādīšanas līdzekļu saņemšanas.

Šķīrējtiesas darbība

11. Visas sanāksmes vada šķīrējtiesas priekšsēdētājs. Šķīrējtiesa var deleģēt priekšsēdētājam pilnvaras pieņemt administratīvus un procesuālus lēmumus.

12. Ja vien šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) nav noteikts citādi, šķīrējtiesa var veikt savu darbu, izmantojot jebkādus līdzekļus, tostarp tālruni, faksu vai datorsakarus.

13. Šķīrējtiesas apspriedēs drīkst piedalīties vienīgi šķīrējtiesneši, tomēr šķīrējtiesa var atļaut šādās apspriedēs piedalīties šķīrējtiesnešu palīgiem.

14. Jebkuru ziņojumu sagatavošanu veic vienīgi šķīrējtiesa, un šo pienākumu nedrīkst deleģēt.

15. Ja rodas kāds procesuāls jautājums, uz kuru neattiecas šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļas (Domstarpību izšķiršana) noteikumi un šā nolīguma V līdz VII pielikums, šķīrējtiesa pēc apspriešanās ar Pusēm var rīkoties saskaņā ar jebkādu piemērotu procedūru, kura ir saderīga ar minētajiem noteikumiem.

16. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka ir jāgroza kāds no tās procesuālajiem termiņiem, izņemot šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) noteiktos termiņus, vai ka ir jāveic kādi citi procesuāli vai administratīvi labojumi, tā rakstiski informē domstarpībās iesaistītās Puses par šīs izmaiņas vai labojuma iemesliem un par ieviešamo termiņu vai labojumu.

Šķīrējtiesnešu aizstāšana

17. Ja šķīrējtiesas procesā, kas notiek saskaņā ar šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu (Domstarpību izšķiršana), kāds šķīrējtiesnesis nespēj piedalīties, aiziet no šā amata vai ir jāaizstāj sakarā ar neatbilstību šā nolīguma VI pielikumā izklāstītā rīcības kodeksa prasībām, aizstājēju izvēlas saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu un šā reglamenta 8. punktu.

18. Ja kāda domstarpībās iesaistītā Puse uzskata, ka kāds šķīrējtiesnesis neatbilst rīcības kodeksa prasībām un šā iemesla dēļ viņš būtu jāaizstāj, šī Puse par to informē otru domstarpībās iesaistīto Pusi 15 dienās no dienas, kad tā ieguvusi pierādījumus, kas apliecina šķīrējtiesneša būtisko rīcības kodeksa pārkāpumu.

19. Ja domstarpībās iesaistītā Puse uzskata, ka kāds šķīrējtiesnesis, izņemot priekšsēdētāju, neatbilst rīcības kodeksa prasībām, domstarpībās iesaistītās Puses apspriežas un, ja tās vienojas par to, ka šķīrējtiesnesis jāaizstāj, izvēlas jaunu šķīrējtiesnesi saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu un šā reglamenta 8. punktu.

    Ja domstarpībās iesaistītās Puses nespēj vienoties par šķīrējtiesneša aizstāšanas nepieciešamību, jebkura domstarpībās iesaistītā Puse var pieprasīt, lai šis jautājums tiktu nodots izskatīšanai šķīrējtiesas priekšsēdētājam, kura lēmums ir galīgs.

    Ja, ievērojot šādu pieprasījumu, priekšsēdētājs secina, ka šķīrējtiesnesis neatbilst rīcības kodeksa prasībām, jauno šķīrējtiesnesi izvēlas saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu un šā reglamenta 8. punktu.

20. Ja kāda Puse uzskata, ka šķīrējtiesas priekšsēdētājs neatbilst rīcības kodeksa prasībām, Puses apspriežas un, ja tās vienojas par to, ka priekšsēdētājs jāaizstāj, izvēlas jaunu priekšsēdētāju saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu un šā reglamenta 8. punktu.

Ja Puses nespēj vienoties par priekšsēdētāja aizstāšanas nepieciešamību, jebkura Puse var pieprasīt, lai šis jautājums tiktu nodots izskatīšanai kādai citai personai priekšsēdētāju kandidātu sarakstā, kas minēts šā nolīguma 196. panta 1. punktā. Tās vārdu un uzvārdu izlozē Sadarbības komitejas priekšsēdētājs vai tā pārstāvis. Šādi izvēlētās personas lēmums par vajadzību aizstāt priekšsēdētāju ir galīgs.

Ja šādi izvēlētā persona nolemj, ka sākotnējais priekšsēdētājs neatbilst rīcības kodeksa prasībām, tā izvēlas jaunu priekšsēdētāju, lozējot no pārējām personām, kuras ir priekšsēdētāju kandidātu sarakstā, kas minēts šā nolīguma 196. panta 1.punktā. Jauno priekšsēdētāju izvēlas piecās dienās no šajā punktā minētā lēmuma dienas.

21. Šķīrējtiesas process tiek atlikts uz laiku, kamēr norisinās šā reglamenta 18., 19. un 20. punktā paredzētās procedūras.

Uzklausīšana

22. Šķīrējtiesas priekšsēdētājs, apspriežoties ar domstarpībās iesaistītajām Pusēm un pārējiem šķīrējtiesas locekļiem, nosaka tiesas sēdes dienu un laiku un to rakstiski apstiprina domstarpībās iesaistītajām Pusēm. Šo informāciju dara publiski pieejamu tā Puse, kura atbild par procesa loģistisko administrāciju, ja vien sēde nav slēgta. Ja vien kāda no Pusēm neiebilst, šķīrējtiesa drīkst nolemt uzklausīšanu nesasaukt.

23. Ja vien Puses nevienojas citādi, tiesas sēde notiek Briselē, ja prasītāja Puse ir Kazahstānas Republika, un Astanā, ja prasītāja Puse ir Eiropas Savienība.

24. Šķīrējtiesa var sasaukt papildu sēdes, ja Puses tam piekrīt.

25. Visi šķīrējtiesneši ir klāt visu uzklausīšanas laiku.

26. Neatkarīgi no tā, vai lietas izskatīšana ir atklāta vai slēgta, uzklausīšanā drīkst piedalīties šādas personas:

a) domstarpībās iesaistīto Pušu pārstāvji;

b) domstarpībās iesaistīto Pušu konsultanti;

c) administratīvais personāls, tulki, tulkotāji un tiesu referenti un

d) šķīrējtiesnešu palīgi.

Šķīrējtiesā drīkst izteikties vienīgi domstarpībās iesaistīto Pušu pārstāvji un konsultanti.

27. Katra domstarpībās iesaistītā Puse ne vēlāk kā piecas dienas pirms tiesas sēdes dienas iesniedz šķīrējtiesai to personu sarakstu, kuras attiecīgās Puses vārdā sēdē sniegs mutisku argumentu izklāstu, un to pārējo pārstāvju vai konsultantu sarakstu, kuri piedalīsies sēdē.

28. Šķīrējtiesas sēdē prasītājai Pusei un atbildētājai Pusei atvēl vienādu laiku, un tās norise ir šāda.

Argumentu izklāsts

a) prasītājas Puses argumentu izklāsts;

b) atbildētājas Puses argumentu izklāsts.

Argumentu atspēkošana:

a) prasītājas Puses argumentu izklāsts;

b) atbildētājas Puses sniegtā atbilde.

29. Sēdes laikā šķīrējtiesa var jebkurai no domstarpībās iesaistītajām Pusēm jebkurā laikā uzdot jautājumus.

30. Šķīrējtiesa nodrošina katras tiesas sēdes protokolēšanu un protokola nodošanu domstarpībās iesaistītajām Pusēm pēc iespējas īsā laikā. Domstarpībās iesaistītās Puses var sniegt piezīmes par protokolu, un šķīrējtiesa var šīs piezīmes ņemt vērā.

31. Katra domstarpībās iesaistītā Puse desmit dienās no tiesas sēdes dienas var iesniegt rakstiskus papildu pierādīšanas līdzekļus par jebkuru sēdes laikā radušos jautājumu.

Rakstiski jautājumi

32. Šķīrējtiesa jebkurā procesa posmā var rakstiski uzdot jautājumus jebkurai domstarpībās iesaistītai Pusei vai abām Pusēm. Katra domstarpībās iesaistītā Puse saņem visu šķīrējtiesas uzdoto jautājumu kopiju.

33. Domstarpībās iesaistītā Puse iesniedz otrai domstarpībās iesaistītajai Pusei uz šķīrējtiesas jautājumiem sniegto atbilžu kopiju. Katrai domstarpībās iesaistītajai Pusei tiek dota iespēja sniegt rakstiskas piezīmes par otras Puses atbildi piecās dienās no tās saņemšanas dienas.

Konfidencialitāte

34. Katra domstarpībās iesaistītā Puse un tās konsultanti uzskata par konfidenciālu informāciju, kuru otra domstarpībās iesaistītā Puse ir iesniegusi šķīrējtiesai un uz kuras konfidencialitāti minētā otra Puse ir norādījusi. Ja kāda domstarpībās iesaistītā Puse iesniedz šķīrējtiesai konfidenciālus rakstiskus pierādīšanas līdzekļus, Puse pēc otras Puses pieprasījuma un ne vēlāk kā 15 dienās pēc pieprasījuma saņemšanas vai pierādīšanas līdzekļu iesniegšanas (ņemot vērā vēlāko no šiem datumiem), nodrošina arī iesniegtajos pierādīšanas līdzekļos ietvertās informācijas nekonfidenciālu kopsavilkumu, kuru var izpaust plašākai sabiedrībai, kā arī paskaidrojumu, kāpēc neizpaustā informācija ir konfidenciāla. Nekas šajā reglamentā neliedz domstarpībās iesaistītai Pusei izpaust plašākai sabiedrībai savas nostājas izklāstus, ja, atsaucoties uz otras Puses sniegto informāciju, netiek izpausta konfidenciāla informācija, kuru par tādu ir norādījusi otra Puse.

    Šķīrējtiesa tiekas slēgtās sēdēs, ja kādas Puses iesniegtā informācija un izklāsts ietver konfidenciālu informāciju. Domstarpībās iesaistītās Puses un to padomdevēji nodrošina šķīrējtiesas sēdes konfidencialitāti, ja tiesas sēde ir slēgta.

Šķīrējtiesas ziņojuma nekonfidenciālā versija

35. Ja šķīrējtiesas ziņojums satur informāciju, kuru Puse uzskata par konfidenciālu, šķīrējtiesa sagatavo ziņojuma nekonfidenciālo versiju. Pusēm dod iespēju izteikt piezīmes par nekonfidenciālo versiju, un šķīrējtiesa ņem vērā to piezīmes, sagatavojot ziņojuma galīgo nekonfidenciālo versiju.

Ex parte sakari

36. Šķīrējtiesa netiekas un nesazinās ar Pusi, neesot klāt otrai Pusei.

37. Neviens no šķīrējtiesnešiem nedrīkst apspriest izskatāmās lietas priekšmeta aspektus nedz ar vienu Pusi, nedz abām Pusēm, neesot klāt pārējiem šķīrējtiesnešiem.

Amicus curiae iesniegti pierādīšanas līdzekļi

38. Ja vien Puses trīs dienās no šķīrējtiesas izveidošanas dienas nevienojas citādi, šķīrējtiesa var pieņemt brīvprātīgus rakstiski iesniegtus pierādīšanas līdzekļus no fiziskām vai juridiskām personām, kuras veic uzņēmējdarbību kādas domstarpībās iesaistītās Puses teritorijā un kuras ir neatkarīgas no Pušu valdībām, ja tos ir iesniedz desmit dienās no šķīrējtiesas izveidošanas, ja tie ir īsi un nekādā gadījumā nav garāki par 15 drukātām lappusēm ar dubulto atstatumu starp rindiņām un tieši attiecas uz kādu šķīrējtiesas izskatāmo faktisko vai juridisko jautājumu.

39. Kopā ar iesniegtajiem pierādīšanas līdzekļiem norāda informāciju par to iesniedzēju (fizisku vai juridisku personu), tostarp tā valstspiederību vai uzņēmējdarbības veikšanas vietu, darbības veidu, juridisko statusu, vispārīgos mērķus un finansējuma avotu, kā arī precizē, kā šo personu skar konkrētais šķīrējtiesas process. Iesniegumu sagatavo kādā no valodām, ko domstarpībās iesaistītās Puses izvēlas saskaņā ar šā reglamenta 42. un 43. punktu.

40. Šķīrējtiesa savā ziņojumā norāda visus saņemtos pierādīšanas līdzekļus, kas atbilst šā reglamenta 38. un 39. punktam. Šķīrējtiesai savā ziņojumā nav obligāti jāpievēršas šādos pierādīšanas līdzekļos iekļautajiem argumentiem. Par šādiem pierādīšanas līdzekļiem paziņo domstarpībās iesaistītajām Pusēm, kuras var sniegt piezīmes. Domstarpībās iesaistīto Pušu piezīmes iesniedz desmit dienās pēc pierādīšanas līdzekļu saņemšanas, un šķīrējtiesa tās ņem vērā.

Steidzami gadījumi

41. Nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) minētajos steidzamajos gadījumos šķīrējtiesa, apspriedusies ar Pusēm, pēc vajadzības pielāgo šajā reglamentā minētos termiņus un par šādiem pielāgojumiem paziņo Pusēm.

Rakstiskā un mutiskā tulkošana

42. Apspriešanās laikā, kas minēta šā nolīguma 174. pantā, un ne vēlāk kā šā reglamenta 8. punkta e) apakšpunktā minētajā sanāksmē domstarpībās iesaistītās Puses cenšas vienoties par kopīgu darba valodu šķīrējtiesas darba procesā.

43. Ja domstarpībās iesaistītās Puses nespēj vienoties par kopīgu darba valodu, katra Puse iesniedz savus rakstiskos pierādīšanas līdzekļus tās izvēlētā valodā. Šādā gadījumā minētā Puse nodrošina tulkojumu otras Puses izvēlētajā valodā, ja vien tās rakstiskie pierādīšanas līdzekļi nav kādā no PTO darba valodām. Atbildētājs organizē mutisku iesniegumu tulkošanu Pušu izvēlētajās valodās.

44. Šķīrējtiesas ziņojumus paziņo domstarpībās iesaistīto Pušu izvēlētajā valodā vai valodās.

45. Jebkura domstarpībās iesaistītā Puse drīkst iesniegt piezīmes par saskaņā ar šo reglamentu sagatavota dokumenta tulkojuma kvalitāti.

46. Katra Puse sedz izmaksas par tās rakstisko pierādīšanas līdzekļu tulkošanu. Izmaksas par šķīrējtiesas ziņojuma tulkojumu domstarpībās iesaistītās Puses sedz vienādās daļās.

Citas procedūras

47. Šis reglaments ir jāpiemēro arī procedūrām, kas noteiktas saskaņā ar šā nolīguma 174., 184. panta 2. punktum, 185. panta 2. punktu, 186. panta 3. punktu un 187. panta 2. punktu. Tomēr šajā reglamentā noteiktos termiņus šķīrējtiesa pielāgo atbilstīgi īpašiem termiņiem, kurus šķīrējtiesa noteikusi ziņojuma pieņemšanai minētajās citās procedūrās.

VI PIELIKUMS

III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA)
14. NODAĻĀ (DOMSTAPĪBU IZŠĶIRŠANA)
MINĒTAIS ŠĶĪRĒJTIESNEŠU UN MEDIATORU
RĪCĪBAS KODEKSS

Definīcijas

1. Šajā rīcības kodeksā:

a) "šķīrējtiesnesis" ir šā nolīguma 177. pantā noteiktajā kārtībā izveidotās šķīrējtiesas loceklis;

b) "kandidāts" ir fiziska persona, kuras vārds un uzvārds iekļauts šā nolīguma 196. pantā minētajā šķīrējtiesnešu sarakstā un kuras kandidatūra tiek izskatīta iecelšanai par šķīrējtiesnesi saskaņā ar šā nolīguma 177. pantu;

c) "palīgs" ir persona, kas saskaņā ar šķīrējtiesneša iecelšanas noteikumiem veic izpēti vai palīdz šķīrējtiesnesim;

d) "process" - ja vien nav noteikt citādi - šķīrējtiesas tiesvedība saskaņā ar šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu (Domstarpību izšķiršana),

e) šķīrējtiesneša "personāls" ir personas, kas strādā šķīrējtiesneša vadībā un pakļautībā un kas nav palīgi.

f) "mediators" ir persona, kas veic mediatora pienākumus saskaņā ar šā nolīguma VII pielikumu;

Procesuālie pienākumi

2. Ikviens šķīrējtiesneša kandidāts un šķīrējtiesnesis atturas no nepiedienīgas uzvedības un darbībām, kas varētu šķist nepiedienīgas, ir neatkarīgs un objektīvs, izvairās no tiešiem un netiešiem interešu konfliktiem un rīkojas atbilstīgi augstām uzvedības kultūras normām tā, lai tiktu saglabāts domstarpību izšķiršanas mehānisma godīgums un objektivitāte. Bijušajiem šķīrējtiesnešiem jāievēro šā rīcības kodeksa 15., 16., 17. un 18. noteikums.

Izpaušanas pienākums

3. Pirms personu apstiprina par šķīrējtiesnesi saskaņā ar šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu (Domstarpību izšķiršana), kandidāts informē par interesēm, attiecībām vai jautājumiem, kas varētu ietekmēt tā neatkarību vai godprātīgumu vai varētu pamatoti radīt iespaidu par nepiedienīgumu vai neobjektivitāti procesā. Minētajā nolūkā kandidāts dara visu iespējamo, lai uzzinātu par šādām interesēm, attiecībām un jautājumiem.

4. Jautājumus saistībā ar faktiskiem vai iespējamiem šā rīcības kodeksa pārkāpumiem kandidāts vai šķīrējtiesnesis dara zināmus Sadarbības komisijai, lai Puses tos izskatītu.

5. Pēc iecelšanas šķīrējtiesnesis turpina darīt visu iespējamo, lai uzzinātu par šā rīcības kodeksa 3. noteikumā minētās ieinteresētības, attiecību vai jautājumu iespējamību un informē par to esību. Izpaušanas pienākums ir ilgstošs, kas liek šķīrējtiesnesim informēt par šādu interešu, attiecību vai jautājumu rašanos jebkurā procesa posmā. Par šādas ieinteresētības, attiecību vai jautājumu rašanos loceklis rakstiski informē Sadarbības komiteju, lai Puses tos izskatītu.

Šķīrējtiesnešu pienākumi

6. Kad ir apstiprināta šķīrējtiesneša iecelšana, šķīrējtiesnesis ir pieejams attiecīgo uzdevumu veikšanai un visa procesa gaitā veic tos godprātīgi un centīgi, rūpīgi un bez kavēšanās.

7. Šķīrējtiesnesis izskata tikai tos jautājumus, kas izvirzīti procesa gaitā un ir vajadzīgi šķīrējtiesas ziņojumam, un nedeleģē šo pienākumu citam.

8. Šķīrējtiesnesis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tā palīgs un personāls zina šā rīcības kodeksa 2., 3., 4., 5., 16., 17. un 18. noteikumu un tos ievēro.

9. Šķīrējtiesnesis neiesaistās nekādos *ex parte* sakaros saistībā ar procesu.

Šķīrējtiesnešu neatkarība un godprātība

10. Šķīrējtiesnesis ir neatkarīgs un objektīvs, atturas no tādu darbību veikšanas, kas varētu radīt iespaidu, ka rīcība ir nepiedienīga vai neobjektīva, un viņu neietekmē savtīgas intereses, ārējs spiediens, politiski apsvērumi, sabiedrības protesti, lojalitāte pret kādu Pusi vai bailes no kritikas.

11. Šķīrējtiesnesis nedz tieši, nedz netieši neuzņemas saistības un nepieņem priekšrocības, kas jebkādā veidā varētu ietekmēt vai radīt iespaidu, ka tās ietekmē tā pienākumu pienācīgu izpildi.

12. Šķīrējtiesnesis neizmanto savu amatu šķīrējtiesā, lai īstenotu personiskas vai privātas intereses. Šķīrējtiesnesis atturas no darbībām, kas varētu radīt iespaidu, ka kāds to varētu ietekmēt.

13. Šķīrējtiesnesis neļauj finanšu, darījumdarbības, profesionālajām, personiskajām vai sociālajām attiecībām vai pienākumiem iespaidot tā rīcību vai spriedumus.

14. Šķīrējtiesnesis atturas no stāšanās tādās attiecībās vai no jebkādas finansiālas ieinteresētības iegūšanas, kas varētu iespaidot tā godprātīgumu vai kas pamatoti varētu radīt nepiedienīguma vai neobjektivitātes iespaidu.

Bijušo šķīrējtiesnešu pienākumi

15. Visiem bijušajiem šķīrējtiesnešiem ir jāizvairās no tādu darbību veikšanas, kas varētu liecināt par to, ka viņi savu pienākumu izpildē būtu bijuši neobjektīvi vai bijuši ieinteresēti šķīrējtiesas lēmumā vai ziņojumā.

Konfidencialitāte

16. Nedz esošs, nedz bijušais šķīrējtiesnesis nekad neizpauž un neizmanto konfidenciālu informāciju, kas saistīta ar procesu vai iegūta tā gaitā, citādi, kā vien attiecīgā procesa vajadzībām, un šādu informāciju nekad neizpauž un neizmanto, lai gūtu personīgu labumu sev vai citām personām vai negatīvi ietekmētu citu personu intereses.

17. Šķīrējtiesnesis neizpauž šķīrējtiesas ziņojumu vai tā daļas, pirms tas nav publicēts saskaņā ar šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu (Domstarpību izšķiršana).

18. Ne šķīrējtiesnesis, ne bijušais šķīrējtiesnesis nekad neizpauž informāciju nedz par šķīrējtiesas apspriedēm, nedz kāda šķīrējtiesneša viedokli.

Izdevumi

19. Katrs šķīrējtiesnesis reģistrē un sniedz galīgo pārskatu par procesam veltīto laiku un saviem izdevumiem, kā arī par sava palīga un personāla patērēto laiku un izdevumiem.

Mediatori

20. Šajā rīcības kodeksā izklāstītais, kas piemērojams šķīrējtiesnešiem vai bijušajiem šķīrējtiesnešiem, *mutatis mutandis* attiecas arī uz mediatoriem.

VII PIELIKUMS

III SADAĻAS (TIRDZNIECĪBA UN DARĪJUMDARBĪBA)
14. NODAĻĀ (DOMSTARPĪBU IZŠĶIRŠANA)
MINĒTAIS MEDIĀCIJAS MEHĀNISMS

1. PANTS

Mērķis

Šā pielikuma mērķis ir veicināt savstarpēji saskaņota risinājuma atrašanu, izmantojot visaptverošu un paātrinātu procedūru, kurā tiek iesaistīts mediators.

A IEDAĻA

MEDIĀCIJAS MEHĀNISMA PROCEDŪRA

2. PANTS

Informācijas pieprasījums

1. Pirms mediācijas procedūras ierosināšanas Puse jebkurā laikā var rakstiski pieprasīt informāciju par pasākumu, kas nelabvēlīgi ietekmē tirdzniecību vai ieguldījumus starp Pusēm. Puse, pie kuras vēršas ar šādu pieprasījumu, 20 dienās no pieprasījuma saņemšanas sniedz rakstisku atbildi, kurā ietver savas piezīmes par pieprasījumā norādīto informāciju.

2. Ja atbildētāja Puse uzskata, ka tā nespēs sniegt atbildi 20 dienās pēc pieprasījuma saņemšanas, tā nekavējoši paziņo otrai Pusei par kavēšanās iemesliem un paziņo, kāds, pēc tās aplēsēm, ir īsākais termiņš, kurā tā spēs sniegt atbildi.

3. PANTS

Procedūras sākšana

1. Puse, iesniedzot otrai Pusei rakstisku pieprasījumu, var jebkurā laikā pieprasīt, lai Puses iesaistās mediācijas procedūrā. Pieprasījums ir pietiekami sīki izklāstīts, lai skaidri norādītu pieprasītājas Puses bažas, un tajā:

   a) norāda konkrēto aplūkojamo pasākumu,

   b) norāda, kādu nelabvēlīgu ietekmi uz tirdzniecību vai ieguldījumiem starp Pusēm, pēc prasītājas Puses uzskata, minētais pasākums rada vai radīs, un

   c) izskaidro, kā (pēc prasītājas Puses uzskatiem) šī ietekme ir saistīta ar pasākumu.

2. Mediācijas procedūru var sākt vienīgi tad, ja Puses par to savstarpēji vienojas. Ja saskaņā ar 1. punktu ir izteikts pieprasījums, Pusei, kurai šāds pieprasījums ir izteikts, to atsaucīgi izskata un desmit dienās no tā saņemšanas rakstiski atbild pieprasītājai Pusei, pieprasījumu pieņemot vai noraidot.

4. PANTS

Mediatora atlase

1. Puses cenšas vienoties par mediatoru 15 dienās no dienas, kad saņemts šā pielikuma 3. panta 2. punktā minētais apstiprinājums.

2. Ja Puses nespēj vienoties par mediatoru šā panta 1. punktā noteiktajā termiņā, jebkura Puse var pieprasīt Sadarbības komitejas priekšsēdētājam vai viņa pilnvarotai personām ar izlozes palīdzību izraudzīties mediatoru no saraksta, kurš izveidots saskaņā ar šā nolīguma 196. panta 1. punktu. Abu Pušu pārstāvjus pietiekami savlaicīgi uzaicina būt klāt izlozē. Jebkurā gadījumā izloze norisinās, klātesot Pusei vai Pusēm, kas ieradušās.

3. Sadarbības komitejas priekšsēdētājs vai viņa pilnvarotai persona izraugās mediatoru piecu dienās no 2. punktā minētā pieprasījuma iesniegšanas.

4. Ja brīdī, kad tiek iesniegts pieprasījums saskaņā ar šā pielikuma 3. pantu, šā nolīguma 196. panta 1. punktā paredzētais saraksts nav izveidots, mediatoru izraugās ar izlozes palīdzību no to personu saraksta, ko oficiāli ierosinājusi viena vai abas Puses.

5. Ja vien Puses nevienojas citādi, mediators nav nevienas Puses pilsonis.

6. Mediators objektīvā un pārredzamā veidā palīdz Pusēm noskaidrot visus jautājumus saistībā ar pasākumu un tā iespējamo ietekmi uz tirdzniecību, kā arī panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu.

7. Šā nolīguma VI pielikumā izklāstīto Šķīrējtiesas locekļu un mediatoru rīcības kodeksu *mutatis mutandis* piemēro mediatoriem.

8. *Mutatis mutandis* piemēro arī šā nolīguma V pielikumā ietvertā reglamenta 3. līdz 7. noteikumu (Paziņojumi) un 42. līdz 46. noteikumu (Rakstiskā un mutiskā tulkošana).

5. PANTS

Mediācijas procedūras noteikumi

1. Puse, kas uzsākusi mediācijas procedūru, desmit dienās no mediatora iecelšanas dienas rakstiski sniedz mediatoram un otrai Pusei sīki izklāstītu problēmas aprakstu, jo īpaši attiecībā uz konkrētā pasākuma darbību un tā ietekmi uz tirdzniecību. Otra Puse 20 dienās no šā apraksta saņemšanas dienas var rakstiski sniegt piezīmes par problēmas aprakstu. Katra Puse savā sagatavotajā aprakstā vai piezīmēs var iekļaut jebkādu informāciju, ko tā uzskata par atbilstīgu.

2. Mediators var lemt par vispiemērotāko veidu, kā viest skaidrību par attiecīgo pasākumu un tā iespējamo ietekmi uz tirdzniecību. Mediators jo īpaši var rīkot sanāksmes starp Pusēm, apspriesties kopīgi ar abām Pusēm vai ar katru atsevišķi, vērsties pēc palīdzības vai konsultēties ar attiecīgajiem ekspertiem un ieinteresētajām personām un sniegt visa veida papildu atbalstu, ko lūdz Puses. Pirms mediators vēršas pēc palīdzības vai apspriežas ar attiecīgiem ekspertiem un ieinteresētajām personām, viņš apspriežas ar Pusēm.

3. Mediators nesniedz padomus un neizsaka komentārus par izskatāmā pasākuma atbilstību šim nolīgumam. Mediators var sniegt padomus un ierosināt risinājumu Pušu apsvēršanai. Puses var pieņemt vai noraidīt ierosināto risinājumu vai vienoties par citu risinājumu.

4. Mediācijas procedūra notiek tās Puses teritorijā, kurai adresēts pieprasījums, vai, savstarpēji vienojoties, citā vietā vai ar citiem līdzekļiem.

5. Puses cenšas panākt savstarpēji saskaņotu risinājumu 60 dienās no mediatora iecelšanas dienas. Pirms ir panākta galīgā vienošanās, Puses var apsvērt iespējamos pagaidu risinājumus.

6. Savstarpēji saskaņotu risinājumu vai pagaidu risinājumu var pieņemt ar Sadarbības komitejas lēmumu. Savstarpēji saskaņotus risinājumus publisko. Tomēr publiskotajā versijā nedrīkst iekļaut informāciju, par kuru kāda Puse ir norādījusi, ka tā ir konfidenciāla.

7. Pēc Pušu pieprasījuma mediators sniedz Pusēm rakstisku faktu izklāsta projektu, i) īsi aprakstot procedūrās izskatāmo jautājumu; ii) ievērotās procedūras; iii) visus savstarpēji saskaņotos risinājumus, kas panākti šo procedūru rezultātā, tostarp iespējamos pagaidu risinājumus. Mediators ļauj Pusēm 15 dienās iesniegt piezīmes par izklāsta projektu. Pēc tam, kad ir izskatītas termiņā saņemtās Pušu piezīmes, mediators 15 dienās rakstiski iesniedz Pusēm galīgo faktu izklāstu. Faktu izklāsts neietver šā nolīguma interpretāciju.

8. Procedūru izbeidz:

   a) Pusēm pieņemot savstarpēji saskaņotu risinājumu — tā pieņemšanas dienā;

   b) jebkurā procedūras posmā Pusēm savstarpēji vienojoties – minētās vienošanās dienā;

   c) ar rakstisku paziņojumu, ka turpmāka mediācija ir veltīga, ko mediators sagatavo pēc apspriešanās ar Pusēm – minētā paziņojuma sniegšanas dienā; vai

   d) ar rakstisku paziņojumu, ko Puse sagatavo pēc tam, kad ir izpētījusi mediācijas procedūrā piedāvātos savstarpēji saskaņotos risinājumus un izskatījusi visus mediatora piedāvātos padomus un ierosinātos risinājumus – minētā paziņojuma sniegšanas dienā.

B IEDAĻA

ĪSTENOŠANA

6. PANTS

Savstarpēji pieņemama risinājuma īstenošana

1. Kad Puses panāk vienošanos par risinājumu, katra Puse termiņā, par ko panākta vienošanās, veic pasākumus, kādi vajadzīgi, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

2. Puse, kas veic īstenošanu, rakstiski paziņo otrai Pusei par jebkuru rīcību vai pasākumiem, ko tā veic, lai īstenotu savstarpēji saskaņoto risinājumu.

C IEDAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

7. PANTS

Konfidencialitāte un saistība ar domstarpību izšķiršanu

1. Ja vien Puses nevienojas citādi, un neskarot šā pielikuma 5. panta 6. punktu, visi procedūras posmi, tostarp padomi un ierosinātie risinājumi, ir konfidenciāli. Tomēr jebkura Puse var darīt zināmu atklātībai to, ka norisinās mediācijas procedūra.

2. Mediācijas procedūra neskar Pušu tiesības un pienākumus, kas noteikti šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļā (Domstarpību izšķiršana) vai jebkurā citā nolīgumā.

3. Pirms mediācijas procedūras sākšanas nav jāveic apspriešanās saskaņā ar šā nolīguma III sadaļas (Tirdzniecība un darījumdarbība) 14. nodaļu (Domstarpību izšķiršana). Tomēr Pusei pirms mediācijas procedūras sākšanas parasti vajadzētu izmantot pārējos šajā nolīgumā paredzētos noteikumus attiecībā uz sadarbību un apspriešanos.

4. Puse citās domstarpību izšķiršanas procedūrās, kas norisinās saistībā ar šo vai citu nolīgumu, neizmanto par pamatojumu vai pierādījumu, un šķīrējtiesa neņem vērā:

   a) otras Puses nostāju mediācijas procedūrā vai saskaņā ar šā pielikuma 5. panta 2. punktu savākto informāciju;

   d) faktu, ka otra Puse ir paudusi vēlmi pieņemt risinājumu pasākumam, uz kuru attiecas mediācija, vai

   c) mediatora padomus vai priekšlikumus.

5. Mediators nav šķīrējtiesnesis domstarpību izšķiršanas procedūrā, uz kuru attiecas šis nolīgums vai kāds cits PTO nolīgums un kura attiecas uz to pašu jautājumu, kam šī persona bijusi mediators.

8. PANTS

Termiņi

Ikvienu šajā pielikumā minēto termiņu var grozīt, Pusēm savstarpēji vienojoties.

9. PANTS

Izmaksas

1. Katra Puse sedz savus izdevumus, kas radušies, piedaloties mediācijas procedūrā.

2. Puses kopīgi un vienādās daļās sedz izdevumus, kas saistīti ar organizatoriskiem jautājumiem, tostarp mediatora atalgojumu un izdevumus. Mediatora atalgojums atbilst šķīrējtiesas priekšsēdētāja atalgojumam, kā paredzēts šā nolīguma V pielikumā izklāstītā reglamenta 8. punkta e) apakšpunktā.

_____

PROTOKOLS
PAR SAVSTARPĒJO ADMINISTRATĪVO PALĪDZĪBU
MUITAS LIETĀS

1. PANTS

Definīcijas

Šajā protokolā:

a) " tiesību akti muitas jomā " ir tiesību akti vai reglamentējoši noteikumi, kas piemērojami Pušu teritorijās un kas reglamentē preču importu, eksportu, tranzītu un to pakļaušanu jebkuram citam muitas režīmam vai procedūrai, ietverot aizlieguma, ierobežojuma un kontroles pasākumus;

d) "pieprasījuma iesniedzēja iestāde" ir kompetenta administratīva iestāde, kura pieprasa palīdzību, ievērojot šo protokolu, un kuru Puse ir izraudzījusi minētajam nolūkam;

c) "pieprasījuma saņēmēja iestāde" ir kompetenta administratīva iestāde, kura saņem palīdzības pieprasījumu, ievērojot šo protokolu, un kuru Puse ir izraudzījusi minētajam nolūkam;

d) "personas dati" ir jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu personu;

e) "darbība, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā " ir jebkurš tiesību aktu muitas jomā pārkāpums vai pārkāpuma mēģinājums.

2. PANTS

Darbības joma

1. Puses palīdz viena otrai savas kompetences jomās tādā veidā un saskaņā ar tādiem nosacījumiem, kā izklāstīts šajā protokolā, lai nodrošinātu tiesību aktu muitas jomā pareizu piemērošanu, novēršot, izmeklējot un apkarojot darbības, ar ko pārkāpj minētos tiesību aktus.

2. Šajā protokolā paredzētā palīdzība muitas lietās attiecas uz visām Pušu pārvaldes iestādēm, kuras ir kompetentas šā protokola piemērošanā. Tas neskar noteikumus, kas reglamentē savstarpējo palīdzību krimināllietās, un tas arī neaptver tādas informācijas apmaiņu, kas iegūta, īstenojot pilnvaras pēc tiesu iestāžu pieprasījuma, izņemot gadījumus, kad šādas iestādes ir atļāvušas sniegt šo informāciju.

3. Šis protokols neattiecas uz palīdzību nodokļu, nodevu vai soda naudas atgūšanai.

3. PANTS

Palīdzība pēc pieprasījuma

1. Pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma pieprasījuma saņēmēja iestāde sniedz tai visu attiecīgo informāciju, kas varētu tai ļaut nodrošināt pareizu tiesību aktu muitas jomā piemērošanu, ietverot informāciju par konstatētajām vai plānotajām darbībām, kuras ir vai varētu būt darbības, ar kurām pārkāpj tiesību aktus muitas jomā.

2. Pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma pieprasījuma saņēmēja iestāde informē pieprasījuma iesniedzēju iestādi:

a) par apstākļiem (fakti un nosacījumi) preču eksportam no kādas Puses teritorijas un importam otras Puses teritorijā, vajadzības gadījumā norādot precēm piemēroto muitas procedūru;

b) par apstākļiem (fakti un nosacījumi) preču importam kādas Puses teritorijā un eksportam no otras Puses teritorijas, vajadzības gadījumā norādot precēm piemēroto muitas procedūru.

3. Pēc pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūguma pieprasījuma saņēmēja iestāde saskaņā ar saviem tiesību aktiem vai reglamentējošajiem noteikumiem veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu īpašu uzraudzību pār:

a) fiziskām vai juridiskām personām, par kurām ir pamats uzskatīt, ka tās ir vai ir bijušas iesaistītas darbībās, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā;

b) vietām, kur ir izveidoti preču krājumi, attiecībā uz kuriem ir pamats uzskatīt, ka notiek darbības, kuras ir tiesību aktu muitas jomā pārkāpums;

c) transportētām precēm vai transportam paredzētām precēm, attiecībā uz kurām ir pamats uzskatīt, ka notiek darbības, kuras ir tiesību aktu muitas jomā pārkāpums;

d) transporta līdzekļiem, kas pārvadā preces, attiecībā uz kurām ir pamats uzskatīt, ka notiek darbības, kuras ir tiesību aktu muitas jomā pārkāpums.

4. PANTS

Neplānota palīdzība

Puses pēc savas ierosmes un saskaņā ar saviem tiesību aktiem vai reglamentējošajiem noteikumiem sniedz viena otrai palīdzību, ja tās uzskata, ka šāda palīdzība vajadzīga pareizai tiesību aktu muitas jomā piemērošanai, jo īpaši sniedzot informāciju par:

a) darbībām, kuras ir vai šķiet esam darbības, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā, un par kurām otrai Pusei varētu būt interese;

b) jauniem līdzekļiem vai metodēm, ko izmanto darbībās, ar kurām pārkāpj tiesību aktus muitas jomā;

c) precēm, par kurām zināms, ka tās saistītas ar darbībām, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā;

d) fiziskām vai juridiskām personām, par kurām ir pamats uzskatīt, ka tās ir vai ir bijušas iesaistītas darbībās, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā;

e) transportlīdzekļiem, par kuriem ir pamats uzskatīt, ka tie tikuši izmantoti, tiek izmantoti vai varētu tikt izmantoti darbībās, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā.

5. PANTS

Piegāde un paziņošana

Saņēmusi pieprasījuma iesniedzējas iestādes lūgumu, pieprasījuma saņēmēja iestāde saskaņā ar tai piemērojamajiem tiesību aktiem vai reglamentējošajiem noteikumiem veic visus nepieciešamos pasākumus, lai piegādātu pieprasījuma iesniedzējas iestādes dokumentus vai paziņotu pieprasījuma iesniedzējas iestādes lēmumus, kas ietilpst šā protokola darbības jomā, adresātam, kurš uzturas vai veic uzņēmējdarbību pieprasījuma saņēmējas iestādes teritorijā.

Pieprasījumus par dokumentu piegādi vai lēmumu paziņošanu noformē rakstveidā pieprasījuma saņēmējas iestādes oficiālajā valodā vai valodā, kas minētajai iestādei ir pieņemama.

6. PANTS

Palīdzības pieprasījumu veids un saturs

1. Pieprasījumus saskaņā ar šo protokolu sagatavo rakstveidā. Tiem pievieno dokumentus, kas vajadzīgi, lai izpildītu pieprasījumu. Ja ir vajadzīga steidzama palīdzība, var pieņemt mutiskus palīdzības lūgumus, bet tie ir nekavējoties jāapliecina rakstveidā.

2. Saskaņā ar 1. punktu iesniegtajos pieprasījumos norāda šādu informāciju:

a) pieprasījuma iesniedzēja iestāde;

b) pieprasījuma mērķis un pamatojums;

c) pieprasītais pasākums;

d) tiesību akti vai reglamentējoši noteikumi un citi saistītie juridiskie elementi;

e) iespējami precīzas un pilnīgas norādes par fiziskām un juridiskām personām, uz ko attiecas izmeklēšanas;

f) kopsavilkums par attiecīgajiem faktiem un jau veikto izmeklēšanu;

g) jebkuru citu attiecīgo informāciju, kas ir vajadzīga pieprasījuma izpildīšanai.

3. Pieprasījumus iesniedz pieprasījuma saņēmējas iestādes oficiālajā valodā vai valodā, kas minētajai iestādei ir pieņemama. Šī prasība neattiecas uz dokumentiem, ko pievieno pieprasījumam saskaņā ar 1. punktu.

4. Ja pieprasījums neatbilst prasībām, kas izklāstītas 1. līdz 3. punktā, var prasīt tā labošanu vai papildināšanu, starplaikā var noteikt piesardzības pasākumus.

7. PANTS

Pieprasījumu izpilde

1. Lai izpildītu palīdzības pieprasījumu, pieprasījuma saņēmēja iestāde savas kompetences un pieejamo resursu robežās rīkojas tā, it kā tā rīkotos pēc savas iniciatīvas vai pēc citu šīs pašas Puses iestāžu pieprasījuma, sniedzot informāciju, kas jau ir tās rīcībā, veicot attiecīgas izmeklēšanas vai organizējot tās. Tas attiecas arī uz citām iestādēm, pie kurām pieprasījuma saņēmēja iestāde vēršas, ja tā nevar pieprasījumu izpildīt viena pati.

2. Palīdzības pieprasījumus izpilda saskaņā ar pieprasījuma saņēmējas Puses tiesību aktiem un reglamentējošajiem noteikumiem. Ja pieprasījumu nav iespējams izpildīt, par to nekavējoši informē pieprasījuma iesniedzēju Pusi.

3. Puses pienācīgi pilnvaroti ierēdņi ar otras Puses piekrišanu, un ievērojot tās izstrādātus nosacījumus, var atrasties pieprasījuma saņēmējas Puses vai citas atbilstīgi 1. punktam iesaistītas iestādes birojos, lai iegūtu informāciju, kas pieprasījuma iesniedzējai iestādei vajadzīga šā protokola mērķu sasniegšanai, saistībā ar darbībām, kuras ir vai var būt darbības, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā.

4. Puses pienācīgi pilnvaroti ierēdņi ar otras Puses piekrišanu, un ievērojot tās izstrādātus nosacījumus, var piedalīties pēdējās minētās Puses teritorijā veiktās izmeklēšanās.

8. PANTS

Informācijas sniegšanas veids

1. Pieprasījuma saņēmēja iestāde izmeklēšanas rezultātus pieprasījuma iesniedzējai iestādei paziņo rakstiski, iesniedzot arī attiecīgus dokumentus, apliecinātas kopijas vai citus elementus.

2. Minētā informācija var būt datorizēta.

3. Dokumentu oriģinālus pēc pieprasījuma nosūta tikai tajos gadījumos, ja ar apliecinātām kopijām nepietiek. Šos oriģinālus iespējami īsā laikā nodod atpakaļ.

9. PANTS

Izņēmumi no pienākuma sniegt palīdzību

1. Palīdzību var atteikt vai var sniegt tikai tad, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi vai prasības, gadījumos, kad kāda Puse uzskata, ka palīdzība saskaņā ar šo protokolu:

a) varētu apdraudēt Kazahstānas Republikas vai kādas Eiropas Savienības dalībvalsts, kurai tiek pieprasīts sniegt palīdzību saskaņā ar šo protokolu, suverenitāti vai

b) varētu apdraudēt sabiedrisko kārtību, drošību vai citas būtiskas intereses, jo īpaši šā protokola 10. panta 2. punktā minētajos gadījumos, vai

c) liktu izpaust rūpniecisku, komerciālu vai dienesta noslēpumu.

2. Pieprasījuma saņēmēja iestāde var atlikt palīdzības sniegšanu uz vēlāku laiku, pamatojot atlikšanu ar to, ka šāda palīdzības sniegšana traucēs notiekošai izmeklēšanai, kriminālvajāšanai vai tiesvedībai. Tādā gadījumā pieprasījuma saņēmēja iestāde apspriežas ar pieprasījuma iesniedzēju iestādi, lai noteiktu, vai palīdzību var sniegt saskaņā ar tādiem noteikumiem, kādus var izvirzīt pieprasījuma saņēmēja iestāde.

3. Ja pieprasījuma iesniedzēja iestāde lūdz palīdzību, kuru tā pati nespētu sniegt, ja šāda palīdzība tai tiktu lūgta, tā savā pieprasījumā vērš uzmanību uz šo faktu. Pieprasījuma saņēmējai iestādei jāizlemj, kā atbildēt uz šādu pieprasījumu.

4. Gadījumos, kas minēti 1. un 2. punktā, pieprasījuma saņēmējas iestādes lēmums un tā pamatojums nekavējoši jāpaziņo pieprasījuma iesniedzējai iestādei.

10. PANTS

Informācijas apmaiņa un konfidencialitāte

1. Visa informācija, kas jebkādā veidā sniegta, ievērojot šo protokolu, ir konfidenciāla vai ierobežota izmantojuma informācija atkarībā no katrā Pusē piemērojamajiem noteikumiem. Uz to attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu un aizsardzība, ko attiecina uz līdzīgu informāciju saskaņā ar attiecīgajiem tās Puses tiesību aktiem, kura ir to saņēmusi, un attiecīgajiem noteikumiem, kas piemērojami Eiropas Savienības iestādēm.

2. Ar personas datiem var apmainīties tikai tad, ja Puse, kas tos saņem, apņemas aizsargāt šādus datus tādā veidā, kas ir pieņemams datu sniedzējai Pusei.

3. Saskaņā ar šo protokolu iegūtas informācijas izmantošanu administratīvajos procesos vai tiesvedībā attiecībā uz darbībām, ar ko pārkāpj tiesību aktus muitas jomā, uzskata par izmantošanu šā protokola mērķiem. Tāpēc Puses savus pierādījumu fiksējumos, ziņojumos un liecībās, kā arī procesos un apsūdzībās, kas celtas tiesās, kā pierādījumus var izmantot saskaņā ar šā protokola noteikumiem iegūto informāciju un izskatītos dokumentus. Par šādu izmantošanu paziņo kompetentajai iestādei, kas ir sniegusi attiecīgo informāciju vai piešķīrusi piekļuves tiesības attiecīgajiem dokumentiem.

4. Saskaņā ar šo protokolu iegūtu informāciju izmanto vienīgi šajā protokolā noteiktajiem mērķiem. Ja kāda no Pusēm vēlas izmantot šādu informāciju citiem nolūkiem, tā no informāciju sniegušās iestādes saņem iepriekšēja rakstveida piekrišana. Uz šo izmantojumu tad attiecina jebkādus pieprasījuma saņēmējas iestādes noteiktus ierobežojumus.

11. PANTS

Eksperti un liecinieki

Piešķirto pilnvaru robežās pieprasījuma saņēmējas iestādes ierēdni var pilnvarot būt par ekspertu vai liecinieku administratīvajā procesā vai tiesvedībā, kas attiecas uz šajā protokolā ietvertajiem jautājumiem, un tā var iesniegt šādus priekšmetus, dokumentus vai apstiprinātas to kopijas, kuras varētu būt vajadzīgas attiecīgajās lietās. Pieprasījuma iesniedzēja iestāde vēršas ar pieprasījumu pieattiecīgā ierēdņa un norāda, konkrēti kādā administratīvā vai tiesu iestādē ierēdnim būs jāierodas, kādā jautājumā un kādā statusā (nosaukums vai apraksts).

12. PANTS

Palīdzības izmaksas

Puses atsakās no visām savstarpējām prasībām atlīdzināt izmaksas, kas radušās, ievērojot šo protokolu, izņemot, attiecīgā gadījumā, izmaksas saistībā ar ekspertiem un lieciniekiem, kā arī ar tulkiem un tulkotājiem, kuri nav nodarbināti valsts civildienestā.

13. PANTS

Īstenošana

1. Šā protokola īstenošanu uztic, no vienas puses, Kazahstānas Republikas muitas dienestiem un, no otras puses, attiecīgi Eiropas Komisijas kompetentajiem dienestiem un Eiropas Savienības dalībvalstu muitas dienestiem. Tie lemj par visiem šā protokola piemērošanai vajadzīgajiem praktiskajiem pasākumiem un procedūrām, ņemot vērā spēkā esošos noteikumus, jo īpaši datu aizsardzības jomā.

2. Puses savstarpēji apspriežas un pēc tam informē viena otru par sīki izstrādātajiem īstenošanas noteikumiem, kas pieņemti saskaņā ar šā protokola noteikumiem.

14. PANTS

Citi nolīgumi

1. Ņemot vērā Eiropas Savienības un Eiropas Savienības dalībvalstu attiecīgās kompetences, šā protokola noteikumi:

a) neskar Pušu pienākumus jebkādos citos starptautiskos nolīgumos vai konvencijās;

b) ir uzskatāmi par papildinošiem tādiem nolīgumiem par savstarpējo palīdzību, kas ir noslēgti vai var tikt noslēgti starp atsevišķām Eiropas Savienības dalībvalstīm un Kazahstānas Republiku; un

c) neskar Eiropas Savienības noteikumus, kas reglamentē Eiropas Komisijas kompetento dienestu un Eiropas Savienības dalībvalstu muitas dienestu saziņu attiecībā uz informāciju, ko iegūst saskaņā ar šo pielikumu un kas varētu interesēt Eiropas Savienību vai Eiropas Savienības dalībvalstis.

2. Neatkarīgi no šā panta 1. punkta šā protokola noteikumiem ir priekšroka attiecībā pret jebkuru divpusēju nolīgumu par savstarpēju palīdzību, kas ir noslēgts vai var tikt noslēgts starp atsevišķām Eiropas Savienības dalībvalstīm un Kazahstānas Republiku, ciktāl šāda divpusēja nolīguma noteikumi ir pretrunā šā protokola noteikumiem.

3. Par jautājumiem attiecībā uz šā protokola piemērojamību Puses savstarpēji apspriežas, lai jautājumu atrisinātu regulāra Pušu dialoga par muitas lietām satvarā.